

Det norske språk- og litteraturselskap 1980.

Alexander L. Kielland: *Brev 1869–1906*. III. 1890–1899.

Utgave ved Johs. Lunde.

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Brev 1869–1906

1890–1899

Alexander L. Kielland

ALEXANDER L. KIELLAND

BREV 1869—1906

UTVALG, INNLEDNING OG KOMMENTAR
VED
JOHS. LUNDE

GYLDENDAL NORSK FORLAG · OSLO

Jacob Hegel.

Stavanger Stavanger d: 3d Januar 1890.

Kjære Hegel! – glædeligt Nytaar og Tak for det gamle, – som forresten var et af de magre Aar.

Jeg har igjen gjort et lidet Fund, hvoraf følger indlagt en liden Efterskrift til Hans Arentz's Journal, som altsaa bliver at opføre i Indholdsfortegnelsen efter Fragment.

Venligste Hilsener Deres *Alexander L. K.*

Edvard Brandes.

Stavanger d: 8de Jan. 1890.

Kjære Ven! – godt Nytaar! Jeg paakalder din Hjælp i en liden Sag.

Cousine Anna Scheibel – født Kielland – har i et Brev fortalt, at Pietro Krohn skulde have tilbudt mig sin Villa at bebo for et Aars Tid; – at han havde skrevet til mig, men ikke faaet Svar. Anna's Kilde var en Fætter Jacob Sømme, som igjen havde det fra den norske Maler Krogh.

Nu har jeg intet saadant Brev modtaget fra Krohn, altsaa: *Enten* er et Brev gaaet tabt, (hvilket er et meget sjeldent Tilfælde), og Krohn gaar muligens og venter et Svar. *Eller* det hele er Sladder, (hvilket er et meget hyppigt Tilfælde), og det vilde være yderst flaut for mig, om det i nogen Form skulde komme Krohn for Øre, at jeg endog med den fjerneste Tanke skulde formode en saadan Generøsitet som rimelig.

Hvorledes vil du nu greie dette? – Det er nemlig du, som med al Delikatezza skal udsnuse, om der er noget eller intet i alt dette. Herover forfattes Indlæg og Betænkning, som bliver at oversende mig snarest.

Jeg kommer ellers snart til Kjøbenhavn og glæder mig svært til at gjense dig og Levningerne af de Venner, som have holdt sig.

Mine beste Hilsener til Fruen og Børnene.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Nils Collett Vogt.

Stavanger d: 8de Jan. 1890.

Kjære Hr. N. C. Vogt! – Glædeligt Nytaar! Jeg syntes desværre ikke saa godt om Deres Bog, at jeg fik Lyst strax til at skrive. Og nu er Tiden gaaet saa langt hen, at

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
jeg neppe mindes mine Indvendinger i Detaillen. Jeg syntes, Deres Digte var bedre, mere oprindelige. Familiens Sorg er derimod skrevet over den Skablon, som Jæger – Krogh opfandt: man skal bare skildre sig selv.

Ganske vist: mange kan ikke andet; de allerfleste ikke det engang; men jeg tilstaar og paastaar, at *Kunsten* er rummeligere, rigere og mere høibaaren.

Efterat den sunde Realisme har bragt Kunsten ned paa Jorden, er der kommen en foreløbig Konfusion; man gjenkjender ikke den fine Kunst i det daglige Klædebon, og forvexler Guden med de andre Handelsreisende. At se som Forfatteren ser, er ligesom at uddrage Kvadratrod, – det er et af mine Yndlingsbilleder. Hvis en gav sig til at regne med store Tal uden at kjende til Uddragningen af Kvadratrod, vilde han om kort Tid faa nogle uhyre Tal at tumle med, hvis Værdi var illusorisk og hvis Betydning kun var at besværliggjøre Regningen.

Saaledes Mesteparten af Nutidens Literatur; altsammen er virkeligt, oplevet, *seet*, – men seet uden Kunstnerens hemmelige Evne til at uddrage Kvadratroden af Livet, af Mennesker og Steder, af Lugt, af alslag.

Naar derfor Deres Bog saa sikker som den er i Skildringen ikke blot gjør et pinligt Indtryk, *hvilket den skal gjøre*, men ogsaa ender med, at et voxent Menneske tilslut kjeder sig en Smule i denne Drengs Selskab, saa frygter jeg for, det kommer af, at De ikke tilstrækkeligt har givet Agt paa, hvilket Mesterskab der i Virkeligheden skal til for at løfte et saadant Stykke Liv op i Kunst. Stoffet kan vistnok være mer og mindre vanskeligt; men intet behøver at blive kjedeligt af den Grund; Kvadratroden af selve Kjedsommeligheden er uhyre morsom.

De har skrevet med for mange Tal – ikke saa, at Bogen kunde forkortes; men jeg er vis paa, De vil se det selv ved Deres næste Bog: der er noget dødt, skablonagtigt over Familiens Sorg.

Se – alt dette siger jeg saa trygt til Dem, fordi De har af de rette Øine; og fordi, jeg haaber, De forstaar, at der var meget, jeg kunde give mig til at rose i Bogen, hvis det bare gjalt om at være behagelig. Imidlertid er det best, De faar den strængeste Dom itide; deraf haaber jeg, vi skulle blive best Venner for Fremtiden.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland*.

Jacob Hegel.

Stavanger d. 11te Januar 1890.

Kjære Hr. Hegel! – Tak for Brev af 4de, som først kom idag; her er saa megen Taage langs Kysten, at Posten er ganske i Ulave.

Da De vil have mig naarsomhelst, tænker jeg at gaa herfra med «Christiansund» engang i næste Uge; jeg skal sende nærmere Besked om Dag og sandsynlig Ankomsttid.

Med Hensyn til Format og Oplagets Størrelse lader jeg Dem raade; men jeg vilde dog gjerne have Journalen under Trykning strax og prøve den i Tyskland. Er det ikke et lidet Bogkjøbs-Opsving i de første Vaarmaaneder – Marts – April?

Men lad endelig Forsvarspjecen komme *strax*. Jeg har idag læst 1 Korrektur paa Slutten, behøver ikke 2det, bare tryk!

Venskabeligste Hilsener!

Deres hengivne A. L. K.

Gunnar Heiberg.

6te Febr.90.

Kjære Heiberg! – jeg har hele Tiden haabet, at vore Veie skulde mødes; men nu, da jeg gaar paa mine siste Ben, beder jeg Dem modtage disse Linier som en Afskedsvisit for denne Gang. Min Kompliment til Fruen!

Deres forbundne Alexander L. Kielland.

Jacob Hegel.

Stavanger d. 15de Febr. 1890.

Kjære Ven! – først Forretninger! Vi fandt alligevel en udmærket Silhouet af

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Hans Arentz i Familiesamlingen; og min Tante – Fru Sømme – har tegnet en Ramme, som jeg haaber, De antager. Billedet maa komme tilbage, da det skal ind igjen paa sin Plads i Samlingen.

Nedenunder tror jeg, der bør trykkes med Skrive-Skrift: Hans Arentz
Lodsoldermand i Stavanger.

– Billedet er nemlig fra hans senere Aar. Kunde man ogsaa faa det anbragt udenpaa Bogen? –

– Vi har idag modtaget Brev fra den Dame, hos hvem Guttene bor, at Jens's Øine fremdeles ere angrebne, hvorfor vi strax har taget den Beslutning, at Beate skal reise ind til ham. Thi som liden Dreng laa han næsten et Aar i en mørk Krog, indtil Beate fik ham god ved ihærdig Behandling efter en Øienlæges Anvisning. Nu synes vi, her er ikke Raad og Ret til at tænke paa Udgifterne, naar det kan dreie sig om en langvarig Afbrydelse i Jens's Arbeide; og da Beate er frisk og kjæk, og Veiret ser godt ud, tiltræder hun Reisen iaften Klokken 9.

Derfor er naturligvis hun i den Grad optaget, at hun ingen Tid kan finde til at skrive ned sin Tak til Fru Hegel for alle de gode Sager og Lampeskjærmen, som gjør megen Lykke blandt de Indfødte. Og selv jeg, som netop er kommen, er saa opskjørtet ved denne nye Reise, at jeg kun i faa Ord kan bringe Beates og min Tak for al den store Elskværdighed.

Vi ere lykkeligvis ikke Talere nogen af os – hverken De eller jeg –, saa vi kan spare os de mange Ord; men jeg beder Dem og Deres være forvissede om, at mit Besøg for mig vil forblive en uforglemmelig kjær Erindring.

Hils den lille Hestebetvingerske Agnes, at jeg endnu ikke har truffet OverStats-Agro-Dyrlæge-normen, han skal forresten ogsaa give mig noget Opodeldolk for mine Knær, der er stive som paa en af de Droscheheste, som De ikke kjørte med i Paris. Men saa saare han har et godt Dyr at foreslaa, skal jeg telegrafere Dem Pris, Omkostninger o.s.v.

Else og Baby vare henrykte, da vi begyndte at finde frem alle de Delikatesser, som Fru Julie havde lagt i Benjamins Sække, og her har været mange Lovtaler over hende.

I Fredrikshavn blev jeg, trods al min Snedighed og Uelskværdighed fangen af den danske Elskværdighed af den uægte Art. Det var ellers en god Ven af

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Drachmann, Krøyer og alle de andre Skagens-Fyre; men jeg kan nu engang ikke fordrage, at jeg ikke skal kunne faa være i Fred, fordi jeg har Talent! I Sverige har jeg engang saa omtrent kastet ud en «af Hr. Tjellands varmeste Beundrare»; men i Fredrikshavn, hvor jeg ret vilde snuset omkring paa egen Haand, maatte jeg tilbringe Dagen med en kunst-begeistret Konsul, der var tunghørt og trættende, men over al Maade elskværdig.

Ellers gik Reisen godt og fredeligt. Nu maa De altsaa hilse det ganske Skovgaard fra Konfirmanden og specielt den trofaste Moder, Søster Beth med den aabne Haand, Frøken Oluffa og Professoren, – Agnes, Cri-cri og min *kjære* Danois!

Deres hengivne *Alexander L. Kielland*.

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger d. 17de Febr. 90.

Kjære Ven og Mester! – jeg skriver i en speciel Anledning for ikke at komme til at gjøre noget, som kunde synes hensynsløst. Jeg fik den Ide i Kjøbenhavn en Dag, at jeg skulde ansøge Stortinget om et Stipendium til at undersøge Arkiverne i Kjøbenhavn angaaende Stavanger Historie i Krigsaarene, – hvorom jeg har saa mange Familieoptegnelser.

Da jeg i Øieblikket syntes, dette var noget, som udelukkende vedkom mig selv, sendte jeg en Ansøgning til Onkel Jacob Lange, – idet jeg dog spurgte ham tilraads: om det var klogt og værdigt.

Men bagefter er den Tanke faldet mig ind: sæt jeg fik Penge af Thinget, saa vilde der kunne siges: se den snedige Kielland! – han gaar en Omvei og rager sine Kastanier af Ilden, mens han lader Bjørnson miste sine 1600, som denne frafaldt, alene fordi Kielland ingenting fik.

Se denne Tankegang er ikke værre, end at den – sat behændigt igang fra fælles Fiender vilde suse dig om Ørene saa længe, til du kanske selv kunde finde, jeg havde handlet noget hensynsløst. Derfor maa du strax svare paa dette, og stoppe Ansøgningen ved et Par Ord til Onkel Jacob, hvis du paa nogen Maade synes, den kunde virke galt.

– Jeg var altsaa i Kjøbenhavn og forfriskede mig. Kong Midas var gribende ved Fru Hennings's Spil; men pinligt at se som naar Samson udleveres til Filisterne. Stykket er skrevet med Hadets Energi; men dets Evne til at tage det store Publikum ligger i dets reaktionære Element, som snedigen er skjult under den Form: at der reises Protest mod et Tryk. Men literært talt har B. B. aldrig øvet noget Tryk. Havde det været i den gamle Heibergs Tid, at en ung reiste sig og talte om Tryk, dengang da Publikums Smag og Dom laa i den ene Mands Snusdaase, – da var der Tryk. Og desuden kan man ikke rette Angreb paa den Ting: at Livet bør blive mere sandt til hverdags, uden at tale Reaktion, selv om Handlingen lægges saaledes tilrette, at den for Tilfældet saakaldte «Sandhed» virker skadeligt. Derfor var det yderst pinligt at høre alt det Danefæ juble over en *ung* Forfatters Vending mod de nye Tidens første Krav. Heiberg selv saa jeg ikke efter Stykket. Stykket blev ialmindelighed – efter mit Skjøn – overvurderet; men det er vel værd at se og vel værd at mindes fremover i Stridens og Reaktionens Aar.

Den unge Hegel – à propos! er igrunden en indviklet Type. Han har nogle Sider af Millionæren i Forbindelse med et Hittebarns Forskræmthed. Snurrige Folk; men hvor snille. Jeg levede ret som en Prins, hvad jeg egner meg for; havde en ubunden Frihed, viste mig og forsvandt, altid vel modtaget, altid vel oplagt, som en Lax!

Beate reiste iforgaars til Kristiania, forat se til Guttene, ikke netop fordi der var noget særs iveien. Men Jens har som ganske liden havt en yderst slem Øiensygdhed, og den har han nu faaet et Anfald af. Vi har desuden saa mange Gange talt om, at det er galt, ingen af os har seet deres Bolig og Omgang derinde. Nu vil jeg bare haabe, at Beate ogsaa vil more sig paa denne Tur. Thi hun trives aldrig herhjemme, hvilket for en stor Del er det, som driver mig til at skifte Opholdssted. Ellers skulde jeg lettelig gro fast her som en Østers, læse gamle Breve og lade Vinden gaa sin Gang.

Imorgen bliver jeg 41 Aar; men min Ven Byfuden bliver 90, saa jeg faar vel holde mig oppe nogle Aar endnu.

Hils Fru Caroline og alle andre i Hus og Lade; og lad mig snart se noget Blæk fra dig.

Chr. H. Holfeldt.

Stavanger d. 17de Febr. 90.

Kjære Holfeldt! Tak for sist. Jeg huskede Fotografiet hele Tiden i Kjøbenhavn; men jeg var saa paa Farten, at jeg først idag, da jeg igjen sætter Foden under eget Skrivebord, opfylder mit Løfte.

Jeg havde det naturligvis udmærket dernede; men det er anstrængende med al den selskabelige Æden og Drikken og Snakken fremfor alt. Du ved, jeg er ikke tabt bag et Døvtum-institut, men alligevel – i Danmark maa jeg – forat holde mig oven Vande – snakke syv Gange mer end hjemme, og det slider. Alligevel kunde jeg nok havt Kræfter tilovers til en Samtale, om min Vei var falden over Arendal; men jeg kom Fredrikshavn, saa vi faar haabe paa et Gjensyn i en nær Fremtid uden Jensener og Hansener.

Hilsen og Venskab! Din hengivne *Alexander L. K.*

Send mig dit Billede som voxen, – det har jeg ikke.

Jacob Kielland.

Stavanger d. 21 Febr. 1890.

Kjære Broder! hermed en Pakke af din Ungdom. Jeg er saa bange, du tror, at jeg med Indiscretion roder om i dine Hemmeligheder; men det gjør jeg aldeles ikke. Jeg lægger dit tilside, naar jeg ser, det er dit, fordi jeg tænker, det kan more dig at se igjen?

Beate reiste ind, forat ordne Guttene. Doktoren vil nok forlange, at Jens skal bo paa Solsiden; han har et Anfald af sin Øienbetændelse.

Jeg var altsaa hos Hegel og skriver nu noksaa modigt paa en ny Bog. Lidt faar jeg for Forsvarssagen, Hans Arentz's Journal og 4de Oplag paa Garm. & W., saa jeg ser Aaret imøde uden at bekymre mig for det næste.

Nu skulde jeg været oppe hos dig og seet Fisket; men nu kan jeg ikke komme fra Smaapigerne, – ja du ved, jeg kunde nok, men jeg synes, det er Synd for dem.

Det er ogsaa længe siden vi saaes; kommer ikke du herved snart.

Hils Dikka og dine kjære Smaa fra

Din *Alexander.*

Jacob Hegel.

Stavanger d: 24d Febr. 1890.

Kjære Hegel! – Else leger Skole, hvortil hun har taget mit Blækhush.

Nu er Hestespørgsmaalet i god Gang. Over-Stats-Agro- o.s.v. A. Stenersen har taget sig af Sagen med Iver. Han reiser just i Overmorgen langt nordenfor min Geografi og langt ind i Frøken Oluffa's – til Dyrskuer; og der Nord er der en Hoppe 5 – 6 Aar, som han kjender og lovpriser. Den er af ædel Afstamning, ægte Rosendal-Race, flødegul med stærkt udpræget «Aal» – et Fagudtryk, jeg har lært i denne Anledning og som betegner den sorte Stribe langs Ryggen. Eieren har behandlet Hesten godt, og den har opnaaet 2den Præmie paa et Dyrskue; from og meget klog samt «rask paa Beina»! – heder Nanna. Dette Vidunder mener Hr. Stenersen at faa kjøbt for c. 500 Kroner.

Dette er jo ikke nogen høi Pris efter Danske Forhold for et feilfrit Racedyr, men De maa være forberedt paa adskillige Omkostninger, siden Dyret er saa langt Nord.

Jeg var idag hos Stenersen og medgav ham 500 Kr. i Guld, forat det skulde bedaare Hestehandlerne. Finder han ikke Nanna, tager han den beste, han kan faa. Saa er Aftalen, at han selv skal tage Dyret med sig ned til Bergen, derfra kommer det til mig, hvor det kan staa i vor Stald, indtil Leilighed direkte til Kjøbenhavn. Det er ikke saa farligt med Dampskibsreiserne, for disse smaa Dyr, som er vant til at færdes paa Dyrskuer og Markeder inde i Fjordene, de hopper ombord og iland som Gjeder. Naar den saa engang afgaar fra Stavanger, telegraferer jeg til Dem. Og naar jeg faar Opgjør med Stenersen, skal De faa

Nu vilde jeg ønske, at dette vilde gaa godt; men den unge Frøken Agnes maa være forberedt paa, at det endnu kan vare et Par Uger, da Distancerne ere lange og de danske Skibe lunefulde.

Beate skriver idag fra Kristiania, at Jens snart har vundet Bugt med Øiensygdommen, saa nu bliver Hovedsagen at finde ham et Logis med Sol, hvilket Doktoren kræver.

Med de hjærteligste Hilsener til Dem og Deres!

venskabeligst *Alexander L. Kielland.*

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger d 24de Marts 90.

Kjære Ven! nu er vi hjemme igjen – alt vel, friske og vel tilfredse. Vi blev for længe i Kristiania for Dampskibenes Skyld, saa jeg blev saa træt og forranglet, at jeg maatte sige stop tilslut; og nu pøniterer jeg efter Lægens Forskrift med Afhold, Spasering og disse stakkels halvanden Liter om Dagen! Beate derimod holdt ud og sov sig hjem den lange Søreise.

Det var alt i alt en udmærket Tur, for hvilken du skal have evig Tak. Gausdal er mig nu ganske hjemligt og dit prægtige Hus er mig som en kjær Præstegaard, hvor man forkjæles. Ogsaa selve Reisen over Sø og Is, gennem Sne og Søle – alt var morsomt. Nu maa du hilse Fru Caroline først og fremst med Tak for de jille Dage og din Fru Moder og alle de andre.

Men Kristiania behagede mig mindre end nogensinde og heller ikke de Sjæle, som der ere i Forvaring. Thi, naar jeg undtager Slægt og Venner, saa staar der en selvgod Hadskhed af denne By, som er værre end i Kjøbenhavn, fordi Kristiania er uden Gemyt. Lidt Storthingsmænd saa jeg ogsaa; hvilke Hjemfødninger! – nei hvilke dybsindige Nøddeknækkere! – haardskallede som Skildpadder og ligesaa vidt-skuende. Hvilken Komædie der skulde skrives om de store Politikere i det lille Land: Thi ingen skal faa mig til at tro, at de er lige overalt. Større Landes politiske Størrelser maa alene ved Livets større Forhold udvikle en Intelligens og opsamle en Livskundskab, der langt overgaar et Lavmaal som f. Ex. Wexelsen,

som jeg er Student med. En ubegavet Middelmaadighed, oplært her hjemme i norsk Præstelære og nu! rigtig som en Papirhane med Haar paa i Spidsen for Fremtiden! Nei! – skal vort Venstre nogensinde blive andet end en halvraadden Vinddriver, saa maa Skuden først og fremst ransages fra Stævn til Stævn, indtil den siste Præst er røget ud. At vi endnu kan indbilde os, at det kan bære fremad med Præster i Spidsen! Deres blotte Nærværelse burde forklare os, at der er Fusk paa færde. Først forraader de sin Gud og sig selv for at faa være med os; og bagefter forraader de os til Guds Ære. – Jeg er saa lykkelig i mit blinde Had til Præsterne, at ikke engang en saa elskværdig Skikkelse som Ebbesen er istand til at forvirre mig; vi maa ikke stole paa en eneste af dem – undtagen som trofaste Fiender.

Nu blev jeg saa sint, at jeg maa slutte. Beate hilser paa det hjærteligste dig og Fru Caroline. Baby er henrykt.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 24d Marts 90.

Kjære Hegel! nu er jeg netop kommen tilbage fra min lange og besværlige Reise til Bjørnson. Men det lønnede Umagen; baade fordi han øiensynligen satte Pris paa at faa tale fuldt ud med en paalidelig Ven og fordi jeg glædede mig over ham og over selve Reisen. Beate fulgte mig til B. B. og siden her hjem, saa nu er alt i sine gamle Folder, og Børnene lever godt baade her og i Kristiania. B. B. var stærk og frisk; men hans Omgivelser fortalte, at han havde været meget modfalden. Jeg fik – i min store Feighed – først den siste Dag anbragt et godt Ord om «Binnen», idet jeg med Hensyn til hendes Brev til Dem sagde: Havde det været min Svigerdatter, saa skulde Fanden taget hende! – Herover blev han sint; men han glemmer det ikke.

Kristiania tiltalte mig mindre end nogensinde; og de Storthingsmænd, jeg talte med, røg jeg i Totterne paa. De er altfor vigtige – disse Hjemfødninger; der er ingen Ende paa deres Selvgodhed, men det er ogsaa det eneste rummelige Forhold ved dem, ellers overalt er de snevre og haardskallede som Østers.

Og det blev mig klart, at i dette Land opnaar jeg aldrig andet end Skjældsord og halv Anerkjendelse og kjølig Beskyttelse. Dernæst fraraadede B. B. mig bestemt at tage imod Bergens Theater – om det blir mig tilbudt – , hovedsagelig fordi der herefter skal styres med en Theaterchef, som ogsaa skulde have Budgettet paa sin Samvittighed, – og det vilde min aldrig udholde.

Jeg er derfor mer end nogensinde bekymret for Fremtiden; thi om end min nye Bog gaar fremad og interesserer mig, saa bliver jeg neppe mer saa frugtbar, at jeg kan holde mig og mine ilive med Bøger.

Saa har Onkel Axel, – som ellers ikke har saa mange Ideer – , indblæst mig følgende Tanke, som jeg herved fremsætter til Deres Overveielse og Besvarelse: Jeg tilbyder mig som Læser og Bedømmer af Manuskripter for den Gyldendalske, – naturligvis i en ganske underordnet Stilling, men saaledes, at De kunde slippe meget af det kjedeligste Arbeide og faa lettere Besked gennem mig. Vor literære Dom synes mig i Regelen at falde nær sammen. Kunde der saa til denne Post lægges andet Kontorarbeide, saa at jeg fik min Eftermiddag – for Exempel fra 1 – 6 – besat, saa var jeg om Formiddagen Forfatter og senere ved det faste Kontorarbeide reddet fra den Lediggang, som jeg ellers saa let henfalder i; og saa havde jeg i den Gage, De maatte foreslaa, det økonomiske Nervecentrum, som jeg nu snart vil se mig blottet for. Tænk paa dette; – jeg synes Ideen er god; jeg vilde gjøre min yderste Flid og være taknemlig og omgjængelig.

Mens jeg var borte, var alt beredt til at modtage Hesten; men den er endnu ikke kommen. Stenersen ventes selv hertil, saa om et Par Dage kan jeg give Dem Besked om, hvad dette betyder: om han ikke fandt nogen Hest, eller om den er ivente.

I Storthinget fik jeg megen Tak for Forsvarssagen, og mange sagde mig, at den havde været en stor Støtte, dengang Storthinget vedtog at arbeide for Voldgift mellem Staterne. Og af Hans Arentz ler alle Mennesker. Lad endelig Larsen sende mig alle Anmeldelser til Familiens Glæde; jeg haaber, den ogsaa slaar an i Danmark?

Kjender ikke De den Gibbs-støber, som arbeidede for Krøyer? – jeg tror, han bor i Gothersgade paa venstre Haand fra Nytorvet. Kunde De være saa snil, at

Med de hjærteligste Hilsener fra Beate til Dem og Deres – fik Fru Julie mit
vilde Smykke? –

Deres hengivne A. L. K.

Læs Brevet til Gibseren og undskyld Bryderiet.

Jacob Hegel.

24 Marts.

Kjære Ven! nu var netop Stenersen her. Nanna er fremdeles lige deilig; men hun skal have Føl i Mai. Og Eieren forlanger 600 Kr. for hende, hvilket Stenersen ikke turde give. Nu er det vel ogsaa farligt at forsende Dyret i den Tilstand, og naar Føllet er født, stiger vel Prisen. Man kunde da kanske kjøbe Moderen til Høsten, eller strax, hvis De ogsaa vil have Føllet; Faderen er en af Statens Hingster.

Imidlertid reiser Stenersen paa et nyt Hoppe-Skue til Paaske. Det er nær Stavanger, og jeg har derfor ladet ham beholde de 500 Kr., om han der skulde finde et passende Dyr. Lille Agnes maa være taalmodig saa længe, – med mindre De vil, at vi skal kjøbe Nanna à tout prix og sende hende ned saa forsigtigt som muligt?

Deres Alex. L. K.

Frits Thaulow.

Stavanger den 28de Marts 1890.

Kjære Ven! nu da vi ere komne hjem og iro, føler jeg Trang til at sige Dig Tak for det Selskab, hvor de andre morede sig saa godt – saaatsige paa min Bekostning. Jeg var imidlertid saa over-udranglet, og jeg taaler ikke længer saadanne Anfægtelser som i Ungdommen. Nu skulde jeg med den største Lethed paatage mig den voldsomste Middag og endda danse spansk efterpaa; thi nu er jeg langt inde i en Forbedrings-Kur med Spasering og liden Væde; – men som Salomo

À propos om Glæde. Tænk, jeg var saa onskabsfuld at føle lidt deraf, da Nordahl Rolfsen ikke fik lave Læsebog. Jeg sad en Stund og saa paa ham oppe hos Lars Holst; og dette Møde er bleven mig uforglemmeligt.

Jeg var selv søvrig og nedstemt, – det var netop din Selskabsdag – , og han var saa enorm, at jeg ikke engang kom til at beklage, at der ikke var nogen Mening i Svein Uræd; han sagde, han vilde nu leve af sin Pen, – det lød som det pure Guld, og altimens stirrede jeg mat paa hans uhyre Ansigt og det forekom mig akkurat som et Reliefkort over den Del af Maanen, som vi kjender.

Der var de samme store øde Flader og indholdsløse Fordybninger; flere Mil nordenfor Munden var der en Næse, som vilde været stor i ethvert andet Menneskeansigt; men i disse uhyre Strækninger blev den kun en ringe Kuppel over to store Huler. Og medens han med sin velklingende fede Stemme og med alt sømmeligt Hensyn til de mindre gyldne Penne skildrede, hvor megen Glans der var i Enden paa hans, forlod jeg udmattet det store øde Maanelandskab og tænkte: Han er Manden!

Nu skulde det bare manquere, at du er en Maanetilbeder? – saa faar du tage Skildringen ganske literært og ikke kompromittere mig overfor den store Mand; thi han blir stor – tro du mig! det er netop Tidens Mand, og han har det Held at komme frem trods Morgenbladet, thi der hører han til, og did kan han tidsnok komme.

Du har vel – vil jeg haabe? glædet dig over Hans Arentz? jeg synes, den maa more alle Mennesker; og jeg haaber, at Høire vil være ufornuftigt nok til at slaa den ned efter Evne.

Herman Schwanenflügel.

Stavanger d. 1ste April 90.

Kjære Ven! Tak for dit Brev og for din skønne Bog. Jeg finder den overmaade lærerig og fortræffeligt skreven, – jeg har kun sprunget over Ole Navnløs, som var mig for vaaset – , ellers har jeg lært en hel Del nyt og faaet meget gammelt ordnet og befæstet.

Er det mig, du har seet læse Ingemann for Børnene?

De beste Vers i Bogen er tre Strofer af Aarestrup; og den beste Vittighed er H. C. Andersens, som siger, at Fru Ingemanns Honning-drik smager af stødte Væggelus. Af Ingemanns Vers synes jeg best om Salmerne. «Jesus græder» – er godt gjort.

Men du har malet Tiden og Tidernes Skiften i Danmark paa en Maade, som jeg finder meget beundringsværdig. Det Slags fin og ærbødig Bedømmelse af det literære Liv findes ikke hos os. – Du klager over dine Landsmænd, lad nu ikke mig klage over mine! thi det mener jeg igrunden ikke. Men vi gaar i dette Øieblik tilbage i en reaktionær Bagevje, – og – desværre! jeg har ikke længer min Ungdoms Ild og Iver. Jeg gaar snart i Kuben, – havde jeg bare et Levebrød!

À propos! – jeg reiser til Aarre 3 Paaskedag paa min første Fisketur; og det er da min Mening at leie for Familien til Sommeren. Kommer vi saa derud ved Pintsetider, kunde du gjentage dit mindeværdige Besøg, – og Jæderen skuffer aldrig – tværtimod! du vilde finde alt dobbelt skjønt og end mere værdsætte det ægte ved Land og Folk. Altsaa være du indbudet! – og lad os til den Tid snakkes ved.

Her lever vi godt, og jeg skriver, men langsomt og uden impetus, paa min nye Bog. Det gaar – for siste Gang – mod Slutten af mine jordiske Midler, og naar jeg er ganske blank – ja hvad saa? – det spørger jeg selv mig selv om hver Morgen; og det er trættende i Længden.

Lille Else gaar her i Stuen og beder mig hilse Svanefygaren. Ellers er her ingen Børn hjemme. Guttene i Kristiania og Baby paa Paaske-besøg i Bergen. Men Beate og jeg sender vore venskabelige Hilsener til din Frue og til dig.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jens Zetlitz Kielland.

Skjærthorsdag 1890.

Kjære Jensemand! – det glæder os, at du er frisk og i Arbeide igjen.

Til din Confirmation sender jeg dig indlagt 10 Kroner, hvoraf dog Bodde skal

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
have de to, for ikke at være tomhændet; men nogen anden Gave faar du ikke. Thi
for mig var Gulduhret Tegn paa, at du ikke længer er et Barn, og det var den
Gave, jeg som et Verdens Barn vilde medgive dig til Paamindelse om, at du i alt
maa forblive en Gentleman i Slægtens Aand og Traditioner.

Hvad det Religiøse angaar, faar du klare det, som du kan. Jeg selv er – som
du ved – ganske fri for Religion, – og din Moder vist ogsaa. Det er jo ikke muligt
at forudsige, hvorledes du vil udvikle dig; men lad den Ceremoni, du nu skal
gjennemgaa, give dig den siste Afsmag for Hykleriet.

Den 13de April – paa Søndag – vil vi her hjemme i al Verdslighed, men af
varme og oprigtige Hjerter drikke din Skaal og rose dig, fordi du til dette Afsnit af
dit Liv ikke har gjort os andet end kjært og godt og været i alle Dele en god Søn. –
Forresten ønsker jeg dig, at du maa komme vel fra din Confirmation og komme
hjem frisk og glad, med blanke Øine og en god Samvittighed og Lyst til at leve
længe og gjøre Nytte i Livet.

Den hengivne Fader *A. L. Ki.*

Elisabeth Aas f. Lange.

Stavanger d: 20de April 1890.

Kjære Kusine! – forleden Dag sendte vi dig en gammel norsk Ske, som det var
Beates Mening, du skulde tage med dig til Floden i Amerika, at du ved den skulde
mindes det gamle Land og gamle Venner. Til Erindring om to unge Venner
sender jeg dig herved Jens & Alexander, som Beate siger, hun har lovet dig, idet
hun ogsaa beder mig skrive, fordi hun er saa vissen i Fingrene.

Vi ønsker dig en lykkelig Reise og et lykkeligt Ægteskab; Verden er saa liden
og Livet er saa langt, at vi sees nok igjen. Vi vil bevare dig i venskabelig Erindring
og glæde os, naar det gaar dig godt; og medtag en Hilsen til din Mand, naar du
finder ham. Hils ogsaa hjerteligt Tante og Onkel.

Din hengivne Fætter *Alexander L. Kielland.*

Stavanger 3die Mai 1890.

Hr. Pontoppidan! jeg beundrer i høi Grad Deres Bog – særlig Indledningen om det danske Smør. Mine Landsmænd kjender i Almindelighed ikke Danmark godt nok til at kunne paaskjønne Deres Skildringers Kraft, og for dem vil meget af den dybe Medfølelse og Sorg, der giver sig Luft i Haan og Svøbeslag, gaa tabt. Men Deres Egne vil jeg haabe fornemmer Slagene, og jeg formoder, at De blir grundig udskjældt? – eller? – og det kunde ligne den skrækkelige Tid, vi driver i, – kanske lader man en Bog som Deres passere uden at lade, somom man mærker noget?

Saa maa der skjæres endnu dybere næste Gang – gjennem Død-Kjødets; men det er saa tykt og svampet, at jeg tørster efter Blod; mon vi ikke skal faa opleve en Aareladning?

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger d: 22d Mai 1890.

Kjære Mester! – jeg har ikke læst Garborgs Bog og agter heller ikke at gjøre det, før Kitty kommer og tvinger mig. Zola's Bog derimod greb mig – som hans altid gjør, indtil den haardkogte Jomfru væltede Jernbanen; fra det Øieblik er al Rædsel borte og Blodet viger fra Skildringen. Jeg bryder mig ikke stort om Korrektheden i de perverse Fænomener inden Sjælelivet; men jeg elsker og beundrer hans Kraft i Skildringen, hans Evne til at tage Læseren i Nakken og tvinge ham i en hel Bog til at kjøre paa Jernbane og til at interessere sig for denne ene Ting og glemme alt andet i Livet, – akkurat saaledes som Livet leves af Fagmenneskene: Garvere, Sadelmagere og Skomagere indenfor Kredsen Læder, Bønder, Driftehandlere og Slagtere inden Kredsen Kjød; – denne ensidige Fornemmelse af det samme i en uhyre Mangfoldighed virker saa stærkt paa mig.

Om de mentale Abnormiteter har jeg læst saa meget, at jeg har maattet stanse for en Tid. Mit Hoved er vistnok solid – det haaber jeg ialfald; men jeg kunde have mange arvelige Grunde til Ængstelse, og jeg følte en Tid, at jeg ikke havde godt af den Læsning – især var Cesare Lombroso: homo delinqvens –

Desuden er jeg midt i en Bog, hvor jeg færdes langt fra slige Ting. Jeg skriver om den kjærnesunde Forbryder: Bondegutten, som kommer til Byen – Brødrene Haabeth – og finder hele Samfundet lagt tilrette for den Graadighed, som intet forsmaar og for den Skamløshed i Forretninger, som aldrig blinker. Kun en Kløft troede han var uoverstigelig for Bonden: Dannelsen, Aandens finere Kultur, som han havde hørt noget om og anede. Men se: Høire havde forlængst fyldt Kløften ved at skjælde Digtere og store Mænd, mistænkeliggjøre Videnskaben og besudle enhver høi Tanke. Det var Skidt og Gemenhed alt, Bonden kunde trygt trampe videre, det var netop Tid for ham; som Heiberg siger i sit Stykke: væk med de Store, nu er Tid at puste ud for Smaafolk, eller som Nøddeknække ren Høfding siger i sin ubetaleligt fæ-agtige Sentens: Det var best om de store Mænd kunde undværes!

Du vilde se dette som de Stores Lidelse og muligens Seier; jeg ser det naturligvis i djævelsk Glæde som det Ondes, det Lilles Trivsel og Væxt; jeg lader min Bondedreng stige bedækket med Ære til Samfundets Top, jeg er allerede saa sint, at jeg skjælver.

Dette er min Trøst; thi da pleier det at blive godt. Og jeg kan trænge en god Bog. Det er best, jeg fortæller dig det hele:

Igaar fik jeg Brev fra Pietro Krohn, at Krøyer havde anholdt om at faa bo Vinteren over i Krohns Villa. Men nu har jeg et gammelt Løfte paa denne Villa, hvorfor Krohn beder mig bestemme mig strax: om jeg vil eller ikke. Jeg har modtaget Tilbudet idag, jeg springer over alle mine Indvendinger og Betænkeligheder: min Træghed, min Ulyst til at forlade Huset, ja jeg har endog sat mig ud over min Fattigdom, skjønt den bliver akkurat fordoblet ved Hegels Fordring om, at jeg for Fremtiden skal arbeide for halvt Honorar, indtil min gamle Gjæld paa 10 000 Kroner er betalt, – altsammen af Hensyn til Beates sygelige Tilstand. Hun er nu saa nervøs og indvortes detraquée, at dersom jeg vilde forblive her, hvor hun altid vantrives, og betage hende denne Udsigt til igjen at «komme ud», som hidtil har holdt Liv i hende, – saa svarer jeg ikke for nogen Ting. Altsaa 1ste Oktober reiser vi, og til den Tid maa vel min Bog være færdig. Men nu vilde jeg spørge dig, som forstaar det: siden nu mine Venner blandt Storthingsmændene ikke vil fremme en Ansøgning fra mig om et Stipendium for

Kjøbenhavn (jeg fortalte dig vist om det?) – gaar det saa an for mig at ansøge Regjeringen? Det er af Ukyndighed, jeg spørger, – ikke fordi jeg allerede er beredt til en hvilkensomhelst basesse, – og dog er det galt nok, at jeg skriver saaledes til dig; thi jeg kan vel tænke mig, du vil trive dig i Manken og sige: Nei hvad Satan skal jeg dog gjøre for det Bæst!

Du skal ikke gjøre noget andet end give mig et godt Raad, hvis du har noget. Husk paa, at jeg har været paa Almissee-Punktet en Gang før, jeg kom ikke saa let over det som det ser ud til. Jeg er beredt til at tage en hvilkensomhelst Post til Vaaren i Fyr- Post- – er det dog ikke skrækkeligt med dette Land, vi skal slide med! Jeg kan ikke skrive mere.

Baby glæder sig hver Dag til Besøget. Broder Tycho skal tage sig af hende, han kommer endogsaa muligens herhen til Stavanger; jeg vil tale med ham og med Jacob. Beate hilser dig og alle dine.

Din hengivne *Alexander.*

Jacob Kielland.

Stavanger d: 24 Mai 1890.

Kjære Broder! – Grafologen har undslaaet sig for at karakterisere vore Skriftprøver og har sendt dem alle til den tyske Grafolog W. Langenbruch. Jeg tror, den elskværdige Danske ikke har villet sige os Ubehageligheder – specielt tror jeg, der er en stor Portion Forfængelighed i Skrifttrækkene – ligefra Agenten.

Imidlertid siger han dog – Johannes Marer heder han – om din Skrift følgende:

«Deres Broders Skrift, som nu ogsaa befinder sig i Tyskland, er ganske inter'essant. Uden i nogensomhelst Maade at ville foregribe Langenbruchs Dom, «tror jeg at turde sige følgende om Deres Broder: Han er et ordentligt, pillent og «sobert Menneske, som vistnok holder af at gaa i Detailler; kløgtig – og dog til «sine Tider mærkelig troskyldig; velvillig og elskværdig, udpræget» (overstrøget «af ham selv) «æstetisk Sands. Jeg tiltror ham ikke nogen stor Energi, hvad der jo «ikke er saa heldigt, særlig naar man som han er et udpræget Følelsesmenneske. «(Lider Deres Broder af nogen Øiensygdom?)

«Idetheletaget er alle Kielland'erne Følelsemennesker; den eneste, om hvem
«jeg med nogen Bestemthed tør sige, at Hovedet hos ham spillede en større Rolle
«end Hjertet, var Deres Bestefader; han hørte virkelig ikke til de meget sensible
«Naturer.»

Jeg finder dette – saa lidet som det er – høist imponerende, baade
Bemærkningen om Bestefar (der var ogsaa Prøver af Farbror Jens og Jonas)
men ogsaa din Analyse er gjennemgaaende fortrinlig. Ordet «pillent» synes
overdrevent; men det bruges saa udstrakt paa dansk, at det ikke betyder mere
end den overordentlige Zirlighed ved Personen, som passer paa dig. Det er ogsaa
rigtigt, at han bagefter har strøget ud «udpræget» ved den æstetiske Sands.

Du vil vel steile ved Bemærkningen om din Energi. Men husk dog paa, at din
Energi – saa let vakt og saa prompte den end er til ethvert Øieblik, saa har den
dog sine Mangler. Noget af det første, jeg mindes at have hørt om dig, var Fars
Klage over din Heftighed i Begyndelsen og hurtige Afkjøling. Selv har jeg engang
i min Ungdom mærket mig et Træk af dig i samme Retning: Vi skulde paa
Fisketur i et Fjeldvand i Vigedal, hvor du sled saa aldeles rivende ivrigt i Baaden,
at da vi kom op, havde du hverken Kræfter eller Lyst til andet end til at komme
ned igjen; – og det var dog egentlig en Fisketur.

Det er muligens denne Egenskab ved din Energi, som Hr. Marer har anet,
men udtrykt vagt og ukarakteriseret i Udtrykket: «ikke nogen *stor* Energi», – det
er nemlig ikke Størrelsen, Energi-Mængden, som der er noget iveien med, men
snarere – om du saa vil – med dens Bonitet.

Forøvrigt finder jeg dit Portrait – eller de faa Linier deraf, han har optrukket
– aldeles fortrinligt. Enhver, som kjender dig, vil juble over Bemærkningen:
kløgtig – og dog til sine Tider mærkelig troskyldig. Prøv med Dragen.

Jeg glæder mig meget til at se Tyskeren. Hvis du har Lyst til at svare noget om
din Karakteristik, saa gjør det saa, at jeg kan sende det til Hr. Marer næste Gang.

Kommer du ikke ned en Gang, før jeg reiser til Aarre? – c den 1ste Juni. Vi
burde konferere med Stadsingeniøren, saa muligens Arbeiderne kunde udføres,
mens vi er paa Jæderen. Jeg maa ogsaa tale med dig om andre Ting. Beate er
fremdeles meget nervøs, svært medtaget indvendig, med mange betænkelige
Symptomer (du saa lidt den Dagen med Pilegrenene), Lange's
Elektricismaskiner er vist bare de gamle Fiseflasker, som han altid har klusset

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
med; jeg har derfor gjort som Hønen, da hun sprang paa Vandet og modtaget
Pietro Krohns Tilbud om at bo frit i hans fuldt møblerede Villa i Rosenvænget fra
1ste October til sist i Marts. Saa vilde vi sammen med Eder Søkende byde Onkel
Axel Huset her for Vinteren. De gruer saa for en Vinter til paa Holmegenæs.

. . Ja – som du ser! her er ikke Papir til yderligere at skildre min Forfatning.

Din *Alexander*.

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger d. 31te Mai 1890.

Kjære Mester! hvergang nogen giver mig en Overhaling for Ødselhed, skjælver
jeg længe efter. Derfor maa jeg bare se at faa skrevet til dig jo før jo heller, for da
er det ligesom jeg er færdig for den Gang og kan tænke paa andet. Javist er det
galt; men jeg paastaar altid, at min Ødselhed er af den Art, som ikke slaar sig
paa Karakteren, – jeg har aldrig været nogen Pralhans, aldrig øst ud, forat
glimre, jeg har disse Vaner, som et nogenlunde rigeligt Embede vilde
tilfredsstille; om jeg blev Millionær, vilde jeg dog ikke forandre mit Liv
synderligt. Men det ender naturligvis galt; og jeg undrer mig bare over, at jeg er
kommen saa vidt langt.

Men samtidig med min fulde Erkjendelse af min Elendighed, oprøres jeg af
Forargelse over den Hegelske Million-Rugekasses dydige Forskrækkelse. De
Fruentimmer har jo aldrig kjendt et Mandfolk med Mandfolks Appetit og Lyster.
Det eneste Mandhaftige ved Jacob er, at han samler paa Geværer til at møblere
med. Jeg er tindrende gal over disse forskrækkede Høns. Men hvad de 10,000
angaar, saa maa du endelig ikke snakke derom til Hegel. Han faar dem nok. For
det første er jeg ikke død endnu; og for det andet har han fra sin Fars Tid
liggende som Sikkerhed min halve Livsassurancepolice paa 5 000 Kr., som han
faar udbetalt Dagen efter, at jeg har forladt Livet. Dersom jeg kommer i den
yderste Nød i Kjøbenhavn, generer jeg mig ikke for – endog at forhøie denne
Gjæld; han har jo mine Bøger paa Forlag 30 Aar efter min Død, – han faar
saamænd nok sine Penge. Men Fanden skulde være hans Gjæst, naar man
bagefter skal høre Optælling af Drikkevarerne! – Jeg ved godt, at jeg har Uret;

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
fordi den, som beholder Pengene, beholder Retten; men jeg føler mig med Vellyst
i Modsætning til disse forsigtige egenkjærlige Million-Høns.

Saa har da min onde Samvittighed forsøgt at berolige sig ved stærke Ord, og
jeg lever videre og kan tænke paa andet.

Men naar vi taler om «store Mænd», har jeg en ypperlig Samvittighed, og jeg
vil – som alle de brave Christne med gode Samvittigheder – bare ønske, at din
Samvittighed var halvt saa god, naar du lovsynger Million-Makken! – det er som
jeg skulde høre selve Jonas' Lus. Nei – nei! – enten Skidt eller Kanel, Snot for sig
og Knebelsbarter for sig, altid er der Filistre, sjeldent Samson; men danske
Professorer i Filisteri ønsker fromt, at der bare var Skjøger og Filistre!

Og du selv! – ja du kan tro, du tar dig ud mellem de lavbenede almuagtige
Smaafolk, som nu i den rivende Reaktion løfter Trynerne og «puster ud»!

Naar vi kunde tale sammen en halv Time, er jeg vis paa, vi skulde forliges. Thi
naar det Store ikke *fornægter* det Smaa, og det Smaa ikke *fornægter* det store,
da hænger Vægtskaalene bent som de skal. Men saasnart en lægger et for stærkt
Ord i den ene Skaal, deler vi os efter Temperament: nogle synes, det er for galt,
at det Store vil hæve sig for meget over det Smaa, andre ærgrer sig over, at det
Smaa ønsker at undvære det Store.

Du er paa den gale Side, fordi du ikke er paa min; – hvilket skulde bevises.

Forøvrigt skriver jeg netop Bogen imod dette Almuagtige, som vort Høire har
banet Vei for ved at skamskjende først og fremst dig, dernæst al hævet
Tankegang, hver løftet Pande, som viser sig over den flade Flok; – og jeg er
lykkeligvis sint som den salte Sjø, du i din Elendighed spytter efter!

Baby tænkes sendt til Tycho herfra den 5te Juni, saa lager det sig nok med en
Leilighed. Jeg hilser dig og dine alene, da jeg ikke har villet allarmere Beate med
det om Ødelanden.

Alexander.

Jacob Kielland.

Stavanger d. 31te mai 1890.

Kjære Broder! – der er meget i, hvad du siger om din Form af Energi; men der bliver alligevel noget tilbage, som gør det forklarligt, at Grafologen fandt et manquement ved den; han udtrykte dette – som jeg vist skrev sist – skjødesløst ved at sige: ikke nogen *stor* Energi; – nu skal vi se Tyskeren.

Jeg antager, at, hvis Grafologien overhovedet har nogen Mening, saa udtrykker den voxne Mands Haand hans Væsen, saaledes som Livet har udviklet ham; undertrykte Lidenskaber skjulte – eller forraadende sig, de Egenskaber, der have vundet Magt – enten ved stærk Indøvelse eller ved oprindelig Disposition mere fremme i Forgrunden.

Vi reiser til Aarre den 5te; kunde du give mig Besked itide kunde jeg kanske komme til Byen ved den 17de, saa kunde vi bo i Huset.

Din A. L. K.

Alexander og Jens Z. Kielland.

Aarre den 7de Juni 1890.

Kjære Smaa! – nu er vi ankomne, og netop idag kommer vist ogsaa Baby til Christiania. Vi synes, vi er svært faa, savner Baby og længter efter Eder.

Elven er desværre meget liden, og af Fisk er der ikke mange. Den onde Pintsevind, som utgjød sig over Alverden fra Nord af, har ogsaa ødelagt Udløbet – ialfald foreløbig; idet den nordre Tange er bleven saa lang, at Elven gaar ud i Sand. Imidlertid er det saa ubetydeligt, at jeg om faa Dage haaber at se Elven i Stenene igjen, og da er her ialfald blank Fisk at faa. Og naar man gaar Elven op og ned i alle Haaler, saa staar der altid en Slump. Igaar skulde jeg fiske for Else; vi fik op 6 og mistede 7; som ellers holder jeg bare til ved Søen, hvor Fisken løber ud og ind med Ebbe og Flod, medens jeg lader Elven ovenfor være i Fred til Eder.

Hos Berta er de snille og blide, og jeg nærer ingen Frygt for, at Mamma jo faar det ligesaa hyggeligt i alle Maader inden Døre som hos Thore; men Omegnen om Huset kan aldrig blive saa jild som paa det gamle Sted.

Jeg sidder og skriver hos Ole Eilefson, hvor jeg har det udmærket roligt og pent. Men idag er her lidt koldt; en sur Nord-Vest med Regn; det er en hel Storm

Ja – nu er det ikke længe igjen! I tager naturligvis Billet til Egersund, saa skal jeg møde paa Thime. Naar I skriver eller telegraferer, saa adresser Brevene: Thime pr. Egersund; og Depecher: Thime, Jæderbanen.

Alle hilser og længter. Vær nu flinke og friske.

Hils Baby og alle andre.

Eders hengivne *Pappa*.

Dette Brev kommer vist midt i Eders Examen. Vær nu rolige og skriv ikke slusket; man kan gjerne tænke sig godt om og gjøre sig Flid den lille Stund, naar det nu engang er saa vigtigt for Livet. Og vær ikke ræd i det mundtlige; bare snak hele Tiden, selv om I ikke netop kan besvare Spørgsmaalet fuldt ud og strax. Men bare tal om det Spurgte, saa maa Læreren ogsaa tale, og saa gaar det efterhaanden. Men frygt som bare Fanden de lange Pauser mellem Spørgsmaal og Svar; det udmatter Tanken og gjør en saa modløs, at man tilslut brænder inde med det rigtige Svar, bare fordi Pausen trykker, saa man ikke *tør* tale. Derfor! søg at snakke, hold Liv i Examinationen for enhver Pris, saa bliver man flinkere og ser flinkere ud. God Lykke – kjære Bodde! og god Lykke for Jensemand!

Bjørnstjerne Bjørnson.

Aarre d: 11te Juni 1890.

Kjære Mester! – jeg glæder mig over, at jeg øiner Udsigt til at svinge Colossen! du er enig i Vægtskaalen, den skal hænge lige, og ve den, som kaster en Ert for meget opi den ene. Nu har jeg fundet paa et nyt *Exempel*:

Hønsene ærgrede sig over de moderne Rugemaskiner. Høist ubilligt; disse Rugekasser ere uundværlige for de store Byers Æggeforsyning, praktiske, økonomiske o.s.v.

Og Rugekasserne udtalte i en Generalforsamling, at det høieste Maal, det allerønskeligste vilde være, om Hane og Høne ganske kunde undværes.

Her var Ubillighed paa begge Sider; Vægtskaalen vaklede; men da gol Hanen

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
for tredie Gang, og B. B. gik ud og skammede sig bitterlig.

Efterat du nu er overvunden, vil jeg forhaane dig: Hvorfor jeg ikke blev buden til Udstillingen? Kjære! – det er jo din Skyld; din, Heibergs og Høfdings Lære, at de store kan saa magelig undværes; de smaa faar mer Pusterum og har det meget hyggeligere med sig selv; og ikke større end jeg er, kunde jeg let have raget lidt op over Milieuet *her*. Nei Ære være den feige Middelmaadighed, som du skriver imod i Dagbladet.

À propos! der glemmer du blandt alle de Ting, som er forbudte i Norge, – du glemmer det vigtigste Led i Ungdommens Forkrøblings-Maskine: du maa ikke se paa en Kvinde, for at begjære hende, nix pille! ikke se! – der er hver Mand 4 Bryster beskaaret at skue: sin Moders og sin Kones, det 5te er Svineri! – hold dig, hold dig! Det er Elendigheden og Hykleriets Grundpille! Friere Liv og lystigere Elskov, saa faar du Æren i Mændene og frelser Kvinderne for al den latterlige «Skam»!

Efterat du nu er overvunden, forhaanet og hudflettet, vil jeg svare dig paa Spørgsmaalet, om jeg er upopulær i Stavanger?

Ja visselig for den «dannede» Dels Vedkommende; muligens findes nogle Venner lavere nede; men *der* er igjen Skræmselen større af Fritænkeren. Min Popularitet tænker jeg vil best kunne betegnes som et usædvanligt langt Ligfølge, hvilket jeg tror, jeg vilde faa, om jeg lod mig begrave i Stavanger; men jeg skal nok narre dem!

Men ellers vil du indse, at dersom denne Udstilling skal blive til nogen Fornøielse for Arrangeurerne med Decorationer eller lignende Udmærkelse, saa er det jo en langt bedre Anbefaling, at de har udelukket mig, end om de havde hædret mig, – det siste kunde kostet dem hele den høieste Bevaagenhed. De kunde i Stilhed indbudt mig; men du ser: Udelukkelsen falder meget mere i Øinene; derfor har de handlet ganske korrekt. Jo mere det faar Udseendet af, at Folk som jeg er Landets Skam, jo større er Glæden i Stockholm og Christiania. Morgenbladet har allerede jublet.

Nu er Sylfiden i Christiania, og jeg haaber, hun snart finder Følge. Forresten kan hun godt reise til Lillehammer alene, især hvis vor fælles Ven Lunde vilde tage sig af hende; hils de elskværdige Mennesker fra mig.

Du kan tro, her er brilliant! Nu, naar jeg tænker mig saadan en Grævling i en Grøvt som du! aldrig ser du en Sol gaa ned end sige op; brugte, gamle Skyer flyder over Grøften, Dagen er uden Hoved og Hale, du aner ikke, hvad en Horizont er!

Fra Vinduet nu ser jeg nede paa Sandet mod Havet, som blinker i Solen, halvanden Prik, det er Beate og Else, som finder Maagereder! Hvad ser du – Elendige! Grøntfor og Juletrær og istedetfor den salte Søbris æder du Landeveiens Støv og Birkens sentimentale Jomfrulugt!

Den seirende *Alexander*.

Alexander og Jens Z. Kielland.

Aarre den 11te Juni 1890.

Kjære Smaa! – igaar snakkede vi om Eder og især om Bodden, som var oppe første Dag til Examen. Om Aftenen fik vi Jensemands Brev, at det var i Norsk Stil. Det gaar nok godt – haaber vi.

Her er nu saa varmt og deiligt, at vi kan se det gro fra Dag til Dag. Og jeg glæder mig svært til, at I skal komme og forfriske Eder paa denne velsignede Plet, enten det nu gaar saa eller saa med Examen. Else er alt rød paa Næsen. Vi ved om 3 Reir. Men Fisket er helt «primitivt».

Jeg skriver hver Dag paa min nye Bog, det gaar imidlertid langsomt, og der er ikke noget at sige om den. Ingen ved, hvad jeg vil kalde den, og Ingen faar det at vide.

Vi fik Telegram, at Baby kom først frem Lørdag Eftermiddag; men nu er I vel samlede; hav det nu jilt, og kom snart hjem. Telegrafer fra Christiansand. Hilsen fra alle.

Eders hengivne *Pappa*.

Frederik Hansen.

Aarre den 25de Juni 1890.

Efter dit og Beates barokke Matschappey og lumpne Forhold ligeoverfor Gemytligheden paa Jamaica, vilde enhver Imødegaaelse fra min Side forekomme den skjønsomme Læser at være om ikke pro forma saa dog i en betænkelig Grad upaakrævet af Forholdene, som disse efter den siste Flaskes Henlæggelse have artet sig og fremdeles inden en overskuelig Fremtid synes at ville arte sig, medmindre andre Faktorer, som i Øieblikket ikke ligger klart i Dagen, fremkaldte ved uforudsete og uforudselige Omstændigheder skulde optræde og virke i den ene eller den andre Retning, hvorved jo – det nægter jeg ikke, og jeg føler mig stolt ved her at kunne erklære – til Trods for, hvad der gjentagende har været fremholdt fra visse Fraktioner i denne Sal, erklære, at jeg for min egen Part – de andres Formening ufortalt, – jeg taler nemlig her paa egne Vegne uden Mandat endsige efter noget imperativt saadant – men for min egen Part erklærer jeg – du maa snart sende en Jamaica in petto.

Træffer du Rektoren, saa spørg ham fra mig, hvad han giver for en Valgtale i hans Stil, som jeg nu er temmelig sikker paa at kunne.

Farvel.

Jacob Hegel.

Aarre den 30te Juni 1890.

Nu haaber jeg, De alt længe har glædet Dem over den norske Hest, og at den svarer til alle Forventninger. Dyrets Papirer og 1ste Præmie følger herved samt Hr. Stenersens Udtalelser om Fodring og Behandling.

Til min Skræk ser jeg, at han omtaler et Honorar til sig selv. Jeg troede virkelig, at saadanne Kjøb var noget, han paatog sig con amore som Embedsmand, der interesserer sig for sin Hesteavl. Og da jeg selv er saa ganske ukyndig i sligt, kan jeg ikke engang tilnærmelsesvis foreslaa – eller antyde noget Beløb. Jeg haaber dog, De ikke vil finde Dyret for dyrekjøbt. Her er Regnskabet over mine Udlæg:

Hr. Stenersens Regning	Kr.	523 35
Hestens Ophold i Stavanger	"	44 95
En Express til Stationen	"	2 –

Dette Beløb tilligemed mit Honorar for 4de Oplag af «G & W», som vel nu er færdigt? vilde jeg gjerne have mig tilsendt strax.

Desværre fik jeg ikke se Dyret; men min Ven – den danske Konsul i Stavanger – besørgede alt, saa jeg haaber, Hesten var baade uskadt og velstelt, da den kom frem.

À propos! – kunde De opgive mig en Garver, som har en større Bedrift, og hvor man kunde finde en pyntelig Plads for en ung Lærling. Jeg har en Protegé – en ganske tarvelig Søn af en Garversvend – , som vil til Kjøbenhavn og lære Faget. Kunde De give mig en Adresse?

Fru Bjørnson spørger efter min Buste. Ved De, hvorledes det gaar med den?

Jeg ved ikke, om De har hørt, at Pietro Krohn har tilbudt os sin Villa – Drewsens forrige – , hvor vi vil bo fra October til Marts. Til den Tid haaber jeg, at have min Bog færdig. Med mange Hilsener til Skovgaard

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Præmien pleier Dyrene her at bære ved festlige Leiligheder ved det høire Øre – kanske er det ved venstre.

Jacob Kielland.

Aarre d: 7de Juli 1890.

Kjære Broder! – jeg erfor iforgaars, at Vexelen var kommen til Fredrik med dit Navn. Du har ikke skrevet til mig; men jeg tænker, du med tungt Hjerte og bange Anelser for mig har skrevet paa; og jeg takker dig for din broderlige Beredvillighed. Men du skulde skrive til mig og tage Skulderbladet fra Munden og ikke lægge Tærene imellem; for jeg tænker, at du nok kunde have Lyst til at sige mig nogle Sandhedens Ord?

Natten efter drømte jeg, at jeg ringede paa en Port eller Dør, hvor jeg ventede, at Fader skulde lukke op, men i Mørket, da jeg var kommen indenfor Døren, kastede en sig om min Hals og græd; jeg følte paa Ansigtet, at det ikke var Far,

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
men gjenkjendte dig paa en lang Guldnaal, du havde i dit Slips! Jeg forstod godt, at du græd, fordi det stod saa daarligt med mine Penge; derfor sagde jeg: naa, naa! lad os være glade over, at jeg ikke har gjort noget ondt, ikke taget andres Penge – men saa vaagnede jeg og maatte jo erkjende, at det er galt nok som det er. Nu gaar imidlertid Romanen fremad – ja, hvad er det saa mer? Men lad det nu staa til til Vaaren; – saa langt kan jeg klare mig.

Din hengivne Broder *Alexander*.

Pietro Krohn.

Aarre pr. Stavanger den 16de Juli 1890.

Kjære Krohn! – tusind Tak for Deres elskværdige Brev og for en Hilsen fra Italien, som jeg ikke er værd. Jeg har for Evigheden begravet mit Hjerte i Sandet her ved Jæderens Rev; og jeg føler i Virkeligheden mest af alt Trang til at gaa her alene og se paa Søen og holde min Mund. Men endda har jeg – gammel og stivbenet – mange Pligtdanse igjen, og jeg maa gjøre Vold paa mig selv, gjøre Ture og tage Kjæde med hele Cotillon, skjønt jeg er saa erkelei af mine Medmennesker tillands og vands.

Hvilket alt dog ikke forhindrer, at jeg er Deres Frue og Dem overordentlig taknemlig for den store Tjeneste og den store Venlighed. Jeg ved jo nemlig godt – i mine lysere Øieblikke, at Beate har Ret, naar hun paastaar, at jeg netop trænger til at tvinge mig selv til at leve med i Livet, og De skal se, naar jeg først kommer ud, skal jeg nok være elskværdigere; men Italien er kun for den, som er ung nok til at tage sin Portion; for mig vilde de modne Druer, den megen Sol og Pigesved være Bebreidelser for forsømte Dage: – nei! jeg fortjener ingen Hilsen.

Se Schandorph derimod – eller rettere: for Exempel! – han synes at svømme som hjemme fra Land til Land. Men det er tom Pral. Han har aldrig svømmet som en blank Fisk; men han vader i det Mudder, han finder overalt, som en lærd Pelikan og gurgler de fremmede Tungemaal til sin egen Fornøielse.

Han kjender nok Blomstens Vellugt; men den egentlige Bouquet, de smerteligt søde Minder og Drømme, som i Ungdommen hørte med til den Blomst, det piner ikke Schandorph. Jeg vilde lide ved Italien som jeg lider ved

Jasminen, – den jeg ikke kan lade være at styrte mig over hver Sommer, forat mindes min ondeste Samvittighed.

– Beate har længe været i Begreb med at skrive et Brev til Deres Frue; men De ved, hvor langsomt det gaar, naar Kvinden skal frembringe noget; ni Maaneder om et lidet bitte forklemmt Barn – er det ikke betegnende!

Altsaa – jeg tager dette altsaa tilbage – ; jeg kan intet love eller forudsige; men jeg skal prøve paa at paaskynde hendes Brev. Saa meget ved jeg, at vi er bare Mand, Kone, 2 Smaapiger og en Tjenestepige, saa vi finder vist rigelig Plads.

De venligste Hilsener fra

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Georg Brandes.

Aarre pr. Stavanger d. 17de Juli 90.

Kjære Ven! Jeg har nu saa mange Gange været i det Tilfælde, at jeg om Aftenen har læst noget af dig, som jeg i mine egne Tanker har fortsat med det Forsæt at takke dig, naar jeg næste Dag sad med Pennen i Haanden.

Men saa vaagner man kjølig og optaget af sig selv og af den Dag, som begynder, og gjenfinder ikke Ordene og ikke Stemningen.

Men idag skal det dog være slut, efterat jeg har læst, hvad du skrev om de almueagtige Moralister i Dagens siste Krønike. Du ved, det er saa ofte med Tanker som med Tinsoldater i Æsker: man ser dem først, naar de stilles rigtig op paa Bordet med Officerer og Musiken i Spidsen. Jeg har tumlet med alt dette i min Ensomhed, og du har – atter! – gjort mig den store Tjeneste at rette mine Folk op og give dem Mod og Slagorden.

I den Bog, jeg skriver, har jeg vort lille graafarvede Samfund saaledes som Reaktionen nu har lagt det tilrette for det almueagtige. Den simple – jeg mener den uaristokratiske Bonde, som kun har den grove Guldtørst, finder, at «Intelligensen» og Religionen netop har nedstemt alt saaledes, at man ikke behøver at genere sig. Alle er Svin og maa behandles derefter. Han vader opad i

Ondskab bliver ham let tilgivet, fordi han af Hjertet er med paa at spytte paa Kulturen og foragte det Store og de Store. Jeg ser, at dette er den første Følge af Demokratiet, ligesom de ravgaleste Fruentimmer er Førstegrøden af Emancipationen; men jeg ved ogsaa, at Strømmen i det store og hele tilslut vil og maa løbe den rigtige Vei, kun er vor Pligt strax at møde Snigveien, at vi ikke forsinkes i det uendelige.

Men – du ved selv, hvor mat Livet er i disse smaa Folk, og at man, jo mer man tilhører dem, des mer ligger man under for selve Matheden. Derfor maa du ikke vente noget stort af Bogen. Den er snarere – og ganske vist – ringere end de første paa Liv og godt Humør; jeg føler selv, at jeg er træt af den Form, og der er vistnok flere døde Punkter end før. Var jeg kommen til Verden i et større Samfund, kunde jeg have faaet mer Ild i Blodet. –

Jeg finder det høist paafaldende, at i en Tid, der for mig staar som enestaaende i den almene Svækkelse af de simpleste og mest elementære «Dyder»: Paalidelighed mellem Mandfolk, i Penge, i Politik, i dagligt Liv; i en Tid, hvor stor og samfundsfarlig Reaktion ikke længer sniger sig frem, men mer og mer tager Gud under Armen og trodser sig frem; i en Tid, hvor Varslerne ere saa mange om simple sociale Mad-Spørgsmaals blodige Løsning, – at i en saadan Tid Literaturen føler Trang til at krybe under en Sten, forat være psykologisk! Istedetfor at hidse og hidse det brændende, opvarmer man hinanden og sig selv med nærgaaende Snusen i alle Alkover; hvem der har dypet hist og hvem her, og hvorledes det smagte. Hvad er det dog for noget forbandet Vrøvl med disse Kvindesjæle, som skal være saa complificerede? – tre, fire Lidenskaber i det høieste, hvis man ellers vil gjøre sig den Uleilighed at skille Forfængeligheden ad i Magtsyge og Misundelse. – Det var nu ikke det, jeg vilde skrevet om; men tag min Tak for dine siste gode klare Tanker baade i Striden med Rugekassen Høffding, der from ønsker, at der ikke var Brug for Haner, og det om Tolstoj og de andre. – Vi kommer til Kjøbenhavn til Vinteren; og jeg vil være glad ved at faa tale med dig igjen.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Aarre pr. Stavanger d: 21de Juli 1890.

Kjære Hr. Hegel! – modtaget Brev med indlagt 1432 Kr. 80 Øre. – Udlæg for Hesten og 1/2 Honorar af 4de Oplag af G. & W., hvorfor herved takkes.

– Jeg har i det siste havt det saaledes med Rodenberg, at han betaler mig for Manuskript og lader Oversættelsen besørge ved den af mig anbefalede Frøken Ottesen.

Her har været nogen Tale om, at jeg mod et godt Honorar skulde trykke først i Deutsche Rundschau; – ialfald begynde i et Hefte før den norske Udgave. Det kunde vel ikke saa meget genere Gyldendal; men der er mange andre Betænkeligheder – for Exempel, at Rodenberg, naar Oversættelsen er færdig, ikke tør eller vil tage Bogen til Tidsskriftet, deraf Tidsspilde og Ærgrelse.

Idetheletaget vilde jeg være i en evig Uro ved at vide mit eneste Manuskript flyde om i en Dames Skuffer i Berlin. Derimod maa jeg faa Korrekturark sendt hende fra Kjøbenhavn saa snart som muligt. Det bliver en temmeligt stor Bog, med hvis 1ste Gangs Skrivning jeg ikke endnu er færdig. Hvis jeg kan begynde paa 2den Gang i September, skal den komme til god Tid før Jul.

Deres hengivne *Alexander L. K.*

Jacob Kielland.

26de Juli.

Jacob! Hvor er du? – er du ude og reiser? – send mig dog snart Haandskrifterne, at jeg kan svare og takke Dansken.

Vi har altid havt den Plan, at reise til Kjøbenhavn 1ste Oct; men nu hører vi, – hvad vi havde glemt – , at det er din Sølvbryllupsdag den 15de October. Det vil jeg ikke reise fra paa nogen Maade, medmindre – nei, jeg tror ikke, jeg behøver at sige medmindre; thi jeg antager, at hvor lidet jeg end passer i en Præst's Hus ved saadan Fest, som i Almindelighed feires med Religiositet, saa er det dog mere vigtigt for dig, at vi ere gode Brødre hvorsomer. Jeg gaar altsaa ud fra, at du vilde savne os, om vi ikke mødte frem, hvorfor jeg herved svarer Tak til den

Din hengivne Broder *Alexander*.

Jørgen Brunchorst.

Aarre pr. Stavanger den 29de Juli 1890.

Jeg har en halvgal Mand, som er interneret paa Gaarden Rimestad, til Flintesamler for min Samling. Siden hans Omraade er indskrænket, samler han ligt og uligt i massevis; men det er klart, at der, hvor han leder og roder, maa der have været af den allerfjerneste Beboelse i Stenalderen, eftersom alt, hvad jeg faar derfra, er gamle raa Knive og Haandredskaber men ingen Pile eller fint arbeidede Vaaben. En ualmindelig Mængde smukke nucleus har han ogsaa bragt.

Men forleden viste sig med en Gang nogle nye Flintstykker – udhakkede paa alle Kanter – , en Maade, der efter min Erfaring er sjelden. Saaledes for Exempel eller: .

Først var jeg henrykt; saa troede jeg, det var et lumpent Bedrag; idet jeg fandt Hak, som aabenbart ere nye. Jeg tænkte da, at Guttene, som altid har været efter min Ven Thore med Ærting og Garpestykker, havde fundet paa at hakke ud Kanten paa de Flintestykker, de fandt, forat holde ham for Nar eller overhovedet af Bondedrenge fremherskende Evne: Ondskab. Men da jeg fik fler og fler i Haanden og stødte paa Hak, der synes mig uimodsigeligt gamle – omend vel ingen kan afgjøre, om Hakkene ere ligesaa gamle som den øvrige Tilhugning – , saa lagde jeg et Udvalg i en liden Cigarkasse, som jeg idag har tilladt mig at sende til Bergens Museum.

Vil De eller en anden kyndig Mand se paa disse Stykker og sige mig, hvad man skal tro om Fænomenet?

Deres ærbødigst hengivne *Alexander L. Kielland*.

Jacob Kielland.

Aarre d 2d Aug. 1890.

Kjære Jacob! – endelig fik jeg Brev fra dig. Tycho er her; han er sendt paa Ferie af sin Læge; vi har det uhyre jilt; men jeg syntes næsten, det var Synd, han kom nu, for saa kommer han neppe til Sølvbryllupet. Men jeg vil gjøre alt for at komme, og Beate glæder sig ogsaa. Det er saa uvant for mig at være saa livagtigt interesseret for nogen Fest, at jeg synes, du er ganske lunken, naar du bare siger: «vi har beklaget, at du i Begyndelsen af October reiser til *Berlin!*» – jeg forstod senere, at du var saa optaget af Jens's Stilling, at du skrev galt; jeg gratulerer med din ælste Søns launch – det betyder paa engelsk Gaaen-af-Stabelen.

Hvad du siger om Missionen forbauser mig ligesaameget som Dahles «Svar» i Avisen.

I snakker noget Historie, noget Pindehuggeri om Nøiagtighed og Sagkundskab; Dahle kommer med den letkjøbte Haan om ham, som sidder paa sit Sommeropholdssted og tordner mod de stakkels Missionærer – ikke et eneste alvorligt Ord, Undvigelse og Avis snak.

Idetheletaget glemmer I Theologer, at Verden bestaar af andre Mennesker end den ganske *ualvorlige* Masse, som udgjør Eders saakaldte Menighed; for «Menigheden» er den alvorlige Mine nok; den nøiagtige Gjendrivelse af Ord med andre Ord; denne Dækken over det alvorlige Alvor stolende paa en længe optugtet Veneration for det, som dybest inde er Spilfægteri.

Det eneste alvorlige Svar paa det Spørgsmaal: Er Missionsselskabet en demoraliserende Svindel? – det vilde være en overbevist Mands Vidnesbyrd om Aanden, saaledes som den i Menneskenes Samliv viste sig, i den indbyrdes Kjærlighed, i den harmoniske Udvikling af Næstekjærligheden uden Pral – uden en falsk Tone.

Saaledes maatte den vidne, som selv greben var overbevist om Sagen som Guds.

Men det kan Ingen.

Derimod kommer I halende med Josefus. Kjære Broder – med Tilladelse! som du siger – synes du, Josefus klæder dig? Hvad skal denne forlorne Lærdom til, hvor Spørgsmaalet ligger saa nær – ligesaa generende nær som den Uret og Nød, Missionen lumpet Folket over.

Har da jeg begyndt med Dons tremens, med C. B. Svendsen, Omdal – en Bande – Kjære Broder! en Bande af Hyklere saa lang, du vil have den! Alt det har jeg lagt tilside, forat komme Alvoret paa Livet; og saa svarer man med Sagkundskab, Historie og Pindehuggeri.

En ond Samvittighed, en forfærdeligt ond Samvittighed er Missions-Tilstelningen for alle Alvorlige. Og siden du ikke tager i Betænkning at forudsige, at jeg vil komme over til dig, saa vil jeg aabent sige dig, at dit nuværende Forhold til Missionen er oplunket af Forhold og Omstændigheder, aldrig har det været og aldrig blir det nogen genuin Brand i dit Blod – aldrig! – dertil var du aldrig grovt nok fibret, og du skulde vare dig for det bløde Filt, som lægger sig paa gamle Præster.

Det var nu det! – altsaa vil du og dine sætte Pris paa os til Sølvbryllupet og saa kommer vi. –

Jeg skrev til Dansken om Haandskriften. Det er sandt som du siger, at Far er mislykket. Det var den lange Dressur i Kontoret, som gav hans Haandskrift de vildledende Eiendommeligheder; og da han slap af Kontoret, skrev han jo aldrig mere. – Men alt i alt var det et høist interessant Forsøg og jeg maa sige: det har i høi Grad imponeret mig.

Alle her hilser Dig og dine; vi har nærmest godt Veir og deilige Dage just nu.

Din hengivne Broder A. L. K.

Arne Garborg.

Aarre den 27de August 1890.

Kjære Hr. Garborg! – vær saa snil at sige mig – privat – , hvad De mener med at opføre «Professoren» blandt de i Kjøbenhavn opførte norske Stykker, da det dog er forkastet af Kammerherre Fallesen; og særlig vilde jeg gjerne vide, hvad De mener med at sætte «hm!» bagefter mit Stykke.

Jeg ser nok af den Maade, hvorpaa De anbringer «verdensberømt», at der skal forhaanes, ligesom det hellerikke har undgaaet min Opmærksomhed, at det

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
skjæbnesvangre Aar, der skiller gammelt fra nyt, just er et af de faa, der skiller mellem vor Alder; men jeg vilde gjerne vide fra Dem selv, om De mener, det er Ret mellem Forfattere at lure fordækt Haan ind i den aabne Konkurrence? Misforstaa mig ikke: dette er ikke noget om «Broderskab»; det er som simpel Næringsdrivende, jeg ønskede at høre Deres Principer om tilladelig og utilladelig Reklame.

Deres forbundne *Alexander L. Kielland.*

Alexander og Jens Z. Kielland.

Aarre den 2den September 1890.

Kjære Smaa! – vi har faaet Boddens Brev, at I ere vel fremme og i Orden igjen. Det var en jil Ferie, og snille var I ogsaa – paa nær de bekjendte Undtagelser, som forhaabes at fortabe sig hos begge med Tiden. Nu maa I tage godt fat og ikke ligge efter i noget Fag; for dersom I skal komme frem til en Stilling i Samfundet svarende til Eders Opdragelse og Navn, maa I lære den høieste Dannelses Kundskaber ordentlig fra først af. Vil man være med i selve sit eget Land blandt de første til at gjøre Nytte og Ære for Landet, saa maa man hænge godt i lige fra først af. Det er det, I maa huske. Det Niveau, som I skal tilstræbe, ligger over det almindelige norske, – I maa holde Øinene aabne og lære!

Skjønt her er en Masse Vand, har jeg endnu ikke faaet noget rigtig stort, kun pen Blankfisk. Men rigtignok har vi hidtil bare havt blankt Solskin med svag Nordenvind; idag er han først gaaet paa Syd med Regn, saa nu har jeg bedre Haab. Men med saa meget Vand havde jeg haabet mer Fisk strax. Det er dog endnu 14 Dage for tidligt for de store Ørreder.

Her gaar en fortærenes Engelskmand og vipper hver Dag; han faar ingenting; men af hans Spor kan jeg se, at han gaar lige paa Kanten som en Løwold og skræmmer al Fisken.

Nu er bare Jonas her; han spiser ofte hos os og er fremdeles bare jild at have; han snakker ofte om Eder, og vi alle savner Jer i Hus som i Elv. Ogsaa Gabriel har spurgt ivrigt efter Brev fra Eder. Første Dagen kunde han følge Eder paa Timen ligetil Farsund; men længer aust var han ikke saa nøie kjendt. Husk paa i

Desværre er Mamma igjen daarlig af Nervøsitet og saa svag, at jeg er ganske forskrækket. Det kommer saaledes med en Gang over hende med Graad og Modløshed og liden Livskraft. Det er ikke første Gang, og jeg ved, hun forvinder det ialmindelighed paa kort Tid; men det er altid ondt for hende, mens det varer. Da trænger hun til alslags Opstivelse – baade for Legeme og Sjæl. Skriv derfor bare godt til hende med Tak for Tøi og Stel, og lad hende intet høre, om der skulde være noget iveien med Buxer eller Strømper.

Alle sender hjertelig Hilsen fra Hus og Gar.

Eders hengivne *Pappa*.

Alexander og Jens Z. Kielland.

Aarre den 11te September 1890.

Kjære Smaa! vi har faaet Jens's Brev og ser, at Arbeidet er igang igjen, og at I har det godt. (Jensemand! – du skriver vel ikke «Penden» for Alvor?) Den, som først ser Tycho, maa spørge ham fra hele Aarre: hvorfor han ikke skriver? – han maa skrive nogle venlige Ord, som jeg kan bringe Gabriel & Ole Eilefson – ial fald. Jeg er desværre ikke færdig med Bogen; den kan da hellerikke komme til Jul, hvilket er stor Skade; – ja forresten er det ligesaagodt at komme lidt efter al den ophobede Julestads; nogen Julebog er det jo hellerikke!

Jeg udskriver af min Almanak, hvad der er hændt siden sist jeg skrev. Englænderne har holdt op at gaa i Elven, de dorger bare nu i Vandet. Sin Bopæl har de væmmelige Udskud paa det væmmelige Vig! En Dag, Jonas og jeg seilte med Stavanger og Jens's Skøite i det store Aarrevand, fandt vi paa Stranden en død Ørret paa c. 9 Mark med fuldt af engelske Dorgekroger i Munden. Litle Nils tog Dyret og pilede afsted som en Ryl langs Stranden.

Ellers gik Seiladsen med Stavanger mærkeligt. Det er det klogeste Skib i Verden. Den udgik fra Skomagerens Hus med Nordenvinds Storm, men havde faaet for lidet Ror, saa han laa meget høiere end Beregningen og gjorde ikke sin fulde Fart. Men da vi snart saa, at han ikke kom iland før paa Horpest, maatte Rhederiet reise Landeveien austefter, for at holde ham i Kikkerten. Mens vi da

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
stod paa en Odde ved Horpest og talte om, hvorvidt han vilde gaa iland paa Horpest-Øen med Kjæmpehougen – eller gaa nordenom, blev vi pludselig var, at Skibet, som vi knapt saa mellem Bølgerne, det bar af og kom slørende lige mod os. Jeg tilstaar, at jeg i Øieblikket var aldeles forbauset. Som styrt af fornuftige Folk kom han slørende lige ind paa Stranden foran vore Fødder, og først da blev vi opmærksomme paa, at Agterenden laa under Vand, og at hele Kareten holdt paa at synke. Da huskede jeg ogsaa fra før i Bredevandet, at Stavanger har den Eiendommelighed, at naar den blir fuld af Vand, saa Agterenden kommer dybt ned, da falder den aldeles af for Vinden, fordi Bougen er lettere og holder sig oppe og drives til Læ af den svære Klyver. Saaledes kom han paa Land i siste Øieblik lige for Fødderne paa det henrykte Rhederi.

Den 3die September fik jeg en Svidde i Sammenløbet paa 5 1/4 Mark. Den sprang 4 Gange høit i Luften, men maatte alligevel iland. Siden har her næsten ikke været Fisk at se; jeg forstaar det ikke. Her er for stille Veir, og endnu er ikke den store Ørret kommen ned. Næste Uge kommer Fr. Hansen & Andreas.

Den 4de og 5te var jeg med Gabriel og mange andre paa Smale-Hentning oppe i Heien; men jeg blev liggende om Natten paa Aalgaard, hvor jeg kjedede mig enormt, og kom hjem over Sandnæs den næste Morgen.

Nu er der ikke mere at fortælle. Her er hverken Fisk eller Fugl; ingen Graagjæs heller. Jeg tror paa et stort Uveir med Storm, saa at Høsten endelig kan faa komme. Disse Uger er en Overgang, – her er vakkert – udmærket! men det er ikke de rette Haustadage!

Hav det godt og vær gode Venner.

Eders hengivne *Pappa*.

Bjørnstjerne Bjørnson.

Aarre den 25de Sept. 1890.

Kjære Mester! – nu har jeg allerede for flere Uger siden faaet Glasset og drukket mange Potter Melk af det. Det var langt større og pragtfuldere end jeg kunde

mindeværdige Besøg. Nu er jeg her tilbage paa Aarre ganske alene og lever som Robinson, laver min Mad paa fri Haand i Gruen og gnider mig mod Bertha, indtil der gaar Ild, gaar med Huller i Buxerne og snyder mig i Fingrene. Den fine Mand, som du fordem kjendte, har været henlagt i 4 Maaneder. Men nu skal han oppusses efter Tidens Leilighed og udstilles paa Østerbro som et synligt Vidnesbyrd om, hvor fede de Gyldendals holde Grisene sine. Den 10de October reiser vi, – jeg skriver det saa let, og jeg ved, vi kommer sagtens til at gjøre det; men det forekommer mig selv vanvittigt og haabløst. Jeg har netop endt en Bog i 1ste Gangs Skrivning; men det har ingensomhelst Glæde været, bare en nedslaaende Fornemmelse af, at jeg kan ikke mere. Dette er ikke bare Stemning, jeg er vis paa, at Bogen er slet, fordi den er koldt gjort og sat sammen, forat vise. Nu har jeg jo anden Skrivning igjen, som vel kan redde noget ved at føre lidt Blod i de tørreste Dele; men alt i alt er det saa fattigt paa samme Tid som det skal forestille rigt; mange Folk og stort Apparat og saa ingenting af Menneskeblod – bare en Skjæbne fortalt – kjedeligt. At du vil forarges og bande fik nu endda vaage sig, naar det bare var godt; men det skrækkelige er, at jeg forekommer mig selv som en Gjenganger, hvis Ord og Vendinger vi alle kjender og hvis Historier engang vare morsomme, dengang de var nye; men nu! Kunde jeg saa sandt komme fra det hele paa en anstændig Maade, saa løb jeg min Vei. Eller om det var muligt at opnaa noget, der kunde ligne et Levebrød uden at man maatte gjøre sig til Hund for det; thi jeg vil dog dø opreist.

Men nu har jeg stellet mig saaledes; – ja forresten! det er jo ikke noget daglig at gaa og grave sig ned i slig Modløshed; jeg har jo aldrig gjort noget ondt, og af Naturen er jeg ingen Hønerumpe; men jeg ældes for tidligt.

Altsaa! vi reiser til Kjøbenhavn for nogle Maaneder – til Marts, og det glæder jeg mig til. Saaledes som nu Moralen er, kan en Smaaby overhovedet ikke bæres. Der findes ikke længer noget Ord som svier, saa aldeles overgalvaniserede ere de med Hykleri og den Foragt for Aand, som Høire har udbredt – helt fraoven Monrad & Lochmann og helt nedover til den siste Præst. Aldrig har jeg seet en saadan Gjenstridighed overfor Aand som disse Dages. O om jeg havde Jeremiæ Kappe og Stav! Og just nu skal jeg være færdig! Dengang jeg kom med i Legen – det er bare ti Aar siden – syntes jeg alt laa paa at vælte «Høire» saaledes ud af

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Stillingen, at ogsaa «Venstre» kunde faa være gentlemen. Nu er de blevne gentlemen! – og Herre Jemini!

Havde jeg bare ikke denne evigt nagende Uro for Fremtiden, hvor jeg skal gjøre af mig, for mine smaa – for Elses Øine – , jeg synes alle ser paa mig: nu er han vel snart færdig?, – en Uro, en Ustøhed, som gjør afmægtigt arrig uden at løfte Bølgen til et kraftigt Braad. Jeg tænker saa ofte paa dig; du er jo Landets Blæsebælg, der holder Fyr i alle Esser, hvor ondt og godt smedes om hinanden, – dog mest ondt – mest ondt. Hvor anderledes rigt og mere frugtbart vilde Livet leves i et stort Folk, hvor de arbejdende Millioner gaar sin Gang fremad og takker Digteren eller lader ham i Fred. Men hos os skravler alle og de faa, som tier sidder og suger i sig det værste af det, de andre skravler. Er det mig, som er syg? eller har jeg ikke Ret: vort Folk er i dette Øieblik lige paa Randen af Krapyl – helt fra oven og langt ned. – Forresten alt vel! – Beate bereder sig med aldrig svigtende Iver til en ny Flytning. Mine beste Hilsener til alle dine.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Niels Neergaard.

Stavanger d. 25. Sept. 1890.

Hr. Redaktør! – jeg sender Dem herved første Kap. af min nye Bog, som jeg haaber skal komme til Jul. Jo før De altsaa faar det anvendt desto bedre.

Ærbødigst *Alexander L. Kielland.*

Jacob Kielland.

Aarre den 30te September 1890.

Kjære Jacob! Dit Brev af 24de September kom i en god Stund. Jeg skal forklare dig det hele.

Da Holm engang isommer fôr herforbi, gjorde han mig opmærksom paa dit Sølvbryllup; og jeg, som altid havde hørt dig og dine glæde sig saa meget til denne Dag som en Familiefest – jeg sagde uden Betænkning: saa opsætter vi vor

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Reise til over den 15. Og jeg – som ellers aldrig bryder mig om Fester – jeg tog med en usædvanlig Iver Parti for denne Fest, skrev til dig o.s.v.

Dit Svar syntes mig dengang lidt kjøligt, saa jeg tænkte strax, da jeg saa dig og Dikka her paa Aarre, at nu skulde det se varmere og mere festligt ud. Men jeg blev skuffet. Hver Gang jeg vilde tale om Festen som Fest, saa var I begge saa ivrige for at faa det hele slaaet ned til et Stykke Kalvesteg med Svanholms. Dikka talte om den dydige gamle norske Mad, og naar jeg hentydede til Haugesunds Kommunalbestyrelse tilhest, saa vilde du slaa det hen, somom det hele skulde gaa af i al Stilhed.

I alt dette var der noget af det, som jeg kalder Hyklari og som forarger mig. Naar vi alle ved, at en saadan Fest for et saadant Ægtepar, i en saadan By ikke kan andet end sætte Byen paa Ende for en Dags Tid, saa ved jeg ikke, hvorfor vi skal lade, somom vi ikke ved det. Og disse Hædersbevisninger med Taler, Mugger og Sølvpibekradsere, som kan være dumme nok, naar de træffer paa en uværdig, de er jo ikke, naar de som her træffer en hæderlig og fortjent Mand, andet end i det høieste en Smule latterlige som alt officielt i smaat Format gjerne vil blive.

Derfor vilde jeg ikke være med paa dette, at man paa Forhaand ikke vilde vedkjende sig Festen og siden lade overrasket. Og da jeg under de Omstændigheder ikke fandt, at vor Fraværelse vilde faa saa stor Betydning, bestemte jeg vor Afreise til Kjøbenhavn til den 10de October og indrettede os derefter. Jeg vilde med det første underrettet dig og sagt dig den sande Grund, da jeg i Lørdags fik dit Brev af 24. Jeg reiste strax til Byen, forat tale med Beate, som i denne Sag hele Tiden har ladet mig raade, og vi blev strax enige om, at saaledes som Festen nu var bleven klar, lys og aabenhjertig, var vor gamle Lyst til at være med fuldstændig opvaagnet. Jeg reiste da herud igjen forat sige Eder mange Tak for Indbydelsen for os og Børnene; vi skal komme og alle glæder sig uhyre; men betänk dog, om I formaar at huse os? Det spiller vistnok en ikke liden økonomisk Rolle for mig, men tænk dog alligevel, om der ikke kommer nogen værdigere?

Saa vil jeg ogsaa haabe, I tilgiver mig min Forstemthed; jeg kunde jo holdt mig i Ro fra først af; jeg ved endnu ikke, hvad der gik af mig, at jeg var saa begeistret for den Fest.

Et Sølvbryllup staar for mig som en saa uhyre sjelden Høitid – hvad det jo igrunden slet ikke er; jeg tror ligefrem, det kommer af, at vi i vort Hus aldrig kunde opnaa det, men derimod Gabriels og de andre. At du som den, du er, maa staa i en Del officielt, er jo ikke noget at krympe sig ved; der er dog altid i din Fest flere Procent Gehalt end i en almindelig af den Art. Selve Dagen er jo uden Plet eller Rynker: en glad og freidig Fest for et yderst vellykket Ægteskab, hvorfor saa ikke slaa Dørene op og sige: ja! – vi er lykkelige! – kom og se!

Det kunde ikke nytte mig at ville skjule den Stemning, jeg har været i, heller ikke vilde jeg uden videre «springe over det mellemliggende»; du vil ikke blive vred paa mig, fordi jeg siger alt som det er.

Desværre lever jeg ikke godt – nok til Legemet; men ellers er jeg yderligt nedtrykt og ser Fremtiden imøde med megen Bekymring. Altsaa vel mødt Mandag Aften den 13; vi reiser til Kjøbenhavn den 17 fra Stavanger.

Din hengivne *Alexander*.

Jacob B. Bull.

Aarre den 1ste October 1890.

De spørger: hvorledes det skal lykkes Dem at faa mig til at interessere mig lidt for Folkebladet? – muligens om De havde sendt mig det, – misforstaa mig ikke: jeg ønsker ikke, at De skal gjøre det, – men siden De netop spørger.

Deres Insinuation, at jeg holder mig mere «fornem» end de beste i Literaturen, gider jeg ikke svare paa; men jeg vilde gjerne vide, om De har nogen Grund til den Uartighed: at jeg ikke pleier at besvare Breve? Skulde jeg – ganske mod min Natur og Sædvane nogensinde have begaaet en saadan Feil, er det ved en Forglemmelse, for hvilken jeg er beredt til at bede om Undskyldning.

ærbødigst *Alexander L. Kielland*.

Jacob Kielland.

Aarre den 4de October 1890.

Kjære Jacob! – du har faaet et Tag paa mig fra den Gang, jeg saa skammelig miskjendte dig med Hesten; naar du derfor siger: hvor du dog kjender mig lidet! – saa sidder jeg der, somom jeg atter havde en Hest paa min Samvittighed. Dette gaar slet ikke an; det bliver, somom jeg gjentagende gjør dig Uret og tror dig slettere end du er. Jeg har nemlig denne Gang fuldstændig Ret, omend jeg nødig vil fastholde det stygge Ord Hykleri.

Da du herude paa Aarre fortalte om en Mand, som muligens stod bag et Hjørne i Haugesund med en Kniv eller sad i Forsamlingen med en Revolver, da tænkte jeg paa Doktor Wyller, at han burde vide, hvor hyper-nervøs du er. Og naar *du* siger: «En fredelig Familiefest maa dog *selv jeg* faa Lov til at holde» – saa tænker jeg paa det samme. Du, som netop er den Elskede i en Grad, at det nærmer sig til en Karakter-Feil, du slipper din Fatasi løs – og du er et af de fantasirigeste eller rettere fantasikraftigste Mennesker, jeg kjender, du opfantaserer smaa Ord og en liden Kreds's Grums til Farer og Alvor. Kjære! du har ikke mere Ide om det at være *forhadet* blandt Menneskene end Barnet i Vuggen. Tænke sig, at Haugesund! skulde forstyrre din Fest!

Kjender vi ikke Præster i dungevis, hvis Forargelse raaber til Himlen, og lever og dør de ikke i dybeste Fred med Sølvtoi til alle Fester. Og du! som overalt har vadet i Kjærlighed og Beundring langt høiere end jeg finder det anstændigt for en Mand, du vil nu, at jeg skal tro, du lider Forfølgelse! Det er det samme, jeg sagde i mit første Brev: jeg kan ikke fordrage, at man skal lade som noget, spille med det alvorlige og saa bagefter være overrasket, somom noget ondt var undgaaet. Naar du nu – efterpaa – overskuer dine Sølv-Pibekradsere, vil du saa fortælle din Angst til Wyller, saa vil han bede dig tage dig iagt for det, som kaldes Verfolgungswahn.

Har jeg nogensinde handlet ud af ublandet Kjærlighed og Hensyn, saa er det ved at opbebie denne Fest – jeg som afskyr saadanne – , desto uheldigere faldt det, at Dikka vilde nedstemme Festens Glands – somom det! – ak nei! men Oprigtigheden! Oprigtigheden uden Menneskefrygt, en god Samvittigheds Pagt, som bryder sig Pokker om Skumlerne – det vilde være Festen – den sjeldne Fest i denne Feighedens og Hykleriets Alder.

Det er en ærlig Glæde, du gaar til; den har været længtet imod, festet op i al

Værnething, *selv om Farerne var der*. Skal du frygte for at «ophidse», naar du ved, du intet ondt gjør? – eller skal du gjøre noget, som du føler med Rette kan ophidse? – Har du valgt, saa kan jeg ikke forstaa, hvorledes du kan forsvare at nære Frygt for Menneskene; – sig ikke, det er for de ærede Gjæsters Skyld, det er et – religiøst – ulovligt Hensyn.

Jeg ved sandelig ikke anden Maade at komme til din Fest paa end som Hans Arentz. Jeg springer let over det mellemliggende; skal vi tale mere om det, saa lad det være efterpaa. Enten Skit eller Kanel; enten er det Fest eller det er Hensyn. Jeg kan ikke – og jeg haaber, at jeg aldrig skal komme til at fordrage denne Blanding, denne Hensynstagen til den samme Alverden, som man dog ved har evig Uret.

Jeg kommer derfor ublandet glad, for at ønske fortsat den Lykke, jeg har seet begynde alt i Vigedal, og selv om alle dine Ruder skulde klirre af Stenkast, vil jeg ikke slukke et Lys, men drikke en uforfærdet Skaal for et lykkeligt Sølvbrudepar.

Din hengivne Broder *Alexander*.

Jacob B. Bull.

No. 4 Marstrandsvej Ø. Kjøbenhavn d. 25 Oct. 90.

Hr. J. Bull! jeg kan desværre ikke modsige Dem, naar De er vis paa, at jeg to Gange har undladt at svare paa Deres Breve; om jeg som Redaktør i 1889 har fundet det altfor absurd at skrive for en anden Redaktør, saa burde jeg jo alligevel givet et Svar; herfor beder jeg om Undskyldning.

Men jeg kan aldrig indrømme, at denne Forsømmelse giver Dem – der – saavidt jeg ved – er mig fuldstændig fremmed? – nogen Ret til at vandre ind i min Karakter og chicanere mig som den, der er fornem paa den Maade, at han finder dansk finere end norsk. Jeg kjender ikke saa lidet til Boniteten i norske Udgiveres Lyst til at agere det forsømte Fædreland.

– Deres Brev af 5te Oct. kom under vore Omflytninger før Opbruddet hjemmefra, derfor svarer jeg saa sent.

Deres ærbødige *Alexander L. Kielland*.

Niels Neergaard.

Hr. Redaktør N. Neergaard

Tilskueren. No. 20 Søgade, Kjøbenhavn.

Hr. N. Neergaard! Jeg har netop gjort noget, som jeg kanske ikke havde Lov til.

Jeg fik Telegram fra det norske Dagbl., om det maatte optrykke 1ste Kap. efter Tilskueren mod Honorar. Jeg svarede i min Pengebegjærlighed strax Ja.

Men nu bagefter plages jeg af Samvittighed. Det var vel nærmest Tilskueren, som skulde været adspurgt. Er her Regler for sligt? Jeg vilde ikke paa nogen Maade handle illoyalt, derfor beder jeg Dem strax at vise mig tilrette.

Deres ærbødige *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

3die Oct. 90.

Kjære Ven! vi har hørt noget om, at «Det nye System» skal spilles Torsdag? Turde jeg bede Dem lade Billetter købe for Beate og mig – helst i Nærheden af Dem og Deres? Vi er næsten hver Dag paafærde – idag til Fru Drewsen i Lyngby – ; men næste Uge siger jeg stop og sætter mig ned til Flid og Virksomhed. Hilsen til alle paa Skovgaard, og Tak for sist.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Emilie Krohn.

No. 4 Marstrandsvej d: 11 Novbr. 1890.

Tak for sist! – og Tak for Laanet af Bogen. Mit siste og blivende Indtryk af den var daarligt. Der blev for mig noget oprørende formasteligt ved dette Menneske,

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
hvis Selvbeundring kun understreges ved de Skjældsord, han tildeler sig, naar han er fuld; og naar saa denne Narcis tillader sig at sparke til alle Sider, hvor der ingen Risiko er, og krybe overalt, hvor der er Fare for alvorlig Modstand, – naar han tilslut tager et helt Folks Døds kamp til effektiv sortie, saa forarger jeg mig over, at der ingen er i Danmark, som har Autoritet nok til at tage ham i Nakken.

Altsaa venter vi, at De med Mand og Børn spiser Frokost med os ved Deres eget Bord paa Søndag.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Kitty L. Kielland.

Kjøbenhavn den 19de November 90.

Kjære Kitty! – jeg har ikke skrevet, fordi jeg ventede at høre fra dig, naar du var kommen tilro i Sandvigen; nu sender jeg dette Brev til Stavanger paa Vona; men hvor det saa træffer dig, vilde jeg ønske at det maa træffe dig frisk og paa Fode!

Jeg saa igaaftes i Dagbladet, at død er du ialfald ikke og heller ikke alderdomssvag. Jeg tror, at vi to tilslut – eller kanske snart – blir de eneste Sinte i Literaturen. Alle andre prædike Fred og Union. Ja – *du* var da vel glad i Tordenskjold? – Jeg fik forleden et anonymt Brev fra to unge norske Damer i Lund, som «grundig skammer sig over mig»; jeg har hørt at «Verdens Gang» harcelerer mig, Garborg ogsaa; kan du begribe – eller mon du ogsaa er med paa dette? – du, som dog altid har været en trofast Svenskehader? Jeg er saa desorienteret, saa forbauset over, hvad norsk og Nordmænd nu er blevet til, at jeg venter dit Svar med Spænding. Bjørnson skjændte vistnok og sagde, jeg var gal, de kom til at plukke mig; men han lo samtidig saa fornøiet, at jeg er vis paa, han syntes, det var godt gjort – jeg mener et Ord i rette Tid. Det viser sig bagefter, at det var det; men jeg havde ikke troet: i den Grad.

Hernede er de naturligvis ogsaa fornærmede og tegner mig af i «Punch»: i Tordenskjolds Uniform med en Svenskepige om Livet, og Skoser og Stikpiller i alle Blade. Det er en forunderlig slap tilbagegaaende Tid, vi nu lever og samtidig foregaar her store Ting: Koch's Opdagelse, Baring Brothers Fallit i London.

Igaar var vi henne i det kgl. Theater og saa «I Provinsen». Beate fik da sove

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
lange Stunder; men jeg turde ikke for Snorken, saa jeg saa det helt ud. Du kan ikke tænke dig noget slappere, dummere – mer aandforladt. Og dog maatte jeg le mange Gange – og det rigtig godt. Thi Skuespillerne er saa morsomme, at naar de gjør eller siger noget rigtig fladt hverdagsligt, saa er det uimodstaaeligt pudsigt; og – naturligvis – i 5 Akter finder ogsaa en blind Høne et Korn, og Esmann ser godt: derfor er der naturligvis spredt nogle træffende Træk; men den uforskammede Maade, hvorpaa han morer det aandløse Publikum ved at dræve i dets egen Kjedsommelighed, er aldeles oprørende for mig ialfald. Men Theatervognen var fuld af Folk – fra Fru C.s Niveau – , som var ellevilde af Henrykkelse. Det var Esmann, som begyndte med at kaste de norske Forfattere ud; jeg maatte le mangen Gang igaar, naar jeg tænkte paa, at dette skulde være Fremtiden. Og dog har jeg selv altid troet, at dette var Veien til det nye Drama: bort med de snedige Intriger og de bratte Effekter; men jeg maa tilstaa, at Esmanns Forsøg har skræmt mig for lang Tid. – Vi lever ellers som Plommen i Æg. Begge Smaapigerne gaar i Skole tæt herved; og skjønt de har meget at bestille, taler de hver Dag om, hvor ganske anderledes fri og behagelig Omgjængelsen i Skolen er her imod hjemme; igaaraftes var Baby med sin hele Klasse til The hos Bestyrerinden. Det Slags opdragende og civiliserende Elementer har vore Skole-Mødre endnu ingen Ide om. I Selskaber gaar vi og paa Koncerter; hjemme ser vi bare Fætterne; vi lever forholdsvis – i Forhold til alle vore Fornøielser – meget billigt.

Min Bog avancerer, men den er tør.

Din hengivne Broder *Allik*.

Alexander og Jens Z. Kielland.

Kjøbenhavn Kjøbenhavn den 25de November 1890.

Kjære Smaa! – Husk nu paa at skrive Eders nye Adresse næste Gang.

Igaar røg det op med Nord-Ost, og inat frøs Vinduerne med en Gang tiltops; saa her var en saadan Kulde imorges, at jeg sendte Afbud til Ernst Scheibel, vi skulde ellers været med de Smaa paa Folketheatret til Nitouche. Herover er Stemningen i Huset lidt trist; men jeg kan ikke hjælpe for, at jeg er ængstelig i

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
denne By, hvor der er saa megen Difterit. Jeg var just idag henne og begravede
Georg Brandes's ene Barn, – den yngste; hun døde efter et Par Dage af Difterit.

Idetheletaget begynder jeg at faa den Nervøsitet, jeg pleier i Udlandet,
ængstelig for at gaa fra Huset om Aftenen, ræd naar det blæser, og alt det andet
– til Plage for mig selv først og fremst, og for de andre ogsaa.

Onsdag den 26de. Fremdeles 4 Graders Frost og Østenstorm. Hele Langelinie
er overiset, ligesom de nye Moloer og Bolværker herude ved Kalkbrænderiet, og
Skibene, som ligger for Anker, er tykke og hvide af Is fra Bougsprydet og indover
hele Forskibet. Det er en jammerlig Kulde med ækelt Støv paa Østerbro.

Jeg er hellerikke idag i Humør til at skrive; det faar blive bedre næste Gang.
Øieblikket nu er akkurat som I vist kan huske det fra Hjortevang. Klokken
nærmer sig til 5, Mamma er i Byen, Smaapigerne sidder med Lexer, Lamperne
tændt, Pigen dækker Bord i Spisestuen, Entreen lugter varmt af Svinekjød i Kaal;
Østenvinden suser bidende kold udenfor i de høie Trær, Stuerne ere lune, Alle ere
sultne, Klokken ringer, nu kommer Mamma med Pakker og fortæller, hvem hun
mødte; vi gaar tilbords – vi fire, der er Plads til to til; – mon vi skal se dem her?

Eders hengivne *Pappa*.

Jacob Kielland.

No. 4 Marstrandsvej-Ø-Kjøbenhavn d. 26d. Nov. 90.

Kjære Jacob! Tak for Fotografiet; saa blegt som det var, er det et kjært Minde
om de fredelige og lykkelige Dage. For os, som siden har oplevet saa meget Nyt
og gjenseet saa meget gammelt, er det næsten utroligt, at hin Fest ikke ligger
længer tilbage end 4 – 5 Uger. Vi har denne Gang – fordi Stedet var os saa
bekjendt – mer end ellers i Udlandet fundet os hjemme med en Gang; hvorved
Fædrelandet er blevet os saa fjernt. Der var ogsaa temmelig fælt tilslut i
Stavanger. Og desuden – i Længden kan selv ikke jeg, som skulde være temmelig
haardhudet, taale den pøbelagtige Haan, som nufortiden er vort Samfunds
Holdning overfor alt, hvad der er af Aand, – naar det ikke ganske udvortes bærer
Stempel af Religion.

Naar Arne Haabeth foreslaar noget, kan hans beste Hensigt kun være

kommunal Vigtighed; sandsynligvis har han en underfundig Hensigt. Men naar han insinuerer, at han ligesom er sat ivei af Fredrik Hansen, saa er dette Ondskab. Thi Haabeth ved meget godt, at intet vilde være Fredrik kjærere end om vi – og specielt jeg – kunde beholde Huset. Men har Fredrik i en Samtale om et centralt beliggende Posthus sagt, saa Haabeth har hørt det paa anden, tredie Haand: «Jens Kiellands Hus var det beste Sted», saa er dette nok for denne snedige og farlige Bonde – til at referere til Fredrik, baade for at sætte ondt mellem Fredrik og mig og forat mistænkeliggjøre min Ven overfor mine Søkende.

Hvad angaar selve Sagen, saa siger jeg som før: den Dag, Huset sælges, er det ude med mig. Det kan ogsaa af andre Grunde være ude med mig, men den Dag er det sikkert.

Jeg beder og jeg voterer: lad det staa. Kommer ikke vi hjem, saa kan Kitty bo der om Sommeren; mine Møbler maa faa staa der til Brug; lad det være som et *Hôtel de famille*. Jeg er saa fattig, at der er ingen Redning; og I andre er saa pas, at I kan lade det staa usolgt. En og anden Gang kan det være jilt at se det igjen for enhver af os; men tænk, om det for evig var udslettet for os? Hvorfor skulde vi stige ned til dette? Og skulde man kunne tænke sig, at de to, som har faaet hver en udmærket Kone og en Formue atpaa, skulde have Lyst til at votere os imod? Desuden! – om du en Gang blev Præst i Stavanger.

Det maa ikke staa paa, om jeg vil bo der; det kan være uvist. Men vi maa være enige om – og det er vi ganske vist – , at vi giver det ikke fra os. Pekuniært resikerer vi ingenting ved at holde paa det – eller ialfald forsvindende mod, hvad vi vilde tabe i Ærgrelser over Haabeths Procenter, om vi lod ham købe og sælge.

Byen hjemme er nu saa triumferende ved at træde alt vort ned; lad os dog holde Fanen oppe, til det virkelig kniber. Hvis Formandskabet fastholder sin vigtige Holdning med Hensyn til Reguleringen, saa giv dem paa Hovedet og lad Eiendommen ligge som den ligger, den er god nok, og alt er nu beredt i Omegnen saaledes, at dens Værdi maa stige.

Vi lever alle udmærket godt, – omgivne af elskværdige Mennesker, som ere over det vilde og simple Stadium, der nu er vor By's Niveau. Hilsener fra mine til dine.

Kitty L. Kielland.

Kjøbenhavn d. 4de Dec. 1890.

Kjære Søster! – jeg tænkte nok, der var noget iveien med dig; men ikke saa alvorligt. Jeg vil hverken spørge eller raade; jeg forstaar dine Fornemmelser i den Retning; men lad mig alligevel ikke være i nogen Uvidenhed om, hvad du beslutter og naar du beslutter. Jeg taler til ingen om din Meddelelse; men jeg tænker bestandig paa dig. – Jeg stemmer ganske imod at sælge Huset; og jeg synes hellerikke, du skal opofre dig og sætte saa mange Penge fast. Men haster det? – jeg synes alle – selv jeg – har Raad til at lade det staa, da det jo vinder i Værdi. Hvorfor give Finne eller en anden en værdifuld Spekulationsgjenstand? Og hvorfor sælge til Posthus, saalænge vi har Glæde i selve Tanken om Besiddelsen? Om jeg saa aldrig kommer der mer, saa er mit siste Ord: lad det staa for vor Regning; gaar det fra os er vi ganske splittede, hjemløse og magtesløse.

Lad det være et Hôtel de famille, hvor hver af os kan bo, naar han vil; Nøglerne hænger hos Børe; mine Møbler staar til Brug. Kommer vi hjem, bliver det vel i Ferietiden, og da er vi alle helst paa Aarre; du kan jo bo der om Sommeren. Ingen kan vide, hvad Glæde vi kan faa af det; men alle føler vi, hvad Sorg vi faar kontant udbetalt, naar vi sælger. Jeg stritter imod med Hænder og Fødder.

Har du ikke faaet et Brev fra mig for en Tid siden? – jeg sendte det til Stavanger – husker jeg.

Ja – det er min Plan at gaa paa en lang Sø-reise. Men – oprigtigt talt – begynder jeg allerede at tro, at jeg er en saa upopulær Person, at ingen vil have mig med. Ialfald har jeg hidtil mødt bare Udflugter. Tilslut maa jeg kanske nøies med Grønland, hvortil man skal kunne komme for 2 Kr. Dagen; men dertil skal vist noget ministerielt Papir, og det faar jeg vel neppe. Nuvel! det faar enda gaa an. Men saaledes som Reaktionen nu hver Dag opæder et godt Navn og vrænger sin gamle laadne Vrange ud – aldrig havde jeg tænkt, jeg skulde opleve Dage saa

For ti Aar siden viste vi, at der var et landsforræderisk Høre beredt til at sælge Landet til Svenskerne. Idag er Venstres radikaleste Blad paa dette Punkt, og Mænd som Tommesen og Garborg er vittige over Norskheden. Jeg havde hørt dette uden at tro. Men forleden fik jeg to Nummere af Verdens Gang, – jeg lagde dem skamfuld i en Skuffe og har ikke haft Mod til at læse dem omigjen. Hvad skal der blive af os og vore Børn? Skal Tiden virkelig bare sænke Niveauet, forat Troløshed og Charakterløshed kan trives? Det er ligesom en Trøst, at det er ligt overalt, – jeg mener: der er saa store Love, som virker, at de Faa maa vente og holde sine Lamper tændte; der kommer en Lysets Dag, for den, som lever længe nok.

Literært talt er her Ingenting i Danmark. Vi lever i en behagelig Selskabelighed uden nogen synderlig Elevation. Kun musikalsk talt har vi det ypperligt i Omgang med Griegs og ved talrige Fribilletter til de kostbare Concerter. Ellers lever vi for os selv og ser næsten ingen hos os. De Smaating, jeg har skrevet i Aviserne, har holdt mig med Lommepenge, og Resten faar Bogen klare, naar den kommer. Gud ved! hvorledes den ser ud?

– Baby og Else lever udmærket. Else kom netop fra Skolen med den alarmerende Efterretning, at Baby havde mistet Onkel Axels Ring paa Skolen, der var stor Betuttelse og Frøken Kromann ledte selv med Lys. Men saa kom Baby straalende: de havde fundet den bag en Gryde. Nu læser hun, og Else leger en mærkværdig Skole med fuldt Udstyr til 12 Elever med Regne- og Skrivebøger, som hun selv laver og selv regner og skriver i. Hendes Elever bærer Navn dels fra Stavanger dels efter Babys Veninder her. Ingen af dem taler dansk endnu.

Smaapigerne og Beate hilser; alene jeg – som ved Besked – sender al min Deltagelse og gode Ønsker.

Din hengivne Broder *Alexander L. Kielland*.

Amalie Skram.

No. 4 Marstrandsvej Ø den 8d December 1890.

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Jeg ved ikke, om Dampkjøkkenet existerede før 59; men jeg tror det.

Hvis De lagde Historien noget frem, maatte der findes paa en Bommert i latinsk Oversættelse – og jeg kan forsikre Dem – Frue! de fandtes der ogsaa! men saa blev ikke «in Asiam» saa godt; thi enten han oversatte «til» Afrika eller «i Afrika», saa blev det ikke noget saa skjæbnesvangert.

Lad det staa som det staar.

Tak for Visiten og for Bogen; vi var desværre paa Landet den hele Søndag.

Deres meget forbundne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Kielland.

No. 4 Marstrandsvej-Ø-Kjøbenhavn d:12 Dec. 1890.

Kjære Jacob! jeg er ræd, vi har arvet de svage Hjerter efter Mor. Mit Hjerte blev ogsaa dømt til et Oldinge-Hjerte med et svagt og uenergisk Slag, da jeg lod mig undersøge sist i Christiania. Der skal ikke saa meget til før Værket stopper; men jeg har igrunden ikke saa meget imod denne Arv, som jeg kan grue ved Tanken om en arvet Tilbøielighed til Fars rædsomme Sygdom. Jeg har ofte Følelsen af noget mat ved Aandedrættet, dertil en tyk og trang Hals, saa en hastig Kvælning ikke er saa usandsynlig; jeg synes imidlertid, at jeg har levet temmeligt længe nu, og jeg tror ikke, jeg udretter stort mere. Kitty derimod synes jeg Synd i – ja i dig ogsaa, hvis du virkelig behøver at være ængstelig – ; men Kitty er det svært ondt for, hvis hun skal til med en livsfarlig Operation. Du ved, hun vil ikke nogen skal vide Besked – af en Blufærdighed, som jeg forresten godt kan forstaa. Det er virkelig haardt: først at bevare sig selv intacta og saa alligevel faa Lidelse og Død af de ubrugte Organer.

Tycho har ikke skrevet til mig om Huset. Lad mig faa høre de andre Søkendes vota.

Igaar tilbød Hegel mig 150 Kroner til Reisepenge for Guttene, saa vi faar den Glæde at være sammen med dem til Jul.

Jeg skriver paa min Bog og reiser i Marts formodentlig til Grønland.

Alle her lever udmærket godt og hilser Dikka og alle Dine.

Frederik Hansen.

Kjøbenhavn den 13de December 90.

Kjære Rohd.! – jeg er saa opfyldt af Breve fra dig, at jeg maa indskrænke mig til kortelig at skjælde dig ud. Har jeg ikke været bare 6 – 7 Uger fra Byen, og du ligger der mod- og benløs! Mit Brev om Tordenskjold! Kjære! det er jo det bedste og det klogeste, jeg har gjort. Du saa dog alle, som i den Anledning blottede sig! Tommesen, Garborg – eller vilde du heller, jeg skulde beholdt de falske Venner endnu længer? – og jeg fik Takketelegram fra Trondhjem og Tak i mange Breve fra Folk, som jeg ikke troede var halvt saa langt komne som du; og saa ligger du overende og ængster dig for min Skyld! – Ser du ikke Reaktionen, hvor den øger vildt? – hvor vil du helst have mig – enten glidende nedad eller strittende imod? – nu siger jeg: jo galere jo bedre! – værre end disse Tider kan ingen blive.

Din hengivne *Alexander*.

Alexander og Jens Z. Kielland.

Kjøbenhavn den 14de December 1890.

Kjære Smaa! – netop idag – Søndag – har jeg beregnet, at I faar den glædelige Nyhed gennem Onkel Tycho, at I skal faa komme herved i Julen. Det har nok varet noget længe, inden I fik Brev denne Gang, og det var, fordi vi ikke havde bestemt os; men nu tilslut vilde jeg, at Tycho skulde have Fornøielsen af at fortælle Eder det; jeg haaber, I blev glade?

Jeg overlader Reisens Maade til Tycho; men jeg foretrækker Dampskib, fordi jeg tror, at ved Returbillett bliver det billigst, og det er for Eder varmest og jillest. «Melchior» gaar Julemandag den 22de Klokken 12 Middag; 22 à 24 Timer varer Reisen, saa kan I komme her til Frokost, hvis vi er heldige, eller ialfald til Middag Lille-Jul-Aften.

Saa sover vi her i Huset til Juleaften, og reiser saa allesammen til Lyngby,

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
hvor vi bor i Kroen hos Madam Sørensen og gaar til Juletræ hos Fru Drewsen.

Alle Drewsens og Collins glæder sig og vi ogsaa. Vi tager Papir-Lygter med os; for i Lyngby gaar alle fra Hus til Hus med Lygter. 2den Jule-Dag reiser vi tilbage til Kjøbenhavn, og da skal vi gaa omkring paa kjendte Steder og hilse paa gamle Venner. Jeg glæder mig skrækkelig til at se Eder igjen, og det gjør ogsaa Mamma og Smaapigerne; og for Eder synes jeg nu, det maa blive den ypperligste Ferietur, man kan tænke sig, til et andet Land, hvor I alligevel er kjendte!

Jeg gaar lige fra vor Gade ud paa Strandpromenaden og sætter mig i den nye Strandpavillon; der kan jeg sidde og se alle de ankommende Skibe og møde Eder paa Toldboden. Saa kjører vi lige hjem. Det skal blive herligt. Hvis Tycho alligevel bestemmer en anden Reisemaade, saa maa jeg faa Underretning i Tide.

Imorgen 8 Dage skulde I altsaa begynde Reisen; det er saa kort Tid, at jeg sandsynligvis ikke skriver oftere – medmindre jeg skulde komme paa noget extra at sige. Gjør nu pyntelige Visitter – overalt, hvor I kommer. Klæd Eder godt, og kom ikke forkjølede herved.

Tag Sjeiser med Eder; men ikke Ski – ja forresten saa hører jeg, de gaar paa Ski i Dyrehaven, naar der er Sne; men endnu er her da ingen.

Altsaa hjertelig velkommen fra os alle. Hils vore Venner.

Eders hengivne *Pappa*.

Georg Brandes.

Kjøbenhavn d. 19de Dec. 90.

Kjære Ven! Jeg har bestandig havt den Tro, at blandt det norske Folk, der er saa langt mere præste-forkuet end det danske, der vilde en Bog som Kierkegaards Øieblikket være en ren Forfriskelse. Men Bogen maatte indledes og tildels gennemskrives.

Indledningen skulde du besørge, og der skulde staa: Oprindelig Præsterne velsindet, – holdt sig tilbage for Faderens og Mynsters Forhold, – Martensens Ligtale og saa gaar det løs. Saa kort og let fatteligt som muligt – uden noget om hans Filosofi etc.

Interpunktion og ved varsomme Forandringer at gjøre hans Stil – ikke simplere i ond Forstand, men klarere for de mange, som ikke kan holde Aande i en lang Periode. Naturligvis faar jeg Utaak af dem, der elsker Kierkegaard vel tillukket; men skal han gjøre ret Gavn – for Exempel i et Oplag paa 30 000 i «Bibliothek for de Tusind Hjem», saa maa han lettes lidt for de tungt læsende.

Vil du være med? – dele Honoraret halvt? Saadan Titel: Søren Kierkegaard «ØIEBLIKKET» med Indledning af Georg Brandes udgivet af

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

No. 4 Marstrandsvej – Ø. Kjøbenhavn d. 19de Dec 1890.

Kjære Hr. Hegel! – jeg har flere Gange glemt at tale om noget, naar vi har været sammen. Det var det, B. B. fortalte mig: at han for sit Vedkommende havde faaet Lov af Gyldendal til at optrykke nogle af sine Værker i «Bibliothek for de 1000 Hjem», – samt at jeg formodentlig ogsaa kunde opnå dette specielt for «Arbeidsfolk's Vedkommende»

Hvorledes har dette sig? – vil De skrive eller hjælpe mig til, at vi husker at tale om dette, naar vi næste Gang træffes?

Hilsen fra Marstrand til Skovgaard Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Kitty L. Kielland.

Kjøbenhavn K d. 23de Dec. 90.

Kjære Kitty! – Guttene kom to Dage før Beregningen og havde – til min Skuffelse ikke opsøgt dig forinden. De undskylder sig med, at de siste Dage gik i saadant Jag; og jeg havde – af Lydighed mod din Ordre – ikke skrevet andet end, at de skulde gaa til Kitty og sige Farvel som til de andre, uden at jeg særligt havde lagt dem paa Hjerter at søge dig, som var syg. De blev begge meget nedslagne, og oprigtigt bedrøvede, da jeg sagde dem, at du fremfor nogen skulde have en Visit,

Jeg blev ganske uhyggelig tilmode, da jeg pakkede op den gamle Porfyrvase. Hvorfor vil du skille dig ved den? – Du skræmmer mig, somom du færer dig til at ordne for alle Tilfælde. Fortæl mig nu snart meget om dig.

Vi ere meget lykkelige sammen – jeg ved ikke, om du hørte, at Hegel bad om at maatte faa Lov til at bekoste Guttenes Reise – 150 Kr. –, men vi har havt en stor Skuffelse. Vi vilde nemlig reist til Lyngby i Julen, boet i Kroen og spist hos Drewsens og Collins; men igaar fik en liden af Jonas Collins Døtre Difterit, saa nu er vi ganske ensomme og tilovers. Vi har maattet bede Fru Hegel om en Dag paa Skovgaard og venter nu Indbydelse til 1ste eller 2den Juledag. Nytaarsaften skal vi alle til Krohns, som ere vore beste Venner – som rigtig snille Svigerforældre – uagtet de ikke er saa gamle. Fra Bissens har jeg saa mange Gange skullet hilse dig; vi er saa glade i dem; han er mageløs jævn og jild, og Fruen er efter min Smag noget af det takkeligste, jeg kjender. Vor selskabelige Omgang er overhovedet baade rigelig og udvalgt, saa jeg har en Fornemmelse af at være vel seet – noget, man trænger til efter at have været overseet en længere Tid i Stavanger.

Jonas Lie's Bog var fortræffelig; den er maaske mest for Mandfolk og Handelsmænd; men den har en Fart og en Sikkerhed, som er høist beundringsværdig.

Jeg er med min Bog opi det samme; men jeg lader de onde Penge vinde frem til Samfundets høieste Hæder.

Ibsens gamle Skræmsler rører mig kun, mens jeg ser dem og hører Skuddene.

Else staar her og tyder mig Ørene fulde, Jens sidder alt og limer Fæstninger i Stuen, Spilledaasen gaar – her er som altid under Jul, hvor vi saa har været; Beate har Stævnemøde med Anna ved Hesten paa Kongens Nytorv, og Baby skulde følge Bodden paa en Visit i Hegels Boglade, – her er tung stille Luft med 1 Grads Kulde og tyndt Snelag; jeg mindes I. P. Jacobsen.

Gid du nu fik en glædelig Jul – Kjære Søster! og god Bedring! – det ønsker vi dig alle af Hjærtet! – hils Frøken Harriet og andre gode Venner.

Din hengivne *Alexander.*

Georg Brandes.

No. 4 Marstrandsvej – Ø. den 29de Dec. 1890.

Kjære Ven! Tak for dit Brev. Jeg var saa sikker paa, at Kierkegaard var fri; men saa svarer mig Reitzel, at hans Arvinger ejer ham til 1905! – det blir for længe at vente.

Skal vi nu aabent spørge hans Arvinger – det maa vel være den gale Søren – gjennem Reitzel om Lov til at fuldføre vor Plan – opgivende Honorar og de 1000 Hjemms Forlag? – idet vi indskrænker os til at forlange (et stort Oplag) – en lav Pris f.Ex. 1 Kr. eller 1 Kr. 50, saa Bogen kunde komme Landsfolket tilgode?

Jeg kan ikke tænke mig andet, end at baade Reitzel og Arvingerne maatte være glade ved et saadant Tilbud. Hvad synes du?

Godt Nytaar for dig og Dine.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

C. A. Reitzel.

No. 4 Marstrandsvej – Ø. Kjøbenhavn den 31te Dec. 90.

Det har altid været min Drøm at kunne overgive Søren Kierkegaards «Øieblikket» til Folkelæsning hjemme i Norge. Jeg vilde – med god og kyndig Hjælp – indlede Skriftet med et orienterende Forord; og dernæst vilde jeg forsigtigt og ærbødigt gaa Stilen efter med det Formaal: at lette Forstaaelsen for de ukyndige Læsere.

Jeg kjender ikke Kierkegaards Arvinger, men tillader mig herved at anmode Mine Herrer om at frembringe mit Forslag, forat jeg – hvis Vedkommende samtykker – kan gaa igang med Arbeidet og træffe nærmere Aftaler.

Deres meget ærbødige *Alexander L. Kielland.*

Undertegnede anholder herved ærbødigst om, at det maatte tillades ham at følge et af Handels-Companiets Skibe til Grønland samt efter noget Ophold i Landet atter at faa følge sydover med det samme eller et andet Skib.

Uden noget specifikt videnskabeligt Formaål drives jeg af Lyst til at kjende disse fjerne Egnes Natur, Folke- og Dyreliv.

Jeg har vistnok intet specifikt videnskabeligt Formaål at fremhæve; men jeg har megen Interesse for disse fjerne Egne og for det fremmede Folk, hvor jeg vilde studere Naturen og Folkelivet, saavidt som det kan gøres under et kort Sommerophold.

I Henhold til Deres elskværdige Anvisning fremsender jeg herved mit Andragende, idet jeg – som Hr. Direktøren vil se – ikke yderligere berører det Punkt, hvorom vi talte.

Jeg vover imidlertid at bede Dem, hvis Anledning dertil maatte gives, at med dele den Forsikring fra min Side, at jeg ved ingensomhelst Indiskretion eller taktløs Kritik vilde utaknemmeligen besvare /vise mig uværdig til/ den store /Gunst og Imødekommenhed, hvorom jeg andrager.

Blev afslaaet.

Den norske regering.

Det har længe været mit Ønske at foretage en Reise til Grønland med et Par Maaneders Ophold i Landet. Noget egentlig videnskabeligt Formaål har jeg ikke at opgive, men vel en levende Interesse for Folkeliv og Dyreliv i disse Egne – saa fjerne, men dog visselig i mangt og meget saa lige vore vestlige og nordlige Kyster, at en eventuel Beskrivelse turde gjøre Regning paa almen Interesse.

Det er derfor mit ærbødige Andragende, at der fra den Kongelige Norske Regjering maatte henstilles til den Danske Regjering, at der gunstigst indrømmedes mig saadanne Faciliteter, at jeg kunde opnaa at reise nordover med Det Kongl. Grønlandske Handels-Companis første Skib i Marts Maaned,

Kitty L. Kielland.

No. 4 Marstrandsvej – Ø – den 3dje Januar 90 .

Hedda Gabler er for mig Grimace; jeg ser den gamle Troldmand fryde sig over en Scene som den: nu brrænderr jeg dit Barrn – Thea! – han er en stor Troldmand, han er overvældende i sin Kunst og alligevel maa jeg helst le mellem hvert Skud.

Ellers er her ikke stort at sige i Literaturen: en forfærdelig slap Tid, som udmærker sig – ikke saa meget ved at finde det daarlige i det gode, men ved at finde det gode i det daarlige og helt middelmaadige. En hel Hær af norske Fortællere f. Ex., som slet ikke tæller med, som kun kan bruge den letvinte Form, men som ikke eier genuint Blod; de læses, anmeldes og gaar «fordi der dog er saa meget godt i dem». Mon vi aldrig skal se vildere Tider? Den Vildskab, som gav Møde, da Krohg stødte i Sprinkelhornet, var dog ikke andet end et slapt Skrig. Jeg længes efter en lang Reise over den ensomme Sø.

Din *Allik*.

Chr. Riis-Knudsen.

No. 4 Marstrandsvej – Ø. Kjøbenhavn d. 14d. Januar 1891.

Jeg skrev for et Par Aar siden et Skuespil «Professoren», som blev slet spillet i Christiania og refuseret ved det kongelige Theater i Kjøbenhavn.

Det er imidlertid min Mening, at Stykket under Tidens overhaandstagende Reaktion burde spilles og spilles med Kraft, om man end neppe kunde vente, at Publikum vilde flokkes om det; men det kunde alligevel faa sin Interesse som et Modsigelsens Tegn.

Imidlertid maatte der godt Spil til, forat bøde paa min ringe dramatiske Evne. Derfor faldt det mig ind at spørge Dem, om De har Lyst til at prøve? – og

Selv kjender jeg – Skam at sige – saa lidet til Dagmartheateret, at jeg vilde bede Dem give mig Anledning til at se de Skuespillere optræde, der kunde være Tale om at anvende i mit Stykke, ligesom jeg selvfølgelig – om vi kom til Enighed – vilde arbeide med efter beste Evne under Indstuderingen.

Deres meget ærbødige *Alexander L. Kielland.*

Alexander og Jens Z. Kielland.

No. 4 Marstrandsvej, Ø. Kjøbenhavn den 16de Januar 1891.

Kjære Smaa! – vi har faaet Jensemands Brev og glæder os over, at I atter ere iorden paa alle Maader. Det er en lang Adskillelse, vi nu gaar imod, og egentlig sikkert er det jo ikke, hvor vi mødes; men det har gaaet os saa heldigt hidtil, at det vilde være Skam at forsage.

Men lad mig nu se, at I forbedrer Eder i disse Smaating, som den daglige Omgang med Forældre ellers med Lethed corrigerer; men som blandt Fremmede kan gro op til store Feil og Unoder. Først og fremst dette aldeles skandaløse, at I aldrig vasker Eder ordentlig – det er dog altfor væmmeligt i en Alder som Eders! – tænker I aldrig paa Pigernes Dom?

Dernæst denne evige Turnforening ved Bordet, trampe med Fødderne, blaase og pruste og trutte med Munden, kaste Kork, rulle sorte Kugler af Hvedebrød, ballancere alt, som *maa* falde ned, skjære i Dugen – kan I da ikke indse, at alle disse Unoder er ligesaa mange Hindringer i Livet, til Fortræd for alle andre, latterlige og modbydelige.

Dernæst dette evige Opsyn – den ene med den anden; der er Jens værst, om han end kanske har forbedret sig lidt siden i Sommer. Jeg tror og haaber, at naar I er alene, ere I gode Venner – den ene snil mod den anden; desuden tror jeg, at I holder sammen blandt Fremmede – beredt til at forsvare hinanden. Det er bare dette forbandede Vigtigpereri, naar nogen af os ser paa det, at den ene plent vil have noget forud for den anden.

Læg Eder disse Ting paa Hjerte – de er ikke saa smaa som I tror. Den store

Det var ellers en herlig Ferie. Men der var flere Ting, vi glemte. Saaledes skulde I absolut været hos Schwanenflügel; men værst var det, at vi aldrig udstrakte vor Strandpromenade forbi Børsen, og udover Kalvebodstrand. Jeg gik der igaar – uendelige Kulskibe, som lossere til Jernbanen, hele Arsenalet med Alverdens Kanoner og tilslut det store Kvægtorv. Der burde vi voren.

Her lever vi nu meget stille; gaar i Concerter og af og til en Middag. Jeg skriver jo hver Dag, men det gaar ikke fort; det er og bliver en kjedelig Bog. Alle hilser hjerteligst.

Eders hengivne *Pappa*.

Jacob Hegel.

No. 4. Marstrandsvej – Ø. den 23de Januar 91.

Kjære Ven! vil De sige mig, hvad jeg skal svare paa dette?

Jeg skulde ellers være kommen selv; men jeg sidder nu hver Formiddag over Bogen, hvis 2den Skrivning denne Gang er yderst besværlig – især under jævnlige selskabelige Afbrydelser. Var jeg i Dragør – mine Drømmes Kro, hvor jeg begyndte Skipper Worse –, saa skulde jeg være færdig paa 14 Dage. Imidlertid har jeg svoret en indvortes Ed: at jeg skal have Bogen skrevet til min Fødselsdag den 18 Febr. Saa trykker vi i en Fart, saa reiser jeg til Grønland mens jeg udskjældes.

Hilsen til Skovgaard!

Deres forbundne *Alexander L. Kielland*.

Bjørnstjerne Bjørnson.

No. 4 – Marstrandsvejen – Ø. Kjøbenhavn 29 Jan. 91.

Kjære Mester! – i dette Øieblik bragtes mig fra Hegel din nye Samling «Digte og Sange» – fra Forfatteren – vel at mærke, det er ikke som forud naar den Gamle sendte alt nyt! Tak skal du have, fordi du huskede paa mig og Tak

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
endmere for Digtene, jeg skal læse de nye og repetere de gamle.

Det blev ikke noget stort for dig med de 1000 Hjem – hørte jeg af Hegel. Jeg selv staar endnu i Underhandling med Sørensen; bliver det noget, skal du ogsaa have Tak for det. Jeg tror *nu*, at Jacob Hegel vil sætte en Ære i at være den nøiagtige Forretningsmand – endnu skrapmere end Faderen, fordi han er ræd, Folk skal tro, at han er til at putte i Næsen. Han vil vise, at han kan alle Boghandleriets lusede Kneb, og de ere mange.

Jeg slider hver Dag med Bogen; men jeg har dog den Glæde, at den fjælger sig efterhaanden. Rigtig velskabt blir den ikke, hellerikke saa morsom; men – Gud være lovet! – jeg faar den dog stoppet med Ondskab og giftige Stoffer, som jeg haaber skal ryge dem i Næserne.

Saa onde Tider har her aldrig været – ialfald ikke i mit Liv. Men kan *du* mindes en saa haabløs Slaphed? Jeg mener ikke i Danmark; for det er snart bare til at le af. Disse «store» Profeter! – og nu de smaa! – nei! slig en Kalvedans som denne By! – jeg kan blive saa sint, at jeg skjælver; men naar de saa ufortrødent med de alvorligste Lader og de udsøgteste Ord vrøvler videre og videre som Slim! – nei de Danske er ikke at spille Ord paa. I Krogene – jeg mener ikke de Grundtvigske, som jeg kun kjender lidet – men i de gamle danske Familiekroge er der endnu den gode gamle danske Bolledeig; men Dagens Kjøbenhavn! – Herre Jemini!

Har jeg fortalt, at jeg vilde saa gjerne til Grønland? Kun frygter jeg for, at mit onde Navn skal lægge mig Hindringer iveien; der maa nemlig søges fra oven. Jeg har bedt den Norske Regjering anbefale mig til den Danske; men der er vel ingen, som vil støtte mig. Du, som taler med Alverden, kunde du ikke putte i en Minister, at det kan ikke være farlig for Barnetroen eller Unionen, at jeg farer til Grønland?

Hvis dette mislykkes, maa jeg nok bide i det sure Æble at gaa til Tietgen; han er vist en Snavs Karl; men han raader over alle Dampskibe; og jeg maa have en billig Reise – 2 Kr. pr. Dag. Naar jeg saa kom tilbage Midtsommers, haabede jeg at have lidt Manuskript; ialfald vil jeg til Sommeren ordne mine Jæderbreve, Tordenskjold og andre Idyller til en liden from Bouquet, – saa lever vi kanske et Aar til mod al Formodning.

andre, og jeg tænker paa, hvad jeg engang hørte en gammel Mand sige til min Far: smaa Børn, smaa Sorger; store Børn, store Sorger. Ikke at jeg mener, selve din Søns Skilsmisse er en Sorg for ham og hans; men jeg bare ved og føler med, hvor alle saadanne Oprivninger ere pinlige – dobbelt pinlige i et lidet nysgjerrigt Samfund. Jeg beder dig hilse ham fra mig.

Beate er frisk og fornøiet, naar hun faar løbe i Selskaber – siger jeg; hun sender sin allersomkjerligste Hilsen. Fra 1ste April skal hun bo i Pension i Lyngby – tæt ved vore Venner Drewsens & Collins; jeg skal da være paa Havet og spare.

Jeg forestiller mig at du lever som en reisende Herremand i Christiania? – eller hvor er du? – jeg ser af og til Kloen din; men rolig; er du ikke sint?

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Thekla og Jacob Otto Lange.

No. 4 Marstrandsvej Ø. Kjøbenhavn den 29de Januar 1891.

Kjære Onkel og Tante Thekla! – glædeligt Nytaar! og Tak for det gamle; i hvilket vi dog saa noget til hinanden, skjønt jeg aldrig faar Fred til at gjøre, hvad jeg vil, i Christiania. Skulde vi nogensinde rigtig nyde hinandens Selskab, maatte det være paa Kongsberg med 20 Graders Kulde og ufremkommelig Sne, og store Vedkubber i Ovn og Fuglesteg til Middag – og saa Musik.

Siden du spillede – Tante! har jeg hørt megen Musik; men de Danske er saa klattede; de faar aldrig noget helt frem. Fremmede Virtuosier har jeg ogsaa hørt, og for hver ny har jeg brændt den foregaaende.

Tilslut er min Mester en ung Tysker (?) Saurer. Han spillede en Concert af Henselth med Johan Svendsens Orkester, som var Toppunktet af Glans, lidt koket, men festligt over al Maade, klart og uden Omsvøb eller Fusk.

Jeg har idag sat mig tidligt til Skrivebordet, forat skrive 11 Breve, hvoraf nogle maa blive baade lange og vanskelige; derfor har jeg begyndt med Eder, som bare skal have Tak for alt ifjor, og Besked om, at vi lever godt – paa vor Vis. Det vil sige: en høist eventyrlig og utryg Existens.

Vi bor frit i et deiligt Hus, fuldt monteret; vi gaar i Middagsselskaber, vi faar Fribilletter til Concerter, – vi lever som Vorherre i Frankrig – indtil 1ste April. Da vil Beate og Smaapigerne gaa i en billig Kube i Lyngby; medens jeg forat være helt ude af Spillet nogen Tid, reiser en lang Reise paa 4 – 5 Maaneder, – foreløbig søger jeg at komme til Grønland.

I den Anledning har jeg skrevet til selve den norske Regjering, om den hos den danske Regjering vil lette min Reise med Grønlandske Compagnies Skibe. Glem ikke kjære Onkel! at lade det ædle Venstre vide, at jeg saaledes insinuerer mig hos Regjeringen. Kommer jeg ikke til Grønland, – og jeg er stygt bange for, at mit Navn vil spærre mig den Vei, saa kanske jeg kunde komme i al Stilhed med et privat Skib til Indien eller saa.

Skriv nu snart og lad os høre om Eder og om Elisabeth. Den som var vel over i America og havde sit Arbeide. Du har saa ofte – Onkel! klaget over de onde og feige Tider; men tænk! det bliver bare værre og værre, et stort Kjæltringsskab synes at ville opsluge os alle. Min Bog kommer vel i Marts.

Hilsen.

Eders hengivne *Alexander L. Kielland*.

Jacob Hegel.

No. 4 Marstrandvej – Ø. – den 30te Januar 1891.

Kjære Hr. Hegel! – vil De se paa Hr. Sørensens Tilbud? Selv er jeg ikke capabel til at bedømme, om det er anstændigt eller ei. Thi jeg har faaet saadan Lyst paa disse 2000 Kroner, som jeg da strax vilde anvise min Broder, der besørger mine Sønner i Christiania, jeg ved, han staar alt i Forskud for mig. Og dernæst frister det mig i høi Grad at faa netop den Bog spredt ud i Folket. Skulde jeg forlange 5 istedetfor 400 af hvert nyt Oplag?

Se paa Slutningssætningen: Gyldendal beholder o.s.v. Hvis Deres dyre Udgave (mod Formodning) skulde blive udsolgt i 6 Aar, har De og jeg naturligvis Ret til at gjøre nyt Oplag, men ikke billigere – er det ikke saa?

Imødeseende Deres gode Raad forbliver jeg

Jacob Hegel.

No. 4 Marstrandsvej Ø. den 1ste Februar 91.

Kjære Hr. Hegel! – altsaa har jeg accepteret Sørensens Tilbud og kun «henstillet», om de kommende Oplag kunde beregnes efter 500 Kr. for mig, hvis det første store Oplag blir udsolgt paa et Aar.

Vil De lade mig sende 1 Exemplar uindbundet – af Arbeidsfolk; jeg vil rette en Del fremmede Ord til den folkelige Udgave, – men ellers intet.

Med venlig Hilsen

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Kitty L. Kielland.

No. 4 Marstrandsvej – Ø. – Kjøbenhavn d. 4de Feb. 1891.

Kjære Kitty! vi vidste igrunden slet ikke, hvorledes du havde det, og ventede længe paa at høre Besked. Operationen havde Dagmar skrevet om, at den var over, og efter Omstændighederne var alt noksaa godt. Men jeg vidste hverken, hvor du laa eller hvor længe. Nu skulde det være godt, om du udover Vaaren fik nye Kræfter, saa vilde jeg foreslaa dig, at du tager Faders Hus til Sommeren. Som du selv har sagt, er der mangfoldige Ting at male – baade for os og for Verden; Bredevandet speiler ogsaa godt i stille Veir.

Kommer vi hjem, er det kun paa Gjennemfart til Aarre og til Høsten – ja, saa langt tænker jeg aldrig mere, men ser til Lilierne paa Marken. Vi kunde da være dine Gjæster for et Par Dage? og du tager de Værelser, du vil, mit Møblement kan jo staa.

Nu spotter vi paa Fingen og vender Bladet om til Kjæggel og Ufred!

Først noget om andre: Brødrene Brandes spiller ikke under Dække, naar de omtaler en literær officiel Kjendsgjærning; om de «lader mere Venner» med Lie end han med dem, det ved ikke du; men jeg skulde undre mig, om Lie kan være

nogen særs *hjertelig* Ven af Georg eller Edvard B. Den smaalige Pegen paa Model er en væmmelig Følge af det lille Folk. Men saa har vor Literatur heller ikke noget Opgjør som «Onde Magter», – hverken «De Unges Forbund» eller «Midas» er grundigere.

Nu til os To! Jeg har seet dig fra Ungdommen være optaget af den ene efter den anden, altid var det den fineste, den ædleste, den feilfrieste, den mest begavede og altid var dit og hans Venskab det hedeste; og aldrig har jeg ligt en eneste af dine ypperste Venner mere end halvt, tildels har jeg slet ikke kunnet fordrage dem. (Forresten maa vi huske paa, at Sammenligningen altid vil mangle noget, naar vi taler om Mænd; forat vi fuldtud skulde blive klar over vor forskellige Methode, maatte vi sammenstille din Dom om Mænd og min om Kvinder og vice versa.)

Og din Beundring er til enhver Tid uden Maal og Grænser; den udstrækker sig – som ved Lies – til den hele Husstand – og det paa en saadan Maade, at det smerter dig og føles for dig, somom der gjordes *dig* Uret, naar du møder Kulde i Anerkjendelsen.

Jeg paa min Side mindes ikke, at jeg nogensinde har havt en Ven eller Veninde, hvis Feil jeg ikke saa, – ikke engang I. P. Jacobsen, som jeg elskede saa høit og saa uselvsk – ikke han engang gik fri for min haarde Fordømmelse af hans to eller tre Feil. Og dog kan jeg ikke se, at jeg af ond Mistro har mistet en eneste af dem, jeg har holdt af; – jeg tror: af den Grund, at jeg aldrig er gaaet op i ham eller nogen anden, og saaledes aldrig *har elsket mig selv i en anden*, derfor har Skuffelsen ikke kunnet fortære Kjærligheden, – ja Skuffelse er galt; det var ingen Skuffelse – jeg viste logisk, at saa maatte det gaa under de og de Forhold med de Feil, vi havde hver paa sin Side.

Men nu er det saa, at denne *überschwängliche* Beundring, denne Evne til at gaa aldeles op i andre, blindt elske dem med et Stænk af Elskovens Skinsyge og Moderkjærlighedens Forsvarstrang, – den ser for en overfladisk Psychologi ud som en herlig og storartet Egenskab, – som noget hengivende sig selv og nedsættende – eller ialfald tilsidesættende sig selv for Beundringen.

Omvendt den, der aldrig føler Trang til at lade sig selv og sit selv skylle med i fuld Beundring, han faar Præget af at være selvgod, at se Skjæven i sin Broders

Jeg tror, at denne Psychologi er lige saa forfeilet som naar du fra dit Standpunkt siger til mig, at det er en styg Feil hos mig at jeg begeistres for at finde Had o.s.v.

Jeg fastholder den Tro, som jeg baade har spekuleret ud og fundet bekræftet blandt Menneskene: den ubegrænsede Beundring i Forbindelse med den stærke (skinsyge) Klyngen sig til det Beundrede, vil snarest tyde paa en Karakter, der tiltrænger Beundringens Gjensidighed, og hvis Dom om den Beundrede saaledes faar et Stænk af Selv-Beundring paa anden Haand, hvilket viser sig derigjen nem, at Beundringens Varighed ofte afhænger af Gjensidigheden, hvilket den ikke vilde gjøre, om den var et uselvsk Træk.

De uselviske Stænk, der findes spredt som Funker hist og her i Menneskene, ere det eneste værd at beundre med en Beundring, der styrker. Beundring for Talent, Kunst o.s.v. er æstetisk; men moralsk – som Vidnesbyrd om Karakterens Beskaffenhed er Beundringen for det uselviske uadskillelig fra Fornemmelsen, Bevidstheden om det overordentlig sjeldne. Det er umuligt at beundre saaledes, at man selv lutres derved, uden man ser hele den sorte Baggrund af det utøilede Dyr, som er Mennesket den Dag i Dag. Der er kun en Art af Beundring, som omfatter hele Personen over en Bank, og det er den ligesaa behagelige som irrationelle Elskov. Udenfor denne er ingen Beundring af moralsk Værdi, som ikke Dag og Nat er sig bevidst, at han nøie maa ransage sig: at ikke hans Trang til at beundre er en forklædt Trang til at beundres.

Du staar sikker i dit Temperament; jeg staar til Dato noksaa tilfreds i mit. Jeg ved ikke, om du ofte har faaet høre din stærke Hengivenheds-Evne mistænkeliggjort, – jeg skulde ikke tro det. Men jeg har fra liden hørt, at jeg maatte være en Fandens selvgod Fyr, som altid saa Feilen hos andre. Javist er jeg selvgod, fordi jeg tror at vide Besked; og jeg mindes godt Faders sure Mistro, – som forøvrigt tilslut slog over i en – efter mit Temperament – endnu sørgeligere Hengivenhed; – men naar jeg saa ser alt dette, hvor kan det saa gjøre dig søvnløs: at jeg først beundrer en Bog, som literært er fortrinlig, og derpaa misbilliger et underfundigt Trick mellem to Mænd? Om Faktum skal vi ikke længer disputere. Om du drog alle Lies Børn til Vidne, saa staar Sagen literært urokkelig; vi maa paa det Punkt «faa Lov til» (som du pleier at sige om Malerne)

Atter spotter vi paa Fingen og vender Retten til. Vi lever godt med smaa Forkjølelser og saadant. Jeg er vaccineret og slaar an. Min kloge Kone vilde ikke; Baby er saa forkjølet, at hun ligger; Else blev vaccineret i Paris. Her er Kopper!

Den 5te April kan jeg maaske faa reise til Grønland; men der er saa mange Formaliteter, at jeg forudser, det glipper. Isaafald gaar jeg til Tietgen og faar en Tur sydover paa en 3 – 4 Maaneder. Beate og Børnene har tinget Pension ude i Lyngby Hôtel, hvor de vil blive til Juni. Saa kommer de hjem og reiser – kanske sammen med Fru Drewsen til Aarre, og saa kommer Gutterne fra Christiania og jeg fra Reisen. Ifjor ved disse Tider, da jeg var gaaet fra Avisen, syntes det mig uden Haab at leve et Aar til. Nu har jeg dog Liv til Høsten; og kanske igjen en Reisebog næste Jul. Saaledes lever man paa Pumperne.

Din hengivne *Alexander.*

Johan Sørensen.

No. 4 Marstrandsvej – Ø. Kjøbenhavn den 6te Febr. 91.

Hermed den underskrevne Kontrakt.

Altsaa faar jeg de store Bogstaver og min hele Ortografi.

Naar De sender Gyldendal de 400 Kr., har De ikke mere med den Ting at gjøre.

Jeg tror nok, at Arbeidsfolk i Forbindelse med den Bog, jeg nu skriver, vil være bedske Gaver for vore fælles Venner.

Deres meget forbundne *Alexander L. Kielland.*

Herman Schwanenflügel.

No. 4 Marstrandsvej – 10d Febr. 91.

Kjære Ven! – jeg er ogsaa trængende til en god Samtale, skjønt du er bleven saa frygtelig reaktionær. Men til en god Samtale hører der et godt Bæger, og til et

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
godt Bæger hører der for mig et til, og saa er jeg blød den næste Dag, hvilket ikke
gaar an i disse Dage, da min Roman ligger paa de yderste Kapitler.

Jeg skal sige dig til, naar jeg bliver af med Uhyret.

Til Walter Runeberg skrev jeg forresten Dagen efter din Middag og det undrer
mig, at jeg intet har hørt. Jeg adresserede til: le sculpteur finnois, la legation de
la Russie; han er en persona grata – var det idetminste – og modellerer for
Finnerne et stort Monument over den forrige Keiser, der gav dem Forfatningen?
– han maa have faaet Brevet. – Altsaa snart!

din A. L. K.

Bjørnstjerne Bjørnson.

No. 4 Marstrandsvej, Ø – Kjøbenhavn d: 21d Febr. 91.

Kjære Mester! Tak for Brev af 6te Febr. og for Telegram med Magda's til min
42 Fødselsdag. Samme Dag fuldførte jeg – ifølge aflagt indvortes Ed – min Bog,
som jo endte med at blive noget bedre end den en Stund saa ud til. Men samme
Dag fik jeg ogsaa den Hof-Jobs-Post fra Kongen af Danmarks røde Bygning, at
man ikke kunde slippe mig til Grønland, da jeg ikke var en Videnskabsmand
anbefalet af mit Lands Regjering. Det var en stor Skuffelse for mig, som nu
havde indfantaseret mig i et lykkeligt Sovepose-Liv med Folk, som ikke kan
snakke eller spørge; et skidenfærdigt Liv uden Flipper og uden overflødigt
Vaskevand, med Laxefiske og store stille Elve uden en eneste Englænder; nu skal
jeg vende min Hu mod Sol, Varme, spraglede og skrigende Folk, Pral og Tant! –
det vil ialfald vare en Stund. Men Hovedsagen er jo, at jeg kommer ud. –

Saa har der og længe ulmet en Plan i mig om at blive en Judas – jeg mener
Makkabæus blandt Forfatterne, idet jeg vil samle dem til at afkaste Forlæggernes
Aag. Hovedsagen er, at ingen dansk Forfatter faar Anelse om Sagen, før den er
saa langt kommen, at den ikke kan vrøvles bort; jeg mener, de danske Forfattere
bør være med; men de maa ingenting vide, før de indbydes til et Møde – Berlin
eller Leipzig –, thi ellers kan du vel begribe, de kom til at over-savle Sagen i otte
Dage, saa ingen gentleman mere kunde røre ved den.

Derfor tør jeg ikke her samle en Kreds af «Indbydere». Men jeg har tænkt at

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
forfatte en Pro-Memoria og sende den til Julius Rodenberg, om han kunde faa en
Committe samlet, der vilde indbyde de germanske – ja for mig gjerne alle
Verdens Forfattere til en Congres i Berlin. Paa denne Congres skulde vi alle
komme frem med vore Erfaringer fra vore Forlæggere, og af dette Materiale
skulde en tilbagesiddende Committe udarbeide Resultater, der forelægges næste
Congres. Følgen heraf vil om faa Aar være, at *alle* vide hvad nu kun *faa* ane: at
Forskjellen mellem det usminkede Seelenverkoopere, som Bog-Forlag var for
100 Aar siden, og disse Dages tilsyneladende saa coulante Forlægger-Baroner –
den er i Grunden ikke saa stor. Ingen Klasse Mennesker er bleven og bliver den
Dag idag saaledes snydt som vor. – Dette er Moralen og Maalet! Vil du være
med?

Hilsen til dig og dine –

Din hengivne *Alexander*.

Beate lever bare godt, og ingen af os er syge. Baby og Else voxer og forfremmes.
Det er Meningen at Beate og Børnene skal bo i Lyngby til Ferierne, da træffes vi
alle paa Aarre, efterat jeg har gjort min lange Reise. Tillykke med din
Spekulation, og tak fordi du aabnede for mig om «Arbeidsfolk».

Thekla og Jacob Otto Lange.

No. 4 Marstrandsvej Ø. Kjøbenhavn den 20de Februar 1891.

Kjære Onkel og Tante! – mange Tak for det trofaste Telegram den 18de; jeg
blev netop den samme Dag færdig med Bogen.

Nei du! Onkel! naar jeg foreslaar dig at faa Eden forandret, svarer du
hovmodigen: det er allerede gjort; men det er det ikke – som du husker, vi fik ud
af Samtalen hos dig med de 7 vise Mænd.

Og naar jeg foreslaar, at jeg skal faa et Stipendium, saa siger du, at jeg er
altfor stor til det.

Nu vil jeg foreslaa dig en Ting – og Gud naade dig, om du ikke nu er med mig.

Vi to – Onkel og Neveu! du Forstmand paa Østlandet – jeg Fugleinspektør
paa Vestlandet – vi indgiver strax til indeværende Storting saadant Lovforslag;

«Det er forbudt overalt i Landet og til alle Aarets Tider at dræbe eller indfange Smaafugl, at borttage deres Æg, eller uden særskilt Nødvendighed at forstyrre deres Reder.

Til Smaafugl regnes i denne Lov alle de Fugle, som er mindre end den almindelige Graatrost .

(Om Straffen maa du selv finde paa.)

Denne Lov opslaaes i flere Sprog paa Skydsstationer og i Touristrouterne.

Nu gad jeg høre, hvad du vil sige imod dette?

I min nye Bog, som forresten ikke er rigtig god, har jeg grebet Anledningen til nogle kjærlige Ord om Storthinget; den lille Tur, jeg en Eftermiddag gjorde i de lune Gange forat finde Onkel, er – som I vil se – bleven mig nyttig. Efter den Bog ere mine Venner ligesaa snart talte som dine Hovedhaar. Hils alle gode Venner; jeg kommer ikke til Grønland, – formodentlig fordi jeg er missliebige i Anledning af «Tordenskjold» – ja, er det ikke, saa du kunde spy Uldflysser!

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Edvard Brandes.

No. 4 Marstrandsvej – Ø. den 24d Februar 1891.

Kjære Ven! idag var det endelig lige paa Nippet til, at du skulde have gjenseet mig. Men netop da jeg kom til dit Hjørne, kom en Brandvogn farende udover Bredgade, og det maatte jeg naturligvis se. Uforsagt besteg jeg en fnysende Sporvogn og jog efter. Men det var bare lidt Røg ude ved Rigsdagen, og da jeg først var kommen op, lod jeg mig bære helt hjem til Triangelen.

Men imorgen kommer jeg mellem 11 og 12 og spiser – hvis det falder sig saa – Frokost med Eder?

Der er meget at tale om, og vor Adskillelse for Fremtiden vil nu oftere blive afbrudt, idet der vil blive stillet den Anmodning til det ærede Medlem, om han vil læse Korrektur paa min Bog, som nu endelig er færdig, – he?

Din hengivne *A. L. K.*

Hjalmar H. Boyesen.

No. 4 Marstrandsvej – Ø. Kjøbenhavn den 26de Feb. 91.

Kjære Ven! – Siden vi sist vexlede Breve har jeg holdt Liv i mig og mine – jeg ved neppe hvordan; men uden Gjæld og uden at behøve at nedlade mig til mindre fine Benyttelser af Slægt og Venner er jeg naaet til 42 Aar; mine Sønner – 17 – 18 Aar ligesaa lange som jeg, en Datter paa 15 og en paa 10; – og nu synes det mig, at jeg gaar mod lidt haabefuldere Tider. Hjemme i Stavanger prøvede jeg et Aar med en Avis – det ved du kanske? Jeg kom fra det uden Tab af andet end Tiden, og uden at der kom endog den minste Plet paa mit gode Navn – hvilket jeg holder for en stor Ting i en Redaktørs Forretning; men uden en Skillings Indtægt. Jeg lærte, at Menneskene er endnu feigere end jeg troede; og de andre lærte, at der er ikke nogen Vei at komme med mig; jeg duer ikke for Politiken.

Saa har jeg siden skrevet en Bog, og det er i den Anledning du faar dette Brev. Da jeg altsaa nu paa alle Kanter maa skrabe ind Penge, tænkte jeg paa America. Hos Gyldendal faar jeg c. 6000 Kr. for min Bog, som er noget mindre end Garman & Worse; det er – efter vore Forhold – god Betaling. Men hør nu min amerikanske Plan.

I løbet af 14 Dage, skal Bogen være udsat i Bogtrykkeriet; jeg tager da et korrigeret Aftryk og sender det med største Hast til dig. Saa har du et Forspring forudfor Gyldendals Udgave paa 3 – 4 Uger; – her skal nemlig rentrykkes, læses 3 Korrektur, heftes og indbindes 7000 Exempl. – alt med europæisk Langsomhed.

Nu er det min Bøn og Paakaldelse, at du ifølge dit gamle trofaste Venskab vil tage min Bog – i Manuskript kan vi gjerne kalde det, og sælge det til en norsk Boghandler, som *betaler*, eller om der er Tid til en engelsk Udgave? – eller til begge Dele? – eller hvad Fanden du kan finde paa, som der falder Penge af – forstaar du?

Vil du gjøre dette for mig? – og sende de Penge, du maatte tjene for mig til Gyldendal.

Thi du kommer til at føre Forretningen ganske alene. Jeg gaar nemlig den

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
16de Marts eller senest 1ste April paa en 3 Maaneders Reise i Middelhavet og det Sorte Hav, med et dansk Dampskib, hvor jeg har Reisen frit – kun 2 Kr. daglig i Kost.

Kun vil jeg bede dig, naar du faar dette Brev, at sende mig et Ord i Telegram, om du billiger min Plan – yes – eller: impossible; – Gud naade dig for det siste!

Imidlertid er du nu forberedt. Saavidt jeg kan indse, maatte det være en ret god Spekulation for en Boghandler i Amerika at faa en Bog af mig med saa stort et Forsprang; noget vist Uge- eller Dage-Tal kan jeg ikke garantere; men naar jeg sender Manuskriptet, skal jeg vedføre en Beregning saa nøiagtig som mulig over, hvad Tid det vil tage inden Bogen kan udkomme her og i Norge.

Jeg havde tænkt selv at komme med Manuskriptet; men det forekom mig for risikabelt med de store Reiseudgifter; men bliver der nogen Forretning denne Gang, saa kunde jeg faa en America-Tur ved den næste Bog, – det skulde være jilt at mødes!

Undskyld mig for dette Bryderi, jeg paabyrder dig og modtag for dig og Dine mine beste Hilsener.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Kitty L. Kielland.

No. 4 Marstrandsvej – Ø. den 27 Febr. 1891.

Kjære Kitty! den, som vil være med i Legen, faar smage lidt af Stegen. Dersom du gjør mig til Gjenstand for Beklagelse og Bebreidelse: at jeg er saa hadefuldt, uden Evne til – nuvel lad os ikke yderligere rippe op, men naar du er uretfærdig – som jeg mener – mod mig, saa har du ingen Ret til at blive forbløffet over, at du faar dit eget Synderegister til Svar. Naar du ved saa ud og ind Besked om mig og hvad jeg mener om dig, saa maa du ogsaa vide, at jeg ved din Mening om mig. Saa er der to Maader: enten tier man begge, eller saa taler man *begge*: den ene har aldeles ingen Ret til at blive forbløffet, naar den anden svarer – allermindst har den, som begyndte, noget at klage over. Men enten vi nu havde tiet eller – som nu – da vi har talt, forandres ikke Sagen for mig; og naar du med en vis

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Bitterhed siger: at Kvintessensen for mig ved dig er Søsteren, saa tager jeg med god Samvittighed Bitterheden bort og siger – ja. Vi er to grundforskjellige Naturer med mange iøinefaldende Ligheder; uden det fælles Blod tvivler jeg ogsaa paa, at vi vare komne til at holde af hinanden. Men med hvilken Ret stiller du dig op og siger, at Forskjellen er Feil hos mig? – du siger med en pinlig Kulde, at du tror, at – Søsteren borttaget – er du mig væsentlig usmagelig. Men Kjære! hvor er og har ikke alle Dage min Lapsethed, min Blødagtighed, min Mandfolkagtighed – store væsentlige Partier af mig er jo dig den rene Pest, – og tror du ikke, jeg har vidst det? Hvorfor vil du da nedsætte Søsteren og Broderen, som holder sammen trods Uligheden, – begge for stærke til at bøie sig efter hinanden og for ærlige til ikke gjensidig at se Modsætningerne, som de hver især karakteriserer hos den anden.

Jeg saa af Telegrammet den 18de, for hvilket jeg takker Frøken Harriet og dig – , at du dog var avanceret til Sandvigen. Gid du nu blev frisk og stærk til Vaaren. Jeg ønsker det med saa meget større Fynd, som jeg selv er saa usædvanligt frisk og fuld af Mod. Jeg ved nu med Vished, at hvert længere Ophold i Stavanger er en Livsfare, ligesom et kortere er en Opmuntring. Hvor ganske modløs og opgivet jeg var ifjor ved disse Tider (efter mit Avis-Aar) er der ingen, som ved. Og iaar har jeg allerede Planer, Ideer til nyt m.m. – Jeg mistede Grønlandsreisen, fordi Ministeriet i siste Øieblik ikke fandt mig værdig. Men nu har jeg istedet faaet fri Reise (2 Kr. pr. Dag i Kost) fra 1ste April til 9de Juli – til følgende Steder: Antwerpen, Tunis, Athen, Smyrna, Constantinopel, Sevastopol, Odessa og samme Vei hjemigjen – he? brilliant!

Saa henter jeg Beate og Smaapigerne i Lyngby og saa reiser vi hjem til Aarre og mødes med Gutterne der. – Min Bog er under Trykning; jeg haaber, den giver c. 6000 Kroner; saa faar jeg lidt fra Tyskland, ogsaa i America vil jeg prøve denne Gang; 2000 Kr. har jeg faaet af «De 1000 Hjem» for Arbeidsfolk, saa nu synes virkelig gamle Micawber at faa Ret: something turns up!

Du skulde dog tage Fars Hus; raab paa Høsten, saa kommer'n; der blier snart forrevet i den Have, naar Søndenvind og Regn har kladdet alt sammen, og Nordenvinden iset alle Topper røde.

Jeg blev aldeles overrasket over Ministerskiftet. Og jeg kjæmper med min onde Dæmon, forat glæde mig. Jeg har nemlig den slettest mulige Tro til Steens

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Karakter, ligesom jeg ogsaa gruer ved et Par af de andre Navn: V. Konow er bare vigtig og Engelhardt er falsk som Vinden. Vi taaler ikke mange Sejre som Sverdrups.

Hils Fr. Backer og hvem du ser.

Din *Allik*.

Jacob Hegel.

Kjære Hr. Hegel! – jeg vil notere mens jeg har det i Hovedet, hvad jeg vilde talt med Dem om idag, saa kan vi behandle det imorgen. Foruden Penge altsaa – vilde jeg bede Dem tage imod min Post og sende til mig efter opgivne Adresser paa mine Reisestationer, som jeg skal efterlade mig.

II. Vil De tillade mig at sende et 1ste Korrektur-Exemplar i al Hast til min Ven Professor Boyesen i New-York, at han kunde benytte Forspringet, medens Gyldendal rentrykker og indbinder, til at sælge Bogen til norsk Forlag i America eller oversætte i al Hast – altsammen til min Fordel?

III. Vil De tillade mig at udpille nogle Reisebøger og anden passende Lecture hos Dem?

IV. Der er sendt mig fra Holland direkte, forat spare Tid, 300 af mine lange Cigarer; hvis disse kommer for sent, vil De da tage Dem af Partiet – enten saaledes, at De beholder dem eller lader dem ligge ufortoldet paa Toldboden til min Hjemkomst eller nærmere Ordre?

V. Vil De sende Beate Penge til Lyngby, naar hun begjærer?

VI. Af Bogen bedes mig sendt 2 Ex., Beate 1 og 1 til: Madame Malena V. Eilevson – Adresse: Ola Eilevson Aarre, Aarre pr. Thime – Egersund.

A. L. K.

J. B. Halvorsen.

No. 4 Marstrandsvej – Ø. Kjøbenhavn d. 13d Marts 91.

Hr. J. B. Halvorsen! – Mr. William Archer, No. 40 Queens Square W. S.

London – vil saa gjerne have min Biografi foran en Udgave af Novellerne. Har De et Hefte K at sende ham? – eller kunde De give ham Anvisning paa nogen i London, som har Deres ypperlige Lexicon?

Men hvorfor er min Søster udeladt? – og min Fader? – jeg husker ikke, om min Broder Jacob er der?

Deres ærbødige *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

No. 4 Marstrandsvej – Ø. Kjøbenhavn d: 13d Marts 91.

Foruden mit Honorar hos Dem for «Jacob» har jeg ivente c 1000 Rm fra Deutsche Rundschau, forhaabentlig en Sum fra Amerika, 20 £ fra London; dertil har jeg et Bind samlede Smaating til Høsten, en Komædie i Hovedet, som skal være færdig til næste Saison – kort sagt: Aaret ser ud til at blive saa godt, at De kan vente et klækkeligt Afdrag paa de 10,000.

Det er alene Renten af disse Penge, som bekymrer mig; thi Hovedstolen behøves der ikke at frygtes for. Thi først har De til Dækning min Livspolice paa 5000 – indbetalt om 3 Aar – , dernæst vilde De – om jeg nu døde – i kort Tid indvinde de udlagte Penge paa de mange ret populære Bøger, jeg efterlader paa Forlaget.

Naar jeg derfor mindre lader mig trykke af denne Gjæld end De maaske finder passende, saa er det, fordi mine Anskuelser her ere af en forskjellig Art.

Jeg vilde, at en Forfatter, som har hidført saa mange smukke Forretninger og aldrig ført Firmaet ud i Nederlag eller Tab, han skulde ikke bare blive staaende paa en fast Beregning, som maaske for en ti, tyve Aar siden kunde ansees som høi og som – for mindre populære Forfattere – maaske kan være rigelig. Men i den Tid, mens han kunde skrive og fængsle Læserne, skulde han betales høiere og høiere, saa der var nogen Chance for at samle til de onde Dage, da Talentet ikke længer slaar til.

Naar jeg derfor saa ivrigt har ønsket, at De strax ved Manuscriptets

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Modtagelse skulde tilstille mig et skriftligt «*forslag* til Honorar etc.», saa var det ikke Meningen bare at modtage en «Meddelelse» om, at der vil blive trykket saa og saa mange mod saa og saa stort Honorar.

Det var min Hensigt at prøve Satsen forhøiet for mig; thi saa meget kan jeg forstaa, at en Forfatter, som er kommen saa vidt som jeg, han *kan* faa en større Betaling og endda levne en smuk Forretning for Forlaget; ligesom jeg er fast overtydet om, at de Tider ere nær, da Forlæggerne kommer til at betale ganske anderledes for de faa Værker, der sælges. Som det nu gaar, er det mig og nogle faa, som betaler Gildet for en Masse Smaaforfattere og Begyndere. Derfor er det min Mening, at selve Forlaget i Virkeligheden stod sig best ved at holde paa de gode Forfattere ved en stedse rigeligere Betaling, istedetfor at holde dem stramt paa gamle Vilkaar og haarde Afbetalinger.

Jeg siger dette for Fremtidens Skyld, idet jeg – henvist udelukkende til mit Forfatterskab – er nødt til at drive Forretningen hensynsløst op, mens der er noget at tjene; jeg hører ikke til Digterne, der qvæde best, naar de sulter i Bekymring. Lad os tales ved, naar Aaret er gaaet tilende; er De ikke da fornøiet med mine Afbetalinger, saa faar vi ordne os paa en anden Maade. –

Formodentlig reiser jeg herfra Tirsdag Eftermiddag, og jeg vil da komme i Kontoret mellem 12 – 2 forat sige Farvel, efterlade alle mine Sorger, som De er saa snil at paatage Dem samt bede om nogle Penge. Beate forlanger udtrykkelig, at jeg skal sige, at det er mig, som væsentlig har fortæret de siste 300 Kroner – til Reisen og Opbrud. Tak for sist og hils alle paa Skovgaard! Jeg har stærk Reisefeber og glæder mig umaadeligt til at komme ud paa Søn.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland*.

Jacob Hegel.

No. 4 Marstrandsvej – Ø. Kjøbenhavn d. 14de Marts 91.

Kjære Hr. Hegel! jeg fik iaftes Brev fra Bjørnson, hvori han melder mig, at han kommer Onsdag den 18de Marts kl. 6. Han vil absolut have en Samtale med mig og foreslaar, at jeg samme Aften skal følge med til Skovgaard og «sove i Karolines sæng»!

Se det vilde jeg nu ikke! men jeg udsætter dog min Reise til den yderst mulige

Dag – nemlig den 19de.

Saa faar vi idag Indbydelse fra Fru Bissen netop til Onsdag den 18de Kl. 6.

I denne Nød telegraferer jeg til Bjørnson: «Jeg maa reise den 19. Eneste mulige Møde er, at du ved Ankomsten følger os «til Middag hos Bissens. Svar strax ja.»

Samtykker han nu heri, mødes vi: altsaa paa Stationen – kommer Toget 5 3/4 eller 6 1/4? – vi tager B. med os til Bissen, De tager hans Tøi og aftaler, hvorledes han skal komme hjem om Aftenen.

Samtykker han ikke – ja lad os nu se Telegraf-svaret. Jeg skal telefonere det ud til Skovgaard idag eller imorgen.

– Det er jo forresten noksaa heldigt for Bogen, at jeg blir opholdt; men saa faar jeg ingenting se af Antwerpen.

Venlig Hilsen til Fruen

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Om Post og Postsager.

Jeg vil foreløbig bede om tre Postforsendelser, hvorved da alt, som til hver Gang har samlet sig, afsendes paa billigste Maade – enten hver Ting for sig eller i Pakker.

Af Aviser har jeg bestilt: det norske Morgenblad, do. Dagblad samt Politiken.

Ifølge min Rute skal jeg være 4 April i *Piræus*. *Den første Post* maa altsaa afsendes saa tidligt, at den kan være i Piræus den 4de April. Adressen er: Mr. E. J. Mitarachi The danish S. S. O. B. Suhr.

II

Næste Post maa beregnes saaledes, at den kan være den 22de April i Odessa =

Nicolajeff. Adressen er: Mrs. Smales Eeles & Co.

III

Den tredie Post maa være i *Smyrna* 30te April. Adressen er her: W. F. van der Zee. For senere Poster skal jeg skrive hjem Ordre itide.

b

(Skulde det – mod Haab og Formodning – være nødvendigt at finde mig med et Telegram, saa vil det være best at spørge i Hovedkontoret for de forenede Skibe.)

d

Foruden de tidligere nævnte Friexemplarer vilde jeg ogsaa bede et – indbunden det – sendt til Hr. Doktor C. Feilberg, 46 Østerbrogade, «Fra Forfatteren».

e.

Der kommer sandsynligvis Honorar fra Deutsche Rundschau, muligens ogsaa fra Amerika, samt medio April 20 £ fra William Archer i London, hvilket alt føres mig à conto.

d.

Mr. Professor Hjalmar Hiorth Boyesen, care of The Norwegian & Swed.
Consulat, New York

Peter A. F. S. Vedel.

S. S. O. B. Suhr. Antwerpen den 23de Marts 1891.

Saa langt er jeg altsaa kommen; – men en ny Vanskelighed er dukket op, idet Capitainen spaar stor Fortræd for sig og mig, naar vi kommer til russisk Havn, formedelst jeg har intet Pas.

I min Nød vender jeg mig til Dem – som min mægtigste Velynder: om det er Dem muligt at sende mig et kraftigt Dokument – specielt indrettet for Russerne.

Havde jeg nu lydt hin vise Mands Raad, som i Paris formanede sine Landsmænd til flittigt at benytte sit Lands Legation, saa havde jeg kunnet hjælpe mig selv hos vor Gesandt i Kjøbenhavn; men De ved selv, hvorledes det er med den vise Mand!

Dersom De paa nogen Maade kan hjælpe mig, saa beder jeg Dem sende Hjælpen adresseret til: Mr. le consul de Belgique à Piræus Mr. E. I. Mitarachi

– Tag mig det ikke ilde op, at jeg gjør Dem denne Uleilighed, – Deres Elskværdighed mod mig har givet mig den Tillid, at De ikke vil vredes. –

Jeg kom desværre ikke til at sige ordentlig Farvel til Dem og Deres, og jeg er bange, Beate fik heller ikke Tid i de siste Flytningens Krampetrækninger.

Modtag derfor til Fru Vedel, de Unge i Huset og til Dem selv vor oprigtige Tak for den forløbne Vinter.

Deres ærbødigst forbundne *Alexander L. Kielland.*

M. L. Galschiøt.

Tunis 3die April 91.

Kjære Hr. Galschiøtt! – jeg reiser med en Capitaine Frantz Sørensen, der er en duelig Fotograf. Skulde De for Ill. Tidende ville kjøbe en Række Glasplader fra Prospekter, Grupper, Byer, Skibe – en hel Reise i Orienten?

Glaspladens Størrelse er 18 – 24.

Vil De skrive mig til, om denne Forretning passer Dem og om hvilken Pris, De er istand til at betale for hver Plade?

Min næste Adresse er: Mrs. C. J. Reppen & Co – Constantinople. S. S. O. B. Suhr.

Tør jeg bede Dem hilse gode Venner – Carstens ikke at forglemme og modtag en venskabelig Hilsen fra

Deres forbundne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Ombord paa O. B. Suhr, udenfor Tunis, 3die April 1891.

Kjære Hr. Hegel! – her er kommen saa mange Forsinkelser i Ruten, at jeg desværre maa forandre min Post-Instrux.

– Jeg lever i Herlighed og Glæde. Sol og Varme og det blaa Middelhav saa

Korsberg og Bjørn. Han er meget elskværdig mod mig; men da han har sin Kone og Svigerinde med, tror jeg næsten, han vilde heller været uden Passager.

Imidlertid gaar jeg nu sandsynligvis over i «Omsk» i Constantinopel – i Slutten av Maaneden, hvor der er en Capitaine coelibataire, hvilket ubetinget passer best paa Søen – tildels ogsaa i Land.

Det er forresten underligt at være saa aldeles afskaaret fra Efterretninger som nu i disse fjorten Dage, og jeg begynder allerede at længte stærkt efter at faa høre om Beates Flytning, om Bjørnenes Møde i Skovgaard, og om min egen Bog. De maa endelig skrive og prøv tillige at lokke Fru Julie til at sende mig en orienterende Oversigt over Danmark og Norge. Hils hende, Confirmandinden & Frøken Oluffa, Frederic (2) & Agnes (1).

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Alexander og Jens Z. Kielland.

I Middelhavet udfor Tunis den 3die April 1891.

Kjære Smaa! nu gaar det godt! midt i Middelhavet i brændende Sol, med Delfiner springende foran Bougen! – imorgen er vi i Tunis! – jeg kan ikke fortælle noget, for her er ikke Fred til Skrivning; men naar vi mødes igjen, skal jeg beskrive. Desuden har jeg alt sendt et langt Brev til Dagbladet.

Jeg er saa mange hundrede Mile borte, at jeg næsten ikke tør tænke paa Eder og de andre tre uden etslags ond Samvittighed, fordi jeg er reist saa langt fra Jer. Men I har det jo godt, Penge er det ikke heller saa galt med, – vi sees nok glade igjen.

Arbeid flittigt nu fremover, saa vi kan mødes uden Skygger; og skriv flittigt til Mamma, saa sender hun Brevene til mig. Hav det nu godt og vær snille!

Eders hengivne *Pappa.*

Peter A. F. S. Vedel.

Piraios den 11te April 1891.

Med Rørelse og Taknemlighed modtog jeg her Deres udmærkede Dokumenter og venlige Brev; nu tænker jeg nok, jeg kan klare mig gennem selve Sibirien.

For dette nye Bevis paa Deres Godhed mod mig beder jeg Dem modtage al min Tak, samt Forsikringen om min bestandige Hengivenhed og Høiagtelse –

Deres ærbødigst forbundne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Constantinople den 24de April 1891.

Kjære Hegel! Nu maa De snart skrive lidt til mig. Først vil jeg gjerne vide om Bogen, hvor langt den er og saa videre. Dernæst om Bj. & Frues Møde – samt, hvad andet, De ved at fortælle om fælles Venner.

Dernæst om min Ven Boyesen i Amerika. Jeg har faaet et Brev fra ham, hvori han omtaler et Telegram til Dem; men han siger mig i Grunden ingen ordentlig Besked om, hvorvidt, til hvem og paa hvilke Betingelser han har disponeret over Manuskriptet til «Jacob». Ved De noget?

Er der kommen Remisse fra Deutsche Rundschau?

Jeg har udstedt Anvisning paa F. Hegel & Søn til Capitaine Sørensen (:Frantz) stor 500 Francs, idet jeg har forladt «O. B. Suhr» forat vente paa «Omsk».

Desværre – jeg taler økonomisk – bliver nok Opholdet her 8 à 10 Dage; men jeg har dog valgt dette af mange Grunde – der var to Damer med Kapt. Sørensen – de var mageløst snille, men alligevel – det ene med det andet gjorde, at jeg foretrak at gaa iland her. Saa faar jeg med «Omsk» den store Tur rundt Østsiden af det sorte Hav.

At kjøbe noget til Dem har jeg slaaet aldeles af Hovedet; saasnart en Levantiner ser mig, fordobler han sine vanvittigste Priser; Cigaretter og Sporvogne er det eneste, jeg tør indlade mig paa.

Jeg telegraferede herfra iforgaars: Send Post Reppen. Hilsen, hvorfor jeg venter Breve og Aviser paa Tirsdag den 28de. Hvor jeg skal have min næste Forsending, kan jeg endnu ikke sige; men De skal faa Besked.

Deres hengivne *Alex L. K.*

Jacob Otto Lange.

Constantinople 24 April 1891.

Kjære Onkel! – med Ærbødighed for din bestandige Offervillighed ønsker jeg dig til Lykke som Statsraad. Hverken skal du eller Tante overskygges af den ringeste Mistanke om de almindelige Forfængeligheder, der følger saadan «Ophøielse» – ialfald ikke i vore Hjerter, som kjender Eder. –

Men jeg iler som en liden Supplicant til min ophøiede Slægtning efter en Orden. Her er en gammel norsk Hædersmand fra Mandal: I. C. Reppen. I – jeg tror – 38 Aar har han slidt for norske Søfolk som Havnekaptein – specielt i Cholera-Aarene; men paa Grund af sin norske Holdning overfor den forrige svenske Gesandt, Ehrensnott eller noget lignende – , har han kun opnaaet en lurvet Vasa.

Desuden har han Danebrog og Kommandørkorset af den tyrkiske Orden; men den Gamle siger, han gav det altsammen for en norsk Udmærkelse.

Naar vi nu skal til at gjøre op med Svensken for den udenlandske Repræsentation, kunde det – synes jeg – være en betimelig Ting – i al dens Ubetydelighed – at rehabilitere denne norske Mand, hvis Navn er viden bekjendt i alle Havne, – at Folk kunde mærke, vor nye Regjering havde Øie for svensk Tilsidesættelse og Tryk og var betænkt paa at støtte op det Norske. Om I. C. Reppen nu fik Sankt Olaf, vilde det styrke mange norske Kræfter rundt i Konsulater og Legationer.

Du kan ellers tænke dig, jeg lever som Plommen i Æg; reiser frit med danske Skibe (det havde aldrig norske budt mig); gaar fra Skib til Skib efter eget Valg og ligger nu her i Constantinopel forat vente paa et, der gjør Turen helt rundt det sorte Hav. Saa kommer jeg midt i Juni til Antwerpen, og derfra er det ikke umuligt, at jeg reiser til Christiania forat lade mine Mandler skjære; det skulde været gjort i mange Aar; men jeg har ikke havt Lyst paa Onkel Emils rustne Tænger; men nu har jeg saa snevert Halshul, at jeg er ræd for at kvæles.

Du maa skrive mig til – det pleier du altid – naar du har læst min «Jacob»; og jeg vil haabe, de mange Feil, Bogen oprindelig led af, nu ved Omskrivningen blev saa vidt fjernede, at den i selve Tanken boende Kraft faar virke paa Læseren. Selv staar Bogen nu for mig som ret kraftig i Enden.

Hils nu Tante paa det hjærteligste – og Elisabeth, naar I skriver.

Beate og Smaapigerne ere i Danmark og lever vel – ; i Sandhed! vi udgjør en adsplittet Familie; og jeg kan aldeles ikke begribe, hvorledes vi overhovedet kan leve saaledes. Men der maa alligevel være noget i dette om Lilierne paa Marken! B. B. og Beate tilsammen fandt ud, at jeg skulde være Qvæstor med Q ved Universitetet! – en rigtig vild Ide, thi før lod Monrad Universitetet jævne med Jorden, før han slap mig ind. Nei! – men Digtergagen vilde være brillant til at holde Gutterne for. Men nu faar vel den siste Rest af mine Bondevenner et Snudeslag af Jacob! –

Hilsen og Broderskab!

Din hengivne Søstersøn *Alexander Lange K.*

Jacob Hegel.

Constantinople den 1ste Mai 91.

Kjære Hr. Hegel! vil De nu være saa snil at sende Posten indtil 15 Mai til: Mrs. Smales, Eeles & Co S. S. «Omsk» – Odessa og den næste Post til Reppen i Constantinople indtil 2ode Mai.

Jeg lever glimrende her; men glæder mig alligevel til at reise herfra en af de første Dage. Mit nye Skib «Omsk» kommer imorgen.

Jeg ved i dette Øieblik ikke andet om Jonas Collin end, at han er dødssyg. Det vilde være et Tab for mig, om han gik bort; thi med al vor Ulighed er der noget ved ham, som jeg holder oprigtigt af. Og for hans Kreds vilde det være et haardt Slag. Jeg haaber endnu.

Af og til, naar De og Deres har god Tid, maa De se over til Beate i Lyngby! hendes tilsyneladende freidige Sind er dog ikke bedre grundfæstet, end at hun meget snart og let føler sig ensom; optaget – som jeg kan tænke mig Drewsens og

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Collins ere af Bekymring og Sygdom, tænker jeg ofte paa Beate alene med de to
Pigebørn, og det vilde lette mit Sind om jeg viste, at nogen fra Skovgaard af og til
havde et Øie med hende.

Nu tænker jeg snart, Bogen kommer ud, og jeg præparerer mine Rygstykker
til alle de vældige Svøbeslag fra Stavanger Amtstidende, Bornholms Stiftsavis og
de andre.

Hils hjertelig Fru Julie, Frkne Lisbeth – nu Elisabeth og Oluffa – samt alle
gode Venner

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Odessa den 21de Mai 1891.

Kjære Hr. Hegel! – jeg telegraferede den 11te Mai fra Batoum, forat faa et Svar
om, hvorledes det stod til hjemme hos mine. Men jeg har ikke faaet noget Svar.
Idag har jeg gjentaget Telegrammet og bedet Dem sende Post hertil en Gang til.

Senere er der neppe Mulighed for at træffe mig før Antwerpen, hvor jeg vil
være c. 20de Juni; vil De altsaa herefter sende alting did under Adresse: De Leuw
& Philippsen. –

– Jeg forstaar mig ikke paa Boyesen; telegraferede han ikke?

– Jeg har modtaget «Jacob», som synes mig at se god og stridbar ud.

Bring Fru Julie mine hjærteligste Hilsener og Ønsker om Sundhed, og ser De
noget til mine Folk, saa hils dem. Skulde noget vigtigt Budskab til mig være
nødvendigt, vil De i Selskabets Kontor faa Besked om, hvor vi færdes; thi her ved
vi intet om Anløbstiderne paa Hjemvejen.

Med Haab om, at vi faar Glæde af Jacob forbliver jeg

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Kjære Hr. Hegel! jeg kan ikke forstaa, hvor mine Telegrammer blive af. Fra Batoum telegraferede jeg og bad om Underretning om, hvorledes det stod til hjemme – den 11 Mai, – intet Svar.

Saa igjen den 21 fra Odessa: Telegrafer strax, hvorledes mine lever og send Post til Smales; – intet Svar endnu og ingen anden Post end den, som laa her – nemlig til 1ste Mai.

Nu er der ingen anden Mulighed, *end at De sender alting indtil 20 Juni til De Lieuw & Philippsen – Antwerpen*; men det er haardt for mig at være uden Efterretninger denne lange Tid. Jeg begriber ikke, hvor mine Telegrammer til Dem tage Veien.

Deres meget hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Antwerpen d. 19de Juni 1891.

Kjære Hr. Hegel! – nu er jeg her igjen efter en glimrende Reise.

Til Hjemreisen har jeg trukket en Anvisning paa Dem gjennem DHrr. De Lieuw & Philippsen – stor 300 fr., ligesom jeg har givet Hovmesteren paa Skibet J. C. Pedersen en Anvisning paa 342 Kr., hvilke Beløb De vil være saa snil at udbetale for min Regning.

Jeg reiser nu hjem til Norge forat samles i Ferien med alle mine. Til Høsten skulde jeg have en Komedie færdig. Hils Deres Frue og øvrige Familie.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 18de Juli 1891.

Kjære Hegel! nu er vi igjen alle forsamlede – friske og glade i Fars gamle Hus, og det er en Fornøielse at gjense Liv og Ungdom i Haven og de lyse Stuer.

Elskværdighed mod hende og Smaapigerne.

Imorgen drager vi til den velsignede Plet paa Jorden: Aarre, og der skal jeg ordne sammen et Bind Breve og lignende til Jul samt skrive en Komædie, jeg har i Hovedet, og af hvilken jeg endeligen venter en Succes.

Forøvrigt har jeg i samme Hoved et frygteligt Brev til Dem, hvori jeg vil udvikle nogle aldeles nye Ideer om Forlæggere og Forfattere, reparere Fortiden og stille nogle uhørte Fordringer for Fremtiden.

Nærværende Skrivelse tjener – dels til at forberede Dem herpaa og dels til at bede Dem sende mig 500 Kroner à conto.

Med de venskabeligste Hilsener til Dem og Deres forbliver jeg

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Dagmar Skavlan.

Stavanger den 29de Juli 1891.

Jeg sidder herhjemme i de gamle Stuer og tænker paa, at nu gik den første af vor Generation bort; og jeg tænker paa Jacob, som er syg, og paa Kitty, som jeg er ræd har faaet en Knæk for Livet og paa mig selv, som har et «Oldinge-Hjerte», og jeg undrer mig paa, om det snart skal være Slut med os?

Her er ganske tomt og stille i det velsignede Hus; men jeg føler en indvortes Fred, naar jeg kommer her; intet af alt det sure og onde kan jeg huske; jeg bare indaander Luften og Minderne fra hver Krog, fra hver Stue, fra Kjælderen og ude i Haven, som gror frodigt ud over alle Grænser.

Du har nok ingen Trang til at søge hidhen? – det vilde ogsaa være for ensomt efter Tabet af en Mand som din; thi bortset fra en aldrig svigtende Glæde, vi føler ved at gjense «Familien», er her øde for Aanden i en utrolig Grad. Derinde i Christiania har du derimod saa mange Tilknytninger i Kredse med friere Syn, saa mange, som kjendte og skattede Skavlan, og en langt bedre Plads til at opdrage Smaabørn.

Derfor finder jeg det ogsaa saa rimeligt, hvad jeg har hørt: at du vil forblive i

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
dit Hjem og leve videre i lutter gode og kjærlige Erindringer om den Mand, du holdt saa meget af og som visselig fortjente at elskes høit af den, som han helt aabnede sig for.

Jeg vil haabe, at du uden Fortrydelse har læst Georg Brandes's Nekrolog over Skavlan? Den er saa fuld af Varme og oprigtig Anerkjendelse uden Forbehold eller Bagtanker, at den forsaavidt gør begge Parter Ære. Men det er jo G. B.s Orm at ville være Fader for os alle, saa han skyr ikke, hvad jeg vilde kalde Indiskretion. Jeg vilde gjerne vide, om det berørte dig pinligt, at han saaledes aabenbarede Skavlans inderste Tanker, som formodentlig kun forøvrigt var kjendt af dig – og Faa til?

Jeg for mit Vedkommende kom ham aldrig saa nær, at jeg fuldt mærkede al den Glød, han dækkede over. Men nu bagefter kan jeg forstaa den lille Klang af Bitterhed, som kunde skjære gennem en liden tilsyneladende harmløs Bemærkning om os unge Forfattere, hvis Produktion syntes at falde saa let og som fede og ubekymrede kom trillende ind blandt Publikum og vandt Ørelyd. Det var imidlertid det eneste, man kunde have mærket, ellers bar han sin tunge Lod: aldrig at blive færdig – som den Gentleman, han var, altid rede til at anerkjende saa langt, han formaaede, og uden Smaalighed i sin Ros.

Jeg tænker mig, at du tager din Sorg for dig selv og gaar modig løs paa Livet. Derfor sender jeg dig ikke noget andet Trøstens Ord end min broderlige Deltagelse; og jeg beder dig mindes, at om du end nu har mistet den største Kjærlighed, hvormed du var omfattet, har du endnu varme Hjerter igjen, som slutter sig om dig i Medlidenhed og følger dig tæt ved Siden saa længe du lever.

Kys dine smaa Børn fra mig og hold dig tapper.

Din hengivne *Broder*.

Jacob Hegel.

Aarre pr. Stavanger den 6te August 1891.

Jeg ved ikke, om De i sin Tid læste mit Brev fra Antwerpen i det norske Dagblad? Jeg svor en Ed, da jeg sad paa Trappen i Musée Moretus-Plantin, at jeg vilde gjøre et Oprør, forat skaffe mig selv og andre bedre Kaar som Forfattere.

Det var tildels gamle Tanker, som vaagnede opigjen, som dog aldrig havde været glemte. Thi hvorledes skulde jeg kunne glemme de Dage i Paris da Bjørnstjerne Bjørnson fik Brev fra Gamle Hegel: at fra nu af fik det være Slut paa «Forskudene», indtil der afbetaltes paa Gjælden!

Hvorledes skulde jeg kunne glemme Synet af denne Kolos, der efter et helt Livs Arbeide – og det et Arbeide af en saa sjelden Art, at intet Menneske i Verden uden han kunde have udført det, – et Arbeide, hvoraf Fordelen saa overvældende rigeligt var kommen Gyldendal tilgode, – se ham krympe sig under det pludselige Slag: at han – en gammel Mand med stor Familie med en Gang og uden videre stilles vis-a-vis de rien.

Nuvel! han tog sig sammen og lavede sit Foredrag om Sædelighed og kom paaføde; men han sagde til en Dame, da han reiste: «jeg føler mig, somom jeg skulde afsted, forat slagtes.» Men han skaffede Penge og klarede for sig.

Det kan imidlertid ikke enhver gjøre. Vi, som har givet efter for Talentet til at skrive, vi kan ikke en vakker Dag tage fat paa noget andet; vi ere bundne til Arbeidet – medmindre vi da ville opgive os selv og gaa over i Toldfaget, – hvor de forresten heller ikke vil have os.

Men derfor skal Arbeidet – mener jeg – lønne os og sikre os mod en Dag at staa aldeles uden Midler til at leve.

Jeg har da saa mange Gange tænkt paa den Tarif, efter hvilken jeg betales. Nogen nøiagtig Beregning har jeg endnu ikke gjort, fordi jeg er en daarlig Regnemester, og derfor vil overlade det til andre.

Men saa meget er mig fuldstændig klart, at jeg ikke paa uendeligt langt nær har faaet og faar rimelig Betaling i Forhold til mit Arbeides Salgsværdi.

Den tilsyneladende Stigning i Honoraret, som fremkommer ved Oplagenes Forøgelse, er jo aldeles illusorisk, og tjener jo blot til at berige Forlæggeren, hvis Omkostninger i høi Grad forminskes ved de store Trykninger. Imidlertid bliver jeg staaende ved en Arksbetaling, som kan passe for en Begynder, men som overfor en saa læst Forfatter som mig ikke er stort andet end et skandaløst Minimum.

Dette Forhold forties, og naive Forfattere der i Almindelighed ere daarlige Handelsmænd, gaar og tror, at Honoraret stiger, medens det staar i den Grad

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
stille, at Gamle Hegel to Gange har budt mig Extrahonorar bagefter, naar Bogen
reves saa hurtigt bort, at min Løn blev altfor latterligt liden.

Det er sent – desværre altfor sent, at jeg nu er kommen til den Overbevisning,
at de Forfattere, som læses – eller rettere: at Forfattere skal lønnes progressivt,
eftersom de læses. Dette er Hovedsagen; men mange andre Smaating staar ogsaa
at rette paa – Ting, der udkræver langt mere indgaaende Kundskab i
Boghandelen end jeg har. Derfor er det min store Plan at reise en Forening – en
Fagforening af Forfattere, som ved en fælles Optræden kunde bistaa den Enkelte,
der ellers er ganske fortabt og magtesløs mellem disse store Forlags-Matadorer.

Thi for dem er fra gammel Tid alt lagt tilrette. Faa eller ingen Forretninger
drives med en saa forsvindende Resico – hvad Forfatterne angaar. Man prøver
sig for med et lidet Oplag, hvor Omkostningerne er dækkede allerede ved Salg af
c. 600 Exemplarer, og gaar saa Forfatteren smukt frem og bliver en Karl paa 5 –
6 – 7000 Exemplarer, saa bliver han hele sit Liv staaende paa samme knappe
Arksbetaling, medens Gyldendal høster hele Frugten af hans stigende Ry. Vi
samlar Samtiden om vort Talent; det er vi, som lægger Ryggen til, naar vi
skamskjændes fra alle Kanter; Gyldendal sidder tryk og holder os til Pennen ved
at ryste disse evindelige «Forskud» over vore Hoveder.

Dette er ligesaa uretfærdigt som uværdigt.

Saaledes bliver ingen Skipper behandlet i et ordentligt Rhederi, – allermindst
Skippere, som har seilet for Firmaet i lutter Held – uden Forlis eller Nederlag,
med stadige og store Remisser. Til saadanne Kapteiner tales der ikke om smaa
Forskud, som i Aarenes Løb kunne ophobe sig i Regnskaberne, men derimod om
Præmier og Extra Løn for godt Arbeide.

Men nu er en duelig Forfatter uhyre meget sjeldnere end en duelig Skipper,
og dernæst er den Tid, en Mand kan arbeide i Literaturen «med Fordel» sjældent
saa lang som selve Livet; derfor mener jeg, at en læst Forfatter skal ikke blot leve
og leve godt; men han skal endog betales saa høit, at han i de gode Dage kan
spare op til Alderdommen.

Men dette er aldeles umuligt med den Betaling, jeg har faaet og faar. Vi
behøver ikke at tale om mine ødsle Vaner eller min Mangel paa Økonomi; selve
vort Mellem-Regnskab udviser, at havde jeg ikke havt den Smule Formue, jeg nu
har fortæret, vilde jeg ikke kunne have levet med min Familie af min Pen, uagtet

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
jeg i disse 12 Aar har skrevet 16 Bøger, som alle hører til de mest læste i Skandinavien.

Efter mine Regnskaber har jeg hos Gyldendal tjent knappe 4000 Kroner om Aaret gjennemsnitlig, hvilket – selv om man ikke fradrager de 10,000, jeg skylder, giver et knebent Liv i evig Bekymring; og i al Sandhed – det tør jeg dristig paastaa – det Beløb, jeg har faaet for min Part, staar i et ligesaa beskedent Forhold til min virkelige literære Fortjeneste som til de Summer, Gyldendal i samme Tidsrum har tjent paa mig.

Men nu er det min Mening, at det bør og skal være forbi med de Tidens Opfatning af Digteren, da han behandledes som den, der helst burde leve uden Penge for den nøgne Ære, overladende den lumpne Gevinst til dem, der drev Handel med Bøgerne. Jeg for min Part vil have en ganske anderledes Løn for min Kunst den korte Tid, jeg formaar at udøve den; og jeg hverken kan eller vil leve mellem Kniberi og Bekymring trællende for halvt Honorar, medens Gyldendal arronderer sine Millioner.

Det er desuden klart, at den Guldalder, Gyldendal nu oplever i norsk Literatur, maa være forbigaaende. Det vil ikke altid være saa, at Norge har fire Forfattere, som i de Aar, hvor de alle møder frem med en stor Bog, giver Firmaet en Indtægt af 50,000 Kroner. Men naar da Tiden kommer, hvor man for en Forfatter, som læses i 5 – 7,000 Exemplarer, maa betale det fem eller syv-dobbelte af, hvad vi idag faar, da vil det spørges med ligesaa stor Forundring som den, hvormed vi nu læser om de 5 £ – eller hvad det nu var, som Milton modtog for sit Tabte Paradis, og Folk vil falde i ny Forundring over de Faar af Forfattere, som saa latterligen lode sig klippe til Skindet.

Det er derfor min Mening – som jeg formoder, den ogsaa vil blive Efterverdenens, at naar et rigt Forlag har den Fordel og den Ære at eje de beste Navne blandt sine Forfattere, gaar det ingenlunde an, at Forlaget betragter disse som løse Forbindelser, til hvilke man kan sige: fra imorgen faar du føde dig selv eller gjøre vort Mellem-Regnskab op.

Tvertimod bør et saadant Forlag ved idelig at forhøie en saadan Forfatters Honorar drage Omsorg for, at smaa Forskud ikke faar hobe sig op i Aarene, men meget mere tilstræbe, at et Fond lægges hen til Belønning og Tak for den udarbeidede Digter, naar han ikke længer formaar at vende sejerrig tilbage til

Bogladen med Guld og Hæder.

Thi det er bare en skadelig Tradition fra de Moretus-Plantinske Tider, at den, som har sine Tanker nedskrevne i Manuscript – han skal betragtes som var han i Barns Nød, – som var den, der vil forløse og forlægge hans Foster, hans evige Velgjører.

Verden er fuld af Bøger, paa hvilke der er tjent Millioner og som Opfinderen selv fik en Snusdaase for; det er ganske vist behageligt at være paa et godt Forlag; men man maa ikke vende Sagen saaledes paa Hovedet, at Forlaget er alt, Forfatterne kun løse Morianer, der kunne gaa, naar de har gjort sin Pligt. –

– Gjennem disse Betragtninger er jeg kommen til det Resultat, at vi Forfattere bør gaa ud af vor Umyndighed og ved Samhold sikre os en større Part af Indtægten ved Bogsalget. Jeg tør ikke nævne min Plan i Danmark, – og jeg beder Dem udtrykkelig ikke at forraade mig; thi faar først Borchsenius og de andre sat dette op til Discussion, saa blir det bare Vrøvl og Uvenskab og Brud og alle de danske Elendigheder. Jeg mente at begynde i Tyskland med en ForfatterCongres i Berlin eller Leipzig fra hele Europa, hvor hver skulde fremføre sine Erfaringer, hvor nøiagtige Beregninger skulde foreligge over, hvad Forlæggerne kan tjene; og hvor man da ved en Sammenslutning kunde forhjælpe de kun altfor ofte upraktiske Forfattere overfor Boghandlerverdenens drevne Forretningsmænd.

Jeg for min Part vil ikke længer have de store Oplag, men – som i Frankrige – trykke 1000 under Mærke 1ste Oplag, dernæst 1000 – andet Oplag o.s.v. alt under *stigende* Betaling for hvert Tusinde. Imidlertid vil jeg opsætte med Udviklingen af mine Planer; jeg har blot villet sætte Dem ind i Hovedsagen.

Og jeg har gjort dette aabent og i al Venskabelighed, idet jeg har Grund til at formode, at De ikke er uvillig til at forhandle, hvis det kan lykkes mig at overbevise Dem om min Ret.

Desuden maa De lægge Mærke til, at naar jeg reiser mig mod Forlæggerne, saa er det altid under den udtrykkelige Erklæring, at jeg har den beste Forlægger, som endnu er seet i Norden. Naar jeg ikke destomindre mener, at jeg ikke kommer fuldt til min Ret, saa kan man vide, hvor galt det staar til for dem, der ere henviste til Forlag af 2den og 3die Rang. –

godkendt og bedes betalt. Med de venligste Hilsener fra alle mine med Tak for
siste Ophold i Kjøbenhavn og med min egen Kompliment til alle Deres

forbliver jeg Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Louise Drewsen.

Aarre den 1ode August 1891.

Kjære Fru Louise! – det er længe siden, vi vekslede et venligt Ord direkte; men vi ere dog – haaber jeg – ved de fælles Forbindelser ofte i hinandens Tanker. Især har jeg daglig saa mange Anledninger til at komme Dem ihu, naar jeg ser på Gerd; hun har saa mange smaa Træk af Dem omkring Munden, i Hændernes Bevægelse, Figuren og Hovedet – skjønt Gerd bøier Hovedet noget frem, hvilket ikke ligner Pantherens stolte Reisning.

Af samme Grund – nemlig det forover bøiende Hoved – er Gerd bleven ganske brun og solbrændt i Nakken, hvilket er meget klædeligt.

Vi siger saa ofte: nu skulde Mor eller Mormor se dig! – for De kan ikke tænke Dem, hvor forskjellig denne Gerd er fra den stille, lille tænksomme Dame, jeg kjendte. Naturligvis har De seet hende i Leg og Munterhed i Barndommen, saa De vilde kanske ikke blive saa overrasket – og dog! tænke Dem Gerd med rød Fez paa tre Haar, opskjørtet langt over Knæerne vade med Sko og Strømper tværs over Elven! Eller løbende Haand i Haand med Jens over en liden grøn Ø, forat gjøre et aldeles umuligt Hop ud paa nogle glatte Stene i Elven; dernæst med en forsoren Mine vride Vandet af sin Kjole for at lade sig bære af Gutterne over de dybeste Steder.

De dybeste Steder er forresten ikke dybere end til-knæs, saa Fare er der ingen Tale om; men det ser forfærdeligt morsomt ud, naar de alle fire hopper fra Sten til Sten i Elven, som er temmelig bred, men nu i Sommermaanederne saa fattig paa Vand, at man kan vade overalt.

Idetheletaget er Hovedfornøielsen at blive rigtig vaad paa Fødderne, og det opnaaes gjennemsnitlig tre Gange om Dagen; men alle er friske, skjønt de er næsten umulige at bevæge til at bytte Strømper og Sko.

Kun en Dag var her saa varmt, at det gik an at trække Sko og Strømper af; og da var de i Elven hele Dagen, – alle de lange Unger barbenede, opsmøgede Pantalons og Kjolerne opunder Armene, – en vild Jagt havde vi paa en stakkars Lax, som var kommen op i Elven, den for mellem Benene paa de Unge, indtil Gerd faldt overende, saa jeg selv i al min Majestæt med Sko og Strømper maatte vade ud til hende og hjælpe hende i Land under almindelig Jubel; den Gang maatte hun nok bekvemme sig til at bytte helt.

Saa løber de i Brændingen langs Havet, saa slaaes de og ler og siger alt det Tøv, man siger i den Alder. Kun en sjelden Gang i Regnveir er jeg bange, hun kjeder sig lidt; Baby er jo i Grunden saa meget yngre; ellers haaber jeg, hun morer sig godt.

Om en Uges Tid flytter vi ind til Byen; vi har lovet Ungdommen et lidet Bal, før Gutterne reiser, saa beholder vi vel Smaapigerne endnu en Stund. Selv kommer vi til at forblive i Stavanger – ialfald til Jul. Muligens har jeg til den Tid fuldendt et harmløst Lystspil, jeg har i Hovedet; og det vil jeg denne Gang – for første Gang sætte i Scene selv i Christiania. Saa reiser vi kanske didind og – gaar det godt – kanske ogsaa til Kjøbenhavn. De ved, der er ingen Ro at finde for den, der er lænket til selve Nordenvinden; og saa saare vi ere komne hjem til det deilige gamle Hus, begynder Beate at forarge mig og blæse sydover, indtil jeg i Fortvivlelse maa kappe mine Fortøininger og seile med. Indrømmes maa det dog altid, at Stavanger i Længden er en Fordærvelse for Aanden.

Idag er her øsende Regn; Gerd gjør min fillede Vest istand, – vi ere alle fillede herude; hun og alle de andre sende Hilsener til Dem og Deres. Læg nu nogle Æg til mig ogsaa.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Georg Brandes.

Aarre den 11te August 1891.

Kjære Ven! jeg ved ikke, hvorledes det er gaaet til, at jeg først nu herude paa Aarre har faaet læst «Det unge Tyskland».

Det er med Sorg, man lukker en saadan Bog, at den ikke var længer, – at man ikke altid har foran sig et saadant Værk. Jeg synes ikke, du nogensinde har skrevet noget bedre; thi hele Skildringen vibrerer over en Forargelse, der flammer som Nordlys mellem Linierne, medens hele Tiden og Literaturen i Norden er saa kvalm og snusfornuftig, hykkelsk og feig.

Desuden var jeg endelig engang saa nogenlunde Herre over Stoffet, – det vil sige: egentligt Kjendskab har jeg kun til Heine; men jeg har i Opvæksten gennemgaaet Stemningerne fra det tyske Liv i Begyndelsen af Aarhundredet. Min Far levede nemlig som ungt Menneske nogle Aar i Lübeck – ca. 1836 – vistnok som Handelsschüler; men da Kjøbmandsskab altid var ham imod, og da han var den rige Mands Søn, søgte han mest sin Omgang blandt Studenter og Burscher. Han medbragte Allgemeine Lieder- und Commercebuch, og mangan Aften i Skumringen har jeg sunget med glødende Begeistring: *Das ist Lützows wilde, verwegene Jagd*, mens Fader tordnede paa Pianoet, eller fortalte sine Erindringer og sang og lo og græd *Ich habe mein' Sach' auf Nichts gestellt Juchhe!*, hvortil jeg tror, at selve Spohr har skrevet Melodien; *Trink! betrübter, todtенblasser Wassertrinker, Rebenhasser – trink doch Wein!* – og den alvorlige Nytaarsvisе: *Des Jahres letzte Stunde.* –

Det var Stemninger, som bragte mig nærmere til tysk Studenterliv end noget, jeg siden har hørt eller læst. Desuden flød der omkring i hele Huset de tyske Digtere i violette Omslag med Lyrer og Pegaser.

Men det var mig ikke muligt at læse stort af dem, først da jeg endelig – som Student – fik Kloen i Heine, forbandt Barndommens Stemninger sig med det nye hos ham; jeg fik Mod til at le og spotte over mangt, som jeg før havde tvunget mig til at agte, – til stor Sorg for Fader, der kun viste det om Heine, at han var frivol og ugudelig.

Hvad du skriver i din Bog om Heine var Manna for min Sjæl. Jeg beundrer ham paa en Maade og i en Grad, som jeg aldrig egentlig har tilstaaet for nogen – jeg tror, af etslags Skinsyge. Thi Heine har den Ulykke at beundres af nogle Svin, som tillader sig at fraternisere med ham *in dem Kothe*. Du vil ikke betragte det som noget Rov eller som nogen Ubeskedenhed, naar jeg siger, at jeg gjenfandt saa mange af mine egne Tanker; thi dette er jo kun et fyldigt Udtryk for Forstaaelse: at du fik udsagt det om Heine, som skulde siges af den, der ret har

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
forstaaet og værdsat ham. For Exempel: Tak for det forløsende Ord: Heine for
agtede de store Gebærder, derfor forstaar Tyskerne ham ikke – hele denne stolte
«pöbelscheue» Side af Heine er i mine Øine hans egentlige Væsen.

Det var ogsaa for mig en sjælden Fornøielse at være saa lærd i Materien, at
jeg udenad kunde følge med Citat for Citat. Kun savner jeg det smukke og
kunstfærdige:

Ich hatte einst ein schönes Vaterland
Der Eichenbaum u.s.w.
Es küsste mich auf deutsch und sprach auf deutsch
man glaubt es kaum
wie gut es klang das Wort:
Ich liebe dich!
Es war ein Traum.

Det var en Bog, som gjenkaldte mig Barndommen, Ungdommen og de første
Aar af mit Ægteskab, da jeg læste dine første Bøger; men denne siste var den
beste af dem alle.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 31te August 1891.

Kjære Hr. Hegel! – jeg maa desværre allerede bede Dem sende mig 500
Kroner. Vi har havt en lystig, men noget kostbar Sommer, Huset fuldt af Børn og
Gjæster, – vi har endog formastet os til et lidet Bal. Men nu er alt tomt og forbi;
vi har indrettet os for Vinteren i faa Værelser: Beate, Else og jeg samt en Pige
bliver den hele Husstand, saa nu haaber jeg, Pengene skal strække bedre til.

Jeg mangler nu bare et Par Nummer af Dagbladet, saa er den Samling
færdig, som jeg vil tilbyde Dem som Julebog under Titel: «Mennesker og Dyr»;
og saa snart jeg faar den fra Haanden, vil jeg begynde at nedskrive den Komædie,
jeg har i Hovedet, og af hvilken jeg endelig lover mig en Succes.

Kontrakter og Regnskaber med Gyldendal; og det begynder endelig at dages for mig, hvor aldeles meningsløst det er at sælge sine Bøger for Betaling pr. Ark under et stadigt øgende Exemplar-Tal.

End galere gaar det den læste Forfatter derved, at ingensomhelst Forhøielse af Honoraret indtræder ved nye Oplag. Tænke sig – for Exempel! at min – jeg tør vel sige – berømte Bog: Garman & Worse udkom ifjor i 4 Oplag beregnet efter 75 *Kroner pr. Ark!* – det er dog altfor galt. Disse 1500 Exemplarer har en Salgsværdi af 5 – 6000 Kroner, hvoraf jeg for min Berømmelse i 10 Aar faar en Drikkeskilling paa 1725 Kroner, – eller rettere paa 862 – eftersom Halvparten skulde gaa til Afdrag paa Forskuddene. Det er jo indlysende, at disse Forhold ere aldeles uretfærdige og kun existere, fordi saa Faa af Forfatterne endnu har forstaaet dem. Gyldendal 5000 Kroner og jeg 800!

Jeg skammer mig nu – skjønt jeg jo ikke egentlig er Forretningsmand –, men jeg skammer mig alligevel, naar jeg nu tænker paa min naive Glæde over de store Oplag.

Ser jeg paa en Bog som St. Hans eller Jacob, som udgik i 7.000 Exempl. med én Gangs Betaling for hele Massen, saa har jeg jo været den største Nar under Solen.

Havde jeg taget fornuftige Oplag paa 3 – 4 Tusinde, vilde jeg havt den 3-dobbelte Indtægt af Bogen, *hvilket kunde været passende.*

En Bog som St. Hans, der paa mange Punkter gjorde Epoke og sent vil glemmes – den fik jeg lumpne 4000 Kroner for, medens jeg burde havt 10 à 12000 – i det minste.

Den Bog, jeg byder Dem til Jul, og hvortil De altsaa vil kunne erholde Manuskript i September, om De vil, bestaar altsaa af gamle Sager og gjør derfor ikke store Prætensioner. Jeg kan umulig beregne, hvor stort Arktal der bliver, eftersom Manuskriptet dels er trykt og dels skrevet af en anden Haand end min; men jeg vil stille mit Forslag til Honorar saaledes:

For hvert Ark betales	50 Kr.	for det	1ste Tusinde
" " " "	75 " . " "	2det	"
" " " "	100 " . " "	3die	"

Disse 3000 Exmp kan formodentlig være omtrent nok af en saadan Bog, og

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
jeg har ingenting imod, at de trykkes underet. Men der skal ikke trykkes flere til
Fordeling i Pressen etc., eftersom al Udgift ved Varens Salg og Reklame bør hvile
paa Sælgeren.

Skulde der behøves flere fortsættes saaledes:

4de Tusinde koster	100
5 " "	125
6 " "	150

Jeg vil herefter ikke have Ordet *Oplag* paa Bøgerne, men kun nævnt 1, 2 – 3 –
Tusinde.

Baby kom igaar til Kjøbenhavn: Øresundsgade 12; Vil De af og til tænke paa
hende med en Visit eller Indbydelse eller – om hun skulde behøve Penge, vil vi
være Dem og Deres meget taknemlige. Ved De noget om den Hansen? – vi vide
endnu saa lidt om ham. Venskabelig Hilsen til Alle –

Deres A. L. K.

Jacob Hegel.

Stavanger den 12te September 1891.

Kjære Hr. Hegel! Tak for tilsendte 500 Kroner à conto samt for Deres Brev.
Skjønt vi endnu er vidt fra hinanden, haaber jeg dog, at vi i Discussionen skal
komme hinanden nærmere; og jeg bestyrkes i dette Haab ved Deres Brev, der
giver Anledning til Forhandling. Kun vil jeg ved Deres Bemærkning om den
høflige Tone gjøre Dem opmærksom paa, at her er ikke Tale om Høflighed eller
Uhøflighed; jeg kan ogsaa være høflig, hvor det kræves; men her er Tale og aaben
Tale om nye Ideer mod gammel Uret; og jeg er saa langt fra Tanken om
Uhøflighed, at jeg endog tror, det skal ende med, at De tvært gennem Stridens
Ord skal fornemme, at jeg baade er Dem personlig hengiven og taknemlig mod
den Gamle – ja mod selve det store fine Forlag, – uhøflig passer slet ikke paa
mig.

Min handelskyndige Ven og jeg kan foreløbig aldeles ikke forstaa Deres
Exempel, som ender med ÷ for Forlæggeren. Hvor jeg har forlangt 600 pr Ark af
10 Ark i 6000 Exemplarer kan vi ikke forstaa; men vi skal en Dag sætte os hen og
undersøge de Beregninger og nye Forslag, jeg har gjort Dem i de to foregaaende

Breve, hvorved Misforstaaelsen lettelig vil hæves, – at det nemlig er en Misforstaaelse: at jeg vil have alt og Gyldendal ÷, det maa De endelig være vis paa. Dette Exempel lader jeg altsaa ligge, til vi faar regnet over.

Men naar De siger: «Hvis der *kunde* gives mere, vilde de nugældende Honorarbestemmelser forlængst være sat ud af Cours –.» Kjære! hvor kan De tro det? Betragt et Øieblik Sagen historisk, gjør Dem det ret levende, at lige op til vor Tid, har Forfatterne aldeles ingenting faaet, tænk paa Buch der Lieder – en Bog «paa hvilken der er tjent Millioner» (G. Brandes) for den fik Heine ikke andet end Udstrygning af nogle smaa «Forskud» – og det var Campe, som tjente Millionerne – , Campe hvem den fattige, bekymrede Digter velsignede til sin Dødedag med en oprørende Taknemlighed – tænk Dem dette og gjør Dem det ret levende, at saaledes var Forholdene lige op til vor Tid og svar mig saa, om De finder det sandsynligt, at Bogforlaget fra det gamle Seelenverkooperi i et Par Menneskealdere skulde være blevet omskabt til en Forretning saa nøisom, saa hensynstagende, at man kan være overbevist om, «at *kunde* der gives mere – o.s.v.»

Nei! nei! – De er opdragen i den ene Leir og mangt synes Dem ret og i sin Orden, som De kan være overbevist om er i alle andres Øine en Uret.

De siger for Exempel: at jeg umuligt kan mene for Alvor, at 800 Kr. var en Drikkeskilling for 4 Oplag af G. & W. – Og jeg svarer for fuldt Alvor jo! – det mener jeg. Og hvad mere er: jeg skal paatage mig, hvis De fastholder min Ufornuftighed, – jeg skal paatage mig inden 14 Dage at skaffe Dem Svar fra hele Nordens Presse samstemmigen, at naar Gyldendal faar Brutto Kr. 6,750, saa er 800 Kroner til Forfatteren af Garman & Worse ikke andet end en yderst tarvelig Drikkeskilling. Vil De, vi skal gjøre Prøven?

Disse 33 1/3 Rabat er jo ogsaa bare Boghandlerfortjeneste; de har den samme af andre Forlag; det er et Udtryk for Bohandelens ubluelige Fortjeneste og gaar i de samme Lommer og ud af Forfatternes, naar hver Forlægger fremholder denne svære Rabat som Grund til Honorarets Indsvinden.

Men en Ting har De fuld Ret i; fra Deres Standpunkt maa det se aldeles urimeligt ud, naar jeg forestiller mig en Forfatters Kaar i Fremtiden som gjældfri overfor Forlaget. Og det er hellerikke min Mening at forlange eller vente, at De

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
stryger en Streg over Gjælden; De skal nok komme til Deres Penge. Men jeg maa ogsaa paa min Side reise mig og ruste mig, at ikke mit smukke Talent skal blive til bare Gjæld og Ydmygelse.

Jeg kan ikke sende Dem min nye Bog paa de «sædvanlige Betingelser»; fordi selve Bogen er usædvanlig – nemlig derved, at dens Indhold har været trykt før. Og jeg vil ikke længer have flere Tusinde Exemplarer trykte under et Oplag. Dersom De vil være imødekommende heri og gjøre mig et Forslag til Arkbetaling saa langt De altsaa synes, De kan gaa, saa ville vi derom fortsætte venskabelig Forhandling. At gaa til andet Forlag er min siste Udvej og jeg gjør iethvertfald Intet af den Art uden Deres Vidende og naar alt er udtømt af Forhandling, – hvilket jeg oprigtig haaber ikke nogensinde vil ske.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Alexander og Jens Z. Kielland.

Stavanger den 13de September 1891.

Kjære Smaa! – jeg har nok ladet Boddess siste Brev ligge nogle Dage; men sligt maa I være forberedte paa og ikke af den Grund undlade at sende et Brev hver Uge. Jeg er nemlig temmelig optaget. Foruden mine literære Arbeider, som jævnlig vantrives, har jeg paataget mig at instruere en Flok Dilettanter, som hverken ved, hvad de vil spille, eller kan spille det, jeg ved. Vi skal have Velgjørenheds-Fest, og vi holder Prøver i Storstuen: Wallem, Sigurd Gundersen (Abel i «Et Uhyre»), en smuk Fru Skabo og Frk. Middelthon. Endvidere Capt. Waaler, Lieutenant Grimsgaard o.s.v. Jeg er meget fortvivlet. Nu faar jeg hoppe med saa godt jeg kan; – synes I, at I kan tænke Jer mig i Spidsen for nogetsomhelst?

Vi har det deiligste Høstveir, aabne Døre og Sol i alle Stuer – a propos! jeg har vist ikke fortalt om min siste Fisketur? – Den var ikke af de beste, men altid jild. Første Dagen fik jeg en stor Ørred – 5 oppe i Kirkehaalet og tænkte strax haa – haa! men nedover fik jeg bare smaat, og paa Sanden var der en stærk Vestenvind og saadan Opgang, at jeg ikke kunde komme til.

Næste Dag var der en flyvende Storm af Nord-Vest med do. Diarhoe, saa jeg

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
tilbragte mange Timer for mig selv paa Gaardens smaa Huse. Søen steg udpaa Dagen saa høit, at jeg ikke kan beskrive det, før vi igjen er derude; naar jeg gik i de høieste Mare-Tuer paa Sydsiden, skyllede Søen over hele den sydlige Strand og slog ind i Elven, saa selve Havbølgen naaede skummende op til den saakaldte Jens's Sving, der hvor Sanden begynder, ved den lille Jernkilde; og Vinden pis kede Elven op som et lidet Hav helt op forbi Sammenløbet og oppaa Fladen. Herved blev Elven aldeles ødelagt for mange Dage, idet Søen jævne Flodleiet ud med Sand og alt Vandet forenede sig med Havet under den svære Opgang. Da saa Havet traadte tilbage til rimelige Grændser, maatte Elven atter grave sig ned, hvoraf fulgte, at den i Dagene efter var aldeles tyk og opfyldt med Sand. Desuden havde jeg hele Tiden denne Mavesyge, som jeg er saa lidet vant til, saa jeg havde hverken den rette Appetit eller Stemning. Lax var gaaet op i Mængde. Nu skal vi den 25de paa en Høsttur.

Hils alle gode Venner

Eders *Pappa*.

Lidt søvnig paa Slutten.

Jacob Kielland.

Stavanger den 21de September 1891.

Kjære Broder! det faldt mig ind bagefter, at det var lidt tyndt – som Far sagde, at jeg lod Jer gaa alene igaaraften; men jeg havde bare Fornemmelsen af, at Onkel Pitter var med til Forstyrrelse. Vi kunde dog faaet os en Passiar alene paa Kajen, og jeg kunde da faaet talt om noget, jeg tænkte at skrive om, men glemte at nævne, mens I var her.

Jeg vilde nemlig – især før jeg saa, hvor frisk du var – have skrevet, at, om saa galt skulde blive, at du maatte trække dig ganske ud af Virksomheden, saa var det en Selvfølge, at du maatte flytte hid og overtage Huset. Alt taler derfor og Intet for mig, som ofte er borte, ikke betaler og er den Yngre o.s.v. og jeg vilde, at det paa Forhaand skulde være klart mellem os, at du ikke paa nogen Maade skulde føle dig generet ved at anlægge din Fremtid mod dette Maal.

Og da jeg nu saa, at du kanske endda kan komme til at slaa dine Pærer ned med mine Ben – som Lehmann siger – , saa faldt det mig ind, at du jo lettelig kunde føle Trang til et større Embede i en større By – ogsaa for Børnenes Skyld; og kom du da hid, maatte det ogsaa være en Aftale, at jeg uden Knur eller sure Miner fortrak fra Huset, som jeg jo allerede har havt Glæden af saa længe. Dette være altsaa sagt itide, at du ingen Vanskelighed skal føle, naar Spørgsmaalet kommer til Afgjørelse.

– Jeg skal endnu idag gaa til Sagfører Vik og faa ham til at sikre os det gamle Smug. Velkommen snart igjen; det er morsomt at faa en Samtale – helst med os selv; er det ikke utilbørligt længe, siden vi inspicerede Dokken? – hvad mon de Karle bestiller derude?

Din hengivne *Alexander.*

Jonas Collin.

Stavanger den 1ste October 1891.

Kjære gjenopstandne Ven! thi jeg troede i al Sandhed, at ved næste Havn paa min Reise skulde Efterretningen naa mig: at De var bukket under for de haarde Sygdomme, som hjemsøgte Dem. Og jeg kan forsikre Dem, at jeg mange og lange Stunder tænkte paa den tomme Plads efter Dem med oprigtig Sorg for en god dansk Ven og Deltagelse for Deres Nærmeste.

Og saa kommer De – fuld af Planer og Ønsker, som bringer Geografien til at ryste i sine Fuger! De vil være paa Jæderen, men i en fjældrig Egn, Mad, Seng og Ørred, intet Fladland og dog nær Havet!

Og tænk Dem, det evigt mærkelige Jæderen har en saadan Ønskeplet: ypperligt Logis, Elve lige ved, Fjelde, Sand, Ørken og Havet midt foran Huset. Det hedder *Ogne*.

Af Indvendinger mod *Ogne* ved jeg kun: at Høst-Fiske af Ørred ikke netop er *Ogne*-Elvens Styrke; det er en Laxe-Elv, og Tiden er ude. Dernæst har man sagt, at Opholdet omend udmærket er noget dyrt. Der har endvidere været Engelskmænd, men saa sent som nu er der sikkert ingen.

Vil De virkelig op paa Øvre-Jæderen, kan jeg anbefale Aalgaard, Aasland, ja

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
mange gode Bonde-Gaarde, hvor en fornuftig nøisom Mand godt kan leve en Tid.

Men kom iethvertfald hid til Stavanger, alle Distancer udover Jæderen er høist en 3/4 Dags Kjørsel eller to–tre Timer Jernbane. De skal bo i Fars Hus, her hos os; der staar Gjæste-værelse færdigt ovenpaa, saa kan vi snakke sammen og lægge Planer og saa følger jeg Dem kanske ud til Himmeriges Forstue: Aarre, hvor jeg endnu har gaaende nogle store plettede Ørreder efter min siste HøstTur. Tag med smaa mørke Fluer.

Kom altsaa, naar De vil; telegrafer bare fra Christiansand, om De følger Dampskibet rundt Jæderen eller om De gaar i Land i Egersund og kommer med Jernbanen, saa skal Deres Modtagelse være beredt og De selv en saare velkommen Gjæst.

Beate forener sin Indbydelse med min, ogsaa Else ønsker at se sin gamle Tilbeder.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Alexander og Jens Z. Kielland.

Stavanger den 1ste October 1891.

Kjære Smaa! – nu synes jeg, jeg skriver til Eder hveranden Dag.

– Vi har havt den store Høst-Tur: Andreas, Fredrik og jeg. Denne Gang med Karlsen, da Morten ikke fik Lov for sin sinte Kone. Men Karlsen var ligesaa jild og kjørte for samme Pris, altid fornøiet og munter, skjønt vi havde et Veir med Storm og Regn, som nok kunde bide i Kusken udenpaa. De andre to var ogsaa lidt utaalmodige over Veiret, de blev vaade i sine Olieklær og korte Støvler, medens jeg var tør og varm i min gamle Gummi-Frak, Høistøvlerne og et Par nye Buxer af engelsk Skind. Desuden fik vi lidet eller ingenting paa Nærland og Haar; og paa Aarre var den store Ørred endnu ikke kommen ned paa Elven. Jeg var imidlertid saa heldig at faa en Lax paa 14 ■ og en liden Svidde i Løbet af en Times Tid nede i det nederste Hul – «Hatten» – i Aarre-Elven. Saa maatte jeg vige Pladsen for de andre, som forresten ikke fik noget stort, og fortrække længer op paa Sanden. Der slog en stor Lax eller Svidde sig paa Krogen, just som jeg

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
rykkede den lange Tøm op af Vandet for et nyt Kast, og derved fremkom et Ryk
saa stærkt, at jeg saa den store Fisk et Øieblik sprælle i Vandskorpen, saa gik
Tømmen af, og det ulykkelige Dyr blev gaaende med hele Wormgutten og et Par
Favne Tøm.

Imorgen skal Dilettant-Forestillingen finde Sted; jeg er meget optaget. Vær
friske og snille. Hilsen fra Mamma og Else.

Eders hengivne *Pappa*.

Jacob Hegel.

Stavanger den 7de October 1891.

Kjære Hr. Hegel! – jeg sender Dem herved Manuscript til min nye Bog:
Mennesker og Dyr.

Det er et noget usædvanligt Manuscript for mig at være, men jeg haaber, at
man vil kunne bringe Orden i det ved Hjælp af min Indholdsfortegnelse; det
ligger forresten i Orden: Først kommer altsaa det haandskrevne, saa
Jæderbrevene i Dagbl., saa Udenlands i Do, og saa Paa Reise I – II – III – samt
IV, som jeg har skrevet herhjemme og som ikke har været trykt.

– Efterat jeg har havt det Uheld at opstille et galt Exempel – det med de
6000 Kr. – vil jeg bede Dem fremsætte Forslag om de gamle Betingelser og
3000 Exemplarer; men jeg fastholder, at der sættes 1ste 2dre og 3die Tusinde
paa Bøgerne og ny Kontrakt, hvis nyt Oplag kræves.

Jeg skal ved Leilighed gjenoptage Discussionen om Forlægger og Forfatter;
idet jeg foreløbig takker for en god og oprigtig Tone fra Deres Side.

Med de venligste Hilsener til alle Deres fra os forbliver jeg

Deres hengivne *Alexander L. Kielland*.

Lad mig høre, hvor mange Ark man taxerer mit Manuscript til?

Jonas Collin.

Stavanger den 11te Oct. 1891.

Lykkelige! ved Jæderens Porte, det benaadede Ogne!

Kom hvor du vil Og Norge skal Dig i sin Favn husvale!

Kom ogsaa, naar De vil, til det tvivlsomme Stavanger, men nævn Dagen, at vi ikke skulde være ude eller lignende.

Til Udsire er det vist ikke let at komme; men vi skal høre os for. Vilde De derimod til Nordens Paradis Aarre, saa havde jeg et herligt Paaskud overfor Beate til at fiske endnu et Par store Høst-Ørreder.

Velkommen! og Hilsen fra mine Damer.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Hils endelig Familien Hiorth og ganske særligt min gode Veninde Frøken Pauline, og sig: jeg kommer en Gang til.

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 13de Oct. 1891.

Kjære Mester! – der gaar Tider, hvor jeg ligesom ikke har den nære Anledning til at skrive til dig, og da nøies jeg med at læse dig i Dagens Strid og høre om dig gennem Tilfældet og fælles Venner.

Rigtignok kunde jeg for længe siden havt Anledning til at gjøre høflig Visit ved din Datters Forlovelse – tillad at jeg gjør det nu og bring Beates og min Hilsen.

Den ovennævnte «nære Anledning» har jeg forresten ogsaa havt, idet jeg har tilladt mig at spille din «De Nygifte» med nogle brave Dillettanter – ja, *jeg* spillede ikke – forstaar du! Egentlig skulde jeg vel spurgt dig først; men saa tænkte jeg, om han nu svarer: nei Pinedød!, saa staar vi der.

Det var ualmindeligt morsomt Arbeide at instruere, og jeg tror, at dette er mit Kald. Efter elleve Prøver, hvoraf kun tre i Theatret, spillede mine Folk De Nygifte, saa Folk baade lo og græd – tildels rigtignok paa gale Steder. Thi Stykket var en Prøve paa Publikums Dannelsesgrad. De laveste lo af alt, dernæst kom de, som generede sig, saa de, der ikke vilde lade sig imponere, saa de naive, saa de

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
forskjellige Grader af Forstaaelse og saa et stort Parti af mine Fiender, som vilde forstyrre os.

Men det var ganske mærkværdigt at se, hvorledes det gode, gamle Stykke efterhaanden tog Skuespillerne, som fra først af troede, at Stykket var umuligt at magte. Der gik naturligvis lange døde Steder, hvor den dramatisk Halv-kyndige kunde pine og vride sig; men saa kom der glimtvis et menneskeligt helt ud genuint Ord, saaledes som det falder lige i en brav Dilletants Mund og for disse Glimt giver jeg gjerne hele det kongelige Theaters Dressur. Om du havde ærgret dig mere end jeg, – det tror jeg ikke; jeg tror, det vilde rørt dig, at se disse brave Mennesker – selv saa betagne, at deres uøvede Stemmer slog baade op og ned, en Amtmand, som sagde den lange Replik: Her har i dette Hus, saa langt tilbage som jeg kan mindes, ikke været talt et haardt Ord – paa en saa rolig, greben Maade, at jeg lige til siste Dag følte det krible mig i Næsen; og en prægtig, mørkøiet Mathilde med en blød følsom Stemme, som bestandig forraadte alt det, hun ligesom skal gemme.

Jeg skulde nu igjen prøve at skrive en Komædie, og den vil jeg rigtig selv sætte i Scene. Er det ikke altfor galt, at jeg, som er en gammel Forfatter, jeg har endnu ikke seet et eneste Stykke af mig selv! Kunde jeg bare blive færdig i denne Saison; det maatte være over Jul. Det vilde mere mig at være en Tid i Christiania; men jeg fik nok internere mig paa et Hospital eller Gaustad; for ellers faar jeg ikke gjort andet i Christiania end foræde mig i Middagsselskaber, og nu er jeg saa tyk! – det er et rent Kors med den Fedmen. Mon det ikke var Fedt, som Paulus kalder Pælen i Kjødet!

Ellers lever vi godt – ja, det vil sige netop jeg selv og mine; men Slægten forresten har det ikke godt; vi rykkes op med de gamle Rødder fra dette besynderlige Sted, som jeg aldrig kan lade være at elske. Beate sender sine beste Hilsener til Caroline, til Dig og alle Dine – jeg ogsaa. Lad mig snart høre fra dig.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Alexander og Jens Z. Kielland.

Stavanger den 13de October 1891.

Kjære Smaa! Med mine Dilettanter gik det udmærket godt. De lærte sine Ting med stor Iver, og flere af dem spillede ganske forbausende godt. I Publikum var der fra Storms Side megen Uvilje mod mig og det hele Foretagende; de prøvede den første Aften at bringe Skuespillerne ud af Fatning ved at le paa de rørende Steder og sligt. Men det gode Publikum i Forbindelse med de Spillendes Dygtighed vandt dog Seier, og anden Aften gik det brillant. Den, som især udmærkede sig, var Frøken Helene Lorange, der spillede Mathilde i «De Nygifte», saa det var en Fornøielse at se. I «Et Uhyre» var Sigurd Gundersen den fjollede Fyr fra et Apothek. Han spillede bare sig selv bent frem og gjorde umaadelig Lykke; han sang sin Sang om Mada – men med stor Bravour. Hold paa Sundheden! Pas paa Skolen! Hvad skal du med Punchebolle – din Støvleknægt! Gaar I bestandig hver sine Veie? Hvorledes staar det med den indbyrdes Kjærlighed. – Hold endelig sammen!

I faar bede Tycho hjælpe Eder til Vinterfrakker lange, vide og varme; men køb nu endelig ordentlig Herre-Stof i mørkeblaat, nubret eller halvloddent, blødt og dyrt; ellers er der ingen Glæde i en stor Frak; falmer den eller gaar den op i Sømmene, er Pengene aldeles bortkastede – selv om de var faa; er Frakken ægte i Farven og uslidelig fin i Stoffet, har du dine Penge igjen, selv om de var mange. Sig dette Bibelsted op for Onkel Tycho.

Hils alle gode Venner, besøg Kitty, hav det godt og bliv friske. Hilsen fra Mamma & Else.

Eders *Pappa*.

Jacob Hegel.

Stavanger den 16de October 1891.

Kjære Hr. Hegel! vil De være saa snil at bede Redaktøren af Nordstjernen Schiøth? om han vil give Dem de Nummere, hvor mine tre «Humoresker» findes.

Der er en om min Søsters Reise til Drammen, en om min Onkel, som dansede, og en om en Ko, som fødte et Lam, – jeg kan desværre hverken huske Titler eller Aarstal, men det maa være en 3 – 4 Aar siden.

ved Correcturen skal jeg selv bestemme hvor.

Desværre forkynder Beate mig – jeg er sat i en lind Umyndighed – , at det er paa Slutten med de siste 500 Kroner, hvorfor hun ansøger om nye 500.

Hilsen til Dem og hele Skovgaard.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Hilsen fra Jonas Collin.

Jacob Hegel.

Stavanger den 19de October 1891.

Kjære Hr. Hegel! jeg modtager Deres Tilbud i Brev af 14 October: 3000 Exempl. à 165 Kr. pr. Ark, – idet jeg fornyer min Anmodning i min forrige Skrivelse: at De vil søge Bogen forøget med de Humoresker, jeg gav Dem Anvisning paa.

Jeg har fremdeles mine Anskuelser om Forholdet mellem Forlag og Forfatter i Behold, og De kommer endnu mange Gange til at høre fra mig i den Sag; syng derfor ikke endnu Te deum! Men vort Exempel med de 600 Kroner var beklageligvis galt, det erkjendes herved. Idetheletaget synes det mig endnu uigjennemtrængeligt, hvorledes den Tarif er, som der regnes efter; hvorledes fremkommer for Ex: 165 Kr. pr. Ark for den nye Bog? – Venligste Hilsener fra Hus til Hus.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jeg skal snart skrive et langt Strids-Brev.

Erik Skram.

Stavanger den 19de October 1891.

Kjære Skram! – naturligvis maa jeg være med og af fuldt Hjerte; men hvad

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Fanden skal jeg finde paa. Nu faar jeg pine mig hver Dag indtil Enden. Det, der staar for mig nu som siste Udflugt, er et «aandrigt» Brev til selve G. B., – synes du, det er altfor dumt? – eller – svar mig – gik det an, om jeg i Brevform fortalte ham, hvad Hjælp og Indtryk jeg sandfærdigen fik af hans første Bøger, da jeg sad ensom i Stavanger? – han selv vilde vel lige det; men sig mig, om du synes, det kunde due som literært Bidrag til et Festskrift? Vær saa snil at svare mig.

– Vi har idag til Gjæst vor Vært fra hin Glædens Tid, da Feldtraabet var: Oh – Marjanne! Onkel Axel sidder her – hjemløs, fordreven og plukket, mens den utrættelige Tante Tine flytter Resterne af deres Ejendele fra det skønne Holmegenæs – husker du? – for evigt og bestandigt. Vi har lokket ham herved i min Fars Hus – husker du ikke der, hvor Fars Enke dengang boede, og hvor vi gik i Kittys Vinkjælder? – ja – og Kitty – Stakkel! hende er det ogsaa daarligt med; en stor Svulst i Underlivet, som kræver en meget farlig Operation.

Det er mig næsten selv uforklarligt, hvorledes jeg kan føle mig saa urimeligt fast sammenvoxet med selve dette Sted og denne Jordbund, hvor vi dog – som Slægt har gaaet fra Nederlag til Nederlag; jeg staar som paa den siste Redoute her i Fars gamle Stuer og i den store Stol ved Ovnene sidder Onkel Axel hvis glimrende Selskaber og grandiose Gjæstfrihed forgylde hele vor Ungdom.

Der er mange Slags Kjærlighed i denne Verden – det vil jeg skrive en Komædie om; jeg for min Part er sandsynligvis skabt for Stedkjærligheden; Menneskene holder jeg ikke saa meget af; men de Steder, jeg elsker, beskæftiger mig næsten mere end Menneskene, som færdes der. Saaledes som nu Holmegenæs staar for mig, er det mig en Følelse saa bitter som for en tabt og vanæret Veninde; – jeg begriber ikke, hvorledes jeg skal komme Porten forbi, – eller endnu værre: ind i Stuen; og det kommer jeg dog til at maatte en af Dagene, idet vor gode Ven og Fætter Andreas Sømme flytter derind.

Onkel Axel beder mig hilse dig. Ligesaa sender Beate Hilsen til dig og din Frue – og jeg.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Kjære Mester! – nu maa du ud og anstrænge dig, forat gjøre mig til

Borgermester i Stavanger!

Det er kommen saa bardus over mig efter et Brev fra Broder Jacob, hvori han forlanger, at jeg skal søge Skifteforvalter-Embedet. Men det vil jeg ikke, fordi Gude er constitueret, og enten jeg fik det eller ikke, vilde det for bestandig lægge en Skygge mellem alle Sømmes og os – at jeg havde søgt.

Derimod bragte Jacobs ypperlige Brev mig paa den svimlende Tanke at blive min egen Bys første Borgermester, og jeg har – gennem Oddmund Vik ladet forespørge underhaanden hos Steen, om jeg har nogen Chance. Steen bryder sig Faen om mig; der skal mere til; derfor paakalder jeg først og fremst den store Don-Kraft; – du maa slaa et Slag for mig.

Jeg var ikke netop oplagt til dette. En Bog har jeg nylig udgivet, en kommer til jul – rigtignok bare gamle Sager; men saa har jeg en Komedie i Hovedet. Det er saa gode Kort paa Haanden, at min første Tanke var Haan. Men bagefter har jeg mindedes de mørke Stunder, naar jeg ingen Ideer havde og naar Gyldendal begyndte at knibe sig sammen; jeg tænkte paa den Tid, da jeg i Fortvivlelse blev Redaktør: havde nogen da budt mig et saa letvint Embede og 5000 Kroner! – Men saa onde Tider kan komme igjen. Med Hegel kjævler jeg stadig om Honorar og sligt; han er sandelig ikke til at putte i Næsen; den Dag, han ifører sig sit millionære Skrud og siger Stop, saa ligger jeg der til mine Fienders Fryd.

Anderledes om jeg nu fik Anledning til at vise i Gjerningen, hvad en folkelig Embedsmand vil sige; saa kunde Morgenbladet yle alt, hvad det vilde. Thi alle ved, at jeg er ikke tilsalgs; og jeg vil sætte min Ære i at skrive som før uden nogen Dæmper.

Naturligvis! – spørg Høgen, som hænger frit under Himlen, om den ikke heller vil være en mæt Hane i en Baggaard, – det er jo en elendig og forbandet Nedstigning – mellem os sagt!

Men paa den anden Side ræddes jeg ofte for Lediggangen, som følger Forfatteriet. Jeg er vist ikke saa gal Borgermester?

Vil du altsaa tage et Kjæmpe-Tag? Saasnart jeg hører, at jeg har en nogenlunde rimelig chance, indsender jeg min underdanige Ansøgning.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 23de October 1891.

Kjære Hegel! Tak for de under 21de tilsendte 500 Kroner.

Sæt Humoreskerne, hvor De vil, heller end at foraarsage nogen Ombrækning; det er jo slet ikke saa vigtigt, naar der bare bliver lidt Mellemrum mellem dem.

Skulde vi ikke denne Gang forsire den svage Bog med et smukt Portrait af Forfatteren?

Jeg vilde ogsaa gjerne dedicere den til en Ven, der har hjulpet mig at udskrive af Stavanger Avis m.m. – saaledes: Til min Ven, den danske Konsul i Stavanger cand. jur. Fr. Hansen. – – – Med de beste Hilsener

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Kielland.

Stavanger den 24de October 1891.

Kjære Jacob! – Tak for dit ligesaa velmente som velskrevne Brev. Men Gudes Post tør jeg ikke søge, da vi ikke kunde leve her med alle Sømmes Uvenskab.

Derimod vendte du mine Øine høiere op. Jeg vil søge Borgermester-Embedet. Der er ingen Kasse og endnu mindre Jus. Nogen Ansøgning har jeg ikke sendt; men en underhaands Forespørgsel hos Steen, om jeg overhovedet har chance. Imidlertid vilde jeg være dig forbunden for en Formel til «Ansøgning» (jeg vil nødig forraade mig for nogen her), saa kunde jeg have den liggende færdig. Svarer Steen, at der er ingen Mulighed, vilde jeg nødig have det aldeles mislykkede Forsøgs Latter over mig. Imidlertid har jeg skrevet til Bjørnson og andre.

Jeg har tænkt mig at foreslaa – hvis det nu bliver – et Bislag i Hønsegaarden

Kontorer; Dagligstuen til Spise-Stue og Beate tog Rød-Stuen med den gule til daglig og Storstuen til Selskabs-Reserve.

Der er mange Ting baade for og imod. Jeg skal blive glad, om jeg faar Embedet, gladere kanske, om jeg forkastes.

Lad mig faa en Formel til den «underdanige»! – og hav mange Tak for dit Brev.

Din hengivne Broder *Allik*.

Den norske Regjering.

31. Oktober 1891.

Idet Undertegnede ansøger om at blive konstitueret som Borgermester i Stavanger, tillader jeg mig at anføre følgende:

Jeg er født i Stavanger den 18de Februar 1849 af Forældre Konsul Jens Zetlitz Kielland og Hustru Christiane – født Lange – ældste Datter af Provst Alexander Lange til Asker.

Fra Stavanger Skole, hvis samtlige regulære Klasser jeg har gennemgaaet, dimitteredes jeg i Aaret 1867. Samme Aar absolverede jeg examen artium, 1868 examen philosophicum og i 1871 examen juridicum – samtlige examina med Karakteren Haud illaudabilis.

I min Studietid arbeidede jeg gennem flere Semestre i daværende Høiesterets-Advokat Motzfeldts Kontor, ligesom jeg efter endt juridisk Examen overtog en Kontorpost hos Fogden Michelet i Stavanger. Ligeledes løste jeg Bevilling som Sagfører ved Underretten, uden at jeg dog nogensinde har praktiseret.

Jeg blev nemlig i 1872 Eier af et Teglværk, hvorved jeg i et Tidsrum af otte–ni Aar førtes ind i praktisk Handels-Virksomhed i og ved Stavanger.

Senere har jeg som Forfatter levet afvekslende i Udlandet og herhjemme, idet jeg efter længere Reiser og Ophold blandt Fremmede bestandig er vendt tilbage til min Fødeby.

levende Interesse, hvormed jeg omfatter alt, hvad der kan blive til Fremgang og Opkomst for Byen – saavel i materiel som – ikke mindst: i kulturel Henseende, samler sig til et bestandigt Ønske om et fast og nyttebringende Arbeide her i Stavanger. Og jeg vover at haabe, at mine Kundskaber og mit Kjendskab til Hjemlandet i Forbindelse med, hvad jeg har seet af den øvrige Verden, vilde forenet med den gode Vilje gjøre mig det muligt at udfylde den attraaede Post tilfredsstillende.

Underdanigst *Alexander Lange Kielland.*

Jacob Hegel [brevkort].

Jonas Collin meddelte mig, at en dansk Videnskabsmand nylig havde udgivet et Værk over Sten-Alderen. Hvis det ikke er altfor uoverkommeligt kostbart, vilde jeg bede Dem købe det for mig og sende det snarest, da jeg i Vinter vil ordne min ikke ubetydelige Samling af Flinte-Gjenstande fra Jæderen.

Deres forbundne *Alexander L. Kielland.*

Edvard Brandes.

Stavanger den 4de Nov. 1891.

Kjære Ven! jeg telegraferede iforgaars, og mer er der ikke at sige – ialfald ved jeg ikke mere. Oftedal har efter min Mening havt saa mange Koner og Piger, han vilde, og engang maatte det ende galt. Nu kommer al Sladderer over ham; men jeg tænker, han laver sig en lun Gaaserede paa Stumperne; der er Trofaste nok. Men som offentlig Mand er han falden – til stor Lettelse. Hellerikke de lokale Blade vil melde Rygterne – formoder jeg; best var det, om I sendte et lidet Federspiel herop; jeg tvivler ikke paa, at Byen i dens nuværende Bevægelse vilde være et taknemligt Feldt for en Reporter i Politikens Stil. Jeg kunde anvise gode Kilder, hvor man med liden Omkostning uden Tvivl kunde faa meget at vide om den faldne Pave, – som forresten forbliver her i Byen og vist ikke viger et

Det er en uendelig Tid, siden jeg skrev til dig; og det var mig, som skulde begyndt – om ikke af anden Grund saa fordi du anmeldte «Jacob» saa ypperligt; det var mig en stor Fornøjelse at læse; Bogen blev alligevel etslags Sejer, men af de med Elefanter – du ved.

Nu har jeg rapset sammet nogle middelmaadige Ting fra min Avis-Tid og senere – Breve om Natur og sligt, det er ikke meget betydeligt, men bliver dog et Bind til Jul.

Med Hegel fører jeg en livlig Strid om Forholdet mellem Forlægger og Forfatter. Jeg var saa uheldig at opstille en ny Scala for Honorarer, der ved Beregning viste sig at være altfor overdreven, og dette har skaffet ham en vis Overlegenhed i Stridens Begyndelse; men jeg faar dog Anledning til efterhaanden at sige ham og hans Forfædre nogle dyrebare Sandheder; muligens ender det med, at jeg offentlig prøver at skaffe mere Indtægt for de faa Forfattere, *som læses* og som derfor bærer det hele.

Saa har jeg en god og from Komædie i Hovedet; men jeg er saa optaget herhjemme. Nu skal jeg ogsaa lave noget til din Broder, – ja du ved: jeg *vilde* saa gjerne bringe ham det ypperste; men aldrig faar jeg noget til, naar jeg *skal*. Festen var vel ligesaa stor og glimrende som Politiken meldte? Det var godt for din Broder og godt til Fienderne. Tænk jeg! følte næsten Medlidenhed med Drachmann, som sad og drak alene!

Nu er det allerede saa længe siden jeg saa Kongens Nytorv, at jeg hartad længes. Og Beate er nu ganske mismodig – især da her nu kanske kan blive Tale om et varigt Ophold i Stavanger. Selv er jeg ikke rigtig frisk. Den lange Søreise gjorde mig fed og jeg har atter disse Anfald af Søvnighed, som du kanske husker, jeg klagede over for en 4 – 5 Aar siden. Nu kommer her en Massage-Dame hver Morgen Kl. 8 og behandler mig en hel Time med Gymnastik og Bankning.

Peter Nansens Bog var god og fin. Gabr. Finne's er ogsaa god, men mindre fin. Han har med al sin Raahed megen Kraft og jeg er mange Gange imponeret over hans Psychologi. Ellers har jeg i lang Tid ikke læst noget godt. Kan du give mig op nogle Navne paa nye franske Bøger?

Beate beder mig hilse dig og takke Eder for al Elskværdighed mod Baby; Baby siger, hun har en saa hjemlig Følelse, naar hun kommer blandt Jer.

Skriv nu snart igjen, at vi ikke kommer altfor langt fra hinanden under Adskillelsen – den blive nu lang eller kort. Faar jeg min Komodie godt til, vil jeg selv indstudere den i Xania, – det er jo din Boldgade! – saa der kunde vi mødes.

Hils din Frue, Børn og alle gode Venner.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Jacob Hegel.

Stavanger d: 4de Novbr. 1891.

Jeg vilde nødig i Sports-Dragt – saadan a la Nansen med en stor Popo i trange Buxer. Men prøv om De kan bruge dette Interiør fra mit saakaldte Arbeidsværelse.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 8de Novbr. 1891.

Kjære Mester! – jeg aner, at Sagen tager den Vending: de Raadende siger: vi vil ikke ulykkeliggjøre Kielland med dette Embede, som vil drage ham ud af Literaturen; – nei! han skal faa Digtergagen. Saa kommer Storthinget og saa siger de: ikke i Aar, nei næste! – saa siger de: ikke dette Thing, nei næste Thing! – indtil de faar mig ordnet til en ny Maler Bøe.

Aldrig har noget af den Art slaaet mig saa stærkt som dette: Bøe, der i sin Tid nævntes med Gude og Tiedemand som Hæder for Landet, ham slæbte de i Arrest som fuld Mand, da han – midt i haabløs Armod fik Slag paa Gaden! Det er dette Lands Tak! Jeg nævnes og sammen med Bjørnson og Ibsen idag; naar jeg blir 78 Aar ligger jeg paa Gaden, og Landets Pengemænd laver Legater for Horer og Præster og doble Forklaringer til Ungdommen.

Kjære! slaa fast det, at kan Kielland bekvemme sig til at søge, saa er det hans Sag. Regjeringen kan godt give mig et Embede: jeg er 20 Aars Kandidat, pletfri i

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
alle Ender, skabt som en Borgermester og kjendt i hver Krog af min By. Lad ikke dette Hykleri faa Magt: at man af Omhu for Digteren ikke vil give ham Mad – ligesom ved Jagthunde, der skulle holdes magre.

Som du vel kan tænke dig, var det mig en Lettelse, at Oftedal væltede paa denne Maade og paa denne Tid, efterat hans Ondskab helt fik blomstre og blev omplantet i Høires sobre Rosengaard. Al Sladderer derimod er mig en Modbydelighed og jeg skulde ret gjerne være Embedsmand her nu til Hjælp for de gode og renslige Elementer, som nu kunde samles og gøres modige under Skinhellighedens foreløbige Nederlag.

Din hengivne *Alexander*. – *i Hast* –

Selvfølgelig var Digtergage-Spørgsmaalet ude af Verden med min Udnævnelse, og du selv altsaa løst af Bannet og rede til atter at hæve din – til min Samvittigheds store Lettelse.

Jacob Otto Lange.

Stavanger den 8de Novbr. 1891.

Kjære Onkel! mange Tak for dit Brev og for din Beredvillighed; men du maa endelig være paa din, eller rettere paa min Post mod det Lureri: Kielland skal meget heller faa Digtergage; thi det er bare et falskt Spor paa hvilket nogle vil føre Sagen ind, forat jeg atter kan blive holdt for Nar. Naar jeg har overvundet mig til at søge, saa bliver det min Sag; Ingen ved, hvad Ydmygelser den fattige Forfatter lider. Jeg har aldrig trængt noget Parti for at holde mig ret i Ryggen; og intet Parti skal nogensinde se mig bøie den. Er det for meget for en 20 Aars Kandidat uden Plet og Lyde at begjære en letvint Post i sin egen By? Denne Gang vil jeg frem; svigter man mig igjen, vil jeg forvandle mig selv til en Djævel, som skal skræmme Livet af Eder alle!

Din lille *Allik*.

Stavanger den 11te November 1891.

De ved – Frue! at jeg er som de gamle tykke Jernovne. Der maa fyres itide, om de skal varme til Aftenens Fest.

Og først idag sender man mig Bud og Carton: at jeg skal flamme op inden den 15de November, – «den yderste Frist» – siger Stemann.

Jeg har hverken Raketter eller Sole færdige til Deres Jubilæum; men lykkeligvis ved De – Frue! at jeg er som de gamle tykke Jernovne: de holder paa Varmen – uhyre længe og uhyre trofast.

Deres hengivne og oprigtige Beundrer *Alexander L. Kielland.*

Jacob Kielland.

Stavanger den 12te Novbr. 1891.

Kjære Broder! du er vel utaalmelig? Steen vil – som jeg altid har sagt – mig intet godt. Han har snakket B. B. og Tycho ganske rundt: om Skifteforvalteren, om Digtergage og alt muligt, løiet mod sig selv og skildret det Borgermester-Embede, han selv i sin Tid bekjæmpede som en sine-cure, det er nu saa stort – siger han – , at det ganske vil stanse Digtningen! – du kan tro, han sætter Pris paa den!! Konow snakker efter, og kommer altimellem med Digtergagen – somom det var noget at byde en Mand, som i Nød søger et Levebrød – kort at fortælle: jeg skal endnu engang holdes for Nar, fordi de ved, jeg svigter ikke, hvorledes man saa behandler mig. Ikke engang en officiel Ansøgning vilde de have, forat de bagefter kunde svare: der forelaa – saavidt jeg mindes – ikke engang nogen officiel Ansøgning fra Kielland.

Men da tog Sinne mig – igaar! da jeg saa hele dette sjofle Rænkespind; thi omend Steen selv er absolut hensynsløs, saa regner han med vor Hensynsfuldhed: han ved, jeg kan og vil ikke lægge mig ud med alle Sømmene, og *derfor* kommer han med Skifteforvalteren.

Saa telegraferede jeg da igaar til Tycho:

Tro ikke paa Udflugter og Bekymring for Digteren. Skifteforvalteren har

Digtergage uvis og en Latterlighed at byde foran økonomisk Ruin, – ellers søgte jeg jo ikke Embede. Borgermester passer godt, ikke for meget forlangt for min Anciennitet og Fortjenester, min eneste Redning, dette eller intet. Indgiv strax Ansøgningen, lad dem saa aabent svare nu engang for alle; jeg er træt af at være alle Regjeringers Abekat. Du faar samle mine Venner til yderste Anstrængelse paa dette.

Senere: Telegrafer strax til Bjørnson og Lange. Læg alle Aarer ud.

Senere: Telegrafer mig, at Ansøgningen er indleveret. Lad dem ikke beholde det Smuthul, at der ingen Ansøgning forelaa. De smutter nok ud alligevel.

Herpaa modtog jeg iaftes Svar:

Indleveret Ansøgningen. Fuldgod Tid. Sat Tommesen og Holst ivei, begge begeistrede, lovede gjøre alt, hvad gjøres kan. Telegraferet Lange og Bjørnson. Imorgen gaar jeg atter til Statsministeren og Konow; lægger alle Aarer ud. Tycho

Saaledes staar altsaa Sagen; saasnart noget foregaar, skal du faa Besked.

Din hengivne *Alexander*.

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 13de November 1891.

Kjære Mester! – hin Aften, Oftedal faldt, var jeg paa et sjeldent Sted – nemlig i Domkirkens ærværdige Chor med Lys paa alle Trompeter; Orgel-Koncert var der nemlig, og nær ved mig sad Oftedals Dødsfiende Meyer, som selv til Høimesse havde prædikeret i samme Chor over Fritænkernes formastelige Fest for Georg Brandes – der sad jeg.

En gammel Onkel til Beate kom hen og hviskede mig Skandalen i Øret; jeg spurgte op igjen og op igjen, før jeg forstod. Saa indpodede jeg Glæden i Meyers sorte Sjæl og gik bort, forat sikre min Broders Telegrambureau de første Efterretninger; det var imidlertid gjort for 2 Timer siden af O. Vik, som i hele denne Sag har ført sig og sin Avis mønsterværdigt.

Alle Kvinder i Qvartalet maa udrenses – siger Bispen; Oftedal har gaaet fra

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Seng til Seng. Bestyrtelsen mellem hans Tilhængere kan jeg kun iagttage paa Vestlandsposten, som er aldeles flad.

Men udover Landet kan jeg forstaa, at Alvoret viser sig; fra HaugesundsKanten fortælles, at der var Familier, som efter Slaget gik raadløse omkring, uden at kunne foretage sig noget, uden at koge Mad; i tre Dage gik de og stirrede paa hinanden, spurgte, grundede og viste ikke sin arme Raad.

Jeg har ikke flere Ord og ikke mer Indignation at udøse; min Sjæl pines af alt dette Svineri, som nu hældes ud over os alle for den enes Skyld; men det gjør godt, det kan aldrig slaa fejl; det er dog en Sejer men en overmaade stinkende.

I dette Øieblik kom det offentlige Telegram: at jeg er Ansøger; og allerede nu i den første halve Time har man baaret saa megen Haan og Lumpenhed ind til mig, at faar jeg ikke Borgermester-Embedet, saa er det ude med mig. Jeg siger ikke mer; men nu er jeg træt.

Din *Alexander*.

Jacob Hegel.

Stavanger d: 22de Novbr. 91.

De maa aldrig tro eller sige, at jeg har noget Correctur «liggende»; for jeg læser strax og sender i Almindelighed Dagen efter. Det er flere Dage siden jeg sendte de 5 Ark, jeg har havt, ligesom jeg samtidig meddelte Bogtrykkeriet, at jeg nøies med 1 Læsning. I Storm, som vi nu har havt, forsinkes dansk Post 2 – 3 Dage paa nordgaaende og gjerne ligesaa længe paa sydgaaende, naar da ikke Skibet forliser; thi da varer det endnu længer.

Derimod vilde jeg gjerne hørt noget om disse Humoresker – om De har fundet dem? – hvormange? – de maa endelig ikke komme i Rad og hellerikke maa de slutte Bindet, hvor har De tænkt at indflette dem?

Deres hengivne *Alexander L. Kielland*.

Bed Træskjæreren gjøre sig Umage med Hans Nicolai Hansens store Billede; der gives vist Fotografier eller Tegninger i Catalogen.

Baby Kielland.

Stavanger d. 26. Novbr. 1891.

Kjære lille Pefi! jeg savner dig hver Dag, og naar vi mødes igjen, vil vi ikke skilles mer. Jeg lever meget tomt og kjedeligt i denne Tid; thi den Spænding, man uvilkaarligt gaar i, gjør det umuligt at tænke paa noget andet. Jeg gruer og har gruet frygtelig for at faa dette Embede, og dog tilstaar jeg, at det vilde slaa mig meget ned, om jeg nu ikke fik det. Mine Fiender har forhaanet mig saa længe, og selv mine Venner viser saa liden Tillid, at jeg nu trænger dette Embede som en Opreisning.

Dernæst ogsaa i økonomisk Henseende; det maa jo ende galt – kan du forstaa – at leve hele Livet paa det løse og altid leve godt i Haab og Letsind. Jeg har med Møie solgt min herlige Frihed og gjort mig fortrolig med den Tanke, at det er min Pligt mod Kone og Børn at gaa i Embede.

Og hvad nu selve Embedet angaar, saa kan det ikke være finere og behageligere. Jeg kan reise til Aarre og lade Kontoristen styre, og jeg kan – hvis jeg vil – gjøre megen Nytte for Byen. I Løn har jeg mellem 4 og 5000 Kr. Hvis jeg nu faar det, saa tager vi en Indgang fra Hønsegaarden i Spisestuen, saa faar jeg til Kontor Spisestuen og Cabinettet, hvor vi nu ligger; Dagligstuen bliver Spisestue, og det lille gule Værelse med Rødstuen bliver altsaa Mammas Værelser med Storstuen til Selskabs. Jeg har været nødt til at prøve, om virkelig mit Parti vil give mig en Haandsrækning; og jeg har derfor sat alt i Bevægelse, paakaldt alle mine Venners Bistand og «søgt» med en saadan Energi, at alle maa have forstaaet, at jeg tiltrænger Embedet forat leve.

Naturligvis faar vi det jilt, om vi bliver Borgermester; naar jeg tjener noget ved siden som Forfatter, kan vi godt reise – for Ex. til Kjøbenhavn eller Christiania en Vinter med et nyt Theater-Stykke? – og saa have dette herlige Hus at vende tilbage til. Skal det ikke blive jilt? – jeg vilde ønske, at du havde været her i denne Tid; men hold nu godt ud; den Længsel i Ungdommen, som føles saa bitter, er sund og styrkende for Kjærligheden.

Se Tiden gaar fort til Vaaren, sid ikke og hæng over Savnet; men lev og arbeid og hold dig munter, saa er du hjemme, før du ved Ord af det.

Mamma sender Hilsen og Kys; hun havde ikke Tid idag til at skrive; Else
ligervis!

Ingrid og Signe ere i Besøg hos os!

Var ikke dette et langt Brev? –

Din hengivne *Pappa.*

J. O. Lange.

Stavanger den 28de Novb. 1891.

Kjære Onkel! Du kommer jo til at være tilstede, naar Kongen i sin Tid skal udnævne efter Indstillingen. Skulde han da have et Document herfra med Underskrifter i min Disfavør, saa forklar ham, at disse Mennesker ere personlige Fiender af mig – dels Familie-Fiender d:e: saadanne *Aufkömmlinge*, der hade Kiellandsfolket, dels en Kreds omkring Byfoged Christensens Børn (Storm), fordi jeg i min Avis tvang den Gamle til Afsked, dels de herværende Jurister, som paa Forhaand havde delt Embederne mellem sig.

Byens sande Mening er for mig, – det kan du give Kongen dit Ord paa. Det viste sig ogsaa ved Mødet igaar, skjønt det var mest Folk af dem, man kalder «simple». Men ogsaa høiere op er man efterhaanden kommen til den Erkjendelse, at jeg er bedre end de halv-fordrukne Existenser, som længe har styret her.

Sagen er nu for mig bleven, hvad man med et slidt Ord kalder: en Livs-Sag; falder jeg paa dette, saa ved jeg virkelig ikke, hvad der bliver af mig.

Din hengivne *A. L. K.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 1ste Dec. 1891.

Jeg modtog Deres Telegram igaar: Kan der trykkes 4000? Da det ikke er mig klart, hvad jeg tjener ved denne Forandring, svarede jeg: Fjerde Tusinde (gaar

Naar nemlig De, som har havt hele Raadigheden, har ansat 3000 Ex. som passeligt, finder jeg ikke, at jeg uden nogen Fordel for mig kan give Dem Anledning til at faa trykke flere Ex. med et Tryk. Jeg syntes, 3000 var for lidet for en Bog af mig; men jeg tænkte som saa, det er altid jilt at faa 2 Oplag strax efter, det er dog etslags Fordel. Jeg imødeser derfor Deres Forslag til Exemplartal og Honorar for 2det Oplag af M. og Dyr.

Med Hensyn til Correctur-Læsningen er jeg i megen Forundring; saavel De som Bogtrykkeren formaner mig til hurtig Læsning, medens Faktum er, at de siste mig ihændekomne Correctur-Ark ere sendte fra Kjøbenhavn den 12 Nov; efter den Tid har jeg intet seet, men forlængs sendt de siste tilbage.

– Igaar modtog jeg ogsaa Telegram fra Christiania, at jeg enstemmig er indstillet til Borgermester i Stavanger. Med dette Embede, som jeg tror giver mellem 4 og 5000 Kroner Aaret, vil jeg have et godt Rygstød; medens Arbeidet kun delvis vil forhindre mig i at drive Forfatteri ved Siden; ialfald haaber jeg at fuldføre den Komædie, jeg har i Hovedet om ikke før saa dog i Sommerferien.

Denne Stilling forekommer mig ogsaa at yde Dem nogen Betyggelse for Fremtiden og vort Mellemværende, om jeg end for det første maa henfly til Deres Redebonhed med a conto-Udbetalinger. *Saaledes maa jeg idag bede Dem sende mig 500 Kroner.*

Dernæst er der disse store Udgifter med Enkekassen, hvor jeg ogsaa maa bede Dem om en Tjeneste.

Livsforsikrings-Selskabet «Idun» er stats-garanteret og derfor tager Enkekassen imod Policer i Idun som Indskud. Nu er jeg assureret for 10,000 Kr. fordelt paa 2 Policer à 5,000, hvoraf den ene ligger hos Dem som Garanti for et Beløb (3000 Kr.), som Deres Hr. Fader engang laante mig, og som er indbefattet i min øvrige Gjæld til Gyldendal.

Nu er min Bøn, at De vil overlade mig denne Police, saa at jeg kan deponere fulde 10,000 Kr. i Enkekassen og derved betydelig forminske mit lovlige Indskud.

Forøvrigt alt vel hos os. Skjønt min nye Stilling baade er bekvem og hæderlig og indbringende, er det dog med blandede Følelser, jeg opgiver det frie

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Kunstner-Liv. Beate er nu helt fortvivlet. Men – naar Forfatteriet endnu ikke
betaler sig bedre, maa jeg jo være himmelglad ved denne Løsning. Hils
hjärteligst alle Deres fra os.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Baby Kielland.

Stavanger Lille-Jul-Aften .

Kjære Baby! et Par Ord i en Fart til Glædelig Jul. Nu er vi komne saa langt! nu
gaar det fremover til Vaar og Hjemreise. Jeg vil haabe, du slaar dig til Ro og
morer dig godt i Julen der, hvor du er.

For os bliver det ikke nogen særdeles Jul. Her er saa mange Syge paa alle
Kanter. Onkel Aksels kommer kanske imorgen; men vi skal hverken have
Presenter eller Juletræ. Og saasnart Jul er over, skal vi til med at omkalfatre
Huset for Borgermesterens Kontor. Mamma skal lave min røde Stue om til
Dagligstue, saa her blir vist et uhyre Rhod! saa du kan trøste dig med, at denne
Jul bliver ikke stort at træge paa. Guttene kom igaar; den ene længer end den
anden. Alle hilser dig en glædelig Jul; vi skal drikke din Skaal imorgen i ægte
Jule-Punch; og næste Gang skal du drikke med!

Mamma er saa svært træt efter Influenzaen; men jeg er ganske paafode. 1ste
Januar begynder jeg som Borgermester, hvortil jeg glæder mig meget. Alle
Mennesker er nu saa fornøiede og enige om, at jeg netop burde have det Embede.

Glædelig Jul! og Tak for det gamle Aar; vær nu glad og munter og sid ikke og
længt. Hils Hansens og alle vore gode Venner. En god Jule-Kys fra Din hengivne

Pappa.

Jacob Kielland.

Stavanger den 18de Januar 92.

Kjære Broder! jeg har meget travelt og er meget vel fornøiet; – endnu engang
Tak, fordi du gav mig det første Stød.

Jonæ Træge-Pænge sændes.

At Dikka skulde være syg er altfor usandsynligt; men at Nørgaard er et Fæ er notorisk.

Nu er der Haal i Væggen til Bærems og dit Do; Gevæxten er gyselig.

Naar Bærem kommer med Regning, kalder jeg paa dig og opsætter indtil den Tid at bede om Laan til at stagge Tycho. Ellers slap jeg – som du ved – al Udgift ved Embedet.

Kan du ikke begribe, at det Navn, som jeg gennem Skjældsord og Had har gjort berømt i sju Kjerkesogn, det er for fint til at flyde om i et Embedskontor?

ALKielland – er stygt og vanskeligt paa mange hundrede Papirer om Dagen. Jeg hvirvles videre!

Din *Alexander*.

Frits Thaulow.

Stavanger den 15. Februar 1892.

Kjære Fritz! – Gamle Bennetter har idag indsendt en Ansøgning til Stortinget af sit Hjertes Enfoldighed om Støtte i sin Alderdom. Jeg har som Collega i Kunst og Trang anbefalet ham, og nu beder jeg dig støde i Hornet og indsende en Anbefaling fra flere eller mange Kunstnere, idet du især maa lægge Vægten paa, at han virkelig har reddet Sole-Kirken.

Du maa fare omkring og brøle i 2 Dage og sende Resultatet ind til Stortinget, for at det kan vedlægges Bennetters Ansøgning.

Jeg lever forresten godt – aldeles optaget af Byens Sorger – ganske som en af de Narre, jeg skildrede før; men hverken af det ene eller det andet kan man leve. Hilsen til din Kone og fælles Venner.

Din *A. L. K.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 4de Marts 1892.

Kjære Hr. Hegel! jeg blev meget glad ved at modtage Deres elskværdige Brev af 27de Februar med indlagte à Conto-Regnskab, især da De finder samme tilfredsstillende. Det giver mig nemlig Haab om, at De ogsaa for Fremtiden, hvor min literære Virksomhed naturligvis vil blive indskrænket paa Grund af Embedet, vil være tilgængelig for en og anden Bøn om à conto Forskud til min Husholdning, som bliver noget knap med Embedets Gage 4500 Kroner. Nu har jeg den før omtalte Komædie i Hovedet; men før Sommerferien kan jeg neppe faa den skrevet. Her er vistnok Tid tilovers; men jeg er ikke endnu saa meget inde i mine mangfoldige Forretninger, at jeg – har kunnet samle mig Tid til at begynde. Derimod har jeg havt extra-ordinære Udgifter ved Overgangen fra Løve til Moppe, som i høi Grad vilde lettes for mig, om De vilde sende mig 500 Kroner og en Udtalelse om, hvor vidt De vil hjælpe mig, saa at jeg kunde vedblive at holde de kostbare Sønner i Christiania.

Mine usvækkede Oprørstanker i Forholdet: Forlægger-Forfatter faar nu en foreløbig Hvile, indtil det engang bryder løs og overskyller Eder alle. Indtil da forbliver jeg med mange Hilsener til Familien

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Chr. H. Holfeldt.

Stavanger den 8de Marts 92.

Kjære Ven! – jeg maa le! at det skulde komme dertil, at vi to skriver hinanden til som Embedsmænd, der ere bekymrede over Fattigkassen! Det er ganske vist det værste ved Embedet, som ellers er bare til Glæde, frit og saa høit i Rang, at man er fri Chicane, og samtidig uden Ansvar for Penge eller for Domme og andre Afgjørelser. Jeg er med i Alt, som vedgaar Byen, men ikke mere end jeg selv vil; og – forunderligt! – jeg ærgrer mig næsten ikke. Saalænge der – f.Ex i Formandskabet er Debat, kan jeg være den ivrigste, men om Sagen falder ud mod eller med min Mening, er mig forbausende ligegyldigt – som oftest da. Der er nogle store Trompe-Dolker i Repræsentationen, saa meget eleverede er ikke Forhandlingerne. Jeg klarer mig godt, ialfald hører jeg ikke noget, og det er det

Jeg bor i Fars skønne Hus, som jeg desværre har forziret med en Vandhusagtig Gevæxt ind mod Byfuden. Der er Indgangen til Kontorene, som er den fordums Spisestue og Fars Soveværelse. Jeg har det saa bekvemt og godt i alle Maader – kun som du ogsaa siger, for liden Gage.

Herved sender jeg Finnes Vedtægter, som ikke ere vedtagne. Men Magistraten har skrevet en Indstilling til Regjeringen, om ikke nu den Tid skulde være kommen, at Regjeringen fuldt ud lønner Politimesteren i Stavanger af Statskassen, hvorved Kommunen her vilde spare de 1600 Kr., han har af Bykassen. Af disse indsparede 1600 byder vi saa 1000 som Grundlag for en Lønning til en Fuldmægtig, og naar vi har ham, sætter vi Vedtægterne i Virksomhed. Det er da altsaa Planen. Jeg maa endnu mange Gange le af mig selv, naar jeg husker paa, at jeg er Magistrat! – maa jeg spørge, om du ikke ogsaa synes, det er løie?

Jeg sidder og ser ud i vor gamle Skolegaard, hvor alt er uforandret, de gamle Lærere er der alle uden Larsen og Sørensen og blandt de nye «Kræfter»: . Ja er ikke dette en løien By, saa ved ikke jeg. Saa længe jeg som Forfatter tog Byen aux sérieux og gjorde den til Grundlag og Ramme om mine sociale Ideer, havde jeg ligesom en Skam og Forargelse over, at denne lille fæiske By, skulde være min.

Men nu – forsikrer jeg – kan jeg le med mig selv over mig selv og hele Banden. Mest savner jeg nogen at le med; jeg har jo Fred Hansen, som altid er lige jild; og Andreas har jeg ogsaa; men han har havt saa megen Modgang, at han næsten ikke har kunnet holde Modet oppe. Dertil er han saa taus, at vi først igaar fik tale ordentlig ud om hans Affairer. Han har mistet Alt, hvad han ejede, har ikke kunnet opnaa Accord med Norges Bank, fordi Onkel Sømmes Forhold endnu er uklart; og til alt dette kom ydermere, at hans Compagnon gik fra ham uden Varsel og paa en lidet skaansom Maade – saa det ser sort ud for Andreas.

Havde jeg dig som Politimester, vilde det være en stor Vinding, og vi kunde faa megen Fornøielse af hinanden igjen paa vore gamle Dage. Jeg savner just Mænd, som ikke altfor meget ere opspiste af sine Koner; og jeg er vis paa, at du vilde finde mit Hus behageligt at færdes i, og Beate let at omgaaes. Betænk dette og vær indbuden og velkommen saavel til Huset som til Byen – siger Magistraten!!

Men *ellers* tror jeg nok, Arendal er mere evropæisk for en gammel Sceptiker.

Thi her er efter de gamle Slægters Fald et stillestaaende og dertil formløst Liv –
Nok om det!

Beate er borte; og vil du tro, jeg sidder her som for 26 Aar siden og venter
paa, at der skal vise sig en grøn Kjole og en rød Hat oppe paa det velsignede
Hjørne ved Banken! *Alter schützt vor Thorheit nicht*, sagde min Fader.

Venskabelig Hilsen og vel mødt igjen – Din *Alexander*.

Jacob Hegel.

Stavanger d. 2 April 1892.

Kjære Hr. Hegel! jeg kan ikke undres over, at De ikke synes, min Stilling i Deres
Bøger gjør yderligere Forskud ønskværdige; og jeg maa bare takke Dem, fordi De
saa prompte sendte Tycho 150 Kr. Jeg har nu i min Micawber'ske Tilværelse saa
ofte seet «*something turn up*», at jeg endnu haaber, at kunne holde Guttene
frem, – ialfald skal nu Jens blive Student i Sommer.

De maa have Deres Øie henvendt paa at skaffe mig nye Oplag, ellers maa jeg
gaa tilbunds – og det var dog Skade for Borgermesteren og den gamle Forfatter.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland*.

F. G. Gade.

Stavanger d. 14de April 92.

Kjære Doctor Gade! Beate er nu kommen hjem og har fuldendt Deres Ros for al
Deres Godhed mod os; vær ogsaa forvisset om mit uforanderlige taknemlige
Venskab.

Fra selve Patienten fik jeg nylig Brev, hvori han klagede over, at han var
bleven saa altfor frisk, at Doctoren nu ikke syntes, han behøvede at reise hjem og
nøre sig før Examen. Jeg behøver ikke at sige Dem, at mine Følelser for
Skolevæsenet, specielt examina strax flokkede sig om Boddens Skuffelse med

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
oprigtig Deltagelse. Men jeg kan jo ikke efter modnere Overvejelse stemme for, at en Dreng – uden der er Livs Fare for Haanden – forskaanes for en eneste af de Lidelser og Qualer, hvormed Ungdommen rettelig bør frempines til brave Oldinge. Altsaa maa De ganske raade.

Som Borgermester kunde jeg trives ganske godt, naar det bare ikke tog paa min Helbred, – De ler kanske? – somom jeg aldeles ingen Helbred har! Jeg sovner nemlig midt i Formandskabet, eller om Formiddagen mellem 11 – 12, da kan jeg sovne over et Brev eller midt i en Samtale med Fattigforstanderen. Det kommer af Mangel paa Bevægelse i fri Luft; thi Stuegymnastik tager jeg en Time hver Morgen fra 8 til 9. Men naar jeg saa – ganske drivende sved, har vasket og klædt mig om og spist Frokost, saa sovner jeg af Træthed og Velbefindende. Ganen og Mandlerne lukker sig, Drybbelen slaar Bastriller, medens Hjertet staar stille nogen Tid, for pludselig at gjøre et Ryk og et Brøl, saa Pennen flyger paa Gulvet og Kontoristen vrinsker ærbødigt i næste Værelse.

Her er en Læge, som siger jeg maa til Carlsbad; men jeg faar nøie mig med Aarre, *der* – ja! lad mig tilstaa det: intetsteds i Verden sover man som paa Aarre.

Det er forresten med underligt Vemod jeg ser mig saaledes forvandlet fra Løve til Moppe, og stundom reiser der sig en dunkel Skikkelse borte i Krogen og spørger, om vi ikke snart skal gaa?

Min og Beates beste Hilsener til Fru Gade og Dem og vel mødt igjen! Jeg kommer ialfald til Jubilæum.

Deres hengivne Ven *Alexander L. Kielland.*

Jacob Kielland.

Stavanger den 14de April 92.

Kjære Broder! jeg deler din Skuffelse og din Ærgrelse. Jeg forstaar saa godt alt, hvad du siger og føler – baade du og dine. Da vi talte om Muligheden af Petri Stol, syntes jeg, det var bare jilt; men siden fik jeg Betænkeligheder. Du skal ikke sørge saa meget for selve Kaldets Skyld. Thi efter min Mening – saaledes som den har dannet sig i den senere Tid, er dit Parti her væsentlig de gode Christne: Haugianerne og deres rette aandelige Efterkommere, – de ere ikke mange.

Dernæst meget af det Stof, som stod Oftedahl nær, hvilket Stof vil forholde sig, eftersom du forholder dig til Oftedahl. Skar du dig i Alvor løs fra ham og alt hans Væsen, havde du fra nyt at opbygge Templet – det tror jeg imidlertid ikke, du vilde; og rakte du ham end den yderste Finger, vilde det ikke gavne dig, om du saa derved vandt den ganske Verden.

Alle Mennesker, som har noget at raade over, er ræd dig, – ikke minst de, som nu stiller med Oftedahls Hykle-Kasser; de faa hæderlige frygter din Raadighed; de mange Uærlige frygter din Hæderlighed. Nuvel! du ved selv, din Stilling var ikke bleven let, det behøver jeg ikke at fortælle dig, og du var jo forberedt.

Men ublandet sørgeligt var det for dine Børn – baade i og for sig og for dig som, fordi det var kommet saa vidt. (Tænk du, jeg er af og til saa søvnig, at jeg skriver galt)

Til Vik staar jeg i intetsomhelst Forhold, og han er ikke saa meget værd, at vi To – du og jeg – skulde gjøre os nogen Uleilighed for ham. Desuden vilde det ikke nytte. Saa længe han var under min Tugt, kunde jeg svare for hans Hæderlighed; men overladt til lavere og mere plebeiiske Moraler gaar han hurtigt nedad og kan ende som et ondt og hadefuldt Menneske.

Det skulde glæde mig at se dig snart hernede baade for at snakke om Husets Malning og for at du skulde ratihabere nogle Forandringer med Do, etc.

Jeg vilde ønske, at du maatte snarlig forvinde denne Skuffelse og finde Opreisning i Sagens Kald. Hilsen til alle dine.

Din hengivne Broder *Alexander*.

Alexander og Jens Z. Kielland.

Lørdag 21de Mai 1892.

Kjære Smaa! – jeg er oppe en Stund hver Dag. Kjære Jens! jeg tænker paa dig. Vær bare ikke ræd. Du ved, jeg siger til Slut: Skit paa Karaktererne! bare du kommer tilbage som den gode paalidelige Jens fra før. Jeg laa vaagen saa længe i Nat og tænkte paa den fæle 17de Mai, da I havde faaet Penge af Graf; Maren

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
fortæller altid, at Jens vaagnede hed om Natten i Angst for, at Pappa var saa sint, og om nogle Pebermynte-Bonboner – jeg græd saa længe og syntes, jeg var bare som et Skræmsel over Eder og ønskede oprigtig at dø bort fra hele dette Stel og Ansvar, som voxer mig over Hovedet til Glæde for Ingen.

Se, denne Gang døde jeg nu ikke; men I maa være forberedte paa, at jeg neppe bliver nogen gammel Mand.

Hvorledes det altsaa gaar – Jensemand! saa tab hverken Mod eller Besindelse, men kom hjem og vær velkommen; ingen sure Miner, naar du bare ellers er bleven den gamle paalidelige og samvittighedsfulde Jens.

Men jeg maa bestemt advare Jens mod at deltage i noget Slags Russe-Væsen, før han ved, om han staar i det skriftlige. Jeg lagde Mærke til nogle i min Ungdom, som gjorde det, og de forvandt det aldrig.

Nu kan jeg ikke mere, men maa iseng. Diakonisse har jeg. Farvel og lev godt kjære!

Eders hengivne *Pappa*.

Det er Tanken, at jeg med Diakonissen skal reise til Aarre om nogle Uger, siden jeg ikke kan komme til Wiesbaden; Doctoren har forbudt mig Kontoret paa lang Tid.

Frederik Hansen.

Onsdag d.15 Juni 1892.

Aarre-borre-mig fortorre – af bare Nordenvind, en sand Tørste-vind! Jeg kommer vist – Gohde Rhohdhe! de 10,000 Martyrers Dag, som er den 22 Juni. Send derfor bare en liden coquet Katze paa Lørdag indeholdende Blanksværte og pene Messingkroger til at hænge Tøi paa i Stuerne; saadanne: for Exempel 10, samt en Borr, endhvidere havde du glemt tørrede Æbler; men det kan være det samme. Og læg vel Mærke til, at jeg beder dig ikke om hed Win – som jeg har forsaget, eiheller om Aqvavit, som jeg har nok af til Udskjænkning – endsige om Rh – min Pen steiler, som er forbyt! men efter al menneskelig Beregning vil jeg endnu tiltrænge *tre* Flasker Vin – rød eller hvid, at drikke til det Flæsk og de Æg,

Du kommer herud – vel rustet indtil Gummerne! Søndag Morgen med en Steg! vi gaar til Vig og ser paa Fugle-Ungerne; du ligger ovenpaa Diakonissen, og jeg nede. Flyt det Comma!

Hurra for Consulaterne!

Tja! – saa var det den Vinen!

Din hengivne *Alex.*

— Og en fersk Makrel – eller røget.

Dagmar Skavlan.

Aarre den 18de Juni 1892.

Tak for dit Brev! Jeg er saa frisk som jeg ikke har været på mange Aar, men endnu lidt træt om Aftenen, og naar jeg vil skrive længe. Derfor skriver jeg bare nogle korte Breve til dem, der hilser mig som en Gjenopstanden! – Saa syg var jeg forresten ikke – ialfald mærkede jeg ingenting selv, saa Døden vilde være kommen paa den fredeligste Maade – saaledes som jeg ønsker, den engang maa komme. Men ikke endnu.

Selv om man i min Alder mere henvises til Erindringen og venter mindre af Fremtiden, er dog et sundt Legeme og lykkelige Forhold nok til at binde os til Livet, skjønt Livet egentlig er Ungdommen. Og din Længsel efter Olaf er et Navn for det fortærende Tab af Ungdommen, som forsvinder, før man ved det, og sænker os i Mismod, fordi alting visner med saadan gruelig Fart.

Saa har man Børnene – ja! det er altid en Spænding, hvorledes de vil arte sig.

Jeg har nu ligget her paa det deilige Aarre i 14 Dage. Noget for tyk til Steerford er jeg nok bleven; men vil du tro: mangfoldige Gange i mit Liv, naar jeg glad og ubekymret har vandret henover den faste glatte Sand, har jeg tænkt paa Steerford. Det maa være en glimrende Beskrivelse hos Dickens, siden Billedet er saa indpræget hos os begge.

Ellers er der vel ogsaa – saavidt jeg mindes – nogen indre Lighed, – saaledes som jeg vist var for flere hundrede Aar siden.

Farvel! – nu skal jeg ikke blive saa lyk mere!

Louise Drewsen.

Stavanger den 28. juni 1892.

Kjære Fru Louise! – jeg fik læse Deres Brev til Beate, og det var mig som et Bud fra fjerne Tider, hvor jeg selv var en anden end jeg nu er. Ak! – jeg er gaaet tilbage. Man fylder ikke ustraffet et fint Hoved med en hel Bys Kloaksystem; det begynder med, at man modstræbende tager imod, indtil man formelig interesserer sig for Gaderegulering, Fattiggaard, Sygehus og Pest! Lader os tale om andre Ting.

Jeg har med Vilje sparet mine Kræfter som en forstandig Jockey til Opløbet; thi jeg ved, hvilken Masse Forhindringer De er istand til at ophobe paa et fornuftigt Forslags Løbebane. Men nu tilslut vil jeg «spurte» – er ikke De ogsaa vammel ved alt det Sportssnak, som overfylder Sproget?

Jeg vil derfor nu først for Alvor indbyde og opflamme Gerd til at komme med Baby. Hele Jæderen venter hende; – sig, at Elven er som skabt til at falde i; Markerne fulde af Blomster, Sanden ganske tør og hvid og hun skal faa ligge ovenpaa i samme Hus som vi.

Dersom De forholder Gerd denne Opmuntring og dette Naturens og Menneskenes forenede Skrig eller paa nogen underfundig Maade forminsker dettes Heftighed, saa skal jeg nedhvirvle over Deres graa Hoved saa mange Rædsler, Skræmsler, Nag og indvendige Qualer, at Samvittigheden skal krølle sig sammen og Milten visne.

Efterat saaledes den Sag er i Orden venter vi Deres Datter, og vi skal passe godt paa hende. Kom hun kanske ikke hjem ifjor i god Stand? og endmere Nytte vil hun have af «Gjentagelsen.»

Jeg har nok været langt paa Vei til det store Mørke – længer end jeg selv havde Anelse om; og var jeg død, vilde det sandsynligvis gaaet stille og korrekt for sig. Det er en god Ting med et saadant Hjerte, om hvilket man kan vide, at det siger Stop itide, saa man ikke skal ligge og pines ihjel.

Men Borgermesteriet tager al min Tid og Tanke, saa nu tror jeg, at jeg bare vil arbeide mig frem og op som Embedsmand og slutte mit Liv i Politik og Statsstyrelse – tror De – kjære Frue! at jeg duer til det?

Dette Brev er skrevet under en bestandig Kommen og Gaaen af Retsbetjente, Havnefogden, Statsingenieuren, Mænd og gamle Kjærringer, som alle vil have – ialfald et Svar.

Beklag, men glem ikke Deres til Døden

Alexander L. K.

Jacob Hegel.

Stavanger d. 5te August 1892.

Kjære Hr. Hegel! forlængst skulde jeg have takket Dem for al Elskværdighed mod Baby under hendes Ophold i Kjøbenhavn – saavel fra Deres Frues og Families Side som fra Dem selv, idet jeg hører Baby lovprise Dem som den mest imødekommende Banquier, – noget, jeg under mine saakaldte økonomiske Forhold ikke noksom kan takke Dem for.

Vi ere nu alle forsamlede, og jeg maa jo være himmelglad ved, at have saa lange og snille Børn, og det er vi ogsaa; men hvad skal jeg dog gjøre med disse lange Dreng? Jens er nu Student, og Alexander skal blive det ad Aare. Men at lade Jens gaa den syv Aars lange Vei til Læge-examen – det har vi opgivet; han faar læse Jus i en Fart.

Jeg selv gaar vist helt og holdent over i Embeds-Arbeidet. Borgermesterposten har kun den Feil, at der var saa megen Dissents ved Embedets Oprettelse, at begge Partier kneb af paa Lønnen.

Men til næste Aar haaber jeg at faa et Tillæg for Kontorhold og muligens en Directeur-Post i Norges Bank, hvorved jeg vilde bringe min Indtægt op i 5 à 6 Tusinde. Nu har jeg bare knappe 4, og det kniber med de to lange Sønner i Christiania.

Litteraturen ser det ilde ut med. Min Komædie staar stille; det ser ikke ud til, at

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
jeg mere faar den gamle Ild og Lyst. Desuden er jeg endnu svag efter

Sygdommen. Stundom smigrer jeg mig med et Haab om nyt Oplag paa et eller andet? –

Den siste Bog er sørgeligt fuld af Trykfeil; desuden ligger der hos Dem et godt Slutningscapitel i Manuscript; kunde man ikke gjøre noget af det? – eller er der ikke nogen anden?

De maa have Deres Opmærksomhed henvendt paa at skaffe mig nogen Indtægt – især nu i det første; saa faar vi heller opsætte den store Strid til bedre Tider.

Hils Fru Julie og bed hende ikke ganske at glemme mig, – kanske faar jeg endnu engang se Kjøbenhavn og gode Venner igjen; hils ogsaa Frøknerne Elisabeth og Oluffa, de Smaa og det ganske Skovgaard.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

F. G. Gade.

Stavanger den 12te September 1892.

Kjære Ven! – af alt det gale, jeg gjorde som Jubilar, kommer ingenting op imod, at jeg ikke søgte Dem. Hvorfra skal jeg sammenhobe en saa stor Houg Undskyldninger, at denne Skjændsel kan dækkes? At jeg var pil-fuld det meste af Dagen og hele Natten – det hjælper ikke. At en og anden sagde – Gade! – han er ikke i Byen! – det var vel mest forat indhylde mig i Syndesikkerheden; thi De var der vist? – De ventede at se mig komme dinglende?

Hvad skal jeg nu sige og gjøre? her sidder jeg med gjengroet Hals og en fryktelig Trang til at sove. Hils Deres Frue, hvis hun ikke er altfor vred og slaa ikke Haanden af os.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 16de Sept. 1892.

Kjære Hr. Hegel! – jeg indrømmer, der er ikke megen raison i det, aldenstund jeg ingen nye Oplag øiner, men jeg klarer mig ikke fuldt ud med min Borgermester-Gage, som den er, og just nu trængte jeg haardt en Haandsrækning af dem, man i de gamle literære Dage kaldte 500 Kr i Forskud à conto. Mit Embede blev saa knebent reguleret, fordi det egentlig blev til mod de raadendes Vilje; men til næste Aar skal jeg gjøre Rede for, hvad mit Kontor koster og udretter, og da haaber jeg efterhaanden at naa en Gage, som kan holde mig anstændig oppe.

Vi har levet en glimrende Sommer; allesammen forsamlede i det gamle Hus. Nu er bare den arme Alexander i Christiania, for at læse sit siste Aar til artium, medens Jens gaar herhjemme uhyre vigtig, med Duske-Hue. Baby er til Glæde og Muntration for os alle og Else er den, som styrer det hele.

Nu hører vi næsten ikke mere fra Kjøbenhavn, og vi føler smerteligt, at Afstanden vel herefter vil blive længer og længer. Det var i Grunden Skidt, at mit Talent, der var saa klart og sikkert, ikke skulde række længer end de 10 Aar mellem 30 og 40. Stundom. Nu føler jeg, hvorledes jeg bliver Kontor-Mand, og det er slet ikke saa galt. Jeg har mange interessante Ting at varetage og gaar med Iver til alt. Naar bare Beate kunde slaa sig til Ro; men hun længter bestandig ud. Hils nu Fru Julie paa det hjerteligste og alle de andre kjære paa Skovgaard og lad dem ikke glemme os. Alle her hilser Dem og Deres.

Deres hengivne *Alexander L. K.*

J. O. Lange.

Stavanger den 28de Sept. 1892.

Kjære Onkel! Tak for sist! – og Tak fordi du var saa snil at tage dig af Alexander forleden Dag paa vor Bryllupsdag – Tak Tante ogsaa.

Jeg lever godt efter det store: «Christiania-Fald», som Beate kalder mit Jubilæum; og mit Embede, som er afvexlende og travelt, interesserer mig i høi Grad. Vi vare saa skuffede, fordi Steen ikke kom til Stavanger. Hvad var der dog iveien? Jeg havde netop begyndt at sætte en Modtagelse i Scene; for nu har han

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
fortjent en Fest i denne Dødbider-by, som aldrig har forstaaet ham. Hils ham –
hvis det falder sig saa: at han skulde blevet fornøiet med Stavanger om han var
kommen.

Din *Alexander.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 29de Sept. 1892.

Kjære Hegel! Deres Brev blev modtaget med Jubel. Jeg var sandelig saa uvant
til nyt Oplag, at jeg følte mig meget stolt. Jeg modtager Deres Tilbud, ligesom jeg
herved erkjender Modtagelsen af 500 Kr. à conto.

Vi sender alle vore beste Hilsener til Dem og alle Deres. En anden Dag skal
jeg skrive ordentlig.

Deres forbundne *Alexander L. Kielland.*

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 17de October 1892.

Kjære Mester! – du er kanske sint paa mig, men det maa du strax lade være –
fordi jeg saa længe har levet ligesom fraskruet dig og dit gode Venskab, uden at
give Livstegn, uden at give Tak, fordi du vilde have mig op til dig istedetfor at
lade mig fordrikke min Sjæl i Jubilæet; men det kunde nu ikke nytte, for jubilere
maatte jeg; og jeg angrer ikke de brødefulde Dage, skjønt de nær havde taget
Livet af mig; og Beate taler endnu om Christiania-Faldet. Jeg er ikke rigtig frisk
mere; mit Hjerte er udslidt – siger Lægerne – og jeg bliver hurtig træt og tidligt
søvnig. Hvis jeg vilde leve som en Jomfru og ernære mig som en Blomst, kunde
det alligevel vare længe – siger de; men det har jeg nu ingen Sans for – som du
kanske husker, saa jeg er forberedt paa, at jeg ikke bliver nogen gammel Mand.
Der er ogsaa saa megen Bekymring med Alderen; for Penge behøver man altid
fler af til disse lange Børn, og de klarede sig kanske vel saa godt uden en Fader,
som ikke kan hjælpe dem; og nu er jeg vist færdig med denne Verden.

Embedet er fortræffeligt og jeg følger med gennem tykt og tyndt Vrøvl med et alvorligt Ansigt og korrekte Manerer. De, som ikke forstaar bedre, tror, at jeg allerede er en Bureaukrat; men Sagen er at jeg altid har sværmet for et Kontor. Det er vel det gamle Kjøbmandsblod.

Imorgen kommer Oselio. Hun vil tilbringe Aftenen hos os efter Concerten. Saa vil vi ogsaa bede Kristensens og din gamle Moder, som er ligesaa rank i Ryggen og blank i Øinene som nogensinde. Kristensen ser ud som en god og elskværdig Mand, som jeg tror, vi kunde faa megen Glæde af. Jeg er desværre ikke rigtig frisk idag, men jeg tænker, det bliver bedre imorgen; jeg har endnu aldrig hørt hende.

Det er saa overhændigt længe siden vi saaes, at vi vist kom til at snakke hinanden istykker, hvis vi mødtes et fredeligt Sted; og det kunde jeg vel trænge til; for du kan vide, jeg gaar tilbage i denne Beskæftigelse, saa godt som den alligevel passer for mig. Stundom tænker jeg, om det ikke var lige saa godt at give Fanden den hele Haand, siden han nu har faaet Fingeren.

Saa kunde jeg blive Storthingsmand og komme i Protocol-Kommitteen, som for mig altid har været det sorteste Hul af Vigtighed og Vrøvl. Saa kunde jeg komme i kongelige Commissioner og sidde og fise i Fløiels Lænestol i mange Aar for høi Løn. Saa kunde jeg faa Fribillet til Theateret og endelig se et Stykke af mig selv. Og fremfor alt: saa kunde jeg faa lufte Beate, som der er gaaet Møl i.

Kunde jeg komme til Christiania om Vinteren og faa Embedet sat lidt op i bedre Løn, saa vilde jeg slaa mig til Ro i det fædrene Hus – lykkelig ved Tanken om, at jeg ikke har skrevet noget dumt til at angre paa hverken i Opgangen eller i Nedgangen.

Saa havde vi og forleden den Tort og Forargelse, at Bergliots Bryllup gik os forbi. Jeg læser aldrig Aviserne fra Byen uden nogen tvinger mig, og Ingen opdagede det før bagefter. Jeg ved, at Beate har skrevet et Undskyldnings-Brev; vær saa snil at bede de Unge og specielt Bergliot, som jeg kjender, at de vil tilgive os, og tro, at vi af oprigtige Hjerter ønsker, at de maa faa det jilt og godt sammen.

Og hvis du nu vilde være snil, saa run mig til en Skrivelse, hvis Tydning kan kvæge mit Hjerte, der – som oven anført – er noget slidt og ikke længer fuldt saa let som før.

Flag mod den blaa Himmel; –thi hvis du ikke vilde heise dem alle 5 for

Borgermesteren, maatte det heller forblive ved de glade Minder.

Din hengivne Ven *Alexander L. Kielland.*

Gina Oselio.

Stavanger den 21de October 1892.

Kjære Frøken Oselio! jeg har saadan ond Samvittighed. Havde vi taget os lidt gjæstfriere af Dem, havde De maaske ikke havt det saa fælt i Stavanger, som jeg har en Mistanke om, at De havde det.

Min Sygdom var – jeg vil ærligt tilstaa det for Dem – lidt apokryfisk for saa vidt Legemet angaar; men Sjælen og Humøret havde netop faaet saa haard Medfart af andre Ting, at da den Tid kom, som vi havde glædet os saa meget til og forberedt med saa store Forventninger, – da var jeg ude af Stand og Stemning til at prøve, og jeg gav mig helt over – om ikke mere syg, saa ialfald mere nedtrykt end dengang jeg virkelig var syg.

Nu gaar jeg igjen og nynner Deres Zauberlied, som for mig evigt vil blive *Das Lied von der Reue, und hab' ich zu Ende gesungen das Lied/ so sing' ich es wieder auf s neue*; men Begyndelsen har jeg mistet; jeg begynder paa: *du hast mit* – saa staar det hele for mig.

Jeg møder spagfærdig i Hat og Kappe og beder trods Alt om en Plads blandt Deres Venner – blandt Deres Beundrere tager jeg min Plads selv, med det Haab, som jeg ogsaa ved deles af Beate og alle mine, at vi næste Gang skal mødes gladere. Indtil da beder jeg Dem glemme og erindre saaledes, at jeg bliver staaende for Dem som

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 21de Novbr. 1892.

Kjære Hr. Hegel! – jeg fik forleden Deres Telegram efter Correctur. Ja – Kjære! det er den gamle Historie; Posten her paa Vestkysten er uberegnelig. Men jeg kan forsikre Dem, at intet Correctur-Ark nogensinde ligger to Dage over hos mig. Idag bragte Posten indtil Pag 112 af Else og til Pag 32 af Novelletter, de skal læses idag og lægges i Postkassen, saa raader Høststormene for Resten. Men kniber det med Tiden, kan der jo læses almindelig Trykfeils-Correctur i Kjøbenhavn; det er jo yderst sjældent, jeg foretager nogen Forandring i de gamle Sager.

Men nu maa De se og overveje med et fromt Sind, om ikke min Conto skulde taale en ny Aftapning paa 500 Kr. i December Maaned. Vi gruer for Julen med dens mange Udgifter, skjønt vi har besluttet at feire den paa en yderst billig Maade – nemlig ved at reise til min Broder, som er Præst – et Par Dage ialfald.

Jeg tænker saa ofte paa Fru Julie og stundom med den Frygt, at vor – Deres og min – saakaldte «Strid», kunde have kastet nogen Skygge af Misforstaaelse mellem hende og mig og mine. Vil De ikke forklare hende, at «Striden» er fuldstændig ideel – om jeg saa maa sige, og at selve Personerne ikke deltage i den; ialfald skal De sige fra mig – og jeg haaber: ogsaa fra Dem selv – , at det gamle gode Venskab aldeles ikke har lidt noget, og sig hende, at om det forundes mig igjen at komme til Danmark, vil jeg nærme mig til Skovgaard uden Skygge – det vil da sige: i den sædvanlige Rædsel for Hundene! – men ellers ligesaa glad og tillidsfuld som før, – sikker paa gode og venlige Ansigter. Og tænk om jeg da vilde ærgre Forsonius ihjel med guldbrokades Uniform, Kaarde og trekantet Hat. Da tror jeg først, at den trofaste Rørby vilde føle sig rigtig glad paa Bukken, naar han fik kjøre mig udad hele Østerbro og Strandveien med gyldne Egeblade over hele Kroppen.

Det er isandhed en blandet Comedie, jeg spiller nu om Dagen, og jeg har næsten ligesaa travelt som Deres salig Fader under Jul. Først har jeg – Elendige! som aldrig har kunnet faa nogetsomhelst Beløb til at strække til – jeg har hele denne Bys Budget at opgjøre for næste Aar! – er ikke det glimrende? dernæst skal jeg sidde i en stor Stol i Guldbuxer og lede Valget! – hører De? – jeg skal lede Valget paa Formænd og dernæst paa Repræsentanter for Byen. Dernæst skal jeg uddele Legater til Enker og Faderløse; jeg skal formane de Ægtefolk, som vil skilles; jeg skal tage Folk i Ed med 3 Fingre i Luften; jeg skal bestemme, hvor meget Pigerne skal have for sine uægte Børn! og jeg skal som Formand i

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Kirkeinspektionen give Organisterne Instrux! – saa skal jeg som
Havnecommissionens Formand bygge Kaier og passe Bryggerne, som
Reguleringscommissionens Formand passe Gaderne, som Vei-bestyrelsens
Veiene, Fattigcommissionens Formand, Arbeidsanstaltens, Sygehusets,
Spindhusets samt Dolhusets 1ste Directeur! Medlem af Sundheds-commission,
Skolestyret og den lærde Skoles Ephorat.

Tænk Dem, at foregaaende Side kun er en enkelt Side af min mangesidige
Virksomhed! Jeg er som en Crystal – sleben til alle Kanter – , alle har noget at
spørge mig om, jeg faar ikke Fred den ganske Dag. Men derfor idiotificeres jeg
ogsaa jævnt, og naar vi sees igjen, vil De ikke kunne skjælné mig fra andet
Embedsqvæg af den gamle dansk-norske Race.

Med de venskabeligste Hilsener fra alle mine – som lever godt – til Deres
Frue, Børn og Slægtninge forbliver jeg

Deres forbundne og hengivne *Alexander L. K.*

Jacob Hegel.

Stavanger d: 22 Dec. 1892.

Kjære Hr. Hegel! mange Tak for de tilsendte 500 Kroner, som kom i yderst
beleilig Tid. Allerede til næste Aar maa jeg begynde at klage til Regjeringen over
dette overordentlig besværlige Embeds ringe Løn. Jeg har for Kontorhold ikke
mere end 1700 Kr.; allene min 1ste Kontorist koster 1500, dertil en ung Fyr til
200, saa har jeg ingenting for to elegante Kontorer her i Fars Hus, Blæk, Papir,
Lys etc.!

Alle Børnene ere nu hjemme. Alexander er desværre ikke rigtig i condition.
Han er bleven høiere end jeg og dertil tynd, bleg og anæmisk. Derfor blev han
sendt hjem af Lægen i Christiania – a propos om den Læge! – jeg vilde gjerne
vise ham en Opmærksomhed, han er en meget rig Mand og har som Ven af Huset
tilseet mine Sønner i disse Aar med megen Elskværdighed. Derfor vilde jeg finde
paa noget, som ikke oversteg mine Kræfter og dog kunde have et vist Værd for
ham. Jeg er da kommen paa at lade en complet Samling af mine Bøger indbinde
særligt for ham; men da her i Byen hverken er halvt eller helt at opdrive, maatte

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
jeg bede Dem sende mig et Exemplar af alle mine Værker, saa vil jeg lade Bogbinderen her forsøge sin Kunst. Den eneste Bog som volder mig Fortræd er den lille Trofast & Karen, som er i det lille Format. Havde vi husket det itide, kunde vi medtaget de to Noveller fra Danmark i det nye Oplag af Nye Novelletter.

Imorgen reiser vi til min Broder Præsten i Haugesund – en Afstand af 4 Timer, men over det vildeste Hav, saa det er ikke som at reise mellem de danske Øer. Vil De nu fra Beate, Baby og os alle modtage vore beste Julehilsener og fordele dem til Fru Julie og alle gode Venner paa Skovgaard.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland*.

Olaf Halvorsen (eg. Halfdan Christensen?).

Stavanger den 23de Dec. 1892.

Jeg er kun en maadelig Dommer, hvor det gjælder Vers. Og jeg kan – oprigtig talt – ikke lige de forhippede Ynglinge, der hysterisk fortabe sig i graadige Fantasterier om Elskov og Benrader.

Lad det unge Menneske voxe, til han har Kjød og Blod – fremforalt Blod til at skrive med, saa vil han maaske opdage andre Former end præsens participium og andre Blomster end Gravens.

Det er mit Raad – og en Glædelig Jul til Ungdommen!

Deres ærbødige *Alexander L. Kielland*.

Jens Z. Kielland.

Stavanger den 30te Januar 1893.

Kjære Jensemand! jeg laa længe vaagen igaar Aftes, da du var reist; jeg havde saa ondt i Hjertet og plagedes af Alverdens Angst. Der er en Ting, jeg aldrig kom til at sige, og det er, at du maa huske paa, at hvorledes det gaar dig, maa du aldrig tro, at du har forspildt dig Adgangen til at vende tilbage til os og vor Kjærlighed. Dette vil du ikke opfatte som nogen Tvivl om dig og dine gode Løfter;

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
men husk, at vi hører sammen saa længe vi lever, og at der aldrig, hvorledes du end stiller dig, er nogen Ende paa min Kjærlighed. Lad nu alt det tunge og onde fra denne Vinter vige tilside og glæd dig over Ungdoms-Tiden paa en saadan Maade, at du ikke skader dig og ikke gaar med ond Samvittighed. Og lad os være enige om at skrive ofte til hinanden.

Din hengivne Fader A. L. K.

Jens Z. Kielland.

Stavanger den 2den Marts 1893.

Kjære Jens! jeg svarer paa dit Brevkort *uden Datum!* forat du dog skal høre en liden Lyd hjemmefra, men jeg har saa travelt. Og nu er jeg bleven saa daarlig i Pusten, at jeg ikke engang tør gaa i Kvartet i aften til Alert! men jeg tror nok, at jeg skal blive bedre, naar bare denne forfærdelige Vinter tager en Ende; jeg har aldrig levet saa fæl en Vinter, og jeg kommer heller aldrig til at forvinde den. De andre trives nok saa godt. Jeg skal tilholde dem at skrive til dig. Her er et godt svensk Selskab – Frøberg – , som spiller Operetter, og i Midten af Marts er her Carneval, hvortil Baby vil være Sommerfugl med Vinger, Bodde noget langt i min røde Kjole, Mamma spansk Høne, og jeg vil være paa Jæderen. Andet er her virkelig ikke at berette. Jeg har købt en uhyre Svane for 2 Kroner; paa Søndag skal vi prøve at spise den; alle hvæsser sine Tænder.

Din hengivne Pappa.

Jens Z. Kielland.

Bergen den 21de April 1893.

Kjære Jensemand! hvor det er længe siden, jeg skrev til dig. Jeg har haft det saa ondt i lang Tid og været saa nedtrykt, at jeg mangengang troede, at jeg aldrig mere kunde blive rolig og glad. Det var en saa uforglemmelig uhyggelig Vinter, at jeg tilslut var bleven saa nerveus og syg paa Sindet, saa jeg næsten var ræd for selve Hjernen. Nu har imidlertid Lægerne her bestemt erklæret, at Hovedet er

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
godt og urørt; men Hjertet er udslidt. Jeg kan maaske leve mange Aar; men jeg kan let være færdig ved Uforsigtighed, ved stærk legemlig Anstrængelse eller Sindsbevægelse. Imidlertid er jeg allerede efter 8 Dages Behandling saa meget bedre, at jeg formodentlig kan vende tilbage i næste Maaned til Arbeidet; det gjælder bare om at blive saa stærk, at ikke de gamle Sorger og Angster igjen skal faa Magt over mig, naar jeg kommer i det gamle Hus; vi tænker paa at tage Storstuen til Soveværelse.

Fred. Hansen sendte dig vist nylig fra mig 22 Kr. til Skrædderen og 3 til dig selv. Jeg er saa ræd for, at du skal have det altfor knebent og derved komme i Gjæld eller Knibe eller udpønse mindre fine Udveje – jeg er – kort sagt – ræd for alt, hvad der angaar Eder, og ganske sygelig forskræmt. Det skulde blive godt, om jeg kom ud af dette igjen. Det er hverken fornuftigt eller retfærdigt, for i det hele taget er I jo snille Børn; men netop nu synes jeg, det ser saa fortvivlet ud med alt.

Nu vilde jeg saa gjerne tro, at det dages; men saa kommer de økonomiske Sorger, og saa er jeg lige nær. Hvad du saa blir, saa bliv ikke fattig med rige Prætensioner.

Det var ikke Meningen at beklage mig; og derfor vil jeg slutte. Jeg tænker hver Dag paa dig og holder saa meget af dig. Kjære Jensemand! hold dig oppe og gjør dig Umage i din Ungdom, saa du kan finde Fodfæste i Livet og ikke flyde bort i Ingenting og Tomhed. Skriv snart til mig og vær snil Gut og stræv med Examen.

Din hengivne *Pappa*.

Jacob Hegel.

Bergen den 2den Mai 1893.

Kjære Hegel! – jeg har været syg iaar igjen, og denne Gang saa alvorligt, at jeg for Fremtiden maa leve i den største Forsigtighed – undgaa legemlige Anstrængelser og aandelige Rystelser, Trapper, god Mad og al mulig Drik undtagen Vand og skummet Melk. Hjertet skal være udslidt – sige de Lærde – ; men jeg kan endnu leve mange Aar – med Forsigtighed! Nu har jeg ligget heroppe i Bergen nogen Tid under Lægebehandling og det varer vel noget, til jeg

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
igjen kan overtage mit Embede og de daglige Bekymringer; men det var en saare uheldig Afbrydelse, eftersom vi nu vare komne nogenlunde igang med at klare os – for den faste Embedsgage 4,500 Kr. Denne Sygdom har sat mig meget tilbage, og jeg vilde være meget glad, om De kunde se Syn paa at sende mig 500 Kr, hvilke vi med et mildt Ord vilde kalde à conto i Haab om, at Tiden vil bringe mig paa fode og muliggjøre nye Oplag; – er der ikke nogen rimelig Udsigt til det siste?

Mine Folk lever godt; Beate maa efterhaanden resignere i Stavanger, og begge oplever vi nu de vanskelige Aar, da man selv gaar ud af Spillet, og Livet skal ordnes for Børnene. Jens skal nu tage sin 2den Examen; men Alexander blev desværre syg, saa han bliver ikke Student iaar; jeg ved slet ikke, hvad jeg skal gjøre med det lange Menneske.

Baby gaar hjemme og synger og Else frisk og glad. Jeg var saa nerveus i Vinter, at jeg ikke kunde bruges til nogenting; derfor maa De og Deres og alle gode Venner ikke undres paa, at jeg intet Livstegn gav fra mig. Hvor De træffer fælles Venner, maa De forklare dette og hilse alle, at vi fremdeles hænger ved Danmark og de danske Venner og altid haaber, at Tiden engang skal vende sig saaledes, at vi kan komme derned igjen.

Hils alle paa Skovgaard.

Deres hengivne *Alexander L. K.*

Baby Kielland.

Bergen d. 9. Mai 1893.

Kjære Pefi! Tak for dit Brev, som var mig til megen Beroligelse. Du er en sød Pige og vi blir nok fornøiede med hinanden med Tiden. Tag nu lidt mere Vare paa dig selv og glæd dig ved Ungdommen uden at paatage dig Forpligtelser. Kjære! Pligtdansene faar du tidsnok træde, naar du helst vilde sidde i Fred. Vær derfor ikke dum i Ungdommen og giv ikke mere fra dig, end at du til enhver Tid kan nyde den korte gyldne Frihed, som – mellem os sagt – er det eneste rigtig jille ved Livet. Behæng dig ikke med den taabelige Klods om Benet, som Ungdommen kalder for Trofasthed; men tænk, at Alvoret kommer tidsnok i den Ting. Og fremfor alt: gjør, hvad du kan for at se Elskov som den fjerne og

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
endelige Lykke og bid ikke i det umodne Æble for saa blir hele Livet surt og mat
og rigt paa Skuffelser.

Den gamle Vismand, som du har til Fader, kommer nu snart hjem, for atter
at overtage de besværlige Pligter! – du har vel levet et vildt og syndefuldt Liv!
mon du og Bodden kunde betroes at bo alene i Huset nogle Dage, mens Mamma
og jeg reiste til Aarre? – jeg gruer saa jeg skjælver ved den blotte Tanke.

Din hengivne *Pappa*.

Wollert Konow.

Bergen den 13de Mai 1893.

Kjære Hr. Konow! – han holdt mig desværre saa længe igaar – Doctoren, at
Klokken var over syv, da jeg slap, – vel maalt og signet med Udsigt til en glad
Alderdom og blaa Melk.

Det var rent galt, at De ikke fik lært mig mere Politik, eftersom jeg ved Dem
havde Følelsen af en Læremester, som jeg kunde forstaa. Thi ellers fortvivler jeg
let, naar nogen vil forklare mig «Situationen» med alle dens Paragrafer, Navne,
Møder og høivigtige Constellationer; jeg har aldrig kunnet opsvinge mig til nogen
Interesse for Steens Standpunkt i 1872, eller for, hvad Sivert Nilsen sagde bag
Døren i 1873, eller Hamarresolutionen, eller det mærkværdige Møde i Filtvedt,
hvor Wullum knuste Tullum og sluttede sig til Fullum –

Derimod syntes mit Hoved bedre at kunne fastholde Deres politiske Filosofi –
selv det aristokratiske Anstrøg tiltalte mig overmaade.

Nu er det desværre forbi med det første Møde mellem os, og Ingen kan vide,
naar vi atter sees. Men jeg er sikker paa, at engang bliver der Brug for
Vestlandet; og jeg vil imidlertid øve mig i at tyde Drømme, paa det at
Mundskjænken kan mindes Joseph, naar det engang blir Dag og der spørges
efter Mænd, som kan afværge den øde Hungersnød i Landet. Og ret snart synes
mig, der maa være tærsket nok paa den bare Halm.

Jeg er selv meget forvirret over denne indviklede gammeltestamentlige
Billedskrift; men Meningen er nærmest den, at jeg ikke paa mange Aar har

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
truffet en Mand, hvem jeg strax fik saadan Lyst til at slutte mig til og om muligt
arbejde sammen med – som Dem (– jeg begriber ikke, hvad der gaar af min
berømte Stilkunst idag! – hør dette: som Dem! –)

Hvorom alting er: dersom De ogsaa kan lige mig, ville vi være gode Venner og
glæde os til at træffes igjen.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jens Z. Kielland.

Stavanger den 22de Mai 1893.

Kjære Jensemand! nu er jeg hjemme igjen og ganske frisk. Humøret er ogsaa
kommet sig; men det er alligevel forbi med de glade Dage. Jeg maa for
Fremtiden altid passe mig for Mad og særlig for Drik og idethele tænke paa
Enden.

Jeg tænker mig, at du er snil og flittig og haaber, at du maa være heldig til
Examen. Husk paa at holde dig midt imellem Forknythed og Vigtighed. Sid
aldrig og ti stille – som jeg gjorde i Romerret – , men snak med Professoren, selv
om du ikke har det rigtige Svar paa rede Haand. Det er bedre at svare: det ved
jeg ikke – end at tie ganske stille.

Her er deiligt Veir, og de Unge fornøier sig. Jeg længter efter at se dig igjen,
og alligevel gruer jeg for alt det gale, jeg indbilder mig, I ville finde paa, naar I
kommer sammen. Men jeg er altfor opskræmt og ængstelig, det erkjender jeg;
naar vi bare holder sammen alle, saa tror jeg, her kommer bedre Tider efterpaa.

Skriv nu snart, hvorledes det gaar dig, og naar du kan ventes hjem? – endnu
har jeg ikke været paa Aarre og ikke dyppet en Flue! De mente – Lægerne i
Bergen, at jeg aldrig mere maatte fiske; men da tabte jeg – som du vel kan vide –
de siste Rester af min berømte Taalmodighed, og jeg sagde dem min Mening rent
ud «paa Byhougen» – som Sørensen sagde. Fiske vil jeg, til Hjerte og Lever staar
mig i Halsen!

Kanske kommer jeg ikke engang afsted, før du kommer hjem, saa kunde vi 3
gjøre den første Tur. Vi tænker at blive længe i Byen, for at være paa Aarre i
August og kanske længer; da er der jillest, naar den blanke begynder.

Mamma hilser og ønsker dig god Lykke, Baby, Bodde, Else ligesaa.

Din hengivne *Pappa*.

Herman Schwanenflügel.

Stavanger d: 26de Mai 1893.

Jo – Kjære Schwanenflügel! – jeg har saamænd faaet baade Bog og Brev, og jeg har seet, at du er bleven Doctor; men jeg har været saa syg og saa fuld af Sorger og Bekymringer, at du ikke maa være sint paa mig. Og har du gaaet og fyldt dit gode Hjerte med Tvivl og Mistro til mig og mit Venskab, saa tag dig nu et Glas – du Lykkelige! – som endnu har Lov til at drikke! og skyl ud alt Støv og onde Spind i Krogene og vær vis paa, at Intet er bedærvet os imellem, naar du bare ikke vil tro, at andet har gjort mig taus end onde Tider – rigtig onde Tider.

Disse Tider ville vi ikke yderligere dvæle ved, men optage Traaden af 22d Januar 1893, da du skrev sist til mig.

Jeg er nu atter engang opreist fra de Døde, og hvis du saa mig, vilde du aldrig tro, at jeg virkelig for 6 Uger siden var paa Gravens Rand.

Jeg har nemlig faaet et altfor stort Hjerte, og maa herefter leve uden følgende Nydelser: Caffe, The, Øl, Vin og Brændevin, Tobak og al Mad, som er god. Det eneste, jeg kan drive det til er Rødvin! – med Tiden.

Ellers har jeg det ypperligt. Jeg er bleven tynd og slank og ti Aar yngre i Skind, men i Sind og Hjerte er jeg en Olding. Nuvel! – vi ere jo og nu gamle. Især føles dette af den, der har voxne Børn. Idag kommer Jens hjem; han har taget 2den Examen. Alexander – kaldet Bodde – har derimod desværre manqveret sin artium, idet han blev syg i forrige semester og maatte bryde af. Han er flere Tommer høiere end jeg, snil og aldeles uanvendelig til alt muligt. Baby er en lystig ung Pige, ret pen og musikalsk. Else er den ukuelige, som lever og regjerer som hun best kan.

Beate selv er frisk og stræver troligt med at holde Huset oppe til Trods for knap Gage og øgende Udgifter med Børnene – ak ja! tænk vi, som altid har havt det saa godt! Hils Rørby!

ikke latterligt at tænke paa, at det er jeg, som er bleven saadant et Persilleblad – jeg som fordem – ! – ja, kommer jeg nogensinde til rigtige Kræfter igjen, skal vi endnu komme til at kjægle og tømme et stort Bæger – Rødvin! – ja – ja! jeg skal være fornøiet med god Rødvin. Nu tør jeg ikke skrive længer, baade fordi her ligger Hauge med Breve at besvare, og fordi det forekommer mig, at min Stil idag har faaet et Sving af Drachmann, som jeg selv ikke kan taale.

Hils nu din Kone og gode Venner og den gamle Østersbro.

Din hengivne Ven *Alexander L. Kielland.*

Sophus Larpent.

Stavanger d. 21de Juni 1893.

Jeg har at takke Dem forbindtligst for Deres Brev om de Hertervigske Tegninger, og for de smaa Skitser, i hvilke jeg ser Lighed med de store Billeders Motiver – især i den, der er signeret L. H. 1856. Min Søster – Fru Dr. Holm i Bergen har et Maleri af Hertervig, som – saavidt jeg kan dømme – har noget af denne Skitse i Fjeldets Formationer og i Husene i det lille Strandsted. Det vilde glæde mig, om Interessen for den ulykkelige Maler kunde bringe mit udstillede Stykke ind i Nationalgalleriet.

ærbødigst *Alexander L. Kielland.*

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 8de Juli 1893.

Kjære Mester! – jeg fik en Hilsen fra dig gennem din elskværdige Svoger Præsten Kristensen. Ellers er det længe siden, vi havde noget sammen. Jeg har været syg og er nu frisk; paa en Diæt, som vilde glæde dig i din store Ondskab formedelst de mangehaande Forsagelser. Uvidende og uskjønsomme Personer sige ogsaa, at jeg nu ser godt ud; men du og Gud ved, at jeg kun bør anskues med Glasset i Haanden. Alt er nu forandret; jeg er bleven en tør Kontorstol, og de har

Gjæld og Børn – eller rettere: Børn er Gjæld – , ogsaa forsaavidt som begge Dele ere behageligst i det Øieblik, de gjøres; men naar de voxer, trives og forøge sig, er de utrivelige og meget besværlige. Jeg har en lang Gjældspost, som heder Alexander. Han manqverede sin artium, fordi han blev syg ved Juletider.

Nu har han gaaet herhjemme et halvt Aar, og du kan vel vide, han forsumpes i Stavanger; men jeg ved ikke min arme Raad med at faa ham anbragt – eller bare opbevaret, indtil han vaagner; thi noget bor der i ham. Jeg laa vaagen en tidlig Morgen og tænkte og tænkte; da faldt mig i Tankerne dit gamle Forsyn, og udpaa Dagen kom Beate efter en lang og svævende Modulation af Fremtidsplaner til det Resultat: du skulde skrive til Bjørnson. Maatte dette mærkelige Sammentræf være et godt Varsel!

Alexander er nu stærk og frisk, tre Tommer høiere end jeg, snil og blød og medgjørlig paa alle Maader; men ganske uden Bevidsthed om Energi; – nei det er dog ikke sandt: han er selv yderst ulykkelig over sin Ubrugelighed, men det er virkelig ikke saa godt at finde paa noget. Jeg regner ikke saa meget paa, at han har skrevet ret gode Ting; – det kan de alle nuomstunder – ved du.

Men jeg har det paa Følelsen, at han bare behøver at modnes, forat blive til noget. Et Haab, jeg havde om, at W. Konow paa Stend vilde tage ham et Aars Tid, maatte jeg opgive, fordi Fru Konow var saa svag. Sende ham uden Bestemmelse til Amerika var Synd, før alt er prøvet. Til China eller hvorsomhelst, hvor det ikke var altfor dyrt; men hvor man dog havde noget eller nogen at begynde med; eller opbevare ham i en landlig Egn med legemligt Gaardsarbeide og jævn Omgang – helst næsten i Danmark, hos Schrøder i Askov? – noget lignende – hvad? har du nogen Forsyns-Tanke, saa vilde du isandhed atter lette store Stene fra vore Hjerter – specielt mit, som slaar 130 Slag i Minuttet.

Men lad mig iethvert Fald tilflyde noget Krads fra din Pen, om jeg muligens kunde finde deri nogen Husværelse, som jeg høiligen trænger.

Efter saa lang Adskillelse som vor denne Gang er det ikke muligt at tage fat paa Literatur og Politik. Kunde vi kap-snakkes i fire Timer, var det en anden Sag. Mangen Gang, naar Vrøvlet gaar høiest i det ærede Communereguleringsinspectionsforhandlingscommittérepræsentantskabs-Møde, kan jeg spørge mig selv: mon du er afgaaet eller mon du opbevares for

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
noget bedre? Jeg læste nylig i en alvorlig Artikel i det alvorlige Blad: Stavanger Avis følgende Alvors-Ord: Fremtiden vil vise, om Bryne vil bære Kleppes Haan. Skjønt jeg ikke kjender de Bryner og Klepper, er jeg alligevel greben ved Tanken om alt det, Fremtiden vil aabenbare, – ogsaa for mit eget Vedkommende. Foreløbig ser jeg kun Bekymring ved Bekymring, Skulder ved Skulder, saa langt frem, jeg kan øine; lykkeligvis ser vi ikke saa langt ind i Fremtiden som vi indbilder os. Hils dine og Skovgaard og hele det ubekymrede danske Smørhul.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Wollert Konow.

Stavanger den 8de Juli 1893.

Kjære Hr Konow! – det var da vel, der var Lyd i Dem! Tak for Deres venlige Svar, som jeg føler givet med netop den Forstaaelse, som jeg gjorde Regning paa. Det skal isandhed blive jilt at faa en Samtale igjen. Thi jeg føler allerede, at jeg forsumpes igjen her hjemme paa Mudderprammen, hvor jeg indtager denne latterlige Chefs-Post. Naar jeg mindes min Energi i Bergen, da jeg endogsaa havde fuld og livlig Greie paa den politiske Situation, og jeg tænker paa min nuværende Indolens, tror jeg rent, jeg er falden tilbage til Fedt og Hjertefeil. Eller mon selve Situationen er bleven saa slap?

Her er skadeligt at være, det er sikkert. Og velkommen til en lang Snak paa tomandshaand.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Edvard Brandes.

Stavanger den 14. Juli 1893.

Jeg faar begynde med at fortælle om mig selv og mine, saa faar du fortsætte om dig og dine; thi træffes og snakkes sammen er der lange Udsigter til. Tænk, jeg tror ikke engang, jeg har skrevet til dig, siden jeg blev Borgermester; – ja, du har vel faaet dig mangen liden Latter over det. Jeg mindes et bevinget Ord fra din

Frue, som Baby sendte mig: Hils din Far og sig ham, at naar han nu ikke kunde blive Pave, saa var Borgermester det passeligste ...

Du kan tro, jeg var syg. Min gamle Huslæge og Onkel forstod igrunden ikke, hvor galt det var. Først oppe i Bergen fik jeg vide, at mit Hjerter er saa overudvidet, at jeg hvert Øieblik kunde faaet hovne Ben – hvad synes du om hovne Ben? – Vattersot og en brat Død!

Saa blev jeg sultet, masseret og pint under Pontius Pilatus og nedfor igjen til det Helvede, hvor jeg er Borgermester, som en rask og smekker Yngling, færdig til atter at indtage min Plads som Formand i Fattigcommissionen. Ak! at Excellencen er død! hvor vilde han have gottet sig over mig i Spidsen for Thisted.

Nu lever jeg videre uden Tobak, Kaffe, The, Øl og Brændevin; men jeg har efter 3 Maaneders Spægelse opnaaet Tilladelse til at drikke Vin til Maden, naar jeg er i Selskab og det – ved Du – er egentlig mit Fag – eller Kald som vi Norske siger. Saaledes lever vi – knebent desværre, yderst knebent og forsigtigt paa en kneben Gage, hvilket vi alle har vanskeligt for at lære. Jeg har i lyse Øieblkke den Tro, at endnu ser vi ikke alle Dages Ende, og at, naar engang Børnene ere komne i Vei og afveien, skal der blive en bedre Anvendelse for mig end dette Idioti, hvori jeg gaar rundt; thi jeg er dog endnu for fint et Dyr til at dreie Tærskemaskinen i Stavanger. Politiken tænker jeg mange Gange paa; men jeg kan ikke komme med. Det er endnu umuligt for yderste Venstre at tage en ureligieus Mand, – ja de vil det igrunden ikke. Hvad Hykleri angaar foretrækker jeg næsten den høire Form med Vorherre til Besteborger fremfor den venstre, hvor han er de smaa og snottedes ømme Fader. Hvilken Verden vi dog lever i, og hvor snurrit, at ogsaa Danmark, som I paastod var færdigt med Præster og Religion, skulde faa Kaninpesten. Synes du ikke ogsaa, at vi ere blevne gamle og vise? – mon vi ikke, om vi igjen mødtes, vilde sætte os hen som Oldinge med hvide Stave og rokke med vore gode Hoveder? Lad mig snart høre en Venskabs-Lyd fra dig og hils dine fra mine.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Stavanger den 22de Juli 1893.

Kjære Mester! Tak for dit Brev, som allerede var os et stort Opsving. Jeg mener naturligvis som du, at der maa Arbeide til, og jeg tænkte bagefter mit Brev, at du kanske fik det lebbede Indtryk, at jeg bare vilde kjæle for Gutten og lade ham gro op under en Glasklokke. Det var ikke Meningen; men jeg var bare i Bevidstheden om hans bløde Sind og Alder lidet stemt for Amerika, saaledes som vi endnu gjerne forestiller os det: som den siste Tilflugt for En, der kun har Udvejen at tage hvadsomhelst eller gaa tilbunds.

Nu ser det allerede helt anderledes ud, naar vi har en bestemt Mand at sende ham til og med din Anbefaling som Donkraft. Vil du derfor være saa snil at skrive – gjerne strax – til Advokat Boyesen, saa vil vi vente paa hans Svar, hvilket du maa sørge for at erholde opmuntrende!

Skulde du i Øieblikket staa fast for Adressen, har du naturligvis Adresser nok derover, som kan besørge Brevet – for Exempel Advokatens Broder Hjalmar Hiorth i Columbia College, New York. Til ham vil jeg skrive, forat Alexander ogsaa der kan have en Støtte ved Ankomsten og nogen at falde tilbage paa, om han skulde blive syg eller mislykkes paa nogen anden Maade og være nødt til at komme hjem igjen.

Selv er han modig paa Planen, og det har overhovedet lysnet for os alle fra igaar. Bagefter kommer selve Smerten ved at skilles; men det kan ikke være anderledes, og jeg indser, at noget maa gjøres; men det er saadan en fin Gut – kan du tro. –

Altsaa engang til Høsten – kanske i September kunde han komme afsted. Du maa bede Boyesen svare snart og hils ham paa Forhaand fra mig.

At tale om, hvad Alexander kan bruges til, er vel unyttigt; det faar blive som det kan falde sig. Han har endnu ingen «Stil» – Gudskelov! – kjender du lille Lie som triller med Balzac! men han kan komme til at skrive. Om man vinkede ad Boyesen, at Drengen kunde anvendes i hans Kontor eller i en Avis eller til at skrælle Æbler eller noget i den Retning – he?

Det var godt, du fik denne Idé – meget bedre end det, du siger om mig og min «Kunst». Jeg har desværre ikke noget, som ikke er udgivet i Tryk. Der falder saa lidet af ved mit Arbeide, og jeg har aldrig forsøgt mig paa noget, som jeg ikke har

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
faaet til. Og nu er jeg temmeligt sikker paa, at jeg ikke mere faar Trang til at
«finde paa» noget. Det gjorde et underligt Indtryk paa mig at læse dine siste
Fortællinger nylig – somom jeg næsten undrede mig paa, at du endnu gad lave
unge Piger for Exempel.

Det er formodentlig en Tilbagegang hos mig og neppe nogen Opsamling af
Livskraft. Det forekommer mig ialfald nu, somom jeg er færdig med Literatur i
den Forstand. Men jeg tror kanske, at naar jeg kan komme over de besværligste
Aar i Børnenes Overgang, kunde jeg igjen have noget at sige. Men – ser du – jeg
maa altid være sint for at faa Kraft; og nu er jeg bare forkuet og modløs.

Kunde jeg enda anvendes paa anden Maade end her paa Mudderprammen.
Men – som du siger – Politiken har foreløbig kun Brug for Oddmund Vig.
Imidlertid tror jeg, der voxer en Følelse inden vort saakaldte Parti af, at vi nu
snart er stærke nok til at være fine; men det blir ikke noget, saalænge vi behøver
Steen; han bruger Rub og Stub og gjør god Fyldest, – de andre har ikke bedre
fortjent – jeg mener Høire; men bedre var det, om vi kunde komme frem med
mindre Søleskvæt. Tak, fordi du tog dig af os og klem paa – er du snil.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Edvard Brandes.

Stavanger den 28de Juli 1893.

Kjære Ven! mange Tak for dit Brev; det er jilt, naar man er saa gode Venner, at
man strax gjenfinder Tonen, selv om der er lang Tid mellem hver Lyd. Jeg
skriver imidlertid ikke saa pludseligt af den Grund, at jeg indbilder mig, vi
herefter ville correspondere i et saadant presto, men helst for Babys Skyld; og jeg
har ikke valgt dette magistrale Papir af bare Vigtighed, men fordi jeg ikke længer
kan se Linierne i mit almindelige Brevpapir med Lampelys, – og det er Aften;
alle ere ude, hver paa sin Kant; jeg sidder alene i Fars gamle Stue og synes, jeg
har lutter Bekymringer.

Det kunde været saa udmærket for Baby at komme ud. Hun har ikke godt af
at gaa her og kjede sig fordærvet; vi har netop ønsket at faa hende etsteds hen for
en Tid. Men netop, da din elskværdige Indbydelse kom, var hun færdig til en

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
liden Tur ind i Fjordene paa en 2 – tre Ugers Besøg hos gode Venner, – hun
trives nemlig slet ikke paa Aarre, hvortil vi reiser i næste Uge og hvor der er mere
mandfolke-jilt med Fiskeri o.s.v. – jeg lod hende derfor reise uden at sige noget
om Indbydelsen, fordi jeg mente, hun burde komme ud paa Landet strax. Og nu
er Saisonen saa langt fremskreden, at jeg er bange for, I tænker snart paa at reise
til Byen, saa var jeg ræd, Baby kunde komme bare til Uleilighed for Eder, netop
naar I skulde til at flytte? Der er saa kort Tid – ja du forstaar, jeg mente jo ikke, I
skulde have hende saa skrækkeligt længe; men vi gaar mod Høsten, Reisen er
lang, og hun skulde jo hjem igjen, inden her blir vintermørkt. Derfor vilde jeg
ialfald spørge, hvor længe I pleier at ligge paa Landet? om vi kunde være trygge
paa, at vi ikke belemrede Eder paa en ubekvem Tid. Spørg nu din Kone og lad
hende svare.

Det var nogle frygtelige og ugemytlige Sider; de er næsten umulige at skrive
Venskabs-Breve paa; jeg faar en krampagtig Lyst til at skrive «formentlig» og
«henholde» mig til et eller andet «vedlagt».

Men før jeg slutter, maa jeg tillade mig at bemærke, at naar du *to* Gange
«henstiller» til mig at holde Maade med «Drikkeriet», da fnyser jeg og
formentlig med Rette! Jeg lever jo som de Naziræer; jeg drikker Mælk og vilde
Græshopper. Har nogen hørt paa Mage! – jeg skal lade mig sige *to* Gange, at jeg
maa holde Maade! Hvad kalder du for Maade? – din Tomling! – jeg smager slet
ingen Ting! – og alligevel har jeg en Puls, som aldrig slaar mindre end 130 Slag i
Minuttet, saa Doctorerne siger, jeg kan neppe blive gammel.

Og dertil: at du drikker! – nei! det tror jeg aldrig. Skulde du virkelig kunne
drikke, saa tror jeg alt om dig, og jeg venter dig snart i Turistdragt eller som
Søkaptein med Skraa og Guldsnorer. Tænk om vi kunde mødes ved Glasset! med
Schandorph midt iblandt os. Hils ham – det Afskum! som ikke har for stort
Hjerte til at drikke.

Nu har jeg det paa Fornemmelsen, at jeg har skrevet ligesaa langt som fire
almindelige smaa Sider; hils altsaa din Frue og de unge Damer fra os og lad mig
snart igjen høre fra dig.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Ingeborg Brandes.

Stavanger d: 11te Aug. 1893.

Kjære Frue! Tak for Deres Brev og for Indbydelsen, som vi modtager med Glæde, skjønt Tiden nu bliver meget kort af den svindende Saison. Paa Grund af de vilde Forhold her med Post og Kommunikationer kan vi ikke faa Baby afsted herfra før Fredag den 18de Aug.; og da vil hun antagelig være paa Helsingør Rhed Søndag den 21de til Afhentning med Baad; jeg skal forresten telegrafere hendes Afgang herfra samt Skibets Navn. Vi bor paa Aarre, hvilket ogsaa har forsinket Barnets Afskibelse, og jeg er bare i Byen i en Fart, forat holde denne vidløftige By i Orden med min berømte Jernhaand – hvad?

Hils Pater noster og de unge Damer; jeg skal nok skrive ordentlig en anden Gang.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Edvard Brandes.

Aarre den 28d August 1893.

Kjære Ven! idag fik vi Brev fra Baby, hvori hun melder, at hun er ankommen til dig og glimrende modtaget. Jeg er meget glad ved at vide hende hos Eder, og min eneste Sorg, som jeg ogsaa derfor vil begynde med, er, at hun skal falde Eder til Besvær, naar I nu snart skal flytte ind til Byen. Det var for saa vidt uheldigt, at hun kom saa sent afsted. Men nu maa det være en Aftale, at I aabent sender hende fra Jer, saa snart hun er i Vejen. Jeg har tænkt mig, at Baby kanske kunde faa tilbringe nogle Dage hos Drewsens i Lyngby, siden hun nu er kommen den lange Vei derved. Men bortseet fra dette Besvær-Spørgsmaal er vi meget glade over, at Baby kom en Tur til Eder. Forholdene i Stavanger er af en saadan Beskaffenhed, at unge Mennesker maa forkvakles. Det gik enda an, dengang jeg voxte op. Thi da var vor Familie saa stor og rig, at vi levede for os selv et mere eleveret og forfinet Liv end Byen ellers. Men nu er de Gamle borte eller ruinerede, og vi Unge trykkes af Traditioner, vi ikke har Magt eller Raad til at opretholde. Derfor kommer der noget skjævt i vore Børns Forhold og i deres

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Omgang, og deraf er der over Baby kommet noget sjusket og noget forslugent og noget feberagtigt i Retning af at gjøre sig gjældende, som jeg ikke kjendes ved. Det korrekte og rigelige Liv hos dig vil gjøre hende godt og stanse hende noget i den norsk-moderne Fanden-ivoldskhed, som slet ikke klæder alle, og ingen i Længden. Du kunde jo gjerne selv have et Øie med hende i den Retning og snakke med din Frue om det?

Ellers er jeg ogsaa glad fordi vi ved Baby kommer hinanden nærmere. Man kan ikke skrive saa meget, og det kan have lange Udsigter med vort næste Møde; men jeg haaber, du vil sætte Pris paa at snakke om mig med Baby, ligesom jeg vil faa Besked om dig, naar hun kommer tilbage. Desværre er jeg gaaet meget nedad paa de siste Aar! – jeg mener ikke legemlig saa meget; men Bekymring for Børn og Udkomme har taget svært paa mig. Jeg læser næsten ingenting. Du ved, jeg var aldrig nogen Læser efter din Maalestok. Men nu i de siste Aar har jeg ikke engang læst Ting som Zola's Bøger efter *bête humaine*. Har du noget at laane mig, saa send; her er ved Gud ikke en Bog at faa og ikke et Menneske, der følger med.

Læste jeg kanske ikke igaar Schandorphs «Hjemkomst» uden at forstaa et eneste Muk! – eller er det andet end Tøv?

Selve Borgermesteriet er der ikke noget at klage paa; din Kone har Ret: det passer for mig. Men det er Gagen, som er for liden: 4,500 Kr. og intet Spor af Sportler eller sligt. Arbeidet er noksaa morsomt, fordi det interesserer mig at se Sagerne passere og fordi selve Expeditionen og Afgivelsen af Magistratens vise Betænkning (jeg er nemlig selv hele Byens Magistrat i én Person) – det er slet ikke kjedeligt. Og da jeg ikke har den fjerneste Interesse – for nu ikke at tale om Ærgjerrighed – angaaende «Sagernes» endelige Skjæbne, helleringen Indflydelse eller Afgjørelse, saa vil du indse, at Arbeidet passer for mig, – saalænge jeg ikke faar noget bedre i Hovedet.

Hils nu Fru Ingeborg og de unge Damer fra Beate og mig – og Baby fra os –

Din hengivne Ven A. L. K.

Stavanger den 31te August 1893.

Kjære Broder! vi ere komne ind fra Aarre, Baby er i Danmark, og Jens reiser til Christiania om et Par Dage. Jeg selv er noksaa frisk, men mere nedtrykt og modløs end jeg nogensinde har været i mit Liv. Det gaar bare nedad med mig i økonomisk Henseende, og dertil har jeg Bekymringer for Bodde, som jeg slet ikke kan faa anbragt nogetsteds. Vor siste Plan er at lade ham reise til Amerika, hvor vi har et vagt Haab om at finde Støtte hos Advokat Boyesen i Chicago, fra hvem jeg venter Svar. Men jeg ved jo, at Tiderne derover ere mer end almindeligt slette og Alexander kan jo ingen nyttig Ting, saa det er saa trist som det kan være. Der er egentlig ikke andet iveien med ham, end at han er kommen i Baglaas ved at være bleven voxen for tidligt og nu hverken er det ene eller det andet, men doven og uden Energi.

Jeg indser alt, hvad der kan siges imod at udsende netop den Art unge Mennesker, og jeg venter hellerikke, at han skal slaa sig synderligt op i America; jeg tror nærmest, han trænger en haard Tid til Vækkelse og jeg lader ham gaa med den Besked, at han faar komme tilbage, hvis han ikke paa nogen Maade kan klare sig. Det er elendigt at maatte gribe til denne Udvej, hvor det unge Menneske næsten sættes paa Spil; men jeg kan ikke finde paa noget andet, idet jeg indser, at han er umulig at drive frem til en Examen og uanvendelig i vort Samfund paa en saa underordnet Post som den, han maatte tage tiltakke med. Har du noget godt Raad?

Dernæst tænker jeg paa Penge til at sende ham bort – jeg har tænkt i Løbet af September. Min Redningsplanke er den at spørge dig, om du tror, at Holm eller nogen anden vilde overtage min Part i Jelse-Skoven mod strax at udbetale mig 5 – 600 Kroner?

Er der nogen Mening i dette? – eller ved du noget bedre?

Jeg er Dag og Nat optaget af Bekymring og først og fremst for Bodde; jeg kan ikke skrive om andet. Vaalandspibe-Sagen har jeg gjort mig bekjendt med; de vil nok begynde at rumstere deroppe. Jeg haaber, at Exprop – nei jeg gider ikke skrive mere derom, jeg kan virkelig ikke. Lad mig snart høre fra dig.

Din hengivne Broder *Allik*.

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 14d Sept. 1893.

Kjære Mester! jeg vil strax glæde dig med, at jeg ikke nu er fuldt saa nedtrykt som du kanske tror, efterdi vi fik en saa temmeligt nedslaaende Besked fra Boyesen. Jeg havde nemlig allerede paa Forhaand hørt saa meget om de fortvivlede Tilstande i America, at jeg havde faaet en stor Skræk for at sende Alexander did. Og ved et lykkeligt Træf kom jeg paa at spørge vor fælles Ven Arne Haabeth, om han vilde anbefale Gutten paa Aalgaards Fabriker – du ved her i Nærheden. Og – kort at fortælle: det gik i Orden, og nu er Alexander der som Arbeider – dels til Brug ved hvadsomhelst og fortrinsvis som Væver. Saaledes er den Sorg foreløbig slukt, men jeg skriver til din Boyesen med Tak og Forbehold af hans Venlighed, hvis vi til Vaaren eller, naar der blir bedre Tider, vil sende ham. Best var det, om han klarede sig hjemme.

Jeg haaber, at du og dine nu har lyse Tider og den forunderlige Fred og Ubekymrighed, som følger os i det Fremmede – især i Førstningen. At vi har det gennem-sort vil jeg kun løseligt berøre, dels fordi det bare kan bedrøve dig, og dels fordi alting kan forandre sig, og endelig fordi vi har havt det saa godt, at noget ondt maatte der jo komme.

Men jeg kan umuligt skrive mere; du maa tage det som det er; en anden Gang bliver det bedre med mig. Beate hilser.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Edvard Brandes.

Stavanger den 6te October 1893.

Kjære Ven! Tak for Baby. Jeg er saa bange, hun faldt Jer besværlig tilslut? – ligesom jeg hellerikke synes om, at hun nu har haget sig fast i Feilbergs. Idetheletaget har jeg en vis Fornemmelse af, at det var en mindre vel overvejet Reise, jeg slap hende ud til. Naar det bare kunde have den Virkning, at hun kom hjem i en roligere og fornuftigere Stemning; – tror du det?

Egentlig gjør jeg mig kanske for megen Sorg for mine Børn; de er jo slet ikke saa mislykkede. Men – saaledes var min Far ogsaa, og jeg tror desuden, det er værre, naar man føler sin økonomiske Afmagt.

Alexander, som var min store Bekymring i de siste Aar, har uformodet entpuppet sig som en ivrig og høist tilfreds Arbeider ved en stor Fabrik 2 – 3 Mile herfra, hvor han lærer at blive Væver. Det ser jo for os noget underligt ud, at en af vore slaar sig til ro med saadanne Udsigter for Livet. Men efterat jeg selv har følt, hvor umuligt det er at anvende en saadan Søn, opdraget og tilvænnet som han, naar de først give tabt overfor Examen, blive liggende forat repareres privat og prøve omigjen og omigjen paa denne Examen, som hartad ikke har noget Værd, hvis den ikke tages ganske selvfølgelig i en Fart som et foreløbigt Trin – ser du Cancelli-Stilen, som begynder at fordærve mig! nu havde jeg glemt, at jeg begyndte Sætningen med «efterat»! – nu kan det forresten være det samme; du forstaar, hvad jeg vilde sagt.

Jeg gaar ialfald mod denne Vinter med bedre Haab end ifjor. Guttene har det godt hver paa sin Kant; og naar nu Baby kommer hjem igjen, tænker jeg, hun har faaet lidt mere Forstand.

Det er dog underligt, at vi to ere komne til at underholde os om Børn. Det er naturligvis jeg, som er værst; men selv du – kan jeg mærke, maa tænke over dine Døtre paa en faderlig Maade, som er meget forskjellig fra vore tidligere Speculationer over Themaet; unge Piger.

Og om Literatur har jeg virkelig knapt et Ord at sige mere. Jeg læser med en vis spøgelsesagtig Gru dine Anmeldelser af Bøger, som jeg ved er idel Dreck. Jeg har ikke paa lang Tid kunnet komme over de første Sider i en ny Bog. Museum er bleven idiotisk; han, som heder Wied er ikke saa gal; Talsmanden Johannes Jørgensen, som skal forklare Eder alle Ting, er utaalelig, Lieutenant Bruns Bog om Sahara er meget god, usædvanligt god. Ellers ved jeg ikke, hvad der er at læse?

Med Bæven har jeg seet, at Georg udgiver Breve til sig fra Nietzsche – mon det er rigtig stavet? Bare der nu ikke kommer saadanne Fortaler, du ved. Du maa ellers hilse ham paa det venskabeligste; og dersom du kunde attestere, at du ogsaa ved, at jeg foruden Sygdommen ogsaa har været plaget af tungt Sind og Kummer, vilde du gjøre det lettere for mig, naar jeg skal bede ham tilgive, at jeg

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
modtog hans siste Bog, læste den, glædede mig ved den og ikke kunde komme
mig til at takke ham, førend – ja førend det blev som det pleier at blive, naar man
lader Synd hobe sig paa Synd.

Hils nu ogsaa din Kone saa hjerteligt fra os og tak hende, fordi hun har været
saa snil mod Baby; ogsaa de unge Piger maa du bringe vor Hilsen.

Og lad mig nu se, du ikke slipper Taget; men skriver igjen til mig; jeg trænger
sandelig til det

din hengivne *Alexander L. K.*

Johan Bøgh.

Stavanger den 18de October 1893.

Kjære Ven! vil du hjælpe mig til en blodig Hævn?

Du husker, jeg prøvede at redde Lars Hertervigs Navn fra Forglemmelsen, og
tilbød Nationalgalleriet et smukt Billede af ham, som jeg sendte til Christiania.
Nu har Directionen kort og godt erklæret, «at Billedet ikke vil kunne erhverves
for Galeriet».

Dette finder jeg at være en Tort mod Vestlandet, først naturligvis mod den
arme Maler, som blev ødelagt af disse Kammerater som Morten Møller, Carl
Hansen og lignende; dernæst har det ogsaa ærgret mig personligt, fordi jeg
synes, at naar jeg gjør mig saa megen Umage med et forurettet Talent, kunde de
taget noget Hensyn hertil.

Jeg har nu ikke Lyst til at forære Billedet bort – ialfald ikke til
Nationalgalleriet. Paa Auktionen efter Hans Sundt lod jeg det købe, mens jeg var
i Udlandet, fordi jeg viste, at det var et af Hertervigs beste Billeder, og jeg fik det
for 200 Kroner. Dette fortalte jeg Nationalgaleriets Direction og sagde ligefrem,
at jeg gjerne vilde have 300 og endnu heller 500, men forresten kunde de byde
mig, hvad de fandt passende.

Det samme Tilbud vilde jeg nu gjøre Bergen, hvis du tror, der er nogen
Mulighed for en Hævn. Billedet skal da strax komme.

Tror du derimod, jeg atter kunde udsætte mine fine Følehorn for et Afslag,

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
vilde jeg heller hævne mig paa den allerædlest Maade ved at forære Billedet til
Bergens Kunstforening, hvor der hang mange gode gamle Malerier, blandt hvilke
Hertervig med sin Lighed med Gørbitz og Dahl vilde passe udmærket.

Lad mig høre, hvad du raader til.

Ellers alt vel; jeg er naturligvis forlængst befriet for al taabelig Overtro
angaaende de bergenske Hestedoctorer, og jeg drikker min Vin – omtrent saa
glad som tilforn. Dog holder jeg mig fjern fra Brændevin og Taabak samt – ja
samt mange Ting, som ere gode; og jeg er mager og tør i Aanden.

Jeg har det egentlig temmelig kjedeligt.

Din A. L. K.

Georg Brandes.

Stavanger den 5te Novbr. 1893.

Kjære Ven! Du er rigtig rørende. Først sendte du mig ifjor din siste store Bog,
som jeg læste og glædede mig over – uden saa meget som at sige Tak. Men jeg
var syg – jeg forsikrer dig – meget sygere end jeg selv og de Andre viste, og dertil
sorrigfuld. Og nu igjen sender du mig Hiob Post – , jeg tænker, du mener, jeg kan
trænge lidt Gjenklang fra de Dage, da jeg ogsaa var med og skrev, og deri har du
mere Ret end du selv ved.

Hvad tror du, jeg nu skriver om Dagen? med denne min egen Haand og med
denne celebre Pen skriver jeg hele Stavanger By's Budget! – det dreier sig vistnok
kun om en halv Million; men du kan vel begribe, det er mer end nok for mit
Hoved.

Er det ikke i Anledning af Ladislaus – hvad Fanden hed han? – Bolsky? – at
du taler om en Fjærbusk i Kufferten?

Saaledes virker nu paa mig et Vink fra min literære Tid, dengang vi red ud,
saa det drønedes under Ross – forresten! der skulde ikke mange Dages Ophold i
de gamle Omgivelser til, forat jeg igjen skulde skyde Budgettet af mig og være
lige saa ivrigt med i alt det gamle og nye – kun tror jeg aldrig, jeg kunde finde
paa at skrive mer i de gamle Former. Jeg er ræd, B. B. ligte ikke, at jeg for nogen

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Tid siden skrev til ham, at jeg ikke kunde begribe, hvorledes han endnu gad finde op Smaapiger. Men det er mit Alvor. Jeg kan ikke tænke mig, at jeg nu skulde faa Lyst til at skildre Ungdom og Elskov og Piger – , jeg har forresten aldrig været flink med Pigerne – saaledes. Men jeg vilde forfærdeligt gjerne være stillet saaledes, at jeg frit kunde faa skrive om og for voxne Mænd – enten i den ene eller i den anden Form, – ja, jeg vilde endog ønske, at jeg kunde faa Tag i Politiken, – saa øde har jeg det.

Dig ser jeg endnu i Politiken og nu i Hiobs Post, som jeg meget beundrer. Det er et Velbehag at falde i de gode Skribenters Hænder, hvad det saa er, de skriver om. Og nu er vi alt saa gamle, at den gode Skrivemaade er den, som alt er gammel. Jeg saa Broder Edvard var ude og pillede ved Symbolerne; – jeg følte i hvert Ord, hvor han krummede sig under den snigende Tvivl: er det jeg, som er gammel? – jeg saa ham reise sig modig og klamre sig til det sikre gode Navn: I. P. – og alligevel! – alligevel kommer denne klamme Tvivl over os: har ikke Ungdommen Ret idag som igaar? – i 1890 som i 1870? Hvad er Sandhed? sagde Pontius Pilatus og vred sig som en Orm.

I Livets Længde maa man skifte som Bonden, der driver Vexelbrug, – kun at man aldrig – som han – maa begynde Ringen forfra igjen. Det gaar ikke an altid at dyrke det samme, de samme Former for Tanke-Meddelelser. Jeg er ligefrem lud-lei af mig selv og al Fortælling, af Vers, Novelle – puh! sjældent ser jeg en læseværdig opfundet Historie (for Ex. Flirt af Rudolph Lindau; han har noget tiltrækkende for min Smag). Derfor kommer med Aarene Trangen til Historie, til Forskning, Lærdom, tørt sikkert Stof, ordnet med gammel Snedighed, – Kritik er det vel, jeg mener. Derfor er du formodentlig endnu ung. Dersom jeg var *«well off»*, vilde jeg sidde i en stille Stue og skrive Visdoms-Breve til min Søn. Dette synes du kanske er noget tidligt og noget meget; og det blev vel ikke saa stort med Visdommen. Men paa en eller anden Maade maa jeg vist faa Luft tilslut, hvis det da ikke ender, før jeg selv ved Ord af det formedelst mit medtagne Hjerte. Det er ellers en fin Sygdom, som stiller sig selv og ikke generer mig: jeg har den bare boende som en stille Logerende, der nødig vil forstyrre Værten. – Tak for din Elskværdighed – og skriv er du endnu jillere. Hils Edvard og fælles Venner.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Jonas Lie.

Stavanger den 21de Novemb. 1893.

Kjære Jonas Lie! – jeg glemte selve Dagen, og siden skammede jeg mig forat komme bagefter, indtil nu, da de glimrende og dig saa vel undte Dage ere tilende; nu vil jeg bede dig undskylde mig og forstaa, at jeg kan glemme en Dag i den Ensomhed, hvori jeg lever, og hvor Intet minder mig om de Tider, da jeg ogsaa var med.

Saa jilt som du havde det i Paris, kan jeg nok forstaa, at det smagte at komme hjem til dette mærkelige Land, og lad mig ikke sige et ondt Ord om det; du ved selv best, at her er farligt at være længe. Men jeg ønsker dig inderlig tillykke med den Tid, du nu lever og med al den opsparede Glæde og Tak, som du nu endelig incasserer.

Jeg beder dig hilse din Kone og dine Børn fra os, og gid vi kunde mødes igjen til en liden Frokost.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Rigmor Feilberg.

Stavanger den 12te December 1893.

Til Rigmor Feilberg – min ukjendte Veninde! sender jeg Julehilsen og Lykønskning efter vel overstanden Skarlagens-Feber.

Den næste Feber blir værre, fordi det gjælder om ikke at overstaa den anderledes, end at Feberen forbliver latent i Blodet og varmer for Livet.

Du kan spørge din lærde Fader om, hvad latent betyder, og hos din kloge Moder kan du faa vide, hvad det er for en Feber.

Og naar du faar den, maa du tænke paa mig og paa mine gode Ønsker.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 16de December 1893.

Kjære Hr. Hegel! Baby er nu kommen hjem og har bragt os Hilsener fra Dem og Deres. Jeg takker Dem meget, fordi De har taget Dem af det forviltrede lille Menneskes Økonomi, som jeg dog haaber ikke har været altfor lig hendes Faders – saaledes som den *var*; thi nu har jeg lært, hvad *Deres* Fader med sin elskværdige Varsomhed gjentagende – eller rettere sagt: en enkelt Gang forgjæves forsøgte at lære mig. Ingen nye Oplag skimtes? – og naar De i Aar har været saa snil at besørge Baby paa min triste Conto, maa jeg være Dem meget forbunden.

Derimod blues jeg ingenlunde ved herved at tage et ordentligt Tag i Deres forhærdede Samvittighed, fordi De engang ifjor lovede mig en Pakke Bøger, som aldrig kom. Hvor blir den af?

Lille Gerd Drewsen, som skulde fulgt Baby her hjem, kom ikke med, hvilket næsten var godt, fordi Reisen var ualmindeligt lang og fæl – fra Onsdag til Mandag uafsladeligt i høi Sø. Baby er – ialfald i den Retning – sin Faders Datter, forsaavidt som hun ikke er syg eller ræd, dog maatte hun græde lidt, da de stod som værst paa Hovedet; men saa fandt hun paa at spise benløse Fugle, hvilket var slaaende ligt mig.

Her lever vi i Mørke og Storm. Jeg arbejder jævnt og er glad, saa længe jeg kan holde det gaaende med nogenlunde Interesse. Naar jeg hører fra den litteraire Verden, er det allerede, somom jeg ikke var med; – hvad jeg da forresten hellerikke er.

Med Børnene gaar det noksaa godt. Baby er jo fortvivlet grøn til at forlove sig, – men det – siger hun – ligner ogsaa mig. Min Kone var 16 og jeg 18 Aar, da vi forlovede os. Var ikke noget lignende Tilfælde med Dem?

De kan vide, jeg tænker ofte paa de gode danske Venner og paa Fru Julie og Kredsen hjemme paa Skovgaard. Men eftersom Tiden gaar, mister jeg Troen paa at komme derned igjen, og det er trist. Beate derimod er ukuelig; hun lærer altid, at Tidernes Ende er ikke endnu, og at vi ikke ere saa gamle og færdige som jeg synes.

Men hils i ethvert Fald Fru Julie ret inderligt fra mig, og lad mig se, De

Glædelig Jul!

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Dagmar Skavlan.

Stavanger den 24. Januar 1894.

Kjære lille Søster Dagmar! Hvor langt vi ere komne fra hinanden! jeg maa sende dig et Billede, forat minde dig om mig. Saaledes er jeg nu – paa det nær, at jeg allerede har raget af mig det herlige Peder Do-Skjæg, som jeg haaber, du vil beundre.

Jeg fik Brev fra dig i December – nærmest om Baby; men om vi kunde faa snakke sammen bare en halv Time, vilde det være saa meget jillere. Jeg vilde blandt andet ogsaa saa gjerne høre, hvorledes du med dit gode nøgterne Hoved kan følge det mindste Skridt med paa det aandeagtige – enten Kristofer Jansons Sjælevandring eller Spiritismen. Jeg kan slet ikke bringe mig selv over det første Trin ud af Virkeligheden. Det er mig ikke længer muligt at huske, hvorledes jeg forestillede mig Muligheden af en Tilværelse efter Døden – dengang da jeg, som alle andre, «troede» paa en saadan. Nu er det mig lige saa umuligt som enhver anden absolut Umulighed; og jeg kan end ikke et Øieblik fastholde den Tanke, at det, som er forbi, alligevel ikke skulde være forbi.

Jeg talte med Janson. Det var jilt en hel Stund, indtil han med en Gang forlod Jorden og svippede op i noget oversanseligt Tøv, som ikke var det ringeste klogere end alle de religiøse Dogmer, han netop saa «modigt» havde afklædt og bekjæmpet. Og han, som var kommen expres for at lette Folk for Autoriteterne, der har paatvunget Menneskene alle Overtroer og Fordomme, han var ikke klogere, end at han overfor mig vilde imponere med alle de bekjendte store Navne, der har bøiet sig for Spiritismen. Det er jo aldeles den samme Maade, som Præs terne før brugte: du vil vel ikke formaste dig til at være klogere end de Klogeste.

Janson er et svagt Hoved, som trænger til Religion og Fantasteri. Han er bleven færdig med en Form, forat falde i en anden; hans nye Overtro er ikke

Ellers lever jeg saa temmeligt udenfor. Embedet holder mig beskjæftiget; og det er en stor Lykke. Thi jeg tror bestandig, at min Lyst og Evne til «at finde op» var væsentlig udtømt; og om jeg nok føler, at mit Hoved er vel godt til at gaa tilgrunde i en Smule Embede, er jeg dog ingenlunde sikker paa, at jeg havde haft Kraft og Held til at finde en bedre Anvendelse for mine Evner, saaledes som vort Samfund er indrettet. Jeg mener derved, at vi ere for faa og for fattige til at underholde Talenter, som ikke hvert Aar selv præsterer saa meget, at de kan leve. Større Lande har Raad til at yde noget bare for at have de ualmindelige Hoveder gaaende.

Dertil kommer, at jeg med stor Sikkerhed fornemmer, at min Natur er for nærtagende til at kunne arbeide, naar noget hviler paa mig af Ansvar og Bekymring. Allerede de store Børn er nok til at gjøre mig uroligere end det kan gaa an for den, som helt skal leve sig ind i sine Tanker og give dem Form i Skildring af Livet.

Jacob Kielland.

Stavanger den 14de Februar 1894.

Kjære Jacob! Tak for dit Brev af 10de, som jeg skal beflitte mig paa at besvare saaledes, at dette Brev kan blive en Garanti for dig saaledes, at det kan vise sig, om jeg skulde dø, hvad du har endosseret for mig, og saaledes, at det skal være en klar Aftale mellem os, at du skal have Ret til af min Arvepart at tilbageholde, hvad der kræves til at dække min Gjæld for saa vidt den er dig vedkommende.

For det første har du altsaa laant 2000 Kroner for mig hos Gamle Christiansen, som du selv har givet ham dit Bevis for. Hvis der ikke staar noget i dette Bevis om, at jeg er den egentlige Skyldner, saa burde du faa det paaført. Men ialfald skal det fra min Side herved være erkjendt, at Gjælden er min, og at jeg i sin Tid har faaet Pengene.

For det andet staar du paa en Vexel for mig med Fred. Hansen, hvis Beløb jeg ikke husker i Øieblikket.

Og dernest anmoder jeg dig om idag at skrive paa en Vexel-obligation i

Sparekassen paa 2,500 Kr. Jeg vil bede om 500 mere, fordi jeg har saa fuldt af Regninger fra de foregaaende Aar. Absolut ingen ny Gjæld at stifte – som du forlanger, er endnu ganske umuligt; men hvad det daglige Forbrug angaar, indskrænkes det stedse. Derimod bliver Afdrag og Renter en stadig ny Gjæld, idet Fredrik maa lægge ud for mig, som aldrig har noget selv, og derved optræder Gjælden bestandig som ny forøget med Renterne. Lad mig høre snart fra dig.

Din hengivne *Alexander.*

Jens Z. Kielland.

Stavanger den 27de April 1894.

Kjære Jensemand! Du er velkommen hjemme paa den ene Ting nær, at jeg gruer for 17de Mai. Det har altid været mig en kjedelig Dag; men ifjor, da hele Omegnen om vort Hus var i Feststemning, hvad jeg ikke kan fordrage, – da svor jeg en Svor indvortes saa salt han var, – som Andreas sagde, – at saadan en Dag vil jeg ikke mere taale. Derfor har vi for iaar fastsat følgende Program: Else overleveres til Onkel Berent og Baby til Fredrik Hansen for at ligge der om Natten, og Beate og jeg reiser til Nærbø og kommer hjem den 18de om Formiddagen.

Skulde jeg nu have dig tumlende herhjemme i Huset, vilde det ogsaa være en Uro, men dog ikke værre, end at du ikke af denne Grund skal holde dig fra at reise hjem, hvis du blir færdig og ledig før; – du kunde jo kanske – hvis du vilde – følge med os til Nærbø? – til Aalgaard fik du ikke komme den Dag, fordi Bodde vil gaa i Procession med Arbeiderne og blæse paa Tuba i Snipkjole og lyse Buxer, – og jeg er ræd, han vilde genere sig for dig.

Altsaa kom du, naar du vil, nu har du Festprogrammet. Jeg er frisk og – jeg haaber – nok saa snil; men jeg kan nok forstaa, at de andre synes, jeg er lidt halvgal. Det er ikke noget at snakke om; jeg arbejder tungt med mig selv; men der er jo ingen anden Raad end at hænge i. Ellers lever vi nok saa godt og trænger til at faa dig hjem til Opmuntring.

Din hengivne *Pappa.*

Nils Collett Vogt.

Stavanger den 30te April 1894.

Tak for Deres nye Bog. Deres Vers ere blevne lidt monotone i deres Formfuldendthed, – for nu at begynde med at sige det eneste onde, der er at sige. Jeg vilde ønske, at De følte Trang til at behandle Formen noget voldsommere, noget lunefuldere. Som De kan vide, er det især Formen, jeg nyder; jeg er for gammel til at forstaa mig paa denne megen Pige.

Pagina 24 (Trykfeil 34), 42, 62, 85, og 98 har jeg særlig fæstet mig ved og høilig glædet mig over; og det er ikke lidet; jeg skulde ønske at træffe Dem og snakke og takke Dem rigtig.

Men hvorfor har De paa Forsiden af Deres Bog sat Bagsiden af Lorentz Dietrichson?

Deres meget forbundne *Alexander L. Kielland.*

Sofus Arctander.

Fra Stavanger Magistrat Stavanger den 23d Mai 1894.

De sig nærmende Storthingsvalg volder mig allerede mange ængstelige Stunder. Vilde De være saa snil at give mig Anslag paa juridisk Literatur nyttig for en uøvet og meget uvidende Mandtalsfører? – bare at finde en rigtig Grundlov, til at læse op af; – saa jeg ikke forleden i en Avis, at af Grundloven er der nu ikke andet igjen end Permen!

Og vil De ogsaa tillade mig at spørge om alt, som jeg maa faa Brug for at vide udover mod Valgene.

Deres ærbødigt forbundne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Jeg begynder et vanskeligt Brev. Min Indtægt er nu alt i alt 4500 Kroner om Aaret. Det vilde være uforklarligt for danske Forhold, hvorledes man overhovedet i min Stilling kan klare sig med dette. Men for det første er her billigt; Huset har jeg for en ubetydelig Leie (500 Kr) af mine Søskende; Jens, som læser til juridicum i Christiania, har ogsaa hovedsagelig Hjælp af mine Søskende, og dertil ere vi komne til en Sparsomhed inden Døre, hvis hele Omfang ingen kjender og som jeg hellerikke skal skildre Dem. Alligevel kan De nok tænke Dem, at det maa gaa jævnt bagover med øgende Gjæld; – men det var hellerikke det, jeg vilde fortælle.

Det er derimod om en Uddannelse for den yngste Søn Alexander, at jeg nu maa vende mig til mine Venner.

Han har fra September arbeidet som ganske simpel Arbeider i et Væve- og Spinderi. Og da han er bleven stor og stærk og omfatter dette med Liv og Interesse, synes jeg, at alt maa ofres forat skaffe ham den fulde Oplærelse. Men jeg har virkelig ikke mere at ofre. Dag efter Dag har jeg speculeret paa at finde et Object at laane paa; ingen i Slægten kan hjælpe; vi er alle ødelagte, og mine Søskende kan ikke strække sig længere end de har gjort.

Til et Ophold ved en stor Væve-Skole i Aachen fordres først 800 Mark Betaling af Udlændinge. Naar man satte hans Livs-Ophold til det tarveligste, vilde det vel alligevel med Reise etc. dreie sig om c. 2,000 Mark for et Aar; – altsaa c. 3000 Mark, som jeg ikke ved at opdrive ved egen Kraft.

Et Aar skulde ialfald for ham, der nu er 20 Aar, vel oplært i Skolerne og nu med 1 Aars praktiske Øvelse være nok; Cursus'et er beregnet paa 1 1/2 à 2 Aar.

Naar jeg nu lægger alle disse Bekymringer for Dem, er det fordi jeg i den yderste Trængsel vender mig til mine danske Venner. Vilde De tage under Overveielse, om det var muligt paa en eller anden Maade at yde mig en Haandsrækning i denne Sag. Jeg vil ikke tale om min Gjæld til Dem; jeg er kommen langt bort fra de Tider, da jeg tænkte mig en Mulighed af at komme paafode. Men stundom, naar vi er rigtig modige, tænker Beate og jeg, at kanske kunde der komme lidt lettere Tider, naar vi faar Børnene anbragte og selvhjulpne.

Dette er imidlertid meget sjældent. Vi gaar nedad i den daglige Pinagtighed,

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
som er meget værre end saadanne Slag som f.Ex. Ulykken med Babys Forlovelse. Saadant forvindes; og selv Baby har i al sin Anger og Beskjæmmelse faaet langt bedre Fodfeste i Livet end hun havde. Men den daglige Angst for at slippe igjennem, den er værre end alt. Jeg ved, det er retfærdig Straf over mig, der kom fra Velstand og en ubekymret Ungdom og troede, alt skulde gaa lige glimrende indtil Enden; – men det er lige haardt for det.

Jeg vil vente Deres Svar med Spænding; og lad mig samtidig endelig høre lidt om Fru Hegel og Deres. Vi er ligesom ganske skilt fra alle Venner i Danmark og fra Deres Kreds har jeg ikke hørt en Lyd paa mange Aar. I maa dog ikke helt glemme os.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Sofus Arctander.

Stavanger den 27de Juni 1894.

Allerede før Stortinget blandede sig i Bestemmelsen af Valgdag havde jeg spurgt Formandskabet og dette havde svaret: Slutten af September eller Begyndelsen af October. Jeg tænker, jeg vælger Mandag den 8de October. Men nu vilde jeg spørge Dem om, hvad Tid skal jeg bestemme mig? kan jeg vente med Berammelsen til ud i August? – eller bør det gøres før? – Og endnu et: jeg skal vel beramme Valgmandsvalg og Districtsforsamling paa en Gang? –

Hvad Dag har De tænkt at vælge?

Jeg gruer!

Deres forbundne *Alexander L. Kielland.*

Sofie Eide.

Stavanger den 13de Juli 1894.

Else beder om at faa sin Dukke og sin Trillebør ind til sig. Jeg generer mig for at bebyrde Dem med Trillebøren; men Dukken haaber jeg kan faa Plads i en Kasse,

forbindtligst *Alexander L. Kielland.*

Sofie Eide.

Stavanger den 25de Juli 1894.

Jeg har netop skrevet til Else, at hun maa komme hjem Onsdag den 1ste August. Min Kontorist Hansen vil da møde hende og bringe hende til JernbaneStationen Klokken halv sex.

Samtidig har jeg ogsaa maattet berede Else den Sorg og Skuffelse, at Kat ikke kunde indbydes til Aarre. Vi har tænkt op og ned; men Pladsen er saa knap, at vi desværre maa opgive det.

De kan tro, at dette gjør os meget ondt; det vilde have glædet de unge Veninder at følges sammen videre ud over Sommeren. Jeg synes idetheletaget, at det altid er vi, som har Dem og Deres at takke for saa megen Elskværdighed mod vor Datter.

Deres *Alexander L. Kielland.*

Sofus Arctander.

Stavanger den 29d Aug. 94.

Tak for den siste Hjælp. Har De Tid til endnu en Haandsrækning?

Sæt, der melder sig en Bygselmand, som siger, at hans Bygselsbrev er thing læst; men han kan ikke fremvise det, fordi det endnu beror hos Sorenskriveren. Derimod fremviser han Sorenskriverens Attest for, at Bygselsbrevet er thinglæst og forøvrigt i Orden.

Sæt, at der paa den yderste Dag kommer en hel Bande af saadanne.

Kan jeg tage imod disse Folk i Mandtallet paa Attesten uden at faa se selve Documentet?

De vil i høieste Grad forbinde mig ved et snarligt Svar.

Jacob Hegel.

Stavanger den 30te August 1894.

Kjære Hr. Hegel! – jeg fik i sin Tid Deres elskværdige og opmuntrende Brev, hvorefter jeg begyndte at haabe paa en Løsning af Vanskelighederne med Alexanders Ophold i Tyskland. Da De imidlertid skrev, at De vilde give mig nærmere Besked, naar De igjen havde confereret med Jonas Collin, har jeg ogsaa ventet. Og det er ikke saa at forstaa, at jeg nu skriver i paatrængende Utaalmodighed; men da vi nu nærmer os Høsten og Optagelsestiden ved Væverskolen, er jeg bleven ganske hed om Ørene, hvor jeg forresten allerede er hed nok, da jeg i Aar for første Gang skal administrere et Storthingsvalg! Jeg er i den frygteligste Stemning af Nervøsitet og Travlhed. De venskabeligste Hilsener fra os til Deres

Deres forbundne *Alexander L. Kielland.*

Sofus Arctander.

Stavanger den 5te September 1894.

Tak; altsaa tager jeg heller ikke uthinglæste Bygselsbreve; men Forpagtningskontrakter – uthinglæste – har jeg hørt nogen Tvivl om. Jeg synes ikke, de kan antages.

Nu er min Bekymring Læsningen af Grundloven og Valg-Kapitlet. Grundloven faar enda gaa an; Exemplaret af 1885 med de ny ankomne Tillæg faar jeg nok til, – og dog! hvordan Pokker skal jeg læse §§ 57 og 58?

Og nu dette elendige gennemfurede Valg-Kapitel! Skal jeg først læse det oprindelige med Udeladelse af det forandrede, saa Loven af 84 og saa den af 94. Eller skal jeg søge at mixe dem sammen? Se for Exempel paa den halvt fortærede § 17, hvoraf der kun er en liden Halespids igjen: «Enhver Indsigelse o.s.v.»

Noget gaar jeg fremad i Visdom, men Veien er lang, og jeg tænker, De er træt

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
af mig. Kunde jeg endaa faa komme op til Bergen og se paa Dem; men den 24 –
25 er ogsaa kritiske Dage for mig.

Da De altid forsikrer, at De gjerne vil hjælpe mig, bliver jeg ved; men det vil
ikke forundre mig, om De nu har for travelt til at beskjaeftige Dem med mine
Sorger.

Deres forbundne *Alexander L. Kielland.*

Sofus Arctander.

Stavanger den 11te September 1894.

Nei visselig! De er ikke bleven misforstaaet. Mit Brev gik, før jeg af Deres
erfarede om Eydes Indblanding, den jeg ikke kan forstaa. Thi Deres Standpunkt
til disse Fandens Bygselsbreve har hele Tiden været mig klart og til megen Støtte.

Deres Raad om Oplæsningen vil jeg følge; men – ja der var jo endnu, kan De
vide – en Række Spørgsmaal; men nu vil jeg give Dem Fred; De har sikkert nok
at gjøre. Jeg vilde saa gjerne reist op til Bergen og seet paa Dem. Men den 24 –
25 er ogsaa for mig kritiske Dage. Kun en Ting! Vil De se paa dette Exemplar og
sige mig, om jeg ikke kan bruge det til Oplæsning?

Deres ærbødigt hengivne *Alexander L. K.*

Bjørn Bjørnson.

Stavanger den 17de Sept. 1894.

Kjære Ven! – jeg hører, I ere komne. Jeg sidder midt i Valg og Mandtal og
glæder mig til en Aften i Musik og Fred. Vil du med din Frue og Frøken
Johannessen spise Aftens med os idag efter Concerten?

Hilsen til Fruen fra os venskabeligst *Alexander L. Kielland.*

Jens Z. Kielland.

Stavanger den 30te September 1894.

Kjære Jensemand! du gjør dig ingen Ide om, hvor fælt jeg har det. Jeg sidder i Kontoret, skjønt det er Søndag, og venter paa Klager over Mandtallet, der skulle være indleverede inden iaften Kl. 8. Jeg ved, der kommer en over 96 af Venstres Myrmænd. Sandsynligvis ville disse blive forkastede paa Valgdagen, og vi faar en hel Procedure og meget Stræv.

Forresten gaar Partierne og lurur udenfor Døren idag. Ingen vil ud med sin Klage, før de ser, om det andet Parti klager; men da vil de begge. Altsaa maa jeg sidde her præcis naar Kl. slaar 8 og se, hvad der kommer. Saa skal alle de paaklagede tilsiges! og alt være i Orden til Fredag. Hansen har været syg og skranter fremdeles. Lars er gaaet tilsengs for 4 Uger. Jeg er meget plaget; men holder mig godt og glæder mig til næste Søndag.

Hils Tycho og bed ham skjænke mig en deltagende Tanke i min gruelige Stilling. 900 Stemmeberettigede flere end ifjor; deraf de 400 kastede i Hovedet paa mig den siste Dag!

Men jeg bliver fuldstændig maniaque, hvis jeg tænker paa det længer.

Du skal gaa op til Brandes og hilse paa Familien.

Dersom de optager dig vel i Huset, er de uhyre snille Mennesker beggeto.

Mamma og Baby vil sætte sig i Bevægelse med en Sofapude. Else er sød, Papegøien sur.

Og Haven kan du tro er glimrende. Her er nemlig et Veir, som under alle andre Omstændigheder uvægerlig vilde henrykke mig til Aarre. Stille og varmt Solskin – Uge efter Uge. Solsikkerne holder sig ret op med uhyre Blomster; Græskarret paa Altanen voxer lidt og de to nede i Haven lidt bedre; men de er alligevel altfor smaa. Carl Havemand har ryddet; Markisen er nede, den vilde Vin i din Bue rød, Lindene tætte, Roser og Ringblomster – og jeg nedsænket i Politik, Strid, Mandtal.

Her er en deilig Concert iaften. Beorecz ungarske Capel med en Besætning, som minder om vor Kvartet. Kommer de til Christiania, maa du høre dem. Det er udvalgte Kunstnere i den østerrigske Stil.

Nu har jeg skrevet et langt Brev; lad mig nu se, du forsager de fristende Brevkort og skriver ordentlig. Mamma og Søstrene hilser.

Jens Z. Kielland.

Stavanger den 16de October 1894.

Kjære Jensemand! Vi fik idag dit rystede Brev om Urolighederne foran Politimesteren. Jeg har aldrig seet noget sligt, men jeg kan godt forstaa det uhyggelige Indtryk. Kan nogen forstaa, hvorfor Politiet *altid* skal komme bagefter? Her kunde jo alle vide, at der maatte blive Uro; hvorfor da ikke et Par Heste paa Vagt i Gadernes Ender? Mit Hjerte er altid mod Politiet og for de knuste Ruder – d. e. at de knuses.

Det har vel været en glimrende Tid – disse Dage. Og du har vel ogsaa seet den anden Side af Sagen – nemlig Glæden over, at endelig de rigtige Nord mænd har seiret i Hovedstaden. Du skal ikke bryde dig saa meget om en saadan Politicraval. Folk har paa en vis Maade Ret overfor en saadan Optræden som Hesselbergs, og jeg finder ikke, at det er saa ubegribeligt bundraat at slaa Ruder ud. Jeg tilstaar, at det for mig er mere tiltalende end det stille Tryk fra oven. Det høres ganske vist, somom det kom fra Helvede, naar en saadan Menneskesværm bryder frem, og der er jo god Anledning til at korse sig over Fru Hesselberg, de uskyldige Børn og Ruderne! Men der er dog den dybeste Ræson i Stenene. Lad dig ikke forvirre. At det, du saa, aldrig vil glemmes, det er vel nok. Men husk paa, at dit Raseri maa ikke falde over den, der slog Ruderne, eiheller over de taabelige Betjente, men over Fædrelandets og Nationens Fiender. De, som har villet forraade os til Sverige, skulde jeg rolig stille op mod en Mur, og lade dem skyde. Husk paa, at alt, hvad der fra det norske Høire har været gjort i de siste 10 – 20 Aar, har været Landsforræderi og intet andet.

Her er nu forholdsvis Ro i Contoret. Jeg kom for mit Vedkommende vel fra Valget, og jeg tror, Folk fik Tillid til mig. Men det blev jo ikke den Lettelse, jeg havde gjort Regning paa, da jeg er ganske vis paa, at vi faar Valget omigjen til Vaaren.

Men om jeg saa skal have enda mere Stræv og Plage, vil det være mig en Vederquik at se Høire faa paa Næsen, og det skal de faa – ganske sikkert.

Vi vilde til Aarre – Andreas, Fredrik og jeg den 26de October. Men tænk dig: her er Tørke; og i de siste Dage er her Frost, klar, høi Vinterhimmel med NordOst og Nattefrost. Lykkeligvis ser jeg i Almanaken to Firtaler – □ – omkring den 30te, saa jeg haaber, vi kommer afsted i en Hvirvelstorm; men Vand! Vand! – vi faar rykke dem i Rumperne! Hils mine Søsken og alle gode Venner. Mamma, Else og Baby hilser dig paa det kjærligste.

Din Pappa.

Beate Kielland.

Stavanger den 4de November 1894.

Kjære Beate! Stavanger Magistrat vil tilskrive dig et behageligt Brev Søndag Eftermiddag Klokken halv 4. Kaalhovedet baalkoger; «de unge Kvinders Forening» – de holder «Grand Hôtel» i alle Værelserne ovenpaa; Fredrik har været i Gyngestolen og som du vel kan vide er der altfor varmt i Dagligstuen. Jeg vilde særligt meddele, at man ikke behøver at være mange Timer fra hinanden for at mærke, at i den Alder, vi nu er naaet, er man aldeles uundværlig for hinanden.

Nu ved jeg akkurat ligesaagodt, somom jeg sad i dit inderste Hjerte, hvor jeg jo ogsaa efter Sognepræst Gjesdahls Foranstaltning den 18de September 1872 bør sidde, – jeg ved præcis, hvad du tænker – nemlig! kan han nu se!

Men denne Tanke er yderst lav og i enhver Henseende daddelværdig. Istedetfor – som Konerne altid gjør – at komme med det velkjendte Apparat: Ja! ja! naar jeg engang ligger i Jorden med et lidet skjævt Trækors over mig; thi andet faar jeg vel ikke, – da – ja da vil han erkjende o. s. v. – istedetfor at komme halende med Trækors og Kisten, skulde begge Parter vide dette, at man ikke kan undvære hinanden – saa fælt som det er at være gift. Og især Konerne. Thi har en Mand bare en Seng og en Kakkelovn, kan han sagtens finde sig en ny Kone; hvorimod halvgamle Enker, som ikke ere forgylt i begge Ender, staar i lav Pris.

Altsaa: den gjensidige Uundværlighed betragtes som given; der er ikke mere

Og derfor skal man være yderst taknemlig for alle temporelle Adskillelser – og naar man mødes igjen, skal man ikke med bitter Triumf sige: saa du nu; – du kunde ikke o. s. v.; men man skal være stille indvendigt overbevist om, at man maa have hinanden, – ikke saaledes som der prædikes, at man skal bære over – det skal man slet ikke; man skal tugte hinanden dagligen, men aldrig trive til det skjæve Trækors, – i sikker Forvisning om, at man hører sammen selv i Kampens Bulder. Derfor tror jeg, at hvis vi kunde faa en Statistik over Ægteskabernes Lykke, vilde Søfolkenes vinde Prisen – tiltrods for alt det overdrevne Snak om det, man kalder Utroskab. Jeg vilde gjerne udviklet nogle letfodede Theorier om Utroskaben; men Mørket falder paa, og Magistraten vil i en god Samvittigheds rene Søvn samle Kræfter til Middagsmaden. Hils alle gode Venner!

Din hengivne *Alexander.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 7de November 1894.

Kjære Hr. Hegel! jeg har til en vis Grad fulgt Deres Raad, idet jeg har søgt Haandværkerstipendium for Alexander og gjør Regning paa at faa en 6 a 800 Kroner. Derimod kunde det ikke nytte at sætte ham i noget Arbeide, før han ogsaa havde lært Theorien, hvorfor jeg – saa meget som det sved i Indvoldene – ved god Hjælp fik stillet et Laan paa Benene, saaat Alexander fra 1ste October gaar i Væverskolen i Werdau i Sachsen, hvor vi fandt, at det var noget billigere end i Aachen. Han har det meget godt.

Siden Deres siste Brev har her været en fælles Ven Bjørn B., af hvem vi fik høre om Deres og Fru Julies Udflugt til Berlin og om alle paa Skovgaard. Vil De hilse Deres Frue og Børn, Frøken Bache og gode Venner og glem ikke, hvad jeg hovedsagelig skriver for idag, at sende mig Ibsens nye Bog, saa snart den bare er færdig. Skjønt der er saa lidet igjen af Forfatteren i mig, og skjønt det nærmest er mig pinligt under mine nuværende Omstændigheder at tænke paa den Tid, er det mig dog endnu pinligere, naar hele Gaasestien snadrer op om en ny Bog og saa ikke faa læst den før bagefter.

Sofus Arctander.

Fra Stavanger Magistrat Stavanger den 16de November 1894.

Hr. Borgermester Arctander! Tre Spørgsmaal, hvis De tillader:

1. Igaar holdt vi et Valg paa Forligelsescommissair-suppleant, og i Urnen fandtes to trykte Stemmesedler paa samme Mand saaledes sammenbrættede, at vi alle vare enige om, at de maatte være afgivne af den samme Vælger. Nogle mente, at efter Analogi fra den nye Lov om to lige Sedler i samme Konvolut ved Storthingsrepræsentantvalg, maatte den ene af disse Sedler tælles med. Jeg mente derimod, at for det første gjælder Loven bare Storthingsvalg, og for det andet er det anderledes med de Sedler, som ligger inde i en Konvolut end ved et Valg med løse Sedler, hvor den, som putter flere nedi, kan gjøre Regning paa, at de skilles i Urnen og saaledes alle kommer til at tælles. Hvor det kan paavises, at flere har ligget sammen, bør de derfor – mener jeg – alle forkastes, saa at ialfald alle kan se sig for, og de, som have underfundige Hensigter, paa Forhaand kunne vide, at de resikerer at miste sin Stemme. Min Mening seirede med 7 mod 4 eller 5. Er De enig heri?

2. Ved kommunale Valg er det bleven Skik at sætte i Avertissementet: Stemmer modtages fra 5 til 8. Jeg mener derved at give Vælgerne et Vink om at møde i denne Tid; men jeg anser mig ikke berettiget til at afvise den, der kommer et Minut over Klokken 8. Hvis Strømmen af Vælgere endnu paa den Tid ikke kan siges helt at være stanset, vil jeg, at man skal give lidt Tid, sende et Bud nedi Trappen og i det heletaget ved Samraad med Valgbestyrelsen ved et Skjøn afgjøre, om Fremmødet kan ansees at være slut; – ja – jeg har endogsaa drevet det til at paastaa, at om nogen kom, efterat Optællingen var begyndt, skulde han faa Lov til at lægge sin Seddel i Urnen. Dette siste har jeg dog tænkt paa at opgive af Hensyn til den Omstændighed, at Valgets Hemmelighed vilde lide Skaar, naar man efterpaa optog denne ene eller disse enkle Sedler. Andre mener derimod, at naar en Valgbestyrelse har Ret til at beramme Tiden, saa menes derved ogsaa Slutningen paa Tiden, og som Følge deraf vil de lukke bums paa Minuttet. Vil De

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
ikke være enig med mig i, at der maa bruges Ved og Forstand, og at der maa ventes en rimelig Tid selv efter det averterede Klokkeslet, indtil man «skjønner», at nu er det slut med Fremmødet?

3. Eyde fortalte mig, at han havde forstaaet Dem saaledes, at De ved Formandsvalget vilde sidde med Protocollen – jeg mener Mandtallet – og stanse alle, som De ikke kjendte, før han fik puttet Seddelen ned.

Jeg tager ogsaa Mandtallet med og opfordrer Formandskabet til at stanse alle, om hvis Stemmeret de har Tvivl eller som er ukjendt. Men jeg tør ikke selv stanse alle de, jeg ikke kjender; thi det vilde vist blive mer end Halvparten, og det gaar ikke an at opholde Valget i lange Timer af den Grund. Paa den anden Side er det yderst utrygt som det nu foregaar – med en Strøm, der trænges om de to Urner – vi har ikke fler; thi i Almindelighed vil Valgbestyrelsens Tvivl først komme til orde, naar Vedkommende har sluppet Seddelen nedi, og da er det for sent. At lege Opraab med delt Mandtal og en hel Dags Plage for Vælgerne, vilde vel være ligefrem ulovligt?

Jeg tænker at sætte en Advarsel i Aviserne af det Indhold, at alle maa være forberedt paa at legitimere sig, før de faar stemme, samt opfordre Vælgerne til at kontrollere hinanden saa skarpt som muligt, – nærmere kan jeg ikke se Syn paa at komme det. Jeg har derfor tænkt at blive færdig med mine 2500 fra Kl. 5 til 8 – med den under 2 omtalte forstandige Udstrækning af Tiden over 8.

Herom vilde jeg være meget forbunden for et Par Ord fra Dem.

Deres ærbødige *Alexander L. Kielland.*

Edvard Brandes.

Stavanger den 20de November 1894.

Kjære Ven! Det kan ikke nytte at spille den første Side med Betragtninger over, hvor længe det er siden. Men længe er det, og meget kunde vi have havt at snakke om imens. Vi vil let springe hen over det, som er hændt os begge og se at knytte de gamle Traade igjen, for ikke helt at flyde fra hinanden. Vi nævner ofte dig og dine og nu i det siste især, fordi vi gennem Jens hører, at I er saa snille med ham for gammelt Venskabs Skyld. Idetheletaget har jeg for min Del ophørt at existere

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
som det Enkeltvæsen, jeg var; og jeg er nu ikke andet end den forvirrede Aarsag til, at der er en Del andre Mennesker i Verden, som jeg er ansvarlig for og som jeg skal skaffe Plads. Hvilket skrækkeligt Bedrageri Livet er paa Grund af den Forplantning af Slægten! Og hvor har vi ikke alle ladet os narre.

Der er nemlig intet af det gale eller dumme, som man selv gjør, der svider saaledes i Indvoldene, som det Børnene gjør – saaatsige paa vor Conto. Og vi maa jo endda være glade, naar vi ikke har sat helt mislykkede og lastefulde Efterkommere. Du vil af disse nye og vise Betragtninger se, at jeg holder mig fremdeles som en fremragende og vidtskuende Tænker. Men min øvrige Forsumpelse kan du vel begribe skrider raskt fremad; og dog tror jeg ikke, der skulde meget til forat jeg igjen kunde komme til Live, om jeg var blandt Mennesker, – ikke saa, at jeg nogensinde mere kan tænke mig at skrive – at finde op noget; men dog forsaavidt blive levende, at jeg kunde indhente Jer andre i Interesse for Folk, Bøger og Begivenheder, som jeg nu aldeles ikke kjender eller fornemmer noget af. Men jeg indser ikke, hvorledes dette nogensinde skal kunne ske. At bevæge mig videre opad Embedsstigen, vover jeg ikke; jeg har nok med at holde mig paa Stolen her, jeg er.

Fra den Verden, som før var os fælles, hører jeg ingenting, og nu falder det mig ind, mens jeg skriver, at jeg næsten ikke har andet at fortælle dig end om mig selv. Det maa altsaa ogsaa være Forsumpelse og end yderligere et Tegn paa, at vi burde snakke sammen et Par Dage, for rigtig igjen at finde Traadene.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Kitty L. Kielland.

Stavanger den 14de December 1894.

Kjære Kitty! Midt i alle mine Bedrøvelser har jeg læst med stor Nydelse Ibsens nye Bog. Jeg er ganske forskrækket over, hvor høit han rager over alle andre. – Ja – tilslut er selv jeg næsten bleven glad i det fantastiske og uvirkelige ved ham, som er min Natur saa imod. Jeg finder, at Rottejomfruen, som tager sig af de smaa Børn, der ikke elskes, er baade dybere og finere og langt sandere end H. C. Andersens Historie om en Moder, som dog er af høi Rang. Niobe vilde hævde

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Forældrene, holde dem Ansvar et fra Livet; deres Kjærlighed til Børnene var slaaet fast, det var det gamle sikre: at Faders og Moders Kjærlighed den er given, den er Patent. Se hvor langt dybere denne gamle Satan gaa os paa Livet og viser, at den meget lovpriste Børne-Kjærlighed hos Forældrene er Ansvars-Tryk og Skinsyge, mens man har dem, og ond Samvittighed naar de mistes.

Men ve os alle for alt det Sludder, vi nu skal høre og læse om den liden Eyolf. Og ve de troløse Danske, som har spoleret den vigtige Replik om Krykken. I Kjøbenhavn vil en Skuespillerinde neppe have Autoritet nok til at føre denne Replik gennem uden Fnisen i Publikum. Men det har de netop godt af – de Afskum.

Af Smaating i Stykket beundrer jeg næsten mest, at lille Eyolf efter Scenen med Rottejomfruen siger til sin Tante: Tænk! nu har jeg ogsaa seet Rottejomfruen. At det gamle Spøgelse kan huske, at netop saaledes former en Oplevelse sig for en Gut. Ser du Ibsen, saa maa du paa mine Vegne bøie dig ned til Jorden 3 Gange, men du behøver ikke at sige noget.

Din hengivne *Alexander*.

Jacob Kielland.

Stavanger den 24de Januar 1895.

Kjære Jacob! – jeg gratulerer dig oprigtigt til din Decoration, som jeg ogsaa haaber har glædet dig, og som jeg tror, alle synes, du kan bære med Ære – naturligvis med Undtagelse af nogle Elskeliges Misundelse i Herren –

Men dernæst er det bare Penge og Bekymring. Du maa være saa snil at sende strax Resten af Pengene til Alexander, – det er jo 200 Kroner. De 1000 slog altsaa til for Reisen, fire Maaneder og de 400 Mark til Skolen. Jeg havde ikke ventet mig det stort anderledes, men hvad nu? Du synes kanske, at det kunde jeg tænkt paa, før jeg sendte ham. Jeg skal dertil svare dig, at naar jeg ser, hvorledes det gaar mig og bestandig forudser, at det vil gaa værre, saa lever jeg ikke videre i Letsindighed, men i et Mismod, som gjør stump, og spørger jeg mig selv, hvorfor jeg overhovedet lever videre, saa er det, fordi det ikke vilde være bedre for mine, om jeg var borte, og – naturligvis først og fremst – fordi ingen af os Mennesker

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
kan slippe Haabet om, at det kan blive bedre – allermindst jeg, som i det længste
har været en åbenbar Tilhænger af Micawber, som lærte: *something must turn*
up.

Jeg slider altsaa videre og tager dig med enten du vil eller ikke. Stipendium
faar jeg vel for ham til Vaaren – kanske 800 Kroner; men før han blir færdig,
maa jeg vel regne paa, at han koster mig 1000 Kroner til; jeg havde tænkt mig
2000 Kr. Hegel, som virkelig fra først af lovede mig Hjælp, har paa en
afgjørende Maade afslaaet. Det er jo ikke muligt, at være sint paa Folk, fordi de
sidder paa sine Penge, men jeg tilstaar, at jeg synes, den unge Hegel er
anderledes end den gamle, og jeg hører, han har et knebent Ry.

Men naar jeg nu altsaa har denne Søn ude, og han jo paa en vis Maade *maa*
have Penge, og jeg ikke har nogen Ting, jeg kan sælge og Ingen, jeg kan henvende
mig til, saa ved jeg ikke andet end at spørge dig, om du kan faa laane mere hos
Christiansen?

Herpaa venter jeg dit Svar iovermorgen og kan du, saa send heller 3 – 400 Kr
til Bodde.

Din *Alexander*.

Jens Z. Kielland.

Stavanger den 16de Marts 1895.

Kjære Jensemand! – jeg er jo noget formildet efter dit Brev af 12, – især fordi
jeg altid blir saa ræd, naar nogen sveder om Natten og vaagner trætt, fordi det
altid staar for mig som de uhyggeligste Tegn paa Brystsyge. Du husker din
Moders Brødre, som alle døde, da de var voxne, og jeg har altid været saa glad,
fordi I alle har holdt Jer saa godt. Nu maa du Bitterdød ikke blive syg – hører du
det! Mamma tager det roligt og siger, det er Influenza; hun sender idag Piller og
Jern. Tag nu dem flittigt og gaa lange Turer og røg ikke; men skriv ordentlige
Breve hjem til dine Forældre og vær en fed og from Dreng hernede.

Det er sandt, hvad du siger, at nu ser det galt ud i Politiken. Nu skal vist vi
ogsaa nedover i Reaktion. Du, som er ung, faar kanske se Opgjøret, naar Tiden

Den tyske Keiser driver det maaske paa en eller anden Maade til en Yderlighed, og gaar der bare et Hul etsteds, saa vil Verden rette sig op igjen. Men det er besynderligt, hvorledes Slapheden kom paa et Par Dage. Havde vi slaaet dem her i Stavanger – ja, det havde vel ikke hjulpet; men det ser dog ud saadan bagefter, at de smaa Begivenheder frembringer de store Omslag. Rettest er det vel, at Begivenhederne følger med Nødvendighed af de store Bølger i Folkenes Liv. Under saadanne Omstændigheder er der ikke mange, som har Kraft til at bevare sin Stridighed, og Frafaldet vil visselig vorde stort. Men du, som er ung, maa holde dig og mindes, at hvor galt det nu skal gaa os Norske en Tid, saa kommer den gode Tid igjen, og det gjælder om at holde sig færdig og aldrig bøie af.

Mamma hilser hjertelig og beder som jeg, at du vil passe godt paa dig.

Din hengivne *Pappa*.

Sofus Arctander.

Fra Stavanger Magistrat. Stavanger den 26d Marts 1895.

Tak for alle Instruxer og Apparater for Rørlæggerne, som jeg ikke interesserer mig det ringeste for; men De skal se, det kommer. Der gives ikke længer den kommunale Smørklat, som jeg ikke tilslut faar Interesse for og beskjæftiger mig med – ganske som om det var Alvor og Fornuft. Et Embede er ligesaa farligt som Drik, og jeg er allerede aldeles forfalden til det kommunale, som var min Vederstyggelighed, og er det endnu i mine klare Stunder.

Idag vil jeg saaledes skrive ganske alvorligt til Indre-Departmentets 2det Civilcontor og spørge, om De skal faa Deres Urner tilbage, eller om jeg ikke heller bør beholde dem – som den, der har hyppigst Brug for disse oplivende Gjenstande.

Deres Udlæg maa De sende som Krav med Attestationer, Segl og Bilag, om jeg muligens kan faa Beløbet anvist. Min Udgiftsregning! – jeg maa le! – 10 Kroner til Smørogbrød, andet ved jeg virkelig ikke.

Men ellers gaar jeg i denne Tid halvt i Svimen. Jeg tør næsten ikke tænke paa Politik, for jeg blir saa skrækkelig sint. Det er en aldeles urimelig Skjæbne at

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
sidde herborte med Ansigtet mod Vest, mens de bag vor Ryg laver sig til – ja, hvad er det, de laver til? Tænk om Kongen finder paa at tage med sig nogle Sol dater, naar han kommer igjen; bare nogle faa, saadan midt imellem, saaat Høire kan faa kalde det for en passende Garde, mens det alligevel skal virke som Vaabenmagt! – og her skal man sidde i disse Fandens Smørklatter!

Deres venskabeligst forbundne *Alexander L. Kielland*.

Kitty L. Kielland (avskrift).

Stavanger 28 Marts 1895.

— — — Nu skulde det bare mangle at vi fik et valg til. Der er ikke megen grund til at tro det; men det kan hende at venstre har bedre kort paa haanden, end jeg ved om. De historier, man har betroet mig, er ikke værre end, at en fanatiker som Klouman nok kan faa dem stukket tilside. Jeg ved ikke hvad der bor i advokat Smedal, han siges jo at være venstre, men han er lidet kjendt her. Der kommer neppe mere ud af det end ubehageligheder for høires mænd, og ikke vilde der heller være vundet noget ved nyt valg; frafaldet voxer og vi gaar mod reaktion. Det er trist, men noget ynkeligt for folket er det ikke. Ullmann har ret, lad dem bare prøve sig! Men de er rædde selv – de svenske. Reactionen er der, naar begge er rædde for hverandre, da blir det til ingenting – som nu, bare frafald og denne elendige kritik af førerne. Skulde jeg ikke vride nakken om paa fru Vullum, som har sammenlignet vore førere med de kaalhoder i 1864. Dansk stormandsgalskab og vigtigpereri og en uretfærdig behandling af hertugdømmerne, som i meget ligner Sveriges forsorg overfor os – det var 1864. Men hvis vore førere har roet os forlangt ud, er det ynkeligt at lade dem i stikken. Det er ikke Steen – ja ikke engang Ullmann, som har skyld, thi de har gaaet den rette vei, den eneste vei, der skal gaaes; men bølgen falder her som overalt; vi i Norge kommer altid sidst, derfor har vi holdt os længst mod reactionen. Intet maa angres; de faa maa staa fast som stene i den strøm, der nu maa løbe sit elendige løb nedad. En tid kommer, som igjen vil bygge paa de stene, som stod fast; og da vil intet menneske længer bry sig det ringeste om alle de kloge hoder, som var saa flinke til at forklare, hvem sin skyld det var, og havde den ikke gjort

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
det og den gjort det – og alt dette tøv – . Nei ære være de, som førte an, dengang
her var liv i os; lad dem føre det hele ud; hvad er det dog tilslut for uslinger, vi
har imod os! Skylden ligger mindst af alt hos førerne. Det er partiets øverste lag,
som gir efter for den reaktion, som følger med alderen og med mangelen paa
evne til at acceptere det ny og unge, som voxer op. Tiden egner sig ikke for
ungdom; den tid, vi lever, er for os gamle – med andre ord: der er reaktion. Ja
ogsaa de kloge hoder, som viste saa godt, hvis skyld det var; jeg ser fremfor alt et
hode, som burde staa paa en stage – og det er den falske Thommesen; engang vil
alle forstaa, hvad han har skadet. – – –

Din heng. *Alexander.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 25de April 1895.

Kjære Hr. Hegel! – vil De gjøre mig en Tjeneste?

Fra Ernst Bojesen har jeg idag modtaget et Brev, som han – ganske vist med
Vilje – har undladt at datere, hvori han meddeler mig, at hvis jeg ikke inden 1ste
Mai! udtrykkelig forbyder det, vil han optage i sine Juleroser noget, som jeg
engang har skrevet i Fru Hennings Album.

Jeg har idag sendt det udtrykkelige Forbud; men jeg tvivler ikke paa, at E. B.
putter mit Brev væk og først finder det, naar det er for sent. Derfor beder jeg
Dem være saa snil at sende en Mand op i Bojesens Kunst-Røveri og forvisse sig
om, at mit Albumblad udtages af Texten, hvis det allerede er kommen saa langt,
samt paa mine Vegne meddeler E. B., at dette er Alvor. – Jeg har forresten ingen
Anelse om, hvad jeg skrev til Fru Hennings, men den Bojesen taaler jeg ikke.

Hilsen Deres forbundne *Alexander L. K.*

Chr. H. Holfeldt.

Stavanger den 4de Mai 1895.

Kjære Holfeldt! – vil du gjøre mig en liden Tjeneste med al Discretion.

Min Datter Baby er nu snart færdig med sin Middelskole-Examen, som hun har læst til med stort Mod og Udholdenhed efter hendes uheldige Debut i Verden, som du vel har hørt om. Nu har hun paa egen Haand forhørt sig om en Gouvernante-Post, og hun er kommen i Forbindelse med en Familie paa din Kant, om hvilken jeg vilde bede dig give mig lidt Besked. Det er en Mand ved Navn Hansen, som er Værftsbestyrer – eller noget lignende paa Fævig ved Arendal. Kjender du ham? – Jeg vilde bare vide, om det er en skikkelig Mand, i hvis Hus vi kunde betro Baby. Jeg har sagt Baby, at jeg vilde spørge dig; men hun har udtrykkelig bedet mig gjøre det paa en saadan Maade, at det ikke faar Udseende af, at hun venter eller forlanger noget fint Hus – eller sligt; det er mig bare om at gjøre at vide, at Manden ikke – for Exempel drikker og fylder Huset med Byldreri og slemme Personer, men er en jævn fredelig Mand med en anstændig Karakter. Vil du snart skrive mig nogle Ord om det, og forresten ikke nævne noget til nogen; Forhandlingerne ere endnu i sin Begyndelse, og jeg vilde ligesaa nødig som Baby, at de Folk skulde faa Fornemmelsen af, at vi var fordringsfulde.

Hvad selve Sagen angaar; at sende min Datter ud som Gouvernante, saa er det virkelig noget, jeg ikke kan sætte mig imod – ja jeg vil igrunden ikke heller. De unge Piger maa nu absolut «gjøre noget» – ved du, selv om det er dumt. Herhjemme i Stavanger er – det maa jeg indrømme – gyseligt for unge Damer i Babys Stilling. Af det gamle Familieliv er her ikke Spor; og jeg har aldeles ikke Raad til at lade hende reise nogetsteds hen forat «synge», hvilket er hendes Livs Drøm. En Søn har jeg i Christiania, som læser jus, – ham faar jeg forresten Hjælp til af Kitty og Tycho; og den anden har jeg i en Væver-Skole i Tyskland. Men jeg vil ikke underholde dig med økonomiske Bekymringer; det forekommer mig, at det vilde klæde os to overmaade ilde efter vort gamle Venskab gennem sorgløse Tider.

Det er Lørdag Eftermiddag og varm Sol; Bredevandet ligger blankt med lidt Nordenvindskrusning paa den anden Side; Bøgetræene grønnes – du ved paa søndre Side af Alleen og i Alleen marcherer Bueskytter-Korpset med Trommer – akkurat som i Oluf Siqvelands Tid; Hjalmar Thesen er i Byen – ellers er alting forandret – altfor meget!

Min Compliment til din Frue.

Frederik Hansen.

Stavanger den 6 Mai 1895.

Ki fi! du kom ikke igaar, du er vel ikke falden fra Planen? – har du seet saadant Veir? – kan du tænke dig Sanden og Vandene og den gode Luft og Vaslugten, naar du kommer til Horpest, hvor Viben staar og venter. En Ting er imidlertid unægtelig: jeg har ingen Penge. Vi maa reise paa *conto finto assoluto desperato in fine* (men den er udholdende), baade hvad angaar *cassa di cibo* og *cassa d'argento*, den siste maa formentlig indeholde et Beløb af mellem 27 og 31 Kroner vel maalt foruden Mad og Drik som sædvanligt efter nærmere Aftale i Møde af den samlede Committe til Fiskeriernes Fremme, der bliver at afholde efter nærmere Berammelse imorgen Tirsdag den 7de Mai Klokken halv et for Exempel med Afreise næste Dags Formiddag Kl 10.

Magistraten.

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 17d Juni 1895.

Kjære Mester! – jeg har netop talt med Jacob Sømme og hans Frue, som kom lige fra dig og fortalte mig, at jeg endnu har min gode og uforskyldte Hædersstol mellem dine gode Venner. Ikke fordi jeg netop tvivlede paa det; men jeg er saa mange Gange bleven rørt over din Trofasthed, at hver Gang det igjen kommer over mig, maa jeg altid spørge; haver du ogsaa fortjent saa meget? Skre vet til dig har jeg ganske vist ikke paa lange Tider; men mange Gange har jeg tænkt paa dig, og naar vi samles paa Vraget og taler om de gode Dage, mindes vi dig og dine. – Naar man begynder at tale til hinanden igjen efter saa lang Taushed, kan det lidet nytte at prøve paa at samle sig til hvad der skal siges; thi der er saa overvældende meget. Sad jeg i Schwatz med 2 velmaalte Potter Vin foran mig og et kjøligt Anker i Reserve, – da skulde jeg vel snakke for dig, og faa dig til at le dig

Lad os blive færdig med det værste, som er min langsomme, men sikre Tilbagegang formedelst de smaaligste Pengesorger. Ogsaa Beate er næsten kvalt; vi har næsten ikke mere en glad Stund, og det er netop saa vidt, at vi endnu siger til hverandre: der kan dog komme noget andet! Børnene er snille nok; men de er jo besværlige for den, som har det knapt. Baby har efter sin overilede og uheldige Forlovelse taget Skeen i den anden Haand og læst et helt Aar til Middelskolen. Nu er hun netop oppe og er ligesaa ræd som en liden Pige; hun løber med de andre Smaapiger barhodet til Bageren efter Wienerbrød og er snil og flittig, – men af en urimelig overspændt Energi i alt, hvad hun gjør. Hun faar gode Karakterer, hvilket ialfald foreløbig optager hende. Men naar hun blir færdig med dette, gruer jeg for, hvad jeg skal gjøre med hende; det er stor Skade, at hun ikke faar synge – mindre for hendes Stemme end for hendes brændende Iver. – Alexander er i Werdau i Sachsen, hvilket efter min Geografi er klos opad Schwartz, saa jeg formoder, I sees. Jens forestilles at læse jus, og Else sætter store Øine.

Vort private Liv er der ikke mere at fortælle om. Stundom farer der en fremmed Ven forbi, og da snakker jeg en Stund; men jeg kjender, at jeg er ikke saa letfodet som før, – det vil sige i Aanden. I Kjødet er jeg nemlig 10 Aar yngre og feiler ikke andet, end at Pulsens slaar 120 Slag i Minuttet, hvilket betyder, at jeg ikke bliver gammel, og det er der heller ikke noget tabt ved, da jeg nu indser, at der er ikke mere at gjøre for mig. Stundom tænker jeg med en vis Bitterhed paa, hvor elendigt det er at sidde her alene i en Krog og slet ikke have noget at sige, mens det spiller om Fædrelandets største Sager. Og jeg tænker mange Gange: naar jeg er død og borte, vil kanske nogen spørge: hvor var for Ex. en Mand som A. L. K. i 1895, dengang de kjørte det hele overende? Ja, hvor er jeg? – jeg sidder og piller Drev i mit Kontor, har meget travelt med en Masse Ting, som ikke interesserer mig. Men at faa Tag i Politiken er ikke let – ja det vil sige: enten er det saa selvfølgelig let, at de, som er skabt for det, falder lige ind i sin Plads, eller det er umuligt for Folk som jeg.

Den vise Plato skal have sagt omtrent saa: Først naar de kommer til at styre, som ikke har Lyst til at styre, først da kan man haabe paa et godt Styre! – tror du ikke, at den, som venter paa disse bibelske Tider, kan faa vente længe?

Og dog har jeg mangengang tænkt, at det Fluidum, hvoraf mit Væsen bestaar,

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
vilde have været ret gavnligt at blande i de simple og sure Landsprodukter, som æser sig op i vor Politik. Det er ikke saa jeg mener, at jeg skulde være klogere til at beregne eller se forud; men jeg mener, at i Knibetag – som i Godveir er det godt, at der er Folk med, som har Greb paa Menneskene, ikke lader sig dupere og som – hvad der er endnu sjeldnere – ikke selv har Lyst til at dupere. Selve Kundskaben til Dagens Politik skulde jeg snart indhente, og selv om jeg aldrig skulde lære Datoerne for alle Standpunkter og Programmer, saa er der nok af dem, der kan alt det udenad. Jeg saa nylig En. Løvland fra Christiansand var her. En Type paa Folk, som kan det altsammen. Med en Freidighed og en boltrende Veltalenhed som en Nise i Fjorden, men i en ganske trang og fattig Fjord. Under hele hans utrolige Sikkerhed mærkedes hele Mangelen ved Under-gestellet, ingen Opdragelse, ingen Dannelselse – ikke engang Begribelsen af de store Tanker og Strømninger, paa hvilke han og de andre flyder let og trygt som Øl-Korker.

Dette med Strømningerne er min Yndlingside for Tiden. Jeg kan ikke fordrage, at man hakker paa Førerne, somom alt bestaar i, at de har ført slet. Aarsagen ligger langt længere bag. Ser du, naar vi arbeidede Drager i Barndommen, var det altid den flinkeste, som blev sat til at bøie Spilerne og klistre Papiret paa, og især gjorde man stort Væsen af Spidsen foran, som vi kaldte for Søge-Tippen. Derimod foragtede vi Halen, som bare blev knyttet af simple Papirtutter og som ikke havde anden Betydning, end at den var lang nok. Men efter lange Erfaringer i Drage-Drift er jeg kommen til at foragte Søge-Tippen og tro mest paa Halen; thi saasnart *den* blev for kort, for den aller mest fremragende Søge-Tip raadløs om i Luften, indtil den borede sig i Jorden.

Ser du, det er Halen, som er blæst af vort Parti, først ved Moderanternes Frafald, saa ved Krigsfrygten, men mest – og egentlig ene og alene, fordi Tiderne saa længe har gaaet nedad, at de Smaa ikke har Raad til at være med os. Du vil se af Valgforhørene i Stavanger, at Prisen paa en Stemme varierer mellem 2 Kroner og 1 Krone og 50 Øre, hvilket er et ubedrageligt Tegn paa, at der skal mere Opofrelse til at være Venstre, end man med Billighed kan vente – selv af et saa haardført Folk som vort. Lad derfor Førerne være i Fred, og lad os heller ikke undres paa Halen, som blæste af. Men lad os bare stræbe til, at det Nederlag, vi maa lide, ikke bliver uopretteligt. At dette Land er det første Land i Evropa er vist, og det vil atter vise sig, naar vi bare igjen faar lidt Skillinger, lidt høiere Pris

Maatte nu al denne Visdom sænke sig kvægende i din Sjæl – der du vandrer paa de vildsomme Veje blandt de Fremmede, hvad jeg af ganske Hjerte ønsker, at jeg selv gjorde.

Beate har jeg faaet sendt ind i Fjordene for nogle Dage, fordi hun var omtrent som Thurman siger om Tygesen: bare vi saa paa hende, græd hun. Men Baby er hjemme og beder levende om, at jeg skal hilse dig og dine fra hende «paa det krampagtigste».

Vær nu saa snil at tage en Kvist, som du pleier, og skriv noget til mig, saa vil det være mig en kjær Beskjæftigelse at udtyde Tegnene. Og hils Fru Caroline og sig hende fra Beate og mig, at noget af det jilleste, vi kunde tænke os, var igjen at sidde ved hendes Bord, og da skulde jeg være saa erke-løjen som jeg bare kan. Naar Beate hører, at jeg endelig har skrevet, vil hun være tilfreds med mig, og paa det aller hjerteligste hilse dig, Caroline og dine Børn, som er hjemme.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Herman Schwanenflügel.

Stavanger den 28d Juni 1895.

Kjære Schwanenflügel! – forleden fik jeg tilbage gennem Postvæsenet et Brev fra mig selv til Billedhuggeren Walther Runeberg i Paris. Brevet viste sig at være et, som jeg skrev fra Kjøbenhavn den 17de Januar 1891, og det indeholdt min Anbefaling for dig til Runeberg i Anledning af din Plan om at skrive en Bog om den gamle Runeberg. Jeg beder i Brevet om Runebergs velvillige Støtte for dit Arbeide med Oplysninger om Faderen o.s.v. og særligt om hans Anbefalinger for dig til Folk i Helsingfors, – helst om der fra denne By kunde blive sendt etslags Indbydelse til Schwanenflügel om at komme og holde et literairt Foredrag eller lignende.

Dette Brev, som jeg havde adresseret til det russiske Consulat i Paris, er saaledes aldrig naaet frem til Runeberg; derimod kan jeg se paa Seglet, at det har været aabnet af de nysgjerrige Russere, – jeg vedlægger Convoluten forat du kan se Snittet gennem Lakket.

Formodentlig har jeg i Januar 1891 – dengang vi boede i Krohns Villa – tilbudt mig at anbefale dig til Runeberg, som jeg kjender godt; ja jeg synes nu, at jeg husker, vi talte om din Plan om at reise til Helsingfors? – Og muligens har du senere havt den Skuffelse at opdage, at Runeberg Ingenting har hørt fra mig?

Hvis saa er Tilfældet, er jeg bange for, at du i din sorte Sjæl har tænkt: altsaa er «Tjælland» ikke bedre end de andre! – de lover, men holder ikke, de svigter sine Venner, glemmer og forraader – hele det danske Venskabs-Litani!

Men har du tænkt saaledes, saa gaa expres ind i din sorte Sjæl med en god Støvekost og udfei alt, hvad der maatte findes af Mistro og Tvivl om min Paalidelighed i Venskab. I fire Aar har mit uskyldige Brev været i det russiske Politio og Postvæsen; og i al denne Tid har jeg hellerikke hørt et Ord fra dig. Tag nu strax, – efterat du er færdig med Støvekosten – en Venskabs-Pen og skriv mig til. Lad mig høre, om du har været sint og at du nu er blid igjen og gjør mig Afbigt i dit Hjerte.

– Her lever vi ikke længer saa sorgløst som før. Det er min Økonomi, som er bleven saa overmaade melankolsk. Baade Beate og jeg ere tunge og lidt bitre ved at leve i disse trange og sure Forhold i bestandig Bekymring og Kniben, – kan du ikke nok tænke dig, at det egner vi os ikke til?

Ellers er Børnene snille, kun besværlige ved sin Kostbarhed. Jens læser jus; Bodde er i Tyskland paa en Væver-skole; Baby har efter sin uheldige Forlovelse taget fat og læst til en Examen, som hun i disse Dage bestaar med megen Glans; og Else voxer op til en rolig og alvorlig Pige.

Om mig selv er der ikke andet at sige, end hvad du selv kan tænke dig til. Jeg gaar langsomt men sikkert tilbage og begynder allerede at leve som de Gamle i Erindringer.

Hils din Kone fra os og de elskværdige Bentzons samt alle fælles Venner, som mindes os; ser du Vognmand Rørby, saa hils ogsaa ham; han var en af vore trofaste Øster-brødre; – og lad mig snart høre fra dig.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Stavanger den 25de August 1895.

Kjære Jacob! – jeg vil bekjæmpe dit Brev af 19d i Principerne. Dersom vi gaar ud fra, hvad vi maa gaa ud fra nemlig, at jeg ikke lever længe, saa vil det være en misforstaaet Økonomi at holde Børnene tilbage for muligens at efterlade et mindre haardt belæst Dødsbo. Min Erfaring har gaaet i den Retning, at en Moder, som sidder igjen med Børn, der har kostet meget til Uddannelse, i Almindelighed er bedre faren end saadanne, hvis Børn ikke har kommet ivei for trange Indtægter, selv om Manden efterlod en liden Sum Penge. Jeg vilde derfor med Sindsro tænke paa et Fallitbo efter mig, naar Jens og Bodde kunde ernære sig, og Baby være oplært til Sanglærerinde. Det er ikke, fordi, Baby ikke vil vente; endmindre fordi jeg ikke skulde have taget mine Børn saa meget ind i min Fortrolighed, at de forstaar Nødvendigheden af at vente – som du siger; men det er fordi jeg selv anser det som yderst farligt at vente med at lære i de gode Ungdommens Aar, mens Energien er frisk. Og desuden – hvad skulde vi egentlig vente paa? Nærer du nogetsomhelst Haab om, at mine Omstændigheder skulde være bedre om et Aar? – jeg gjør det ikke. Saa længe der er Liv i mig, vil jeg laane og slide mig frem forat faa Børnene ivei, om jeg saa skal skilles fra dem allesammen.

Naar du siger: Vi andre maa have en Søn hjemme o.s.v., saa mener du vel neppe, at dette er gavnligt for nogen af Parterne; men jeg tror, du mener som jeg, at dette med de lange Sønner, som gaar hjemme, er den siste Udvej og af de største Familie-onder. Hvis Bodde, naar han er færdig, ikke kan føde sig, maa han selvfølgelig her hjem, hvor der ialfald er Mad. Men du maa ikke fremholde det som en god Fader-Regel dette, at Sønnerne skal gaa hjemme, til de faar noget. Meget heller flaa sig selv – ja selv sine Venner forat faa dem ud og igang, – det hænder dog, at de da klarer sig og endogsaa betaler igjen. Med Bodden ser det ud til, at det ikke var saa heldigt, at jeg sendte ham til Tyskland; han beklager sig over, at det ser vanskeligt ud for en Udlænding at finde noget. Det gik bedre med Gude, som fulgte din Anvisning paa England, – ialfald har jeg hørt, at han allerede er paa Gage? Men derved er der vel nu ikke noget at gjøre? – Jeg henvender mig nu til Bergen og Christiania om Post for ham; men det kan vel hænde, han faar gaa hjemme en Tid. Til hans Livsophold indtil October klarer vi

Til hans Hjemreise derimod maa jeg presse Penge. Hvad Baby angaar faar hun Lammers's Undervisning gratis, hendes Udgifter forresten kan jeg ikke indspare af min Gage, da jeg altid slæber en lang Gjæld; og dertil maa der ogsaa nogle Penge; men ikke saa mange.

Naar du ikke kan spørge Christiansen, saa kan du ikke, og du maa tro, jeg synes ikke, jeg gjør dig megen Glæde ved at plage dig med alt dette. Men hvad angaar Christiansen selv, saa er han dog rigelig in salvo med Eders Caution og Policen paa 5 for Laanet paa 3000!

Jeg tør hellerikke foreslaa noget Laan paa vore Fællesejendomme, fordi min Part formodentlig vil sluges tilsist af min Gjæld; men jeg kan alligevel ikke se anden Udvej al den Stund jeg ikke kan gaa ind paa dit Princip: at holde Børnene hjemme og vente paa noget.

Jeg forstaar meget godt, at dine Bekymringer med 9 Børn ere store; jeg synes visselig, jeg har saa evigt nok med de 4. Men jeg vilde helst ikke, vi skulde sammenligne os. Det er i selve Principerne, vi ere uenige. Jeg ser nok, at mine er, hvad man kalder ufornuftige og næsten urespectable, men de er virkelig mine og jeg kan ikke give slip paa dem.

Under disse Omstændigheder maa jeg ture frem som hidtil; holder jeg ud et Par Aar til, saa har vi bare Else. Knebent og penetrant – som Tante Tina siger – vil det altid blive; men med indskrænket Hus vil der blive mere til at knege paa Gjælden. Man vænner sig paa en forfærdelig Maade til Gjæld. Værst er det næsten, at Dagmar vist ikke – eller ialfald endda mindre end du har Raad til at lade mig bo her. Og mangengang tænker jeg paa, at vi burde sælge. Min Trøst – eller ialfald Undskyldning er da altid, at det vilde være ufornuftigt at sælge, før her blir andre Priser. –

– Efterat jeg nu har bekjæmpet dig i Principerne, vil jeg bede dig, at du ikke vil slaa Haanden af mig, men fremdeles modtage mine Bedrøvelser – , og finder du nogetsteds en Hjælp eller Udvej, er jeg vis paa, du kommer. Din Sorg med din Datter har fundet Gjenlyd – kan du vide – hos mig – og os. Vil du hilse Dikka. Kommer du ikke snart herved? Stundom tænker jeg, at blir det rent galt, saa kommer jeg først til dig.

Vilhelm Krag.

Stavanger den 17d October 1895.

Jeg læste Deres Bog igaaraftes med det samme, jeg fik den; det er næsten Skam at fare igjennem saa lange Tiders Arbeide i fire–fem Timer, men jeg fulgte Bogens Skraaning opover med Spænding tvers igjennem al denne Elskov, som gjør mig gammel og misundelig. Jeg havde ingen Anelse om, at de skulde sladres fra hinanden, men Styrtningen var lige god for det og vel forberedt. Kun skal De have Skjænd for den bergenske Slægtning. I Livet – ser De – har vi de frygteligste Slægtninge, som Ingen kan svare for; men i en Bog skal Slægtningen enten være «Slægtning», eller man skal se, at han er faldt udenfor. Derfor virker den bergenske som en ufortjent affront mod Damen, som en Plakat paa en Statue; man forstaar, at nu, naar hun skal styrtes, er alle Midler tilladte, og man forarges og faar Lyst til at skindriste Tante Irmelin og de fine Filistere paa den anden Side. De fine Filistere er idetheletaget min Bebreidelse til Bogens Moral. Stilen glæder mig, skjønt De nok kan vide, at jeg med min kortfattede Smag bliver noget udmattet af de mange Restaurationer og Reisemøder og den megen metereologiske Psykologi. Derimod var det mig en uskrømtet Glæde at gjense den gale fra Tu, og jeg gad vide, om det ikke er af mig, De har lært at kalde den skikkelige Billesen for Popen?

Jeg beder Dem modtage min Lykønskning og Tak for Bogen.

Deres meget forbundne *Alexander L. Kielland.*

J. O. Lange.

Stavanger den 25d October 1895.

Kjære Onkel! det gjorde mig saa ondt at høre, at du var for syg til at tage imod mine Børn, som vilde hilst fra mig. Synes du en Dag, at du er let nok, maa du give dem et Bud. Jeg vilde, at de skulde have seet dine klare Øine, saaat vi kunde tale om dig. Med Kitty snakker vi om Eder, og vi mindes Kongsberg og Ungdommen

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
og den gode Plads, baade Beate og jeg føler, at vi har i Eders Hjerter. Men du har
det nok ondt i Hjertet – du stakkels Onkel! hvis Hjerte dog altid har været saa
godt og trofast. Sæt dig hen en liden Stund og tag Stavanger for dig fra
Ungdommen af, og lad mig bringe dig en Hilsen fra Bredevandet og Kannik, som
jeg har midt foran mig med gulnede Trær, hvis Blade seiler henover mod
Kongsgaard i en liden fin Høstvind og tænk paa os, som har dig saa kjær. Jeg
tænker mig, at Tante læser for dig.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Eilif Peterssen.

Stavanger den 22d November 1895.

Kjære Ven! – hermed sender jeg dig som Gjengave en liden Ting, jeg har skrevet
i disse Dage i Kontortiden under mange elendige Afbrydelser. Ubetyde ligheden
maa noget ophæves ved Sjeldenheden, da det er det eneste, jeg har havt Lyst til at
skrive paa mange Aar.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Gustav Storm.

Stavanger den 25d November 1895.

Jeg har faaet fra Universitets-Bibliotheket Hertuginde d'Abrantes's Memoirer
– 18 Bind – i en styg tysk Udgave, medens jeg saa gjerne vilde læse Bogen paa
fransk. Nu har jeg af min Søster Kitty hørt, at Frøken Backer engang har laant
disse Memoirer af Bureauchef Grønvold – som jeg formoder i fransk Udgave? –
og nu var Meningen, at spørge Dem efter Grønvolds Adresse – jeg ved, han er i
Udlandet, eller om De ved en directe Indgriben kunde skaffe mig Bogen udlaant,
idet jeg refererer mig til mit gamle Bekjendtskab med Grønvold og til min
absolute Paalidelighed ved Bog-Laan.

Deres ærbødigt forbundne *Alexander L. Kielland.*

Baby Kielland.

Stavanger d. 30. November 1895.

Kjæreste Pefert! – vi glædede os høit over dit siste Brev: at du kan synge! for du kan vel vide, at jeg havde lavet det saaledes til, at nu var du opbrændt og færdig, hvorfor Sangen var opgivet og en Dame vilde lære dig at spille! – jeg har mange Forskrækkelser og et næsten tilsvarende Antal glædelige Overraskelser; paa den Maade holder man en vis Spænding vedlige i sit Livs Monotoni! Og netop i denne Tid synes alt at gaa saa godt. Bodden er en Helt. Du og Jens haaber jeg faar det jilt sammen til Julen, saa nu synes mig alting lidt lettere, – saa let var jeg, at jeg forleden Dag skrev noget igjen – forfattede, forstaar du. Det var riktignok ikke andet end en ganske ubetydelig Skitse omkring *Napoleon* – det kunde du vel begribe? – men det var jilt alligevel. Jeg gav den til Eilif P., af hvem jeg har faaet et temmeligt stort Maleri, som er det smukkeste, jeg har; bare Sand og Sø.

Jeg sender dig herved 50 Kr. og i al Hemmelighed 10 til, fordi jeg husker, at du laante 20 hos Tycho og bare fik 10 forrige Maaned til Afbetaling. Du maa sende mig Besked om Doctorens Regning. Idetheletaget tænker jeg mange Gange paa, om du har det meget penibelt med Penge? – du lever mellem saa mange, der har god Raad, føler du dig trykket? du skal huske paa, at du arbejder hæderligen, og at det ikke er din Skyld, om vi ikke længer har det rigeligt; saa haaber jeg, at Ungdom og et let Sind kommer gennem meget, som for surere og mere beregnende vilde forstyrre Ligevægten. Hold Hovedet høit – min Pige! vi er de, vi er, alligevel! Hils alle de gode Venner, som er saa snille mod dig – Brandes's, Langes, Lammers's – der er saa mange. Jeg maa slutte, fordi her er Kontor. Hils Jensemand. Mamma hilser og Else.

Din hengivne *Pappa*.

Jens Zetlitz Kielland.

Stavanger den 12te Januar 1896.

Kjære Jensemand! – jeg har en pinlig Følelse af, at du glider ganske fra mig og

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
deri blander jeg noget af en ond Samvittighed fra nogle bitre Ord, jeg sendte dig, da du var hos Cappelens; det var ikke nogen forbigaaende Stemning hos mig, men det var et Alvorsord, som jeg mente, du havde godt af; men kanske faldt det for bidskt?

Nu skal du høre, hvorledes det gik mig i sin Tid med min Far. Jeg var ogsaa uhyre glad i ham i Opvæksten og i Ungdommen. Men engang – jeg var netop i din Alder – kom der en liden Ubetydelighed, som fik sin Betydning for ham derved, at han i de første Aar af sit andet Ægteskab bestandig troede, at vi Børn vare mere misfornøiede med Stedmoderen, end vi – ialfald jeg – i Virkeligheden var. Det var igrunden først, da jeg blev gift, at hun blev lei og da især mod din Moder.

I denne Stemning skrev Far et Brev til mig i Christiania, hvori han paa en Maade, som saarede mig saa skrækkeligt, antydede, at jeg ikke længer var glad i Hjemmet o.s.v. Jeg svarede – ungdommeligt og hidsigt i min gode Bevidsthed om, hvor lidet dette var sandt; men jeg kunde ikke røre ved Stedmoderen og de Ting. Senere gik Forholdet mellem Far og mig *omtrent* som før; og jeg troede egentlig, naar der var en Skygge, at det mest skyldtes Stedmoderens onde Indflydelse, som bestandig stræbte at erobre ham fra os Børn. Men kort Tid før Far døde, talte vi sammen, og han gik da med Møie op af Trappen og hentede ovenpaa i sit Contor et Brev, som han bad mig læse, idet han sagde, at det havde gjort ham usigeligt ondt: «hvor kunde du skrive saadant til mig?» – sagde han. Jeg gik hjem i Forberedelsen og læste Brevet; det var hint mit ungdommelige Brev, hvori jeg tilbageviste Mistroen til min bestandige Kjærlighed til Hjemmet og ham. Og jeg mindes endnu tydeligt, at saa oprigtigt som jeg i det Øieblik ønskede at gjøre alt for Far, som led saa skrækkeligt, og som var saa bundknækket paa alle Kanter, saa kunde jeg dog ikke overvinde mig til at erkjende, at jeg havde havt Uret. Jeg saa nok, at Brevet var bidskt, men jeg mindedes, hvorledes han havde krænket mig først paa et ømt Punkt, og mit Forsvars-Brev forekom mig selv da og under saa sørgelige Omstændigheder retfærdigt, men skarpt.

Se alt dette er jeg kommen til at tænke paa ved dig nu. Sæt, at vi to ere paa det samme Punkt, saa beder jeg dig ikke skrive noget saadant Opgjørs-Brev. Lad det gaa med, at jeg dog er klogere end Far, og at jeg indrømmer, hvis jeg har saaret dig for haardt. Men giv mig et lidet Tegn paa, at vi begge gaar hen over den Ting

Din hengivne *Pappa*.

Ove Høegh Gude.

Stavanger den 18d januar 1896.

Vi lever godt og spillede igaar Whist hos Andreas, hvor vi opfriskede Mindet om en Historie om, hvorledes Andreas hjalp sine Piger med at lukke Kjælder døren, – en Historie, som jeg har leet over i hele Dag, og som jeg herved vil fortælle dig til Opmuntring i Skifteretten.

Sist vi spillede hos Andreas, gik han ud og blev temmeligt længe borte. Da han kom igjen sagde jeg: Du blev saa længe?

Ja, jeg maatte jo hjælpe Pigerne med denne Kjælder døren; den er saa vond til at faa igjen.

Fik du den til?

Naa-ja! – nu skal du høre. Stine holdt Lampen, og den anden Pige baledede med Døren. Men saa kom jeg og tog en Øxe. Og med èt Slag knuste jeg Lampen, og saa stod vi der i Mørke. Men saa hørte jeg, at de Naudene lo af mig, og saa gik jeg op. –

– Maa jeg spørge, om det ikke er et glimrende Portrait? Hils Johanne og alle vore.

Din hengivne *Alexander*.

Baby Kielland.

Stavanger d. 25. Januar 1896.

Kjære Pefi! kun et par Ord for at takke og rose dig for din fornuftige Opfattelse af mit lange Afgrunds-Brev. Det var netop saaledes ment.

Jeg kan jo ikke sige nei til en Decoration, naar jeg nu først er Embedsmand. Der er ikke mere at sige om den Ting; du kan vide, det kryber i mig; men saa mener jeg, at istedetfor at skjælde mig ud først, kunde de have decoreret mig for

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
10 Aar siden; at de først nu forstaar, er dog ikke min Skam. Kan du finde nogen
Trøst heri? – jeg kan ikke.

Er ikke Jens fornøiet? – Bodde er glad tiltrods for sine «demokratiske
Anskuelser»! Else og især Mamma er smilende. Bed Jens endelig skrive. Vi
glæder os over, at I har det jilt sammen.

Din hengivne *Pappa*.

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 30te Januar 1896.

Kjære Mester! – jeg lod dit Brev af 10de December ligge en Stund, fordi jeg
maatte betænke mig paa alt det, du overvældede mig med. Først dette, at der
atter skulde aabne sig en Udvej for mig til at komme ud i Verden, og at der endnu
er dem, som – ledet af dig – vil hjælpe mig. Beate blev nu helt forandret og er
ikke til at kjende igjen. Men jeg skal sige dig, at jeg er altfor fortrykt til at kunne
tænke paa at reise. Bare Følelsen af, at jeg skylder saa mange Penge – baade til
Banker og til mange Folk i Byen gjør mig det saa umuligt at tænke paa en
Fornøielsesreise. Og dertil kommer, at de gode Mennesker, som vil hjælpe mig,
de tror, at jeg igjen skal komme til at skrive; men det bliver et Bedrag, et rent
Bedrageri. Jeg er bleven saa fastgroet og saa forknytt, at jeg gruer – det er
Sandheden.

Men der er forresten ogsaa andre Tegn til at jeg skal rives ud af min Hule nu
til Foraaret. Hegel tænker paa en Subskriptions-Udgave, som han har foreslaaet
mig paa gode Vilkaar (i Betragtning af al min Gjæld der ogsaa maa de kaldes
gode), og jeg har hørt et Ymt om, at han skulde ville kalde mig ned til
Kjøbenhavn til Conference, hvilket jo kunde være noksaa rimeligt.

Ser du, alt dette havde sat mit Blod i mere Liv end paa lang Tid, og tilslut kom
der en Orden. Jeg behøver ikke at fortælle dig om det demoraliserende ved
Ordner; og jeg viste det jo selv paa Forhaand. Alligevel blev jeg overrasket over
mig selv, som dog baade kan tænke klart og som fører et nøie Opsyn med mig
selv, – overrasket over, at jeg i Førstningen ret som det var greb mig i at tænke
paa den og paa den, som vilde ærgre sig og misunde, og jeg kunde ikke med al

Nu gaar det jo bedre; jeg har faaet Bugt med Overraskelsen, og skjønt jeg meget godt kunde undværet dette – især nu i en saa slap og reactionær Tid, saa vil jeg holde min Mund og lade de andre snakke; jeg viste godt, hvad jeg var værd for, dengang Liliedahl fik taget fra mig Digtergagen, nu fik han Decorationen sammen med mig til Straf; det er modbydeligt og jeg har kun den Trøst, at der staar «for Embedsvirksomhed» foruden Literaturen, for det er der nu slet ingen Mening i.

Dernæst dine Planer om tyske Udgaver og dine Forespeilinger om et Fremtids-Publikum i America – og mundtlig har jeg hørt, at Tommesen har fortalt, at du laa paa Lur efter mig, forat føre mig til en literair Congres! Hør! – det er vel ikke sandt? – du tror da ikke, at jeg vilde ind i et saadant Bøle! – ikke om du trak mig med 6 Oxer, faar du mig til en Forfattercongres! Men alt i alt – din gode Hensigt, din uopslidelige Forsorg!!

Jeg læste gennem dit Brev igjen og stødte paa en rosende Bemærkning om Edv. Brandes. Hvad synes du om hans Lovtale over Lie's Kjøkkenrør? – thi du er vel som Mand ligesaa oprørt som jeg over saadan Menneskeskildring? Det er en arrig Kone, som har skrevet Bogen, – arrig mod den modne Kvinde, som har beholdt Evnen til at elske og fængsle og som derfor paa en latterlig Maade trækkes ned til kun at leve for Champagne og Syltetøi. Og Manden, som skal forestille blind, han beder den afdækkede Forfører om at skaffe ham 2 tykke Vaagekoner i en Bredslæde, som han selv forbeholder sig at betale; og denne Mand har til sin egen Ydmygelse medført sin gamle Fader, som dog har været Søofficer og holdt en Sabel og svinget Pigerne – og lugtet andet Krudt end Rottekrudt. Jeg skammer mig ved Tanken om, at de, som kommer efter os, skal tro, at vi vare saadanne Hønerumper i 1896. Nu blir jeg saa sint, at jeg maa slutte, – har du set slig en Pen!

Beate hilser, hun er grædefærdig af Rørelse, hvergang hun nævner Eder – til Fru Caroline og dig.

Din hengivne *Alexander.*

Stavanger 11te Februar 1896.

Nei – Kjære Mester! det gaar ikke an, at du fantaserer om en Bog; der kommer ganske vist aldrig nogen mer; og det vilde være det argeste Bedrageri, om nogen skulde forledes til at tro, at jeg kan fiffes op igjen. Naar jeg af Ærlighed beder dig ikke lokke nogen med paa dette – skal jeg sige Foretagende? – saa skjælver jeg af Medlidenhed med Beate, som er fuld af Planer og Forhaabninger, men – som Fru Køhler sagde: Hvad der maa til, det maa til. Jeg forsikrer dig, jeg skriver ikke mere. Hilsen til Dine.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 21de Februar 1896.

Kjære Mester! – siden jeg skrev sist, har Beate synligen visnet hen. Hun har nemlig den Tro, at jeg skrev saaledes, at du lagde det hele hen og sagde: Ja, naar han ikke vil, saa –

Som du kan vide, staar jeg ligesom et Æsel mellem to Ilde eller noget lignende; jeg behøver ikke at skildre dig mine Betænkeligheder, og jeg vilde forgjæves skjule min Lyst. Men kunde man ikke tænke sig noget lidt mindre storartet. Hvorfor skal jeg alt til Venedig? En Kneipe bagom München for os to var allerede store Ting – for mig da; og da jeg nu er saa vis paa, at der ikke kommer noget stort ud af det i literair Henseende, saa – ja længer kommer jeg aldrig, for jeg skjæmmes. Det var min Mening at skrive længer, men jeg faar det ikke til.

Din hengivne Ven *Alexander LK.*

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 3die Marts 1896.

Kjære Mester! – jeg saa idag i Verdens Gang, at du med en Gang bortgifter to Børn. Jeg ønsker dig til Lykke af ganske Hjerter og beder dig hilse baade Fru Caroline og alle de Unge fra os.

Du har med dine Reiseplaner sat Vandene i Bevægelse. Nu har Pietro Krohn inviteret mig og Fru Feilberg Beate til et Besøg i København. Det trækker sig sammen om mig med Rænker! Men kunde man ikke knibe lidt af paa Venedig? –

– Det maa være underligt langt ude i Verden at gifte to Børn bort; men jeg er allerede gammel nok til at føle, hvor godt det maa gjøre at se de Unge løsne sig fra de Gamle, forat gro selvstændigt op paa eget Ansvar – jeg ønsker dig endnu engang til Lykke!

Din hengivne *Alexander L. Kielland*.

Jacob Hegel.

Stavanger den 3die Marts 1896.

Siden min seneste Correspondence med Hr. P. Nansen er der fremdukket en Mulighed for, at jeg til Vaaren kunde komme til København, idet gamle Venner har indbudet os.

Forat bestyrke mig selv til en saadan Reise, som under mine Forhold bestandig maa kaldes letsindig, vilde jeg gjerne have et nyttigt Formaal, og jeg har fundet en Skygge af et saadant i vor fælles Plan om en Subscriptions-Udgave. Der kunde være mange Smaating, som det kunde være jilt at conferere om, og dersom det passede med Tiden, vilde jeg føle mig mere beroliget, om jeg kunde sige til mig selv at jeg reiste i litteraire Forretningsanliggender.

Der er imidlertid ikke megen Udsigt hertil, da jeg for Embedsforretninger neppe kan komme herfra før i Mai, og det forekommer mig at Hr. Nansen skrev, at Foretagendet skulde starte i Marts? Jeg vilde gjerne høre, om Inddelingen i Hæfter, Bind o.s.v., – hvorom jeg nærmest havde tænkt at tages med paa Raad, bliver fastsat allerede ved Indbydelsens Udstedelse eller senere? – samt idetheletaget, om De synes, der er nogen Nytte i, at jeg kom.

B. B. har ogsaa fantaseret noget om, at jeg skulde besøge ham i Udlandet – ja

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
jeg tror, vi skulde helt til Venedig! men se det tænker jeg nu mindre paa; jeg skulde være fornøiet, om jeg bare kom en Trip til Kjøbenhavn.

Det er Feilbergs paa Østerbro, som indbyder Beate og Krohns paa Vesterbro, som vil have mig, saa jeg forestiller mig Forbindelsen opretholdt pr. Rørby. Vore venskabeligste Hilsener til Fruen og alle paa Skovgaard.

Deres meget forbundne *Alexander L. Kielland.*

J. O. Lange.

Stavanger den 20d Marts 1896.

Kjære Onkel! – jeg tænker saa ofte paa dig, at du bestandig skal have det saa ondt. Og vi bringes endmere til at snakke om Eder, naar vi hører, hvor snille I er med vore Børn. Baby fortalte, at hun havde sunget lidt for dig – var det pent? Formodentlig har du nu din egen Datter hjemme, – hils hende fra mig!

Søster Kitty ser du vel ogsaa? – jeg vil skrive til hende idag forat faa Rede paa hendes Reiseplaner, om hvilke jeg bare hører et og andet paa anden Haand. Jeg formoder, hun skriver mindre nu, fordi det generer hende. Herhjemme lever vi uden Skygge af Omskiftelse, – naar jeg undtager, at gamle Seglem – mon du husker en liden Mand med gloende brune Øine, Briller og gamle Øre-krøller – omtrent som en jødisk Bankier, – han var vist gammel i din Tid, for han døde nu forleden 81 Aar gammel og efterlod Beate – sin Søsterdatter – en liden Arv, som kom saare vel med.

Forresten er alt ved det gamle, og jeg føler, at jeg gaar langsomt tilbage i Aand og Moral af at være her. Min gode gamle Opposition blir til Bitterhed og det er næsten ude med Humøret. Kitty skrev engang, at du havde sagt, at naar man fik en Orden, kunde man søge Embeder, – var det ikke saa? – jeg vilde saa gjerne være Erkebiskop paa Hamar.

Det var Synd for os, som dog har seet bedre Tider, at vi skulde gennemgaa denne elendige Reaktion. Jeg har nu i 2 Aar læst om Napoleon og Wienercongressen og den store Reaktion efter den. Nu synes det mig, at vi er oppi det samme, kun er altsammen meget slappere. Reaktionen gaar næsten af sig selv, uden at der behøves at trykkes – endsige undertrykkes. Der er ingen,

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
som ønsker andet end Trældom af enhver Art; saasnart nogen finder et
Trællemærke i Skarnet, iler alle til forat sætte det paa sig – i fuldt Alvor uden
Blussel.

Nu tog Fanden Contoret! – jeg maa forlade dig og styrte mig i
BygningsRegulerings- og andre Anliggender. Hils Kitty og sig, jeg skriver snart,
om det end kanske ikke bliver idag. Hils Tante Thekla fra Beate og mig og hav det
godt.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Baby Kielland.

Stavanger d. 24. Marts 1896.

Kjære Pefi! – jeg har faaet to Breve fra dig, men Jens, han er en Hedning!

Her har du 20 Kroner til din Gjæld og 10 Kroner til Jens, fordi han er en fattig
Cavaller o.s.v. Det er en Levning af Penge, jeg fik til at betale Regninger med.

Her er stor Glæde i Huset og en ny Tone, som jeg netop skrev til Bodden var
lig den gamle Tone. De siste Tiders pinagtige Ti-Øre-Klang er med et Slag
forsvundet; og Mamma løber henrykt i Skiftesamlinger med store Planer og et
frit Syn paa Livet! Else og jeg kalder hende for Madam Arveschou og behandler
hende med udsøgt Agtelse, og jeg selv ser mig i Speilet og bukker for Hr.
Solventen. Endnu engang har den gamle Mr. Micawber seiret med sit
Visdomsord: *something must turn up!* og den aldrig Svigtende svulmer af
Sundhed som aldrig tilforn!

Du maa sammenkalde Jensemand til dette Brev og I maa tømme et eller
andet paa denne glædelige Forandring i Huset, men ve! – ve Eder, om I heraf
tage Anledning til at ødsle, svindle og hentrille Eders Penge i Ørkesløshed og
Vellyster! O! maatte netop denne uventede Hjælp være Eder og os alle et
Pingerfeg o.s.v.

Mamma og Else hilser straalende; Bodden er vel tilfreds i Egersund; han gaar
med høi Hat om Aftenen efter Arbeidstid og følger Damerne paa «Udsigten».
Forleden sang han og Cathrinus Middelthon paa en Bazar med Klærene

Din hengivne *Pappa*.

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 15de April 1896.

Kjære Mester! – det blev virkelig et Forløsningens Foraar saa urimeligt som det saa ud, dengang du begyndte at profetere om, at Beate og jeg skulde ud at reise. En gammel Onkel af Beate døde og efterlod hende c 15,000 Kr., saaat jeg fik betalt min *værste* Gjæld og nu befinder jeg mig helt omskabt og ny – tildels ogsaa i Klær! Bedre er dog vor Situation ikke bleven, end at det fremdeles er en stor Letsindighed af os at reise; men nu faar det ikke hjælpe; vi vil ialfald til Kjøbenhavn den 24 April og være der hos vore Venner nogen Tid.

Om dine Planer for dig selv har jeg seet mange Ting i Aviserne, ogsaa det, at du vil til Kjøbenhavn i April? – og fra Rom skriver mig Kitty, at du fremdeles tænker paa at lokke mig ud til Udlandet. Nu vil jeg lade dig raade – *lidt!* da nemlig Spørgsmaalet om «Subscriptionen» nu er indtraadt i et endnu delikate Stadium. Jeg har aldeles ikke Raad til noget i Stil af Venedig; men jeg vil dog absolut se dig paa denne Reise. Jeg maa nemlig tale med dig til Reparation af mange indvendige Dele, som jeg nu føler ere rabede sammen i mig under denne lange Dvale – saaledes hele min venstre Fløi, hvor jeg havde min politiske og nationale Tillid og Fortrøstning. Alt dette maa du stive op igjen og ruste mig ud, om der nu – som kanske kunde hænde – blev Brug for mig.

Lad mig derfor vide i Kjøbenhavn, hvorledes du nu har tænkt dig, at vi skulde mødes.

Beate er som en opblomstrende Rose i Saron.

Din hengivne *Alexander L. Kielland*.

Cecilie Feilberg.

Stavanger den 18d April 96.

Kjære Fru Feilberg! – Beate er saa træt og saa optaget af Reisen, som nærmer sig, at hun beder mig at skrive om vore siste Planer.

Det viser sig nemlig – som altid – , at Dampskibe paa saadanne lange Router ere vanskelige at beregne forud. Vi haaber fremdeles at komme afsted herfra Fredag den 24 April; men det kan akkurat ligesaa godt hænde, at vi maa vente én – ja to Dage, før Skibet afgaar; disse Skibes Route er nemlig Trondhjem – Stettin, saa der kan hænde mange Ting paa den Strækning.

Under disse Omstændigheder skal Ingen vente paa os endsige tænke paa at møde os ved Ankomsten. Vi gaar – Beate og jeg – enten det er Nat eller Dag til Kongen af Danmarks Hôtel, og naar vi har vasket os, kommer vi pludselig ind i Deres Stue med glade Ansigter.

Det spændende Punkt er: om vi naar frem til Griegs Concert med Berlinerne. Hvis det ikke lykkes os, har jeg allerede lovet mig selv at bære det som en Mand; men jeg tilstaar, at det vilde være en stor Skuffelse og et ikke lidet Skaar i Glæden ved nu at komme ud. Om vi nu skulde komme i siste Øieblik, saa haaber jeg dog, der vil blive Anledning til at faa Billetter? – jeg tror sletikke, jeg vil have nogen Sorg i saa Maade, jeg slipper nok ind!

Beate har vel sagt Dem, hvor vi glæder os; men De kan alligevel umuligt ane, hvor meget vi begge trængte til dette og hvor langt vi vare komne nedad i denne lange trange Tid. Hils Deres Mand og Børn og alle gode Venner og vær forberedt paa vor Glæde og Taknemlighed, naar vi sees! Beate hilser af alle de Kræfter, hun har tilbage.

Deres ærbødigt hengivne *Alexander L. Kielland.*

Bjørnstjerne Bjørnson.

Kjøbenhavn den 30te April 96.

Kjære Mester! – nu er vi her og har det jilt og godt – hver paa sin Kant. Fru Bissen har meldt mig, at du ventes medio Maj, og du kan vide, jeg glæder mig uhyre til at gjense dig. Men paa denne Maade svinder altsaa alle vore Planer – jeg vil nu ikke tale om det fantastiske Venedig! – men – saa hurtigt forandres

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Menneskene, naar den ustadige Lykke giver et Blink! – nu havde vi allerede sat os i Hovedet, at Kjøbenhavn var ikke nok, vi vilde saa gjerne reist en Tur sørover Tyskland og truffet Eder. Naar vi nu har været her indtil Midten af Mai, vil vi paa det nærmeste have udtømt vore Værtskabers Gjæstfrihed, og naar vi saa har været sammen med dig nogle Dage til, maa vi tænke paa at komme herfra – altsaa nordover. Men iethvertfald kan du vide venter jeg her paa dig, for vi maa jo sees. Resten ville vi lade staa saaatsige i Guds Haand.

Ser du, Kongen blev syg; det sagde jeg, fordi jeg gruede for hans anmeldte Besøg i Stavanger Juli. Men naar han nu har faaet en saapas Sygdom, kan det vel aldrig falde den gamle Herre ind at reise med Skib til Vestkysten i Juli Maaned. Dette lille og rent personlige Hensyn har alligevel ligget tungt paa mig. Du kan tænke dig, hvad det vilde været for Prøvelsens Dage, om jeg i Uniform og med Orden skulde været udsat for hans Tilnærmelser midt i min egen Befolkning, som allerede beredte sig til at kaste sig for hans Fødder. Men naar jeg altsaa undtager denne personlige Lettelse, kan jeg ikke andet end ængstes ved Tanken om, at vi netop nu i disse elendige Tider kunde faa en ny Konge saa farlig som den, der venter os.

Desto mere trænger jeg til at overhales og gid du kom snart. Alle vore fælles Venner glæder sig til Eders Komme. Hils Fru Caroline!

Din hengivne *Alexander L. K.*

Jeg har desværre ikke seet din Søn; formodentlig har han havt saa travelt i de siste Dage, og jeg er heller ikke saa god at træffe. Igaar skulde vi truffet hinanden hos Fru Gad, men jeg blev forhindret. Idag reiser han nok til Odense.

Bjørnstjerne Bjørnson.

Kjøbenhavn den 6te Mai 96.

Kjære Mester! – det var da endelig godt at høre, at du mod al Formodning er i Live. Nu venter jeg dig forat takke for din Overhaling i Tilskueren, efter hvilken jeg har lusket om i Byens Udkanter og kun har nærmet mig Centrum i en let Forklædning.

– 10d; og jeg skriver egentlig helst forat melde dig, at Lørdag og Søndag – den 9 og 10d er Beate og jeg paa Landet hos en Cousine. Men fra Mandag Morgen vil jeg hænge efter dig, og dersom du vil overvælde mig med endnu en Gunst, saa lov mig, at du den 14de vil spise Middag hos Fru Feilberg der, hvor Beate bor.

Mere skal jeg ikke forlange, men følge dine Vink og gode Raad, af hvilke jeg lover mig meget. Hils Fru Caroline fra os begge og skynd dig!

Din hengivne *Alexander L. K.*

Vil du hilse Hr. Schrøder.

Jonas Collin.

Kjøbenhavn den 12 Mai 1896.

Kjære Hr. Collin! Jeg vil ikke fordølge, at det ser sort ud med Udsigterne til Besøget i Lyngby. Vi er ganske fast bundne lige til vor Reisedag, og De maa bede Deres Frue modtage vor Tak og vor Beklagelse.

Skulde jeg ikke se Dem mere denne Gang, vil jeg takke Dem for vort siste Sammenstød, hvorved De med aldrig svigtende Elskværdighed bar min saakaldte Fanatisme; jeg haaber, vi sees igjen i uforandret Kamp og Samdrægtighed.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Georg Brandes.

Skovgaard den 14de Mai 1896.

Jeg har ventet nogen Tid, for at faa Rede paa mine egne Planer og paa de mange Indbydelser i Haab om ogsaa at kunne komme en Dag til dig. Men nu indser jeg, at Tiden slaar ikke til, hvis vi skal faa realiseret vor Plan om en liden Reise til Dresden og Prag, hvorfor jeg maa bede din Frue og dig modtage vor Tak og Undskyldning.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Kjøbenhavn den 21d Mai 96.

Kjære Hegel! – vil De være saa snil at sende til Fru Krohn et indbundet Exemplar af «Mennesker og Dyr».

Vi reiser altsaa idag; men jeg vil forberede Dem paa, at vi kanske kommer tidligere til Skovgaard end i min Reiseplan antydet. Beate mener nemlig, at vi snart faar nok af Udlandet, medens hun længes tilbage til de fredelige Dage hos Dem.

Vil De hilse Deres Damer, som jeg saa i Theateret igaar – (Beate var endelig bukket under for sin Træthed og var gaaet tilsengs.) Om Forestillingen havde jeg meget ondskabsfuldt at sige, som jeg haaber vilde glædet Fru Julie; men det maa opsættes. Kun maa jeg udtale min Beklagelse over, at Olaf Poulsen faar slippe ind i et saadant Stykke og med et Udseende som en gammel bedærvet Tandlæge. Ogsaa Fru Manzius var øde og tom.

Venskabelige Hilsener til alle Deres og tillad mig at skrive eller telegrafere naar vi kommer tilbage.

Deres hengivne *Alex L. K.*

Reiseplan.

Herfra til Stettin den 21de. Dresden indtil 28d i Webers Hôtel. *Prag* 29 Mai til 2 Juni. Fra Stettin Onsdag den 3die Juni. Skovgaard 4 – 6 Juni. Fra Kjøbenhavn Søndag Morgen den 7de Juni.

Breve ønskes eftersendt indtil 28de Mai til Webers Hôtel i Dresden.

Telegram aabnes og hvis Indholdet skulde være af særdeles Vigtighed, telegraferes til Webers Hôtel, hvor man ogsaa vil vide min Adresse i *Prag*.

Baby Kielland.

Kjære Pefi! hvad var det for et sørgeligt Brev om at grave sig ned i Jorden? – det er der altid Tid til!

Imidlertid ville vi leve og leve saaledes, at vi har Ære og Glæde deraf.

Kan du ikke i din Sang og i dine gode Omgivelser og i os finde Midtpunktet, ud af hvilket du indser og føler, at samtidig som man ved Besked om alt det lurvede, saa er det dog en Verden, som ikke egentlig kommer os ved? Kan du ikke se, at det, som du tror er Medfølelse og Forpligtelse, i Bunden ikke er andet end en hemmelig Trang til at stige ned og søle sig med det lavere, – en Trang, som du desværre har; men som du absolut maa kjæmpe imod med al den bedre Kraft, som er i dig.

Vi lever i en Skjønhed og Lykke, som er saa høit over det Snavs, som trykker dig, at jeg ligesom ikke for Alvor kan tænke mig, at du er saa langt nede som du skriver. Men lad mig bede dig holde Hovedet høit – ikke stivt og dumt, men høit som den ædle, der vil gaa sin Vei tvers over den snavsede Gade uden at føre andet end Renheden med sig i Livet.

Tag dig sammen til Glæde og lad de Døde begrave deres Døde.

Vi reiser imorgen til Prag. Du ved ikke, hvor Mamma og jeg forandrer os til det bedre paa denne Reise.

Det skal ogsaa komme Eder tilgode, og du skal se, hvor meget af det, du nu søler med, vil falde af dig som uvedkommende Apelsinskal, naar du holder ud og holder Hovedet høit paa den rette Maade.

Den 9de Juni er vi hjemme, kom da saa fort som muligt, og alt skal blive saa glimrende, at du faar Mod og Lyst til igjen at tage fat.

Mamma hilser og jeg

Din egen *Pappa.*

Jacob Hegel.

Hôtel Grüner Baum Herrnskretzchen 29 Mai 96.

Kjære Hegel! – vi levede lykkelige Dage i Dresden, – hils Frøken Elisabeth og

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
sig hende, at vi ere ganske enige: det er en velsignet By. Da vi endelig syntes, vi
maatte videre, kom vi ikke længer end hertil efter en glimrende Reise paa
Dampskib opad Elben. Her gik vi iland og fandt et simpelt og billigt Hotel, hvor
vi vil ligge nogle Dage, før vi gaar til Prag. Men vi indser allerede nu, at paa
denne Maade naar vi ikke det Skib, som gaar fra Kjøbenhavn til Stavanger den 7d
Juni, medmindre vi ville opgive Opholdet paa Skovgaard, og det vil hverken
Beate eller jeg. Det næste Skib gaar ikke før den 17 juni, saa at vi nu i vor store
Letsindighed har forlænget Reisen med 10 Dage. Som Følge heraf er jeg ogsaa
bleven betænkelig for de Penge, jeg har med mig, og vilde derfor bede Dem strax
sende c. 200 Kroner i Anvisning paa Prag til min Ordre under Adresse
Schwarzes Ross – Prag.

Jeg har vistnok Akkreditiv paa Privatbanken i Kjøbenhavn; men jeg tror, det
bliver mere indviklet, om jeg sender Akkreditivet til Banken og beder dem sende
Pengene, hvorfor jeg tillader mig at bede Dem. Jeg beregner, at Anvisningen kan
være i Prag om 5 – 6 Dage – kanske før?

Under disse Omstændigheder kommer vi formodentlig til Skovgaard c den 8d
Juni, forat bede om Gæstfrihed en hel Uge – gaar det an? Alt har hidtil været saa
over al Forventning glimrende paa vor Reise lige siden Stavanger, og vi taler hver
Dag om hvor godt vi har det og hvor alle ere snille mod os. Hils Deres Damer fra
os og sig Fru Julie, at vi glæder os til at ende vore Reise-Dage i hendes fredelige –
tør jeg sige: Arme?

Deres hengivne *Alexander L. K.*

Baby Kielland.

Hôtel Grüner Baum Herrnskretzchen d. 29. Mai.

Kjære Pefi! – strax efterat jeg havde skrevet et Brev til dig i Webers Hotel i
Dresden, – et Brev, som jeg vil haabe bare gjorde dig godt – det var ialfald
Meningen! – da jeg havde lukket det, bragte Portieren mig et nyt fra dig, hvori
der slet ikke længer var Tale om at grave sig ned i Jorden og ikke komme op
igjen! Vi reiste derfor beroligede afsted paa Dampskib opad Elben. Vi sad paa
Dækket i en uhyre Varme og spiste Steg med Compot og Rhinskvind i Is-Spand! –

Saa kom vi hertil – en liden Landsby mellem Fjeldene i sachsisk Schweiz; og her stansede vi foreløbig nogle Dage, hvorved hele vor Reiseplan er forandret, saaat vi først kommer hjem til Stavanger den 19 istedetfor den 9de juni.

Dette er jo forresten ligegyldigt for alle Børnene undtagen for Else; men hun er midt i Examen, saa det er kanske bedst, vi ikke kommer og forstyrrer hende. Jens er først færdig den 20, saa da er vi hjemme, og du – hvad Tid kommer du – din Rholpeskolt! – Mamma kom nu ned klædt og færdig; vi vil gaa op i et Fjeld – jeg tror ikke det bliver meget høit; men vi har det uhyre jilt og Mamma hilser dig paa det allervarmeste og jeg ligesaa –

din egen *Pappa!*

Emilie Krohn.

Hôtel Frieser, Bodenbach den 1ste Juni 1896.

Jeg skriver til Dem i en liden lykkelig Hotelhave med hvide Borde under blomstrende Kastanietrær i en stille summende Sommervarme og med netop saa lidet Blæk som der bestandig findes i Hotelblækhuse.

Vi har hele Tiden været saa lykkelige og fundet Verden saa udsøgt elskværdig mod os, saaat vi indbilder os, at alt, hvad der hænder, er ganske specielle Lykketræf – indrettede expres for os. Det eneste, som nogle Dage var galt, var Veiret. Her var saa surt og koldt som hjemme, men saa var vi dog Gudskelov langt derfra.

Idag reiser vi til Prag og Mandag den 8d tænker vi at være tilbage i Kjøbenhavn.

Det var – som jeg tænkte – en udmærket Hvile efter Anstrængelserne i Kjøbenhavn at komme paa denne Reise – Anstrængelser for Tungen, Maven og Hjertet, – Hjertet er det fremdeles lidt daarligt med. Men det var mig ogsaa en Tilfredsstillelse at mærke, at jeg tiltrods for de 7 magre Aar kunde gjenfinde saa mange gode Venner, uden at vi – forhaabentlig paa begge Sider – følte, hvor længe jeg havde været udenfor. Jeg ser mer og mer Faren ved det, som Nordal Rolfsen engang kaldte: Hverdagslivets Dæmonik! – det er Synd at leve sit Liv i en

By som Stavanger. Jeg tror ikke, at jeg vilde fortsat Forfatteriet paa samme Maade, hvor i Verden jeg saa havde været. Men i et større Samfunds mangfoldige Anregungen vilde der dog sikkert ligesom faldt mere af. Des taknemligere er jeg Dem og Krohn og de andre brave Danske, som fik lokket mig ud og knirket mig op og stillet paa Benene igjen saa meget, der var ramlet sammen indeni mig, – det skal jeg aldrig glemme.

Hils nu Krohn og de kjære sammenbragte Søkende, Bissens og alle gode Venner fra Beate og mig og modtag mit sønlige Haandkys.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Emilie Krohn.

Skovgaard den 11te Juni 1896.

Siden De fremdeles mener, at vor Samtale om Forældre og Børn kunde være til Nytte for andre, vil jeg skrive den op og stille den til Deres Raadighed.

I Niobe fortæres Forældrene af de voxne Børn; og al de Gamles Kjærlighed vender tilbage som en bagvendt og urimelig Hævn i en Rædsel, der stiger og stiger, uden at det kan ende med nogen Forklaring, fordi det er uretfærdigt og naturstridigt.

Deraf kommer det, at denne Bogs Linier ikke ere førte som Romanens; men de svinger sig opad mod Slutningen, saaledes som et Drama bygges. For mig ser denne Bog ud som et Horn med Munden opad, et Skrig mod Himmelen, og derfor tager *de* ganske Feil, som taler om, at der i Slutningen er anvendt et for stærkt Middel. Det er netop denne siste Sprængning, som gjør Bogen til et Mesterværk i Skildringen af noget oprørende uforstaaeligt i Menneskenes Liv.

Thi – i Niobe er Forældrenes Kjærlighed hele Tiden – saa at sige – in confesso; der er Ingen, som tvivler paa den. De plukker sig for Børnene Gang efter Gang, intet Øieblik faar de aande ud for egen Regning; fra Morgen til Aften og i de søvnløse Nætter arbejder og lider de for Børnene, og deres Kjærlighed sønderslides gennem hele Livet uden at give slip.

Men se nu paa Lille Eyolf. Her gaar Forfatteren bagom alt dette og anbringer

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
sin Torpedo paa et saa skjult og fredet Sted, at det varer en hel Stund, førend vi
sanser, hvad det er, han vil give et Grundskud.

Thi – saavidt jeg ved – har der endnu aldrig været rørt ved
ForældreKjærligheden. Jeg regner ikke den skabagtige Kjærlighed til Moderen i
den franske Literatur; men overalt og altid har vi været vant til, at naar vi
kommer frem til Faderens og især til Moderens Kjærlighed til Børnene, saa har vi
naaet et fast Punkt, en Gruppe sikre og rene, uegennyttige og hellige Følelser.

Som De vil erindre – Frue! talte vi ikke stort om Moderens Sanselighed og
Champagnen, som er paa Randen af det ækle, ei heller om Forvandlingens Lov;
thi dette er bare de Trin i Kunstværkets Bygning, ad hvilke Mesteren er steget
ned, forat komme i Dybden og bagom.

Der lever i Huset ingen besværlig Børneflokk, og der er inten Tryk af Livets
ydre Pinagtigheder; kun et eneste forgudet Barn i et rigt Hus, baaret af den
omhyggeligste og saarest Kjærlighed. Og alligevel gaar det efterhaanden
modstræbende op for os, at der er noget ivejen med selve denne Kjærlighed.

Faderen bruger ubevidst Sønnen til at lette sit Livs Ansvar, og for Moderen
har dette Barn staaet hende ivejen netop der, hvor hendes Væsen har sit
Midtpunkt; mens det levede, stod det mellem hende og Manden; men da det
døde, tog det ham først rigtig fra hende, og med Rædsel ser hun og han og alle vi
andre foran os: de onde Barneøine.

Den lille Stakkel, der syntes baaret paa de varsomste Hænder, staar med en
Gang forladt med sin lille Krykke mellem nogle voxne fremmede Mennesker,
som bruger ham i deres eget Liv – dels som den, der igrunnen er ivejen, og dels
som den, der skal fuldbyrde noget, en anden ikke har magtet; de holder
krampagtigt paa ham og alle deres Tanker samler sig om ham, fordi han hører til
deres eget Liv; men selv staar han midt i alle disse stærke Følelser som et ensomt
mishandlet Barn.

Da kommer Døden glidende ind; og det forekommer mig, at den aldrig er
kommen i nogen deiligere Skikkelse. Jeg vil nu slet ikke tale om Døden, som han
kommer raslende i moderne Stykker med Le og Knokler; men selv i Historien om
en Moder er Dødens Omsorg for de Smaa ikke saa gribende som Rottejomfruens.
Naar Moderen slutter sin siste Overenskomst med Døden og lægger sit Barn i
hans Arm, forat han skal bære det ind i den store Stilhed, saa har Døden vist

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
hende i Brønden alle de Rædsler, som Livet holdt rede for hendes Lille.

Men hør, hvad Rottejomfruen siger. Saa underfundigt dybt er Ordene lagt, at mange kan sidde og tro, der tales om Rotter og Mus.

Men den, som har faaet Skrækken i Blodet, han vil høre, hvorledes det vinker gennem hendes Ord til alle de smaa mishandlede Væsener, som ikke elskes for deres egen Skyld, – ikke blot i de fattige og overfyldte Barnekammere, men helt op til de lykkeligste og mest forkjælede.

Hun glider ind mellem skinsyge Forældre, der bruger Børnene i Ægteskabets Kamp, mellem forfængelige Mødre, der pynter Børnene til Brug i Livets Kamp, selvsikre Fædre, som vil se sin egen Fortræffelighed fortsat i Sønnerne; og før nogen ved Ord af det, har hun fanget de smaa Hjerter, saaat de maa følge hende, fordi hun kjender deres Hemmelighed og vil bringe dem i Sikkerhed for Livets Mishandling.

– Kan De huske alt det, vi maatte høre og læse efter Et Dukkehjem? Ingen kunde nu udholde at høre det omigjen. Thi den Forandring i Opfattelsen af Kvindens Ansvar, som hin Bog vilde fremtvinge, den er allerede fuldbyrdet; Snakket er stilnet af, og den Gave, Mesteren bragte, har sænket sig i alles Sind og gjort os klarere.

Saaledes vil det ogsaa gaa med Lille Eyolf, men langsommere og forhaabentlig med mindre Snak, fordi den Gruppe af Følelser, i hvilken der her skal kiles ind en sund Mistro, den er mere intimt fastgroet med hele vor Livsopfatning og endmere omfredet.

Men den vil melde sig – først hos Forældre, efterhaanden hos alle – denne sunde Mistro til den egentlige Værdi af vor Kjærlighed til Afkommet.

Efter det store Skrig i Niobe vil vi følge Ibsen bagom det hele og prøve os selv og vor Kjærlighed til Børnene: om muligens det, som sprængte Huset i Niobe, alligevel ikke var en uforklarlig oprørende Utaknemlighed; men om selve den Kjærlighed, som lønnes saa ilde, i sin inderste Rod kan have været befængt med Feil, der forklarer Udgangen.

Da vil Rottejomfruen komme glidende ind i vor Samvittighed og vare os ad, at vi ikke bruger Børnene i vort eget Liv og elsker dem saaledes, at de mishandles og havde været bedre farne ved at faa følge hende ind i den store Stilhed. –

være mig en Fornøielse at mindes.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Edvard Brandes.

Skovgaard den 12te Juni 1896.

Kjære Ven! – jeg skriver til dig for at udtrykke, hvor jeg savner dig hernede hver Dag. J. P. er død og Viggo Drewsen; og du er borte, saa har jeg bogstaveligt talt ikke andre igjen end Erik Bøgh.

Naar jeg kunde gaa hen til dig og faa en af de gode lange Samtaler, saa vilde Kjøbenhavn igjen være ligesaa jild som før; men nu er jeg ganske om en Hals med mine Formiddage, og derfor bliver jeg gjerne herude. Vi har havt en glimrende Reise – Beate og jeg – til Dresden og Prag, og vi venter nu bare paa Dampskibet den 17 forat reise hjem igjen. Jeg selv er bleven opkvikket og forynget, saaat jeg kan holde ud en god Stund hjemme, og kanske faa Lyst til at finde paa et eller andet – f.Ex. at indtræde i Politiken – he?

Vore fælles Venner her – og vi har dog mange – er alle enige om at beklage din Fraværelse. Særligt har jeg Fornøielse af at tale med Nansen. Den Ulykkelige har valgt sig en Stilling mellem Barken og Træet, nu hamrer vi Forfattere løs paa ham, der har forladt vort Parti og er gaaet over paa Fiendens. Jeg har plaget ham frygteligt med at buldre løs mod de Hegelske Blodsugerier, medens jeg overfor Jacob er lutter Venskabelighed. Saa maa Nansen gaa til Hegel og fortælle – med Maadehold! alt det fæle, Kielland har sagt, og derpaa bringe Bud til mig om, hvor sint Jacob blev. Vi ler beggeto – Nansen og jeg – over denne Comedie, naar vi spiser Frokost hos Fugmann ved en Tafelrunde, der bestaar af Han bro, Re, 2 Grøn, 2 Eckmann, Prior, Lohse, Rosenstand – et illustre symposion, hvori jeg passer aldeles udmærket.

Foruden disse Navne, som jeg antager ville klinge hjemligt i dine Øren, har jeg gjenseet Familierne Krohn og Bissen med stor Glæde; solide Danske – fintænkte, men noget forsigtige. Schwanenflügel er bleven et Hvirvelcentrum af Forvirring, hvoraf der snart vil fremkomme en Art Indre-Missionair.

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Borchsenius flyder omkring som en forladt Ølkork; jeg har kun seet ham i en Butik; selv Fru Hegel har forladt ham. Din Broder Georg bliver mer og mer vanskelig at omgaaes. Det er ikke blot dette, som vi saa ofte har snakket om, at han ganske mangler Kritik, naar det gjælder Selvros; men nu har han ogsaa dette med Konen; han taxerer alle, som han møder, paa den Maade: hvilket Parti tager han mellem Fru Brandes og mig? Dette gjør ham saa besynderligt usikker i Omgangen. Jeg saa ham f.Ex. i et galant Selskab hos Fru Hanne Benzon f. Bissen. Der var vi andre naturligvis i høieste Stads og vore Damer ligesaa, glimrende Beværtning, Champagne o.s.v.; men Georg var i en forfærdelig Hverdagsdragt med stort sort Cravate o.s.v. Dette skulde udtrykke hans Fortrydelse over, at hans Frue ikke var buden; og paa samme Tid er jeg vis paa, at han i sit Ægteskab bruger dette som et godt Kort og siger: der ser du! – man inviterer ikke *dig!* – mit Parti er det største. Du forstaar: han fører sin hjemlige Strid med sig overalt, saa der er slet ikke Raad til at faa ham ud af Mistænksomheden.

Fru Hegel var her, forat kalde mig til Frokost, hun bad mig oprigtigt at hilse dig ogsaa fra Jacob. Beate hilser ogsaa og begge takker vi dig for Baby, som jeg haaber ikke har gjort dig nogen Sorg eller Uleilighed i den lange Tid. Lad mig se, om du kan finde en Pen og lidt godt gammelt Blæk.

Din hengivne A. L. K.

E. Brausewetter.

Stavanger den 27d Juni 1896.

Hr. E. Brausewetter No. 4 Leipzigerstrasse, Berlin W.

Deres 2 Skrivelser af 27/4 og 15/5 ere nylig komne mig ihænde. Forsaaavdt De skulde vælge at optrykke et Arbeide, der tidligere er oversat med min Autorisation, vil jeg gjøre Dem opmærksom paa, at jeg vistnok ved, at en saadan Fremgangsmaade ikke er ulovlig; men at jeg dog finder den lidet rosværdig. Videre vil jeg bemærke, at det er mig ganske ufatteligt, hvorledes De er kommen paa den Tanke, at jeg skulde ville forære Dem et nyt Arbeide, ligesom jeg

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
overhovedet finder mig foranlediget til energisk at udtrykke, i hvilken Grad jeg er
kjed af at bruges og udnyttes til Indtægt og Fordel for fremmede Forlæggere.

ærbødigst *Alexander L. Kielland.*

Jacob Kielland.

Stavanger den 1 Juli 1896.

Vi har levet i ubekymret Lykke og havt en glimrende Reise – baade blandt vore gode Venner i Danmark og senere alene til Dresden og Prag. Maatte det nu gaa med os som vi altid lovede før: at hvis vi bare af og til fik en Udflugt, skulde vi være saa snille og tilfredse herhjemme. Desværre har vi endnu ikke sporet nogen Forbedring; jeg maa tilstaa, at jeg finder, her er aldeles forfærdeligt – ikke saa smaat, men saa raat.

Meget gjør naturligvis denne Konge, der som en uhyre Unglücks-Pendel svinger over vore Hoveder og fordreier de fleste.

Programmet er: Ankomst Søndag 12 Juli Kl. 6 med Jernbanen (efter Besøg paa Malde pr. Hinna); om Aftenen Folkefest paa Bjergsted. Mandag Formiddag – antagelig Kl 10 Cour ombord. Kl 12 Udflugt til Ullenhoug, derfra i Frimurerlogen og Borgermiddag a 20 Kr. pr. Couvert – antagelig i Turnhallen Kl 6. Der er endnu ialfald ikke netop Rift om Billetter; men du ved, hvorledes det gaar paa Slutten. Derfor skulde du strax telegrafere til mig, hvis du vil være med. Jeg har tegnet mig; men jeg er indbuden af Kommunen, saa jeg kan bare forandre mig til dig; – men lad mig faa Bud strax.

Jeg formoder, at du vil komme Søndag og deltage i Couren Mandag Formiddag? du er velkommen her, og jeg vil sætte megen Pris paa at have dig i de fæle Dage. Men jeg er formodentlig alene i Huset med en Pige, da mine Folk til den Tid helst vil se at være paa Landet.

Som jeg hører, skal du og dine ikke til Rosendal iaar? – og det forekommer mig, at du antydede, at det var af Økonomi? Det har gjort mig meget ondt, at du maa opgive en kjær Vane af den Grund. Min Økonomi er jo bedre nu, og det værste Tryk er jo over; men det var trist at se saa mange pene Penge fyge til Gjæld. Først 3000 til Regningsgjæld; saa 3000 til Tycho for Udlæg i Aarenes Løb

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
til Børnene i Christiania, saa mangfoldige Udgifter, som kom – jeg ved ikke
hvorfra, da vi først havde noget, saa reiste vi for 1200 Kr; naar du dertil lægger,
at en Del af Arven blev udlagt i en Fordring 3500 fra Fr. Hansen, saa kan du
vide, der er ikke meget tilbage, skjønt Beates Andel var 15 900 Kroner.

Men det er Skam at syde, snarere skulde vi glæde os over, at vi nu kan betale
noget tilbage af det, som andre har hjulpet og skaanet os med. Du maa derfor se
efter, hvor mange Aars Leie, jeg skylder dig, og om du ellers har havt nogen
Udgift for min Skyld?

Forleden betalte jeg 200 Kr. til Andreas for Hjemmet. Jeg tilstaar, at det vil
blive mig de sureste Penge at betale. Skulde vi ikke gjøre Alvor af at sælge alle
Parter, som kan sælges, og dermed søge os fri for Sorg af Hjemmet – ialfald for
en Tid.

Man har sagt mig, at Embedet i Bergen er besat; det synes saaledes, somom
Gud har valgt Nøterø for dig? – jeg vil haabe at du ogsaa dermed er tilfreds? –
jeg for min Del vilde heller nu paa Landet end til en By; – det skulde da være at
prøve i Christiania, om jeg kunde udrette noget som Forfatter – jeg mener da
nærmest som Journalist af høiere Rang. Det var mig nemlig paafaldende mellem
de Norske og Danske, jeg traf paa Reisen, hvorpas jeg havde holdt mig à jour,
skjønt jeg saa længe har levet saagodtsom alene i denne Afkrog, og det er tungt at
brænde inde med saa meget, medens man anvendes til ganske simpelt
Hverdagsarbeide.

Bryne var her igaar og meddelte, at han havde lagt ny Løe-bro, for hvilken
Udgift han vilde debitere os, da den gamle var plukraaden. Har ikke du
Contracten og hans Bemærkninger? Lad os nu faa en Ende paa dette. Bryne er en
brav, men grænseløst paastaaelig Mand, med hvem man helst bør have alting
aftalt og greit. Han vil ikke være med paa Recognitionen, og dog maa den
betales; vi faar vel gjøre det, da Intet paa Forhaand var aftalt.

Hils dine fra os og god Bedring med Anton.

Din hengivne Broder *Alexander*.

Stavanger den 3die Juni 1896.

Kjære Hr. Galschiøt! – jeg har ingen Forbindtlighed ovenfor Verdens Gang, saa De maa gjerne beholde det ubetydelige Bidrag alene for 50 kr., siden De har Lyst. Correctur skal jeg læse og sende prompte.

Jeg beklager, at vi ikke traf hinanden efter vor Skilsmisse paa Rundetaarn i Midten af Aarhundredet. Vi traf ellers saa mange gode Venner og bleve saa forkjælede paa alle Kanter. Nu har Høien lukket sig igjen, og fra mit Kontor ser jeg med en vis Forbauselse sydoover, hvor jeg atter var som i Begyndelsen af Aarhundredet og endog havde et svagt Anfald af Forfatteri. – Jeg skulde hilse Dem venskabeligt fra Beate og bede Dem overbringe Deres Hustru vor Compliment.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Hans Lien Brækstad.

Stavanger den 13de Juli 1896.

Hvis det forholder sig som De siger, at «Sne» ikke er udkommet paa engelsk, giver jeg Dem autorisationen paa de foreslaaede Vilkaar.

Med forbindtlig Hilsen

Deres ærbødige *Alexander L. Kielland.*

Kitty L. Kielland.

Stavanger den 23de Juli 1896.

Kjære Kitty! Tak for dit Brev fra Jotunheimen. Jeg skal vise dine Hollændere mit blideste Ansigt. Jonas Sømme har faaet din Adresse.

Jeg kan ikke godt betro Papiret mine intimeste Tanker og Iagttagelser om Kongen. Alt gik godt, og det lykkedes mig – tror jeg da – at holde mig i en passende Afstand, uden at jeg dog kunde undgaa at blive paa en vis Maade udmærket; jeg sad nemlig ved de to Middage: ombord og i Borgermiddagen midt

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
foran Kongen og derved droges jeg uvilkaarligt med i Samtalen, fordi vi ikke kunde undgaa at se paa hinanden. Den første Dag sagde han saa forsigtig De til mig og du til Salicath, Falck og de andre, saa jeg var virkelig saa glad; men den anden Dag sagde han, saa alle hørte det: Du Tjælland maa blive ombord, der er noget, jeg vil vise dig. Det var et gammelt Horn, som han fortalte en lang Historie om – fra Carl den 13des Tid, før disse Bernadotter. Han ligte slet ikke, at jeg paa en Tur op til Ullenhaug bød ham min Oldefars Stok. «Ah! – din Bestefar, som tjente under min Bestefar!» – «Nei, min Oldefar, Far til Cabinetskammerherren.» – Du kan vide, han har jo ingen Oldefar.

Jeg fik afværget en Visit her i Huset, fik hjulpet en Enke til Benaadning for hendes Søn, fik Kongen til at takke Scharffenberg for hans Musik med Ynglingeforeningen, – hvilket jeg havde lovet ham, fordi han havde været saa snil med Else, og endelig fik jeg anbragt nogle gode Ord for en Decoration til Finne, som maatte holde Tale, medens jeg, efter mange Intriger, slap ganske fri. Alt i alt slap jeg godt fra det, – synes jeg selv; men jeg ved jo ikke, hvad de andre synes.

Din hengivne Broder *Alexander*.

Jacob Hegel.

Stavanger den 29d Aug. 1896.

Kjære Hegel! – nu da De ogsaa har Reitzel, vil jeg fornye min Ungdoms Tanke om at foranledige en Folke-Udgave af Søren Kierkegaards «Øieblikket».

Jeg vilde skrive et Forord, hvori der bare skulde staa, at ved Mynsters Død tabte Kierkegaard Taalmodigheden; saa skulde der først trykkes Martensens Ligtale over Mynster, dernæst: Dette skal siges, saa være det da sagt, – og kanske et Par Artikler til, som jeg ikke nu husker og dernæst kommer «Øieblikkene», som jeg ikke vilde røre ved, – bare gjøre lidt lettere at forstaa ved en mere moderne Interpunktion og kanske hist og her en liden Ordforandring i den yderste Pietet.

Sig mig Deres Mening om dette Propos; eller om De ved en Anden, som vilde gjøre det. Hovedsagen er nemlig, at den Bog graves op igjen.

Desværre er Beate syg. Hendes Nervesvækkelse slaar sig mer og mer paa

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Hænderne og i Benene, saa at hun har bestemt sig til at følge Dr. Friedenreichs Raad at tilbringe Vinteren i Syden. Hun reiser med Baby i Slutten af September forat forene sig med Fru Drewsen og hendes Børn. Antagelig gaar mine Damer over Kjøbenhavn, saa jeg kommer kanske til at bede Dem have et Øie med dem ved Gjennemreisen.

Vi gratulerer hjerteligt med Forlovelsen, og sig Frøken Agnes fra mig, at jeg aldrig havde tiltroet hende noget saa udspeculeret lumskt som at være forelsket i den Alder! Pas nu bare paa den unge Jesuit, at han ikke gifter sig en Dag paa en Seiletur. For Frøken Elisabeth er jeg mere sikker; hun kjender Mandfolkene, efterat det – Gud være lovet! er lykkedes mig at afsløre Dem og den anden Lastefulde! – hils ham og Tafelrunden hos – tænk nu kan jeg ikke huske, hvad han heder –

Jeg skrev vist kort efter Hjemkomsten til Fru Julie, at vi vare fordærvede af vor Reise. Nu er det dog noget bedre for mit Vedkommende. Jeg kan ikke regne saa meget paa Beate, for hun er virkelig syg, og da vantrives hun naturligvis endnu mere heroppe, men jeg selv har det bedre; jeg glæder mig til at faa rydde Børn og Kvindfolk ud af Huset, til at reise paa Jæderen i Storm og Uveir og til de lange Vinterdage – alene i alle Stuerne, hvor jeg kan gaa og spytte og gjøre, hvad jeg vil.

Saadant kan ikke De forstaa – saadan en – saadan en – jeg kan ikke finde paa noget frygteligt Skjældsord, som kunde male Dem i al Deres Sardanapalitanske Blødagtighed!

Hils Fru Julie og Intendanten og spørg, om de nogensinde tænker paa os, og om der ikke findes en Draabe Blæk paa Skrivebordet?

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Maren Sars.

Stavanger den 29d August 1896.

Kjære Fru Sars! man skulde isandhed snarere tro, det var mig, som er bleven 185 Aar og har mistet Hukommelsen, Taknemligheden og Resterne af den

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
almindelige Høflighed. Jeg læser om Deres Fødselsdag, hvor Sol, Maane og de fleste Stjerner kom og bøiede sig for Dem og ikke et Livstegn fra mig, som De dog har kysset og mod hvis Børn De har været saa god og huld. Baby har fortalt os mangfoldige Gange, hvilken Tilflugt hun har i Deres Hus, og efter at høre hende maa jeg tro, at De og Deres grundigen har forkjælet hende. Og Jens bliver ikke træt af at gjentage, hvor han følte sig glad og udmærket ved at have Lov til at komme til Sars's om Søndagsaftenerne.

Han reiste netop nu til Christiania med Paalæg om at fremstille sig for Dem ved første Leilighed og bringe vor Hilsen og Tak. Baby derimod kommer ikke ind igjen, fordi hun maa følge sin Moder til Syden, da hun er syg – Nervøsitet og etslags Lammelse i Fingrene og Benene. Nu er det vistnok ikke noget haardt Slag af Skjæbnen at maatte tilbringe en Vinter i Rom, og min Kones Sygdom, som nok kan være ængstelig, er dog ikke endnu saa bedrøvelig; men alligevel hænger Baby med sin mislykkede Næse, fordi hun maa bryde Sangen af, og jeg har hellerikke turdet skrive det til Lammers, men søger at omgaa det hele ved herved at betro det til Fru Sars!

En anden Ting vilde jeg ogsaa bede Dem – Frue! bringe frem fra mig, og det er en Hilsen til Fridtjof Nansen, som jeg desværre ikke kjender. Af min egen store Blødagtighed stiger der en forbauset Beundring over hans Bedrifter, – en Beundring, som visselig ikke er saa stor som den vilde være, hvis jeg rigtig kunde fatte saa megen Energi, Haardførhed, – Spæk og lange Haar, men som alligevel er overordentlig oprigtig.

Turde jeg ogsaa bede Dem hilse Fru Eva, som jeg dog har den Ære at kjende, Lammers's og Professor Ernst, som i de uforglemmelige Dage, da jeg gik over fra Teglblænder til Forfatter aflagde mig et mindeværdigt Besøg i Stavanger.

Og tilgiv mig endelig – Kjære Fru Sars! at jeg er saadan en Klodrian til at passe paa Dagene og først kommer bagefter, somom jeg ikke var ligesaa ivrig som de andre i min Beundring og Hengivenhed for Dem.

Men det er jeg; det er bare etslags Aandssløvhed, som hører til Embedet –

Deres ærbødigt hengivne *Alexander L. Kielland.*

Stavanger den 4d September 1896.

Kjære Mester! – det staar ikke noget videre godt til med os nu. Beate er syg, – syg paa Sjælen og saa nerveus, at selv jeg er lidt forskrækket. Hun har en Art Svækkelse i Hænder og Ben, som den danske Læge Friedenreich vistnok har erklæret at være uden Fare for Lamhed, men som han dog – saavidt jeg forstaar – finder betænkelig. Af de saakaldte Peterspenge – Beates Arv efter Onkel Pitter – er der endnu c. 4,000 Kr. igjen, og i Henhold hertil – som vi siger ved Contoret – har Beate besluttet at reise med Baby og Fru Drewsen's til Rom i Vinter. Det tror jeg, vil gjøre hende godt, og jeg skriver væsentlig derfor til dig idag, forat bede dig om at tage dem under din Varetægt, naar du kommer til Rom, – noget Beate ogsaa selv i høi Grad stoler paa.

Dette gjør os alle noget opskjørtede i denne Tid; men det er jo i grunden ikke noget at sørge over. Bliver Beate frisk, saa er alt godt, skjønt hun har faaet en umaadelig Aversion for Stavanger. Det var underligt med den Reise, vi gjorde. Før sagde vi altid: naar vi bare kunde komme ud en liden Tur til Forfriskelse, saa skulde vi bedre bære det øde Liv herhjemme. Men det viste sig desværre, at Lykken demoraliserede os. For mig er det ikke saa farligt; jeg har saa meget at gjøre, at Dagens Arbeide optager mig. Men Beate gaar ganske tilgrunde i denne Surhed. Dertil kommer denne besværlige Tid, før man faar de store Børn anbragt. Og i den Anledning har jeg ogsaa noget at læsse paa dig. Alexander har været i Tyskland, han er uddannet som Væver og har havt en midlertidig Post ved Egersunds Uldvarefabrikker, som han kom fra med al Ære. Men han kom fra, fordi Fabriken omordnedes, og han er nu uden Ansættelse.

Dette at have store Sønner gaaende i Dørene, er det ubetinget værste, jeg ved – er du ikke enig? Alexander har søgt en Post i Lillehammer, og hans Fordringer ere ikke store. I Egersund havde han 100 Kr. Maaneden og forestod Væveriet; det syntes vi, var godt. Kunde du spørge lidt efter ved Fabriken i Lillehammer? – han er væsentlig Mønstervæver og vant til at holde Rede paa hele Væveri-Afdelingen, hvor han har arbeidet – (ved Aalgaard og) ved Egersund. Jeg har glemt, hvad Directeuren ved Fabriken i Lillehammer heder; men jeg ved, Alexander har sendt ham sin Ansøgning og Attester. Jeg vilde være meget glad ved at have ham i Arbeide igjen; thi det vilde være fortvivlet at se ham gaa ledig herhjemme i

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Vinter, naar jeg skal være alene. Og du kan trygt sige, at han er flink og uforsagt i sit Arbeide og ikke den fine Mands Søn, men vant til at leve med og som Arbeiderne.

Inat passerede Nansen Havnen, uden at jeg saa ham. Du er naturligvis saa fuld af ham nu, at jeg med Vilje sender dette Brev til Aulestad, forat det først kan træffe dig efter Festerne. Det var en Velsignelse for det ganske Land og en stor og uventet Hjælp i vore Viderværdigheder, at han kom hjem og kom saaledes hjem, – ja indtil selve Svenskerne maatte bidrage til Glansen med sine 3 Vindmagere, der kom hjem med Ballonen mellem Benene.

Det forekommer mig allerede urimeligt længe, siden vi gik sammen under vore egne Bøgetrær, som vi lar voxte hos Boghandleren, og snakkede, saaat Uglerne fløi op og Bladene faldt til Jorden. Ak! – nu snakker jeg ikke mere, men deler min Tid mellem Napoleon og Samlags-Afstemnings-Mandtallet, som er udlagt til Eftersyn! Beate siger, at du maa skaffe mig bort herfra! – jeg ved sandelig ikke, om jeg gad tage paa et nyt Embede et andet Sted – ialfald er der ingen Udsigter; og jeg tror ikke, man vil have mig i Politiken. Lad mig faa nogle Blækkletter fra dig.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Karoline Bjørnson.

Stavanger den 4 Sep. 96.

Jeg skulde hilse saa meget fra Beate og sige dig, at de Øren-Remedier, som du vilde vide Besked om, var kostbare og unyttige og forøvrigt – efter Beates Mening – ikke synderligt forskellige fra dem, du selv kjender.

Ellers skulde jeg sige dig, at Beate i sin nedtrykte Tilstand stunder imod at træffe Eder i Rom til Vinteren som en Frelse fra Synd og Død og Satans Rige, som hun fuldt og fast tror er i Stavanger. Jeg behøver ikke at bede dig tage dig af hende; du vil se, hun trænger det.

Tak for sist og venskabelig Hilsen fra

Din hengivne *Alex. L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 10d September 1896.

Kjære Hegel! – skrev jeg ikke for nogen Tid siden, at Beate paa Grund af sin Sygdom reiser til Italien med Baby? Vi lader ogsaa Bodde – (Alexander) – følge dem til Kjøbenhavn, dels for ogsaa at unde ham en Fornøjelse efter hans Lære- og Arbeidstid; men dels ogsaa, fordi der er en – rigtignok meget vag – Udsigt eller rettere bare Mulighed for at faa ham anbragt ved Wessel & Vets Væverier . Beate bliver et Par Dage hos Krohns, forat orienteres og udstyres med nyttig Kundskab til Reisen, ligesom Krohn ogsaa vil føre Alexander til Wessel og Vett. Hvis det ikke bliver noget med hans Ansættelse, skal han reise tilbage med det første Skib, som gaar nordover, og jeg vilde være Dem forbunden om han kunde hæve hvad han behøver hos Dem paa min Conto redivivo!?

Som De kan tænke Dem, løber alt dette noget rundt i mit Hoved, især undrer jeg mig paa, at Beate har Mod til at reise saa langt. Men jeg indrømmer, at noget maa prøves, da hun er i en ubeskrivelig Tilstand af Nervøsitet og Svækkelse.

De reiser herfra den 18d og er i Kjøbenhavn den 20; de haaber at faa se et Glimt af Dem og Deres. Mange Hilsener til Skovgaard. Beate sender Fru Hegel Portrait af vore Børn.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 19d Sept. 1896.

Kjære Mester! – jeg skriver kun et Par Ord – væsentlig for at bede dig være snil med Beate, naar hun kommer til Kjøbenhavn. Hun er bleven saa hypernervøs, at hun *maa* bort herfra – ialfald for i Vinter. Du vil hjælpe hende med gode Raad. Jeg synes, hendes Reise alene med Baby er betænkelig – især hvis de vil helt til Rom. Men jeg har Intet kunnet sige imod, da jeg indser, at hun aldeles ikke kunde holde ud her hjemme i Vinter. Saa er der ogsaa denne lange Alexander,

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
som skal prøve sig hos Wessel og Vett som Væver. Hvis han ikke bliver antaget, –
og det maa man jo være forberedt paa – , er jeg ganske fortvivlet; skal han gaa
herhjemme og dovne Vinteren over, saa holder jeg det ligefrem ikke ud. Hvordan
var det med Lillehammer? – kan du ikke tage ham i din stærke Haand og tvinge
Nogen til at tage ham i Arbeide?

Hils Fru Caroline! hun maa ogsaa være snil med Beate.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 19d Sept. 1896.

Kjære Hegel! Dampskibet er forsinket, saa mine Folk reiser formodentlig først
imorgen herfra. Vi har et frygteligt Veir, og eftersom Afreisen nærmer sig, er
Modet sunket hos os alle. Her tales ikke længer saa freidigt om Rom; derimod er
vi enige om, at Beate skal betænke sig vel, før hun forlader Kjøbenhavn og vælge
sig et fredeligt Sted til Vinterkvarter, om det end ikke bliver Rom. Som en Følge
heraf er det uvist, om hun faar Brug for det Accreditiv paa 2000 frcs., som jeg
har ordnet for hende i Rom; og derfor siger jeg hende, at naar hun har fattet sin
Bestemmelse, maa hun gaa til Dem og bede om Anvisning eller Accreditiv paa
Stedet, saa skal jeg betale Dem af Beates Penge; – vil De være saa snil?

Se paa min lange Dreng, om De ikke kunde beskjæftige ham eller hjælpe ham
ind i en Stilling – helst som Væver, siden han har lært det; men ellers som
hvadsomhelst. Hans Fordringer ere ikke store; den siste Post, han havde, var paa
100 Kroner Maaneden, og det syntes vi var godt. Her er en daarlig Plads for unge
Mennesker herhjemme – især af vor Stand; jeg vilde ikke have noget imod at se
Bodde anbragt i Danmark; kjender De noget til Wessel & Vett? – eller noget
andet hvadsomhelst. Det er isandhed en Prøvelse at se en saa lang ung Mand gaa
omkring uden at vide, hvad man skal anvende ham til. Naa! – det kunde jo være
saa meget værre, han er snil og fredsommelig og vil gjerne tage fat; men nogen
overstrømmende Energi har han jo ikke, saa alt falder paa mig.

Hils Fru Julie paa det allervarmeste.

Deres hengivne *A. L. K.*

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 8d October 1896.

Kjære Mester! der behøver sandelig Ingen at sørge for vor Skyld, fordi Beate ikke trives, der jeg trives, – jeg trives forresten hellerikke her. Men vi har bestandig sat stor Pris paa længere Adskillelser i Ægteskabet; før har det været min Tur, nu har hun arvet lidt, altsaa er det hendes Tur til at reise bort og for friske sig ved at være alene; – endog bortseet fra hendes Sygdom. Der er en overordentlig stor Lettelse i at komme fra hinanden for en længere Tid; man blir bedre og retfærdigere. Først er man stræng mod den anden, saa jævner det sig, indtil man blir stræng mod sig selv og blir opmærksom paa mange Ting i Samlivet, som man selv kunde gjøre bedre og saaledes mødes man igjen. Jeg er vis paa, at jeg har lært mere af Ægteskabets vanskelige Kunst i de Stunder, jeg har været ude af det, end i de lange Aar, jeg har været midt opi det.

Man ser hinanden saa meget klarere og smukkere paa Afstand, idet hver faar sin Gyldighed for sig, sin Lyskreds som et enkelt Lys for sig i sin Stage. Jeg har aldrig kunnet begribe, at Folk synes, det er saa sødt at være født Candelaber; og hellerikke tror jeg, det var Vorherres oprindelige Mening, – ialfald ikke med de gode Lys.

Da jeg derfor i Slutten af dit Brev læste om Caroline, som «steller paa Redet», gik jeg mig en Tur rundt i min forladte Rede og jeg glædede mig oprigtigt over, at der ingen var, som kunde spørge mig om noget, fortælle mig noget, eller misforstaa noget; at der Intet var af denne Hensynsfuldhed, som skal forestille saa ligetil, men som alligevel ikke kan lade være at knirke, hvor du vender dig. Og dertil tænkte jeg paa Beate, som nu har det paa det allerjilleste, saaledes som hun ligger det, sammen med Fru Drewsen i Solskin og Dovenskab; og jeg er vis paa, at naar Beate har det paa det beste, saa siger hun: nu mangler det bare, at Allik skulde været her, – ja, da følte jeg mig ligesaa glad, somom jeg selv var paa Reise, alene og fri i mine egne Betragtninger.

Jeg behøver aldrig at gjøre nogen Undskyldning for Beate, hun pleier at klare sig selv. Og naar hun ikke afgav Perron-Møde, saa er jeg temmelig vis paa, det

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
kom deraf, at hun – som jeg – afskyr Fremmøder og Afskeder. Men du er en
altfor klog Mand til at tro, at hun, fordi hun ikke mødte, elsker Eder mindre end
de, som mødte.

Bodden er ikke kommen tilbage fra Kjøbenhavn; der er altsaa endnu et Haab
om at faa ham anbragt; men kommer han hjem, saa banker jeg vist paa din Dør.
Ja, du har Ret! hvor latterlige maa vi ikke være i Gudernes Øine, naar vi hvirvles
omkring i vore Børns Elskovssorger og andre Viderværdigheder. Kan du skrive
om det, er du god; men der skal Humør til, – mer end jeg har tilbage.

Du er lykkelig, som altid skriver med Hovedet fuldt og bestandig Lyst til at
komme ikast med Menneskene. Jeg elsker dem ikke saa høit og slet ikke paa din
Maade; jeg kan igunden ikke lige dem, naar de blir mange. Jeg sidder og ser ud i
Fars gamle Have, hvor Sonden-Storm og Øsregn vælter alting om i Rod og Væde,
og jeg tænker paa, for en uendelig lang Tid jeg har levet. Da vi talte sammen i
Kjøbenhavn, sagde du, at jeg havde holdt mig godt, og det syntes jeg selv
dengang. Men nu forekommer det mig allerede at være meget længe siden. Det er
klart, jeg maa ud af og til, og hvis jeg paa en anstændig Maade kunde komme ind
i Politiken, saa kunde jeg enda levne op. Men Gud ved, om du da blir mere
fornøiet med mig, end naar jeg skriver dybsindigt om Literaturen!

Hils Fru Caroline og de Unge; jeg kan forestille mig, at der ser anderledes ud i
din Dal med brogede Høsttrær end i Fars Have, som den er idag.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Holger Drachmann.

Stavanger den 12te October 1896.

Det kan nok synes nu, somom det, der skilte os i Ungdommen, senere er
skrumpet svært ind. Men jeg mener endnu, at hin Livsens Tid er den egentlige
strænge Livets Tid, og deri har jeg Ret.

Du tog vel imod mig og har aldrig gjort mig andet end godt. Men du følte, at
jeg var ikke af dit Folk, du anede, at jeg var den begrænsede Nyttemand, og deri
har du faaet Ret.

indskrumpede Ret bag min Ryg og bøie mig dybt for dig med den oprigtigste Tak
og Beundring og bede dig om at faa være for Resten af Livet

Din hengivne Ven *Alexander L. Kielland.*

Jonas Collin.

Stavanger den 20. October 1896.

Kjære Hr. Collin! – jeg hører, at De har været snil mod min lange Søn – Tak!
kan De ikke faa ham anbragt?

Jeg sender Dem som et Curiosum for Manuscript-Samlingen Magistratens
Budget-Forslag for 1896, efterat jeg netop nu har tilendebragt det for 1897.

Nu vil jeg til Belønning reise til Aarre, hvor De var med.

Hils Deres Frue og andre gode Venner.

Jeg tænker, De korser Dem over Fru Louise og Beate; det gjør jeg ogsaa, men
hemmeligt.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Emilie Krohn.

Stavanger den 29d October 1896.

Jo – Kjære Moder! – jeg ved, at De tænker paa mig og taler – endog godt – om
mig; Tante Tina er nemlig kommen hjem og har fortalt det. Hun kom som en
liden forpjusket Stormfugl efter en skrækkelig Overreise og fortalte en Masse –
kan De vide, om fælles Venner og om mine Folk. Desværre var hun ikke videre
fornøiet med Beate; hun begyndte – som saa mange – at lamentere over, at
Beate forlod mig, lod mig sidde alene den lange Vinter, den arme Mand o.s.v. Da
blev jeg sint – kan De vide! – jeg begriber ikke, hvorfor man ikke kan unde Beate
en Reise, nu har jeg reist saa mange Gange alene; men jeg forsikrer Dem, jeg
mærker det herhjemme paa dem allesammen, at de ikke finder Beates Reise
rimelig, og saa siger de hykkelsk: den arme Mand!

Tante Tina var desværre hellerikke fornøiet med mine Børn, og deri kunde hun have Ret. Jeg synes gjerne, Beate kunde have tvunget dem til at gjøre en Visit hos Fætter Carsten. De – Kjære Frue! skriver derimod saa pent om Alexander. Jeg har – ærligt talt – en skrækkelig Fornemmelse af ham. Han gaar vist bare og driver Dank? Lov mig, at De vil sige mig Besked, hvis De synes, det er altfor galt, saa skal jeg tage alvorligt fat og ialfald tvinge ham til at komme hjem. Ak – naar jeg kunde være lidt mindre misfornøiet med de Børn!

Lader os tale om noget andet – for Exempel om Deres Mands saakaldte Travelhed; den er nemlig en Last. Søren Kierkegaard siger, han kjender intet saa foragteligt som en Mand, der er rask til sin Mad og rask til sin Gjerning, og visselig han har Ret. Den Hvirvel, hvori disse Mennesker tilbringer Livet, opstaar egentlig derved, at de hele Tiden dreier sig rundt om sig selv bidende sin egen Travelhed i Halen. De efterlader sig ikke en Række Arbeider med en passende Afstand mellem hvert, men i sin umættelige Trang til at vedligeholde sin egen Travelhed finder de det ene Paaskud efter det andet, – Paaskud var et godt Ord, vil De overrække det til Deres Mand som en giftig Blomst fra Borgermesterens Urtegaard.

Den er nu i sin siste forrevne Pragt. Jeg sidder og ser paa de halvt afbladede Trær og de røde og gule Buske i Haven nedover mod Vandet, som idag er ganske stille, hvilket er en Mærkværdighed. Thi ellers blæser her Dag og Nat og et Regn, saa man kunde flyde bort og skylles ud i Søen. «Den arme Mand» siger ikke dette for at beklage sig. Jeg elsker Høsten herhjemme, og jeg nyder den dobbelt i Aar, hvor jeg er alene og kan gjøre, hvad jeg vil. Mit Livs Ensformighed gjør mig kanske noget dum paa enkelte Punkter, men det er behageligt, naar man gaar imod Vinteren. Jeg vil heller sidde og læse Napoleon om Aftenen i min egen Stol og Stue, end færdes i Sporvogne og Trængsel af mange Mennesker, forat se paa Gjøglerne og Comedianter. Hm! – dette er nu altsaa paa Randen af de sure Rognbær; men sandt er det, at med Aarene kan jeg mindre og mindre taale Menneskene, naar de ere mange. Jeg vilde ubetinget helst leve som hin gale Konge i Bayern, der sad alene i Theateret.

Hvad De fortæller mig om den svenske Konge, driller mig ikke saa farligt, siden ingen andre hører det, og jeg vogter mig vel. Men det kan umuligt være en

Bevaagenhed under Samværet. Kanske er det gaaet Kongen saaledes, at det første Sted, som var Stavanger, staar for ham i et bedre lys end Resten af Reisen, hvor han bare havde Fortræd og blev sintere og sintere, indtil han mistede al Selvbeherskelse. Vi ler herhjemme, naar vi tænker paa den Reise, som skulde styrke Høire-Partiet og som bare blev til Kulde og yderligere Forstemthed overfor det svenske. Hils Krohn og Mario og Camilla – og Alexander, hvis han endnu er hos Dem.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Sophus Schandorph.

Stavanger den 6te November 1896.

Akkurat – Kjære Ven! – det stemmer. Jeg saa igaar din nye Bog hos vor danske Consul, hvor jeg spillede min uskyldige flute traverse i vor gamle Qvartet, og jeg sagde ganske rigtig: Schandorph er desværre bleven gal!

Imorges fik jeg dit Brev med Forklaringen. Det var ikke saa farligt; jeg venter til næste Gang; du lever sikkert mangan Vaar endnu, og til den Tid skal jeg sende dig et godt Portrait af mig istedetfor de stygge, som tegnes.

Men alt det der har ikke meget at sige i Sammenligning med min Taknemlighed for dine smukke Vers. Naar jeg nu sidder og breder mig saa selvgod-fed i min Borgermester-Stol, kribler det lidt i mig, naar saadanne Ord naar frem til mig fra den anden Side af Livet.

Men jeg retter mig i Ryggen og synes, den er hel endnu og uden Knæk, idet jeg har holdt min Plads i Rækken efter mine Fædre og kjæmpet mig frem og tvunget dem til at taale mig ved Siden af sig – alle de, som da jeg begyndte at skrive, fik mig sat udenfor det gode Selskab som en Frafalden, der gjorde sin Slægt Skam. Jeg har ogsaa den Fornemmelse, at Folk ser, der kan være Forskjel paa Embedsmænd, og at den gamle Type, som jeg har været med til at slagte, kan afløses af folkeligere Mænd. Men hvordan jeg rokker eller dreier mig i min Stol, saa ved jeg dog, de Fleste – især i dit Land har en Følelse af, at der ved min Side staar en stor Skaal fyldt med hin Kaal, som man søber, efterat have spyttet i den.

Du maa være saa snil at sætte dig ned strax og skrive til Beate. Begge mine Beater ere i Rom og her har du Adressen: cc No. 221 via Cavour, Roma. Jeg skriver de to cc, som ere mig opgivne; men jeg ved ikke, hvad de betyder; imidlertid kommer mine Breve frem.

Du maa altsaa strax skrive til Beate og ikke opsætte det et eneste Glas – Marinesprog – og sig hende, at du har havt Brev fra mig, at jeg glædede mig over, at hun var med i dine smukke Vers, som du maa sende hende, da jeg beholder mit Exemplar.

Jeg synes, at i 3die Vers 4d Linie bør der staa sundt og ikke sund.

Jo Tak! – jeg har det godt i min Enkemandssstand – ikke minst fordi jeg lærer mig op til at sætte Pris paa den, som er borte; men jeg tror nok, det bliver noget længe i hele Vinter. Hils din Uadskillelige! – I er vist aldrig fra hinanden? – jeg vil bestandig mindes Eder sammen med Venskab og Tak for gode Stunder.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Emilie Krohn.

Stavanger den 20d November 1896.

Kjære Fru Krohn! den forlorne Søn er vendt tilbage, og han havde den fede Kalv med sig, hvilket var heldigt, for der blev isandhed ingen slagtet ved hans Hjemkomst. Jeg er ganske fortvivlet over at have ham gaaende i Dørene; han fordærver mig al Glæde ved Ensomheden og er mig ikke til nogetsomhelst Selskab. Det er ubegribeligt bagvendt indrettet i Evropa. Her gaar den, som er 50 Aar hver Dag i Arbeide, medens den paa 22 Aar ikke bestiller andet end at lade sig klæde og føde af den gamle. Jeg blir undertiden saa gal, naar jeg tænker paa disse latterlige Consekventser af Elskoven, der begynder som uskyldige smaa Nusseben og ender som graadige Ulve, der fortære Huset og Lykken for de Gamle med Bekymrings Bekymringer uden Ende!

Men lad os blive ved Kalven. Jeg hører af Bodde, at det udtrykkeligt blev sagt, at der ikke burde sendes en stor Steg, fordi mit Hus nu er saa lidet. Men alligevel er denne danske Størrelse paa en Kalv saa overvældende for os, at mine Piger

Men endmere Tak, fordi baade De og Krohn tog Eder saa venligt af Bodden. Han siger, at Grunden til hans Skuffelser for en stor Del laa i hans Navn, Stand og Udseende, idet Folk var bange for, at han ikke skulde forstaa at tage fat som en simpel Arbeider fra den aarle Morgenstund. Jeg kan nok tænke mig, at han for en Del har Ret heri, og det var Synd for ham; thi han baade kan og vil arbeide; jeg har seet ham i Tjenesten og hørt Dommen om ham, at han er akkurat som en almindelig simpel Arbeider i sine Fordringer og Opførsel. Men paa den anden Side kan jeg nok forstaa, at han ikke har forsømt at more sig, og at hans Hu nu igjen har faaet et Sving imod det litteraire ved Omgangen med de unge Forfattere dernede. Han har nemlig i en overraskende ung Alder skrevet nogle Smaating, som jeg syntes vare gode; – ganske vist i min Stil og naivt, men der var noget af ham selv i det. Bare han ikke nu tager en dégout for Væveriet! – nu sidder han ovenpaa og oversætter Nietsche! men jeg arbeider hernede paa at faa ham anbragt i et Væveri.

Det forekommer mig nu, som om det var i vor Ungdom, at Beate og jeg reiste til Dresden, og jeg savner hende meget, – uden at jeg dog beklager hendes Reise eller ønsker hende tilbage endnu. Denne Adskillelse gjør os bare godt; men forleden Dag kom jeg til at tænke for Alvor over, hvorledes jeg vilde føle det, om hun døde. Og da blev jeg ganske forskrækket over, hvor aldeles uundværlig hun er for mig – og – jeg tror – jeg for hende. Vi har jo ogsaa været Kamerater fra Barndommen.

De lever fremdeles godt i Rom; men jeg maa desværre tilstaa, at jeg tror, deres Sind er saa verdsligt, at den hellige Stad kjeder dem lidt; der mumles undertiden i Brevene om Paris. Der mumles om meget i vore Breve; jeg selv skriver nogle skrækkelige, som jeg ved pincer Beate; jeg kan ikke forklare Dem – ikke Dem engang, hvorfor jeg er saa ond; og det er forsaavidt heldigt i dette Øieblik, at De ikke er her, eftersom jeg netop nu havde en farlig Trang til at fortælle. Men hvis nogen skulde dø, vil De da huske paa, at jeg ikke var ond – nei, det er aldeles umuligt at forklare, men husk, at jeg viste, at vi vare uundværlige for hinanden, og at det gjorde mig lykkelig. Kanske kan vi endnu engang sammen besøge vore Venner; Beate beklager sig over, hvor lidet det huer hende at være reduceret til den unge Piges Moder, som kun er iveien. Hils Krohn venskabeligst

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
og mine smaa Søskende. Hils også Fru Bissen, og sig hende, at jeg med Vold og
Magt har maattet afholde mig fra at skrive til hende, for ikke at forraade min
Lidenskab for Fru Hanne. Dersom De ikke synes, at dette siste stemmer med,
hvad før er sagt i dette Brev, saa bliver det Deres egen Sag.

Deres hengivne *Alex. L. K.*

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 24d Novbr. 1896.

I gaaraftes læste jeg om dit Sølvkrus, og jeg fik Taarer i Øinene over den
henrivende Ide med Moderen, som lader Barnet raabe; hvem tror du har fundet
paa det? – hvis du kjender ham, saa bring ham min Compliment. Jeg ved næsten
aldrig, jeg har hørt om en Gave saa lykkeligt tænkt og saa vel givet. Det er
isandhed din Hæder udtrykt saa simpelt og rørende ægte, at alle Norske til
Dagenes Ende ville mindes hin Moder, som lader Barnet raabe opimod dig: Leve
Norge!

Ellers sidder jeg uden synderlig Glæde eller Ophøielse for Sindet midt i
Forberedelserne til de kommende Valg og passer mit Mandtal og ser paa de
smaa pudsige Intriger, som Alvorsmænd paa begge Sider driver omkring mig.
Denne gang tror jeg, venstre seirer her; det kan være jilt nok som en Generalprøve
for de rigtige Valg til næste Aar; men det har i de kommunale Anliggender meget
lidet at sige, hvilket Parti der er i Majoritet. Her i Byen siger vort Parti, at Høire
styrer uøkonomisk; det er slet ikke sandt; det er et sandt Kniberi, og Tarvelighed
paa alle Kanter. Men Venstre havde under Steen holdt mange store og
nødvendige Arbeider tilbage, og nu maatte de frem. Men begge Partier
udmærker sig her ved en jævn Middelmaadighed og ved en provinsiel
Udannethed, som jeg ubetinget synes øger med Aarene. Eller er det mig selv,
som kommer længer væk? Her er i grunden fælt, og jeg føler det næsten
oprigtigere, naar jeg nu er alene. Thi overfor Beate maa jeg altid forsvare Byen,
siden jeg ikke ved noget andet Sted jeg kunde være eller noget andet Embede, jeg
turde søge.

Lad mig snart høre fra dig og læg dig mine Sorger paa Hjerte som før og hils

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Fru Caroline og dine andre, – min Ven Lunde og Fruen paa Lillehammer,
Sorenskriver Meidell ikke at forglemme og om jeg endnu har andre Venner paa
din Kant.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Peter A. F. S. Vedel.

Stavanger den 28d November 1896.

Deres elskværdige Brev af 24d dns. har rørt mig dybt og gjenkaldt i min Erindring de altid levende Minder fra de gode Stunder, jeg har havt den Ære at tilbringe hos Dem og Deres Familie. Og i selve Overraskelsen over, at min Anbefaling af min Ven – den danske Vice-consul var saa vel gjemt, har ogsaa blandet sig Glæden ved at turde haabe, at Hr. Geheimeraadens Sygdom, som jeg havde læst om i «Politiken», er overstaaet og definitivt beseiret.

Kun sidder jeg og ser paa dette: at man lægger saa megen Vægt paa hvert Ord, «som udgaar af min Mund», og der opstiger en liden Tvivl i min Sjæl, om ikke den gamle kloge Diplomat har mig en Smule tilbeste. Der flyger saa mange Ord ud af min Mund; – ja der dæmrer endogsaa en Erindring om, at jeg engang har seet et rigtig polisk Smil over et eller andet, jeg havde sagt, og for hvilket jeg ganske lempeligt blev hængt op paa Væggen til Tørring. Det forekommer mig, at min Afstraffelse paa en eller anden Maade stod i Forbindelse med den afdøde Geheimeraad Fischer? Men jeg kan umuligt huske andet, end at jeg var i Deres Haand, og at jeg følte mig faderligt forsørget og glad ved, at De tog imod mig og har beholdt mig i en uforskyldt Velvilje, der altid vil være mig en ikke ringe Stolthed.

Beate og jeg, naar vi gennemgaar vore danske Venner, vi holder med en særlig Følelse af Tak ved Deres Haveport i Rosenvænget, og vi siger til hverandre: kan du forstaa, at de vare saa mageløse mod os? Og vi opfrisker vore Minder om Fru Geheimeraadinden og de Unge og om den gamle kloge Herre, som tog vore Hænder mellem sine, somom vi hørte til selve Rosenvænget.

Men min Hilsen til Huset er idag alene fra mig, idet min Kone er alt i Rom, – jeg paastaar med en galgenhumoristisk Vittighed, at hun vil snakke med Paven

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
om en ny Mand, men jeg tror det ikke – nei i al Sandhed, jeg tror det ikke;
snarere kan det hænde, at vi ligesaa glade og letvinte som saa ofte f r holder ved
Haveporten i Rosenvænget med den uforkr nkelige Rørby paa Bukken. Maatte vi
da finde alt som f r og som altid i Deres Hus!

Deres  rb digst forbundne *Alexander L. Kielland.*

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 7d December 1896.

Kjære Mester! Tak for dit Brevkort; det er dog altid et Haab, naar du har dine
Angler ude. Men jeg blev lidt nedstemt over Tyskland. Jeg ved nemlig, at det er
saa overmaade vanskeligt at faa anbragt en Udlænding der, især naar der er
Milit irtjeneste; og Alexander er netop i den Alder, at han skal tjene sit første Aar
i 1897. Nei, men om du kunde faa Tid, f r du reiste, til at perse ham ind i en
norsk Fabrik – bare i en nogenlunde Stilling, saa meget vi fikk revet ham ud af
denne Lediggang, som ødelægger ham og forpester mig Huset og gjør, at vi ender
med at hade og afsky hinanden. Lad mig høre, saa snart du fornemmer det
minste Nap.

Tid tager det for dig med Politiken, det kan jeg saa vel forstaa. Men vær vis:
du haver ikke din Løn borte. Hver Gang jeg ser din Klo, tænker jeg: Gudskelov
der er han! du holder sammen paa det hele; men dit Forspring er for stort. I
Literaturen er du netop i Spidsen, saa Folket kan følge. Men i Politiken er du
kommen opfor Bakken og indover Høiden, saa de ser dig ikke; og naar du raaber,
saa siger de: nei h r ham! han er nu ganske oppe i Luften!

Men godt gjør det alligevel – især paa vore kloge Fiender.

Du gaar til München – ikke sandt? Hav det godt og tænk paa mig, – nu havde
jeg igjen n r begyndt at beklage mig. Mon jeg vel er bleven en Klynkepotte? Det
var ikke Meningen, da Vorherre satte mig igang, og det skal hellerikke blive
Slutten. Jeg har det godt og holder mig paa Pumperne. Hils dine.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 8d December 1896.

Kjære Hegel! Tak for sist og for al Deres Venlighed mod Alexander. Af ham hørte jeg desværre, at det ikke gaar synderligt med Subscriptionen; og da Alexander vel brugte en Del af min svagelige Conto, er jeg meget beklemmt, naar jeg idag spørger Dem, om De tror, der kan være Mulighed for at sende mig – saadan en 4 – 500 Kroner? Ser De, Beate har endnu saavidt i Behold af sin Arv, at hun kan være i Udlandet til Vaaren; og jeg fik jo ogsaa mange Penge af hende til den værste Gjæld, – og saa gjorde vi jo hin letsindige, men yderst vellykkede Reise!

Men min Embedsgage, som er 400 Kroner om Maaneden, strækker ikke til, naar jeg skal sende 100 Kroner om Maaneden til Jens i Christiania og holde Else i en Pension her i Byen for 45 Kr.

Naar der da støder noget til – som for Exempel, at Skatterne skal betales eller som nu, at Julen dog skal feires med lidt Udgifter, saa er jeg i den elendigste Knibe. Her var Tale om, at Else og jeg skulde reist til Bergen i Julen til min Søster; men det har jeg opgivet, siden jeg har faaet Alexander hjem; jeg generer mig for at komme i Besøg med det 3 alen lange Pattebarn, som ingenting er – andet end min Søn. Vi faar derfor slaa os tilro herhjemme; – men alligevel! – der maa nogle Extra-penge til i Julen og til Nytaars-Regningerne.

Fra mine 2 Beater i Rom hører jeg jævnligt. De har det i Almindelighed godt; de har det i ethvert Fald lysere end vi heroppe i dette Mørke med Regn og Rusk. Jeg har idag telegraferet til B. B., – jeg tror, det er første Gang jeg har erindret hans Fødselsdag, og det kom rent tilfældigt derved, at hans Svoger, som er Præst her i Byen, kom indom i Contoret forat tale med Kirke-Inspectionens Formand, som er mig – Gud forlade mig!

Det er ikke længe siden, B. B. skildrede mig sit Hjem og de Unges paa Aulestad som 2 Reder paa samme Rosenbusk. Jeg tænker helst, Fjærene har føget dem om Ørene, siden de Gamle alt nu bryder op til Udlandet igjen. Om han fik lidt mere huslig Fred derved, at Vorherre endelig kunde overvinde sig til at tage Caroline, vilde han endnu kunne udrette store Ting, – jeg mener da væsentlig i Politiken. Dersom virkelig vor Skjæbne, som det nok kan se ud til, skal afgjøres efter storpolitiske Combinationer, saa har vi ingen undtagen B. B., der

kan tale et evropæisk Ord. Diplomati har vi aldrig kunnet udvikle paa Grund af Forholdet til Sverige; Statsmænd i evropæisk Forstand hellerikke; – det er da forresten hellerikke B. B.; men han er en saadan Kraft, at det usædvanlige ved hans Form og Skikkelse samler sig og styrker hans Personlighed.

I en Kuffert, som Beate sendte hjem fra Kjøbenhavn, fandt vi et compromitterende Fotografi af hende med «Hr. Dragonen» – hils ham fra mig! – og en udmærket Gruppe fra den østre Havetrapp. Det vil sige, jeg var bleven aldeles forfærdelig – formodentlig til Straf for, at jeg netop har sagt noget morsomt; men min lastefulde Ven Eckmann var brilliant – hils ham paa det venskabeligste! – Intendanten og Frøken Elisabeth ere ogsaa gode; men allerbest er dog Beate; hun har sit allersødeste Smil og hun har endog vendt sig lige imod mig – med Ryggen til Dragonen. Jeg er saa glad herover, at jeg har sendt Billedet til Fotografen, forat han skal prøve at faa Beates Person ud af Gruppen til Forstørrelse.

Hils Fru Julie og alle de kjære Venner paa Skovgaard; vi spiser næsten hver Dag af Æblerne og tænker paa Danmark. En glædelig Jul for Dem og Deres!

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Baby Kielland.

Stavanger d. 18. Dec. 1896.

Kjære Pefi! – Efter min Beregning skal du faa dette lille Brev Juleaften. Glædelig Jul – min egen Bosse! – jeg vilde ønske, du hang og slang mig om Halsen en liden Stund, saa jeg kunde faa høre, hvor lykkelig du er. Else glæder sig til Bergen. Men det blir jo en løien Jul for os alle. Du er vel den gladeste, og det under jeg dig vel. Bodden hilser og Else – alle ønsker vi dig tillykke og en glædelig Jul og et nyt sorgfrit Aar; – og tænk paa din gamle Pappa, som er saa glad i dig.

Din *P.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 21d Dec. 1896.

Kjære Hegel! – jeg ved ikke anderledes Besked om Subscriptionen, end at det gaar daarligt. Jeg vilde gjerne høre mere.

Under disse Omstændigheder undres jeg ikke paa, at De er noget betænkelig; det er dog Skade, at jeg skal være saa daarlig i Pengevejen; kan det noget forsone Dem, saa vid, at Deres 500 Kr. kom som en Frelse og en Lettelse for lang Tid.

Tak ogsaa for Jule-Bøgerne og bring Fru Julie en foreløbig Tak fra Else og mig for alle Delicatesserne. Vi reiser til min Søster i Bergen inat.

En Glædelig Jul paa Skovgaard! – Hilsen med Kys til Fru Julie! med do. bag Døren til Intendanten, paa Haanden til Frøknerne! Jesuiten, den ukjendte Forlovede, Pigerne, Gottschalch – ja indtil de smaa Hunde, men ikke Danois og Faust en varm Jule-Hilsen.

Deres hengivne *A. L. K.*

Baby Kielland.

Stavanger d. 13. Januar 1897.

Kjære Baby! Tak for dit Brev af 5te, hvori du blandt andet spørger om Kaaben. Den er sendt for ca. 3 Uger siden, og jeg tænker, du har den paa nu; hvis ikke faar du gaa til Paven og klage enten du vil over Posten eller over Kulden, han raader for alt. Men han har vel ikke givet Mamma en ny Mand? det vilde være yderst uheldigt, for nu er jeg netop saa glad i hende. Det er idag vor 30te Forlovelsesdag, og ingen af os træger, skjønt jeg kan aldrig tro, vi nogensinde har været saa fjollede som visse andre, man hører om nutildags. Jeg telegraferede til min Kjæreste imorges! – men hør nu et Alvors Ord! er det ikke muligt for Fruentimmer at betænke nogensomhelst Ting: *Hvorfor opgiver I ikke Eders nye Adresse?*

Ja – nu skal jeg straks begynde at læse din Kjærestes Bøger, de er lykkeligvis tynde! og jeg skal saaledes balbere, kalfatre og rundbalsamere ham, at Lysten forgaar ham til at tjatte i Blækhornet – se saa til, hvad I ville leve af!

Den store Elskov! – Tøv! min lille Datter! – den lange Elskov, det er noget andet, hils Mamma og kys hende fra mig, og vær glad og lykkelig.

Din hengivne *Pappa*.

Hils Ross!

Jens Z. Kielland.

Stavanger den 19de Januar 1897.

Kjære Jensemand! Tak for dit lille Brev af 11te og fordi du skrev til Mamma. Der skal ikke ligge nogen Bebreidelse i «lille»; jeg er meget vel fornøiet med 3 Ord, naar jeg bare hører, du er i Live. Men naar du ligesom Pythagoras's Disciple øver dig i at tie stille, da bliver jeg saa mistrøstig. Jeg ved, hvorledes det er – det siste Aar, naar man endelig skal til at læse; og hvis du virkelig nu er under hin Angst og Bæven, saa synes jeg inderligen Synd i dig. Men saa er det forbi for hele Livet, og aldrig kommer der noget saa fælt igjen som at gaa op til Examen. Jeg drømte engang, at jeg skulde op igjen, og aldrig glemmer jeg den Fryd og Stolthed, da jeg vaagnede med min egen Kone ved Siden.

Din hengivne *Pappa*.

Baby Kielland.

Stavanger d. 25. Januar 1897.

Kjære Pefert! – jeg fik naturligvis saa ond Samvittighed over mit siste Brev; jeg tænkte dig gaaende alene med et stivt Ansigt, og at du sagde til dig selv: Pappa er ikke glad i mig! – og det ved jeg, gjør dig saa ondt. Men det maa du ikke tro og aldrig tro, hvad der saa skjer; jeg holder af dig i alt, men jeg har en ubarmhjertig Kjærlighed, naar du fjerner dig fra de gode Linier, hvor du skal gaa – gaa roligt, langsomt og med et kjærligt Hjerte overfor alle Mennesker.

Søde Barn! gjør dig blid som du var, da du var liden, før du kom ud og lærte

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
den haarde Lyst til at behage; gjør dig blød i Sindet og kjærlig mod alle – ja det er min Mening – mod Alle! Det er en rædsom Ulykke at ville lægge sin Styrke i at finde alting moabim og sit Mod i at sige det. Det er ogsaa dumt, fordi det forraader, at man ikke passer paa sig selv, men flyder paa, at de andre ere godmodige og velopdragne nok til at taale det. Hvad de forresten ogsaa kun gjør til en Tid, mens Vedkommende er ung og smuk. Siden trækker Verden sig tilbage for disse spidse Tunger, som da ikke har andre tilovers, som de kan spidde, end den eller de faa, der ere bundne ved Ægteskab og Slægt.

Men det var ikke Meningen igjen at falde hen i Formaninger. Du er udenfor – nei! du er ikke udenfor min Formaning – er du vel? men forstaa – du kjære Barn! at alt, hvad jeg siger, er saa saart, hvis det synes dig haardt; men saa blødt, saa blødt i Meningen. Vær nu vis paa det, og glad og snil og kjærlig!

Din egen *Pappa*.

Baby Kielland.

Stavanger d. 27. Januar 1897.

Kjære Pefert-Kat! Tak for dit Brev af 2ode, hvori du fortæller om Eders daglige Liv; Else og jeg har glædet os; thi ellers faar vi jo ingen Verdens Ting vide om Eder. Jeg kan beregne efter Tiden, at du i dette Øieblik er forfærdeligt sint paa mig. For du har formodentlig nu hørt fra din Forlovede, at jeg har mishandlet ham i et Brev. Det er sandt; men han havde først skrevet et, som gjorde mig sint, fordi jeg fandt, at han med altfor let Haand gik hen over det, som dog nu er det vigtigste: Økonomien.

Havde jeg kjendt Manden eller bare vidst det minste om ham! men hverken du eller Mamma synes at betænke, at I bare sender mig Bud om, at nu er du forlovet med V. Krag uden et Ord om, hvem han er. Thi hans litteraire Stilling er dog ikke nok til Svigerson. Ikke ved jeg, hvem han er Søn af, hans Familie, hans Alder, hans Uddannelses Art – absolut Intet har I fortalt mig og spørger jeg Kitty, saa svarer hun bare, at «Vilhelm» synes om hendes Billeder. I gjør mig gal med Eders Vilhelm, som I bare hænger mig om Halsen uden et Ords Forklaring. Af Else har jeg hørt, at Planen er, at I skal bo i Christianssand, for der hører

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
«Vilhelm» til; – det har jeg faaet at vide af Else, – det eneste, man har fortalt mig! Nei! aldrig i Verdens lange Tid er en Svigerfader behandlet paa en saadan Maade! – og da saa Manden selv skriver, saa siger han bare, han har Ingenting; men netop derfor vil han gifte sig med min Datter! Ohola! – oholiba! – kan du ikke tænke dig, at da blev jeg rasende; for op og trev min mest djævelske Pen og skræmte Sjælen ud af Livet paa Vilhelm!

Eller kanske er han ogsaa sint? – ja det kunde ligne Jer allesammen, saaledes som I sammensværges, sammenrotter, sammenkobler Eder mod mig, som sidder alene igjen i Sneen med sygt Hjerte og synger den triste Sang, som jeg sang for dig paa Malde og som afpressede selv dit Stenhjerte bitre Taarer!

Afpropot! – det var Synd, om ikke Ross faar dit Billede til; hils ham venskabeligst fra mig og tak ham, fordi han er saa snil med Eder. Hos Fräulein Oppenheim har jeg altid havt saadan Lyst til at komme, efter hvad jeg har hørt om hende og hendes Kreds. Det er mig en stor Fornøjelse at vide Eder introduceret der, og du maa være glad for alle de Glæder, du har nu. Det bliver anderledes, hvis du vil gifte dig paa et Blækhuse og nogle Malerier – Kjære! har du aldeles ikke mere Ved igjen? – kan det ikke nytte at forklare dig nogetsomhelst om det jordiske Livs Fornødenheder?

Lad mig iethvertfald høre nogle Ord, saa fornuftige som du kan præstere dem om din Forlovedes Fortid og Fremtid, saaat jeg ligesom kan føle, at jeg ikke ganske er sat udenfor det hele – som jeg pleier at sige til Mamma.

Else er frisk og fornøiet; hun fortalte, at hun corresponderer med Fantomet «Vilhelm»! Hils Mamma – og skriv snart igjen.

Din hengivne *Pappa*.

Helga Christiane Sibbern.

Stavanger den 13de Februar 1897.

Jeg sender Dem det Brev til Fru Pietro Krohn, som vi talte om ved Middagen idag hos Danelius, og hvis De finder noget Behag i mine Dybsindigheder, beder jeg Dem beholde Heftet som en Erindring om en Time, for hvis charme jeg bestandig vil være Dem taknemmelig.

Samtidig sender jeg ogsaa det Hefte af «Tilskueren», hvor det staar – det smukke Vers af Fru Collett, som jeg havde glemt, da vi spiste.

Sees vi igjen, abonnerer jeg paa en Fortsættelse af Samtalen.

Deres ærbødigt forbundne *Alexander L. Kielland.*

Jens Z. Kielland.

Stavanger den 28de Februar 1897.

Kjære Jensemand! Tak for dit Brev uden Datum; jeg kan trænge til gode Efterretninger, for jeg har det rædsomt.

Det forekommer mig, at der var noget, jeg vilde fortalt dig; men i alle mine Sorger – jo, nu ved jeg det – nu ved jeg det jo udmærket godt: de vil sælge Huset; her er saa godt Bud ivente, at Jacob mener, vi bør sælge nu. Saa maa jeg leie Hus og Contor; – jeg ved hverken op eller ned. Men hold nu du fast, bliv ikke syg og gjør ingen Dumheder. Jeg ser dig over Bjerg og dybe Dale og lever i Angst for, at noget ogsaa kan tilstøde dig; du er den eneste, jeg nu kan tænke paa med nogenlunde Ro.

Din hengivne *Pappa.*

Chr. M. Ross.

Stavanger den 1ste Marts 1897.

Kjære gode Ven! – som du vel kan tænke dig, vil mit Brev udelukkende dreie sig om en Tak til dig, fordi du har været saa god mod mine to Beater. Alle Mennesker, som har været i Rom, har noget at takke dig for; men jeg synes, at du maa have tildelt mine en extra Portion af din Elskværdighed efter alt, hvad jeg hører. Og nu tilslut Billedet af Baby, som ogsaa er til mig. Jeg har Fotografiet foran mig og har seet paa det i hele Dag, for jeg holder saa meget af hende. Det gjør du vist ogsaa, siden du har malet hende saa vakkert. Du ved – ak, du ved det vist altfor godt! hvor plagsomme Folk er med «Ligheden». Jeg har bare en liden

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
bitte Ubehagelighed: under Underlæben er der lidt for langt til det Punkt, hvor Hagen runder sig udover. Jeg vil haabe, du ikke synes, dette var meget? thi ellers er altsammen saa patent i hele Skikkelsen og Reisningen, at den gamle Faders Hjerter, som du kanske ved er bleven noget bedærvet, det har glædet sig og takket dig og vil aldrig ophøre dermed. Naar jeg saa dertil tænker mig, at jeg skal faa det coloreret med ægte Blaafarve, saa er min Lykke fuldstændig.

Naar du faar dette Brev, er der ikke mange Dage igjen af mine Damers Ophold i Rom; men denne Vinter vil jo alligevel blive uforglemmelig – især ved Forlovelsen. Som du kan vide, har jeg siddet herhjemme aldeles til Nar; og Fru entimmerne har regjeret og sendt mig sparsomme Bud om, hvorledes jeg havde at forholde mig overfor de Foranstaltninger, som de fandt passende at træffe. Og du kan vide, jeg har raset.

Men ogsaa der maa du have en liden Overhaling af Tak, fordi du var tilstede da Ilden udbrød, og fordi du kjender og sætter saa megen Pris paa den fremmede Mand. Senere har jeg ogsaa lært ham at kjende og at sætte Pris paa ham; men allerede da man sendte mig de første Budstikker, var det mig en stor Beroligelse, at Ross var hans gode Ven – jo saavidt jeg har forstaaet hans rigtig gode Ven.

Angaaende Letsindigheden i de to Unges Planer ville vi ikke videre udtale os, og du maa jo ogsaa være fri for det. Men en Fader med 4 lange Børn – ja jeg vedlægger hans bekymrede Portrait, forat du kan maale Afstanden fra den glade Ungersvend, du traf i Ungdommen!

Jeg afbryder den optrækkende Sentimentalitet og vender tilbage til Taksigelserne, som ere oprigtige og hjertelige. Vel mødt igjen foran Stavanger Domkirke!

Din hengivne Ven *Alexander L. Kielland.*

Baby Kielland.

Stavanger d. 12. April 1897.

Kjæreste Baby! – mitt Hjerter er fuldt af dig, og jeg gaar med dig i Sind hver Time paa Dagen. Igaar blev du gift, og jeg sender dig og din Mand mine Hilsener og Ønsker – Ønsker, som jeg synes maa hjælpe og bringe Lykke for lange Tider.

Jeg gik nogle Dage i stor Uro, efterat jeg havde telegraferet om Lysningen. Først igaar – selve Bryllupsdagen kom dit Telegram. Jeg telegraferede da til de Udenbys og sendte Bud omkring i Familien her. Jeg viste ingen af Krag's nærmeste at henvende mig til.

Else og jeg feirede Dagen i en underlig Stemning. Vi kørte en Tur og spiste Middag med Champagne – vi to alene. Paa bordet stod dit Portrait – efter Ross's Billede med 3 smaa Blomsterglas foran med Crocus og Scilla fra Haven og en Bouquet fra Fred. Hansens.

Vi holdt Tale for dig og besluttede at optage den nye fremmede Mand i vor Kjærlighed som en af vore egne, og efterhvert blev vi ganske glade, skjønt vi græd lidt mellem Retterne. Da troede vi, at du allerede var viet om Formiddagen; men af et Brev fra Mamma idag ser jeg, at I først vies Kl. 6 1/2 – altsaa netop som Else og jeg sad tilbords. Vi var jo meget ensomme; men vi vilde heller det. Vi blev enige om, at da vi Ingenting viste om, hvorledes I egentlig tilbragte Dagen, vilde vi overfor andre været saa fattige, at vi foretrak at tænke paa Eder alene og forestille os, at I efter alle overvundne Betæneligheder kunde lade det staa til i Ungdom og Lykke. Og saaledes tænker jeg endnu. Jeg holder alle Bekymringer fra mig, og er glad ved at vide dig i saa gode Hænder hos en Mand, til hvis Hæderlighed og Finfølelse jeg har den allerstørste Tillid, – hils ham hjerteligst fra mig.

Om Eftermiddagen igaar kom dit lille Pefert-Telegram. Ja, vær vis, du er min egen Pefert nu som før og altid, og der kommer intet «men» bagefter, – alt er godt, som det er. Jeg tænker mig nu, at I følger Mamma op til Rotterdam paa Torsdag, og at du faar dette Brev, naar du kommer tilbage til Paris. Jeg har jo bare Fougner's Adresse; men jeg tænker nok, de besørger Brevet til dig. At I vil bo i Quartier latin, kan jeg godt forstaa; men jeg tænker nok, I flytter paa Landet naar der blir rigtig fint og varmt; og det maa jeg sige – saa gammel som jeg er, og saa indgroet som du ved min Foragt for Elskoven er – jeg kan ikke tænke mig noget deiligere, end at være ung og forelsket et Foraar i Omegnen af Paris. Hav det nu jilt og lad Intet formørke Glæden; men slut Eder godt sammen til et Par uforfærdede Ægtefolk, der sammen vil bane Eder Vei gennem Livet.

Jeg vil reise hen og møde Mamma i Christianssand og hjælpe hende med Tolden og Bytningen af Dampskib. Alle, som holder af dig her, ere glade, om du

nok end kan tænke dig, at nogle af de Correcteste finder dette Giftermaal noget excentrisk. Men baade Maren og Else fortalte mig, at de havde truffet en af dine gamle Skoleveninder, der ligefrem straaledede. Farvel saalænge – du søde Barn! og skriv snart.

Din inderligt hengivne *Pappa*.

Baby Kielland.

Stavanger d. 22. April 1897.

Kjære Baby! – det gjorde mig meget ondt idag at modtage et opskræmt Telegram fra Krag, hvori han beder om Telegram om Mammas Ankomst og om, at vi skal skrive til dig.

Kjære bliv nu ikke som L. og plag Livet af din Mand med Angster og Anfægtelser; men sæt dig lige fra Begyndelsen ind i, at nu maa det endelig være definitivt slut med Uroen, ellers faar hverken du eller nogen, som tilhører dig, Fred for Livet. Du maa nu lære at indse, hvor liden Ret den Enkelte har til at lade sine Sindsrørelser gaa ud over andre, og du maa forstaa, at du maa ikke misbruge en snil Mand med hysteriske Anfægtelser, saa han maa løbe ud sent om Aftenen og telegrafere forat faa Ro.

Dersom du vil sige, at denne Uro har du arvet efter mig, saa svarer jeg dertil, at saaledes var jeg ingenlunde, dengang jeg var ung, og inden mine Børn havde gjort mig saa forskræmt, som jeg nu er bleven. Men hvis du, som er ung, vil begynde med Angster, saa er Livet spildt allerede i selve Begyndelsen. Og desuden! – der er Forskjel paa den Angst, man nærer som *ansvarshavende* for Andres Skjæbne, og paa de Ængstelser, man kan fantasere sig ind i uden Nødvendighed. Livets Angst bestaar i Ansvar – i intet andet.

Mamma kom velbeholden til Christiansand 1ste Paaskedag om Morgenens tidligt efter en Reise, hvor snille Mennesker overalt havde hjulpet hende og uden nogen Søsye, uden at miste noget – kort sagt straalende og ungdommelig.

Jeg havde for Sikkerheds Skyld naturligvis været i Christiansand et helt Døgn, og vi gav os til at snakke – kan du vide – Dag og Nat. Alt, hvad Mamma fortalte,

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
var ligesom Maanestraaler, der har den Egenskab, at de fortærer Skyerne; og
eftersom alt lysnede, blev jeg gladere og lettere, end jeg har været paa lange
Tider. Vi reiste lykkelige hjem; og da vi kom til Gadedøren havde Mamma ikke
mistet andet end én Galoche, som hun stod og stirrede efter under Karlsens
Vogn, medens de skikkelige Piger stod i Døren og ønskede Fruen Velkommen paa
Vrangen.

Dagen efter dit Bryllup – altsaa Mandag den 12te skrev jeg til dig under
Fougners Adresse, jeg viste jo ingen anden; har du faaet det, saa forstaar jeg ikke,
at Krag beder mig skrive; thi du er vel ikke saa gal, at du fremdeles løber og
spørger hver Stund efter Brev og Post? Kjære! Det maa du ganske vænne dig af
med og huske, at nu er dit *selvstændige* Liv begyndt, i *det* skal du have dine
Tanker, uden at du derfor er løst fra os. Men betænk, hvilken Lidelse for en Mand
at have en Kone, der halvt aandsfraværende følger ham, mens hun tænker paa
Posten. Dersom du bliver ved at holde dig selv i denne Spænding, vil Glæden ved
Brevene hjemmefra forvandle sig til en Ophidselse i Jagten efter det næste Brev,
Beregninger paa Dagen og de Skuffelser, der ere uadskillelige fra al
Postforbindelse, om den er aldrig saa fuldkommen. Husk paa, at et Hjem kan
blive aldeles ødelagt og Stuerne, somom de vare plyndrede, naar Fruen styrter
ind efter et Brev, som ikke er der. Ved denne Methode: bestandig at vente Brev,
naar man kommer hjem, kan man berede sig selv og sine Nærmeste et net lidet
Helvede.

Idetheletaget føler jeg allerede – og du vist ogsaa, at jeg vil blive en Professor i
at give Formaninger! – og jeg kommer vist til at være paa din Mands Parti. Men
jeg skal dog tage mig iagt og ikke begynde med at blande mig i det, jeg maatte
bare faa forklaret dig, at du maa være rolig – som jeg ogsaa telegraferede.

Mamma fortæller mig, at I allerede om en Maanedes Tid kommer hjem; og jeg
vil derfor gjøre mig en Fornøielse af at lade Børene hjælpe mig med dit store
Maleri: Det skal vaskes og pudses op.

Jeg har nu igjen Lyst til mange Ting, som i Vinter har været mig ligegyldige;
og det kommer af, at jeg ved dig lykkelig hos en Mand, om hvem jeg hver Dag
hører gode Ord fra alle Kanter.

Lad mig nu se, at du lægger alle Sorger, Bekymringer og unødige Angster fra
dig og gjør din Mand lykkelig og tryk som det sømmer sig den ubekymrede

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Ungdom. Vær vis paa, at vi har det godt og holder dig fast i daglig Erindring og glæder os til at se Eder lykkelige igjen.

Mamma og Else hilser Krag og dig – begge sammen, jeg ligesaa; sig ham, at han maa delemig-dalemig ikke forkjæle dig!

Din Pappa.

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 26de April 1897.

Kjære Mester! – jeg skriver dig til for paa Forhaand at meddele dig, at jeg har forandret mig sørgeligen, siden hine solfine Dage, da vi gik under Hegels Bøgetrær. Jeg er – kort at fortælle – ikke frisk nok længer til at paatage mig den Deltagelse i Politiken, som vi dengang talte om og halvveis aftalte. Dette er jeg bleven mig bevidst efter denne Vinter, som i høi Grad har taget paa mig. Jeg har derfor sagt til de Ledende i vort Parti, at man ikke behøver at regne med mig; og forsaavidt du havde tænkt at arbeide paa nogen Maade for mig, saa maa altsaa det opgives. I samme Aandedræt vil jeg dog ikke skjule for dig, at en medvirkende Aarsag til denne min Beslutning har været min dybe Overbevisning om, at Venstres Nederlag her er aldeles sikkert og uafvendeligt.

Naar du kommer hertil, vil der være dem, der fortælle dig noget andet; og jeg vil aldeles ikke være nogen sort Spaamand – allerede af den Grund, at jeg mere har en Tæft end sikkert Kjendskab til Partiernes Stilling. Derfor vilde jeg ikke paa nogen Maade fremstille Forholdet som haabløst og derved betage dig Lysten til at friske paa vort Parti, mens du er her. Jeg er derfor saa bange for, at de her skal faa Indtryk af, at jeg har paavirket B. B. i den Retning. Dette har jeg sagt Lederne, og siger det nu til dig, og jeg beder dig, at du ikke, fordi jeg melder mig syg, vil lade dig afholde, hvis du ellers havde tænkt at holde politisk Foredrag i Stavanger.

For min egen Part abonnerer jeg paa en god lang Samtale eller to. Vil du bo her, saa har vi ovenpaa Guttenes 2 sammenhængende Kammere til Fru Caroline og dig og Babys for Fru Bergljot – smaa er de; men velkomne ere I.

Send mig et Telegram, hvis I vælger at komme til os. Beate er kommen hjem

– frisk og fornøiet efter sin Reise; og jeg er selv bleven opfrisket af hende. Thi – ærligt talt – har jeg i Vinter været saa langt nede i moralsk Henseende, at jeg selv var forskrækket over mig selv. Det er mig aldeles umuligt at bære de store Børn og deres Sorger. Det vil sige: man kan jo ikke lade det være, og det er det forfærdelige. Derom og om meget andet skulle vi tale, naar vi gaar til Vaalandspiben; men i Politiken kan jeg ikke være med; dertil udfordres et mere ubekymret Sind – saaledes som vi havde det under Hegels Bøgetrær, – hvor det forekommer mig uendeligt længe siden! Hils Dine.

Din hengivne *Alexander L. Kielland*.

Jens Z. Kielland.

Stavanger den 1ste Mai 1897.

Kjære Jensemand! – hermed 100 Kr. Jeg tænker paa dig hver Dag og med en ond Samvittighed, fordi jeg har vært saa haard mod dig; – og med Deltagelse og Medlidenhed, fordi jeg kjender den Rædsel at gaa op til Examen, naar man lidet kan. Jeg formoder, at du ligner mig deri, at hvad du kan, det kommer strax; og det nytter ikke at blive siddende og gruble. Skriv derfor kort og hurtigt, og hvis du klarer et pynteligt haud, skal jeg ialfald være yderst tilfreds med dig. Men selv hvis det bærer den Vei, at du maa stige af og tage tilbage, skal du ikke se sure Miner eller høre onde Ord fra os. Det kan nok være, at man ikke kan læse færdig nu saa fort som i min Tid, og naar du bare holder dig frisk og snil, saa faar du prøve til Julen igjen. Lad oss bare være gode Venner; jeg har det saa fælt indvortes.

Hvis du bliver nødt til at stoppe, saa telegrafer frimodigen; jeg skal ikke tage mig det nærmere til Hjerte end vedbørligt; men kan du komme igjennem, saa er du en Bassedeur! Iethvertfald – Kjære Jensemand! maa du tænke paa os – og især paa mig, som har været saa haard, med sikker Følelse af vor store Kjærlighed – uforandret i hvad der sker.

Dertilmed vil jeg ønske dig Mod og koldt Blod i Prøvelsens Dage samt, hvad der er det allervigtigste: Held! – det er utroligt, hvad man kan smyge igjennem med Held i Opgaverne. Det er en rædsom Tid, og jeg vil følge dig med Bekymring

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
fra Dag til Dag paa dit vilde Ridt. Mamma og Else sender sine Hilsener og gode
Ønsker, – det maa ogsaa hjælpe lidt – synes jeg! Friskt Mod!

Din hengivne *Pappa*.

Fridtjof Nansen.

Stavanger den 19d Mai 1897.

Kjære Hr. Nansen! – jeg kan jo umuligt svare sturt nei paa Deres Brev, – det indser jeg nok; men sandelig om jeg tror, det nytter at love noget. En «Skildring» kan jeg umuligt skrive; det har jeg aldrig kunnet; og noget rigtig Forfatteri falder mig aldrig mere ind. Desuden er jeg syg og har mistet mit Humør og reiser imorgen til Bergen forat ligge paa Sygehuset. Men dersom De ingenting vil vente, og dersom alle vil lade mig i Fred, skal jeg ærligt kjende efter, om noget skulde falde mig ind, der kunde bruges.

Min ærbødige Compliment til Fruen,

Deres hengivne *Alexander L. Kielland*.

Anna Bissen.

Bergens Sygehus den 29d Mai 1897.

Først gik der en Tid efter Hjemkomsten fra Kjøbenhavn, hvor jeg ikke tænkte paa andet end at skrive til Dem; og mange Dumheder dunstede vist lykkeligen bort i den Tid, indtil der for mig oprandt en Periode af Bekymringer og Sindsbevægelser, som vare vel egnede til en gammel Daares Helbredelse. Men nu er Følgerne af denne onde Vinter komne over mig, saaat jeg har maattet lægge mig ind her under vor berømte Doctor Klaus Hansen; mit Hjerte er udvidet, Legemet er opløst, Sjælen, Leveren, Samvittigheden og Moralen er flydt sammen, og Tilstanden er meget daarlig.

Naar De fortæller dette til Fru Hanne, vil De da være saa snil at lægge Mærke til, om hendes Overlæbe stabler sig op og Øienbrynene sænker sig ned og om hun

Dersom Overlæben ikke stabler sig op, da har hun glemt mig, og alt er tabt.
Men hvis De skulde mærke dette sikre Tegn, saa maa De lade mig det vide.

Bagefter kan De gjerne fortælle hende, at jeg igrunden slet ikke er sygere end jeg har været i mange Aar; og det ved vore gode Venner i Kjøbenhavn, at det er en fredelig og ret omgængelig Sygdom.

I den Ro og Ansvarsløshed, som følger med at være Patient, faar jeg mere Tid og Lyst til at tænke paa de lysere Sider af mit Liv og da strax paa Danmark og de gode danske Venner. Det synes mig allerede saa uendeligt længe siden, vi sad ved Deres glade Bord, hvor der ingen Skygge var over min Lyksalighed – uden den, at Bronze-Commandanten B. B. ikke kunde lige, at vi ikke gad høre paa hans Monumentstil. Og dog tror jeg, denne latterlige Høitidelighed gjorde min Lyksalighed endnu større, – ialfald staar det for mig, somom jeg havde en grænseløs Lyst til at gjøre og sige alt, hvad jeg ikke maatte. Og tænk! – saa seirede alligevel den forbandede Bronze!

Husker De, at vi maatte følge B. B. til noget forfærdeligt af b. b. paa et Theater, – og forlade – Gud forlade mig, hvad vi forlod! – Stuerne fulde af jille Mennesker, Vinen, Blomsterne, nogle muntre Smaafisk, Udsigten, som jeg elsker, udover Søen, og endelig – men det er ikke værdt, jeg nævner det Navn mere, for saa bliver De utaalmodig, og saa siger De: Han er ved Gud en gammel Nar! – og da ved jeg saa præcis, hvorledes De ser ud!

Jeg skulde alligevel give meget til at høre Dem sige det; thi jeg har aldrig hørt nogen, som det var morsommere at faa Skjænd af.

Det er jeg ganske vis paa, at Deres Mand ogsaa synes – hils ham fra mig paa det allerhjerterligste; han hører til i Lyksalighedens Billede oppe mod Vinduet med et uforglemmeligt Smil, hvori der er en munter Overbærenhed og Forstaaelse og et lunt Anstrøg af en Skjælm mellem talrige Foglietter – passer det?

Stakkels Bronzehesten, som Caroline igjen har spændt i Åget. De drog gjennem Stavanger forleden. Det er altid for mig ligesom en moralsk Opreisning at komme i Nærheden af B. B. En god Samtale med den Mand er meget værd – især naar man har den Lykke at være hans Ven. I Selskabslivet er han – som foran antydet – snarere besværlig. Men alene eller mellem faa er han en

Vederkvægelse. Nu var han tung og ældet; og det laa over ham, at han reiste og gjorde disse Kunster for Børnene – disse Børn, som henretter os langsomt, som aldrig – det er en Lykke for Dem Frue! at der ikke er mere Papir –

Deres ærbødigt hengivne *Alexander L. Kielland.*

Emilie Krohn.

Bergens Sygehus No. 10 den 29d Mai 1897.

Kjære Fru Krohn! under Henvisning til ovenstaaende Undskyldning – som det vilde hede i mit Magistratssprog – beder jeg Dem atter modtage mig – jeg mener optage mig som Deres forlorne Søn uden at vredes over, at jeg saa lang Tid har ladet Deres Brev uden Svar.

Jeg haaber, De har kunnet tænke Dem, at der maatte være noget i Vejen med mig – jeg som dog skriver saa gjerne og som er Dem saa oprigtigt hengiven. Det var ogsaa en slem Vinter – kan De tro, hvis Billede jeg ikke atter vil oprulle; og selv Beates Hjemkomst formaaede ikke at stanse det Forfald, hvori jeg var geraadet baade legemligen og moralsk, og derfor er jeg her. Men jeg feiler igrunden ikke andet end det almindelige: at Hjertet er for stort, slapt, udslidt og fillet i Kanterne.

Nu gaar jeg hver Dag fremad under en Diæt, som meget ligner Sultekunst, Jod, Digitalis og strophantum, Massage og Dampbad samt Liggen tilsengs næsten hele Dagen under Opsigt af en Diakonisse. Jeg synes igrunden godt om dette Liv, hvor Ingen har noget Krav på mig, og hvor man ikke forlanger andet af mig, end at jeg skal adlyde og lade mig behandle. Paa denne Maade vender ogsaa efterhaanden mine gode Egenskaber tilbage, hvilke vare fast overgroede af Vinterens Bitterhed, og jeg kan igjen skrive til Dem og glæde mig over de gode Venner, jeg har. Jeg husker Deres siste Brev, men det ligger desværre hjemme i Stavanger, – men jeg husker, at det var godt og venskabeligt, og at De fortalte om Krohns Iver, hans nye Foretagender og Ideer. Hils ham og foreslaa ham, at han kommer herop paa No. 11, og afstænges fra Verden og dens mange Pligtdanse, alene med en from Søster, som Ingenting forstaar uden at vaske ham i Ansigtet.

det danske Dampskib «Axelhus» og satte mig hyggeligt til Frokostbordet med Capitainen, som jeg kjendte godt fra før. Der var det gode danske Kjøkken med røget Makrel og Æggerøre, Svinekotteletter med Agurksalat, Gaasebryst, Spinat – alt det, som jeg ikke maatte spise samt dansk Aqvavit og Carlsberg.

«Ja vist nok», sagde jeg – , «skal jeg paa Sygehuset, men den siste Dag vil jeg Pinedød spise og drikke alt, hvad jeg kan.»

Da lo Capitainen og sagde: «Igaar førte jeg Drachmann fra Kjøbenhavn til Arendal; han skulde paa Høifjeldet for sin Sundhed. Men ved Frokosten her ombord holdt han akkurat Ord til andet den samme Tale, som jeg idag hører af Hr. Kelland!»

Saaledes mødes Aanderne paa Havet!

– Om Børnene vilde jeg helst ikke tale; men jeg føler, at jeg alligevel ikke kan komme dem forbi, siden De altid har fulgt os med saa megen Interesse. Jens naaede ikke frem til at tage sin juridiske Examen isommer, hvilket man dog ikke skal lægge ham formeget tillast, da han kun har læst i 3 1/2 Aar. Alexander gik i hele Vinter hjemme og plagede næsten Livet af mig, skjønt han ikke gjorde andet ondt end at gaa der og drage sig i Dørene. Men det var ondt nok! Endelig fik vi ham anbragt i et Gartneri her i Nærheden. Det er elendigt med 23 Aar og hans Forudsætninger. Imidlertid arbeider han haardt og siger, at han er fornøiet! Baby er overstrømmende lykkelig. De bor i Nærheden – en Time fra Christiansand og er netop i den fjollede Tilstand, at de samler Møblement og Sølvskeer og spiser noget Tøv, som hun «laver». Om Krag hører jeg bare godt, saa der er jo ikke noget at sige til den Ting; det kunde jo været saa meget værre, – og hvad raader tilslut vi Gamle? Else og Beate lever godt hjemme. Beate og jeg har gjenfundet noget af det Forlovelses-Skjær, som De husker var over os ifjor; det skal vare til Sølvbrylluppet. Hils Krohn og mine smaa Søsken.

Deres hengivne *Alexander L. K.*

O. A. Blehr.

Stavanger den 18d Juni 1897.

Min Søster Kitty har sat sig bestemt i Hovedet, at jeg skal plage Dem med Spørgsmaal angaaende det nye – eller det delte? Byskriver-Embede i Christiania.

Jeg giver efter – for en Del ogsaa i Tillid til tidligere Bekjendtskab i Ungdommen, idet jeg dog vil være fornøiet, om De bare vilde sige mig, hvor eller til hvem jeg skulde henvende mig om Besked.

Den Besked, jeg søger, strækker sig ligefra Spørgsmaalet om, hvorvidt jeg kunde formodes at have nogen chance, om jeg søgte, og til Embedets Art og Indtægter.

Jeg er taknemlig for ethvert Svar.

Deres ærbødigt forbundne *Alexander L. Kielland.*

Baby Kielland.

Stavanger d. 18. Juni 1897.

Kjære Pefi! det var vel, du vilde skrive til mig engang – din Sattand! – du maa ikke indbilde dig, at du er saa forgiftigt gift, at du kan undvære mig. Jeg er nu, siden du spørger saa flittigt, mere frisk end nogensinde; og jeg tror helst, at Dr. Klaus var forundret over, hvor lidet jeg feilede. Thi i Løbet af faa Dage gik Pulsen ned fra 132 til 44 Slag i Minutet, og der er den endnu, hvilket er saa mærkværdigt, at alle Læger i Bergen betragtede mig med en hemmelig Gru. I dette Øieblik er jeg netop kommen hjem fra dit Dampbad, og jeg har maattet omvende mig: for det første er jeg enig i, at kun de, som gaar i Dampbad, ere rene; og dernæst er jeg saa dybt sunken, at jeg tilstaar, at det er behageligt – endogsaa Douchen. Saa vidt havde jeg aldrig troet, at jeg skulde komme.

Jeg er enig i, at I ikke kommer herhen, før I kan gjøre det med god Samvittighed, og jeg vil haabe: at du er sparsom og nøisom. Men du maa vedblive at glæde dig, det gjør jeg ogsaa, om det saa skal blive til Jul. Og du maa absolut have din Mand med dig, naar det engang bliver.

Jeg kan ikke tro, at B. B. har sagt, at jeg vilde «stille mig» til Valg. Thi da han var her, indprentede jeg ham netop, at jeg ikke vilde og da især af Helbredshensyn; jeg var nemlig saa ræd, han skulde gaa op paa et Katheder og

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
hale mig frem og sige Hær ær Manden! se paa ham! Derimod har jeg begyndt at tænke paa at søge andet Embede, da jeg nu er træt af at være her – rigtig træt og jeg har til en Begyndelse tænkt at søge noget, som heder Byskriver i Christiania; jeg faar det ikke, du kan være rolig.

Else har Examen og skaber sig frygteligt; jeg er sint og lei; hun græder – kan du vide – for 1,5! Aldrig skulde de Fruentimmer have Lov til at tage Examen; thi der er kun ganske faa, der drives af denne «umættelige Trang til Kundskab», som var din Styrke; de fleste tænker bare paa at komme over sine Veninder, smykke sig med Characterer som med brogede Baand og Filler!

Der er bestilt Fotografi til dig og jeg skal nok møde dig med Kappe og Hat selv om du kommer midt i Sommer.

Kontoret lukkes. – Hils din Mand.

Din hengivne *Pappa*.

Havnefogden er her; han skal *pinest*!

Fredrik Th. Salicath.

Stavanger den 15de Juli 1897.

Kjære Ven! – jeg har netop expederet videre din skarpe Note til Magistraten, og jeg iler med at spørge dig, om du ikke kan være saa snil at være enig med mig i, at alt det der, som angaar Embederne, skal ikke gro over vort gamle gode Venskab.

Jeg for min Part kan med Lethed – det forsikrer jeg dig! sortere fra hverandre Embede og Venskab; og jeg kan give dig Ret i din irriterede Stemning; jeg skal tage imod, hvad du bebrejder mig, uden at det skal kaste den minste Skygge over det Venskab, jeg føler for dig, og hvis Forringelse eller Tab vilde være mig saa pinligt, at jeg ikke vil tænke paa det.

Jeg beder dig derfor saa mindeligen, at du vil mindes de gamle Dage, og ikke tillade, at dette Embeds-Støv bobler sig op imellem os to; jeg for min Part slipper dig aldrig.

Din hengivne Ven *Alexander L. K.*

Jens Z. Kielland.

Stavanger den 31de Juli 1897.

Kjære Jensemand! – jeg har nok ikke skrevet til dig, siden du sendte dit Portrait som Corporal. Du ser frisk og tynd ud, og nu er du vel ogsaa bleven renvasket og badet. Jeg sender dig dine Penge for August; hvoraf Kitty bidrager Halvdelen, hvilket jeg vil fortælle dig, fordi jeg ikke vil skjule det.

Jeg synes, det er saa uendeligt længe, siden jeg saa dig. Vi talte om det igaar. Er det saa, at du vil flytte? Men hvis du kan læse bedre et andet Sted, – i det hele taget maa I alle raade Eder selv herefter; jeg kan ikke mere.

Naar du faar dette Brev, er det vel omtrent din 24de Geburtsdag; nu er du akkurat halvt saa gammel som jeg; og jeg vil ønske dig, at du maa have det bedre, naar du naar min Alder, end jeg har det nu.

I Løbet af Maaneden sender jeg en Bogpakke, og da skal du faa nogle Skillinger i Geburtsdagspresent, – jeg tænker, de vil komme vel med længer ud i Maaneden.

Jeg skal bede Mamma skrive til dig. Vi sender dig herigjennem vor hjerteligste Hilsen og Lykønskning til din Fødselsdag og beder dig mindes de gamle gode Dage.

Din hengivne *Pappa.*

Chr. M. Ross.

Stavanger den 6te August 1897.

Kjære Ven! vi har netop opfrisket dit Minde og Husets Taknemlighed, idet Krag og Baby har været paa et Besøg herhjemme.

Vi talte da ogsaa om Babys Portrait, og jeg havde før confereret med Eilif Petersen om Vanskelighederne ved Forsendelsen. Vi vilde overmaade gjerne have det til Sølvbryllupsdagen, som ubønhørligt nærmer sig, og som i Virkeligheden

«Kveldsol» – he? et yndigt Ord, som ligner mig?

Hør for Exempel: 1) den ældste Søn Jens kan ikke komme hjem fordi han skal op til Jul; 2) den 18 September er Festdag for Kongens Jubilæum; 3) jeg har Storthingsvalg den 4d October – altsaa sidder jeg midt i Valg-raseriet; 4) og værste: vi har saa lidet Raad og Humør til Fest.

Lad os altsaa ialfald faa dette Billede, som vi har glædet os saa meget til. Den billigste Maade maa vælges, og her er jo endnu god Tid.

Kunde du saa samtidigen formaa Hr. – jeg kan ikke skrive hans Navn, – den elskværdige Billedhugger, til at sende den Medaillon, som han forærede eller lovede Baby, er du en romersk Perle af sjeldent Værd.

– De Unge var lykkelige som sig hør og bør i Ægteskabets første Begyndelse; og Krag gjorde et udmærket godt Indtryk paa os alle.

Beate er desværre ikke frisk, hun vantrives saa over al Maade her i Stavanger – meget mere end jeg, som dog ogsaa nu er kjed af at være her. Hendes lyseste Øieblikke er, naar hun fortæller om Rom og alle de gode Mennesker, som der forkjælede hende og Baby og hun sender dig sin taknemlige Hilsen.

Lad mig høre et Par Ord fra dig, naar du har bestemt Afsendelsen og tag dig godt sammen; thi jeg kan tænke, du har det varmt; – selv her er for varmt for mange.

Din hengivne Ven *Alexander L. Kielland.*

Baby Kielland.

Stavanger d. 18. August 1897.

Kjære Pefert! Tak for dit og Krag's Sambrev; jeg maa i en Fart holde dig à jour med Livet herhjemme, thi nu er her igjen en liden Hvirvel af Travelhed i Contoret, og den vil vare – er jeg ræd – lige til Jul.

Om selve Sølvbrylluppet fattede Beate og jeg igaar en ny Beslutning, som jeg herved iler med at melde dig, forat du strax kan begynde at gjøre dig fortrolig med den; thi jeg tror selv, at denne Plan bliver den endelige.

tilhest, Amtmanden og Frøken Andersen, good-templarne med florumvundne
Faner og den kjære Kirke-Inspection – , og Klokken halv 6 reiser vi til Hôtel
Bellesen paa Thime.

I Hôtel Bellesen serveres: Skilpaddesuppe, Laxepudding med smaa Asperges;
Hønsefricasé med Champignons, Vildænder, Is og Frugt; Vin fra Fred. Hansen –
rød og hvid og gul og Champagne – he?

Næste Dag, som er Søndag, Kaffe paa Sengene, Frokost Kl. 12 og hjem igjen
med Toget Kl. halv 3. Saa spiser vi alene vor Søndagmiddag hjemme og skilles
igjen Mandag eller Tirsdag. Vil du nu strax sætte dig selv og Krag ind i, at dette er
jilt.

Ser du: vi **kunde** ikke have alle – ikke engang tilaftens. Baade for Pengene og
fordi vi ikke vilde holdt ud Anstrængelserne først ved Visiter, som søler Stuerne
ud; saa en Familiemiddag og saa stelle til en stor Aftens med Dessert o.s.v. Nu
undgaar vi alt, og alle ved saa godt, hvorledes vi har det, at ingen vil synes, det er
løie. Og vi kan faa det uhyre jilt, hvis vi bringer et godt Humør med os til Thime.
Axel Fætter skal spille.

Lad os høre din og Krag's Mening om dette Arrangement; men den maa være
bifaldende!

Else kommer i Eftermiddag fra Hardanger. Jeg har igjen været Døden nær
formedelst et Dampbad; men nu er jeg selv saa afskræmt, at det skal vare en
Stund, før jeg kommer der.

Hils Krag fra os begge og tak ham for Brevet; og skriv snart igjen og lad mig
høre, at du er glad og snil og paa den gode Side af Livet. Mamma hilser!

Din hengivne *Pappa*.

Frederik Hansen [avskrift].

Stavanger 21. Sept. 1897.

Kjære Kifi! – jeg har nu læst Din Sang med ny Beundring og Taknemmelighed.
Selskabet havde hverken Forstand paa Melodien eller paa den sindrige Maade,

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
hvorpaa den gamle Sang er benyttet; det er underligt, hvor lidet kjendt i Norge
denne berømte danske Sang er.

Jeg beundrer dine Vers for deres store Simpelhed og absolutte Frihed for
Skabagtighed!

Din hengivne *Alexander L. K.*

Chr. M. Ross.

Stavanger den 9d October 1897.

Nu hænger Baby hel og fin paa Væggen herhjemme i den gamle Dagligstue ved
Bredevandet, og min Taknemlighed er daglig ny over dig.

Beate er ogsaa henrykt og alle herhjemme, som aldrig har seet noget saa fint.

Vi fik ogsaa Krag's Portrait, som vi foreløbig har beholdt. De Unge er nu i
Kjøbenhavn, hvor de vil være i Vinter. Foreløbig er det idel Lykke og Solskin; men
som du nok kan tænke dig, kan vi Gamle ikke se paa dette Ægteskab uden
Bekymring og Uro for Fremtiden.

Naar jeg staar og ser paa hendes unge Ansigt, tænker jeg ogsaa mange Gange
paa, hvorledes mon Livet vil fare med dette lette Sind, der syntes mig mer end
andre skabt til at leve ubekymret.

Men Bekymringerne kommer lykkeligvis bagefter, og de ophober sig over os,
naar vi blive gamle – helst over os, som har Børn. Jeg er bleven gammel og tvær
og ikke til at kjende igjen. Derfor vil jeg heller ikke skrive mere til dig; for jeg
føler, det vil bare blive tungt og trist. Men dit Billede af Baby har været mig en
Opreisning, og hver Dag, naar jeg har staaet en Stund foran det, bliver jeg en
liden Smule lettere og snillere i Sindet. Beate hilser og takker.

Din hengivne *Alexander L. K.*

Oluffa Bagge.

Stavanger den 12te October 1897.

Kjære Intendant! Deres Whisky er den beste, som nogensinde har været her paa Kysten, men ogsaa en af de stærkeste. Og da jeg første Gang skulde prøve den, gik jeg ikke ganske uberørt fra Mødet; men jeg sendte Dem varme Tanker fulde af Taknemlighed og lempeligen opblandede med Elskov.

Vi sparer det beste vi kan – Beate og jeg, og naar vi vederkvæger os, mindes vi Dem og Hr. Dragonen, som Beate sagde, og de glade Dage i Sommer – nei det var jo for minst to Sommere siden.

Kunde De ikke skrive en nøiagtig Beskrivelse over Forandringerne paa Skovgaard?

Modtag vor Tak og Hilsen.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jonas Dahl.

Stavanger den 27d October 1897.

Kjære Jonas Componas! – vil du være med til Haar?

Plan:

Vi kjører imorgen Kl. 8 med Imslands hvide Heste og Landauer; Frokost Kl 11 hos Bellesen, Middag Kl 6 paa Haar. Fredag fisker vi Svidder og gamle Ørreder i Kvasheim. Hjem Lørdag, saa du kan staa paa Stolen Søndag.

Budget:

Vogn 25 Kr. 3 Personer (Kusken) i 2 Døgn à 2 Kr. = 12. Lidt Vin og Øl – ikke Brændevin – og lidt koldt til Frokost og Aften c 15 = c 25 Kr for hver af os, – eller lad os sige 30 – med Bellesen.

Udbytte:

En Kjøretur – nei to Kjøreturer over Jæderen i dette deilige Høstveir. 3 ubekymrede Venskabs Dage. Vond Mad og snille Folk. Tvivlsomt Fiske – en glimrende Udflugt.

Lad mig nu ikke høre om Confirmandinder og lignende, men slaa til! Det er vist nu saa længe siden, du gjorde noget galt!

Din hengivne *Alexander*.

Baby Kielland.

Stavanger d. 4. Novbr. 1897.

Kjære Baby! Tak for din Brev af 12te October; du er sød, som trøster mig; men det hjælper lidet; jeg er bleven altfor tung.

Og dog har jeg havt saa megen Glæde af dit og Krag's Billeder, som nu hænger i Dagligstuen. Det er – som jeg allerede sagde ved Fotografiet – fuldendt paa en Ting nær, og det er en død Firkant under Underlæben. Men som Billede af dig i det hele er det uhyre dyrebart og vakkert, saa det ganske varmer mig om Hjertet. Vi har uden videre hængt Krag op; men hvis I vil have Billedet sendt, saa naturligvis – he? Vi vil gjerne beholde det indtil videre. Det er ogsaa vakkert, men for blødagtigt, naar det først skal være Portrait.

Jeg ser nu, at jeg ogsaa har et Brev fra dig af 22de Oct. – undskyld mig; jeg kan ikke længer skrive Breve saa let som før. Jeg tør ikke rigtig læse dine Breve igjen, fordi de fornyer i min Erindring vor pinlige Afsked, da jeg sendte dig bort o.s.v.! – Husk paa at være snil mod dine Medmennesker og ikke bare skarp. Jeg er ogsaa skarp, men jeg har ialfald før været snil og havt et godt Hjerte; pas paa, at du holder dit varmt og blødt; du ved selv, at du er noget tilbøielig til Kulde, Had og Stendjævleri.

Du maa hilse Brandes og alle gode Venner, og fortælle mig om dem allesammen. Jeg ved, vi har gode Venner dernede; men jeg kan nok ikke komme der mere. Du siger, jeg skal ikke være trist; men det vil ikke gaa for mig; jeg er udmattet og lever rigtig ondt fra Dag til Dag i de samme Tanker. Hils din Mand og vær lykkelig, saa længe du kan. Jeg saa, Mamma skrev forleden, saa jeg kan ikke tænke mig, at her skulde kunne være nogetsomhelst at fortælle.

Saadanne Breve som dette er der ingen Glæde ved; men skriv ikke destomindre til mig.

Din hengivne *Pappa*.

Baby Kielland.

Stavanger d. 11. Novbr. 1897.

Kjære Pefi! Tak for dit Blyants-Brev; men du maa ikke være syg. Du ved, jeg er en principiel Modstander af Børn, men jeg skal ikke sige mere om den Ting; det bliver Eders Sag, og naar I selv synes, det er jilt, saa vil jeg bare ønske at I maa faa Glæde af det. Ak – jeg ved jo selv, hvor glad man kan blive i disse Børn!

Men du kan vel begribe, at jeg forestiller mig dig i den allerstørste Forvirring og Ubehjælpelighed med to lange raadville Mandfolk og en Uldklud. Du maa endelig snakke med nogle fornuftige Fruentimmer – er du snil. Jeg synes – ja lad det nu være det samme med, hvad jeg synes, hvis du bare er lykkelig og fornøiet, og hvis din Mand er fornøiet med dig, saa vil jeg være glad.

Mamma var netop herinde i Kontoret med Krag's nye Digte, forat jeg skulde skjære op Bladene for hende ved et Digt, hun syntes saa saa smukt ud. Det var «Lys Nat» – og jeg maa sige, det var en Perle; hils ham fra mig og tak ham for Bogen; jeg glæder mig til at læse Versene og komme ud af alle de dumme og forkuede Tanker, hvori jeg saa længe har levet, – komme ud af dem for en Stund ialfald.

Dit Billede i Dagligstuen vækker alles Beundring. Det er ogsaa en Art Kunst, som alle kan forstaa, og saadant noget er aldrig seet før her. Klattemalerne har saa længe irriteret Folk, at naar de ser Ross's Kunst, synes de endelig igjen at se den rigtige Kunst. De tar Feil; men jeg undskylder dem, siden det er dig; og naar jeg er ganske alene med mig selv, synes jeg ogsaa, at det er usigeligt velgjørende at se noget rigtig fint, om det end er sødladent. Dertil kommer den store Portræt-Lighed, hvilken Klattemalerne helst mener, man bør undgaa.

Først havde vi hængt Krag's Billede over dit – Fredrik Hansen og jeg arbeidede en halv dag. Men snart indsaa jeg, at I skadede hinanden. Du trak Opmærksomheden bort fra ham, og han forstyrrede Virkningen af hele Maleriets Elegance. Saa tog vi fat igjen i Søndags; og nu hænger du alene over den røde Sofa, og Krag har med Mamma's Tilladelse faaet en fin Plads paa dit Aaklæde ved Ovn, hvor han passer udmærket – synes jeg; men jeg ved ikke, om han ikke en

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Dag kommer paa Vandring, for jeg tror, Mamma synes, han hænger lidt for
afsides.

Begge Billeder er jille, og jeg tilbringer lange Stunder foran dit hver Dag; –
om det er for Ross's Skyld eller for din, kan jeg umuligt komme paa det rene
med.

Naar du skriver, maa du vedblive at give os Meddelelser om vore Venner.

Vi lever som ellers. Vi spiller Kort med Fr. Hansens en Gang om Ugen;
Kvartetten er igang; Andreas og Maren fik netop et stort Flygel til 1500 Mark fra
deres Venner Geibels i Leipzig; imorgen skal vi spille der; igaar var vi i galant
Middag hos Danelius's paa Hillevaag; – ser det ikke nu lysere ud?

Jeg sagde ikke større til Mamma om, at du ikke var frisk. Men gaa nu lige til
Feilberg eller en anden Læge og vær forsigtig. Hils Krag fra os alle og triv noget
at skrive med.

Din hengivne *Pappa*.

Vilhelm Krag.

Stavanger den 18d Novbr. 1897.

Kjære Maag! – jeg har læst dine Vers med megen Beundring. Der er et
velgjørende Maadehold i Sprogets Brug, intet Skaberi og ingen Pral. Mange af
Digtene glide hen med en Vellyd, som er en sand Lise for den, der elsker Sproget
og dets sjeldne Kunst. Jeg er nu saa gammel, at Landskab og Stemning gaar mig
høiere end Lidenskab og Elskov, saa jeg lurar mig helst forbi de Digte, hvor jeg
ser et graablaa Glimt af en, jeg kjender.

Beate har ogsaa læst – og læst igjen dine Vers, som har gjort et dybt Indtryk
paa hende. Nu er Turen til Else; men paa hende tror jeg, de preller af – endnu.

Vi lever nu lidt bedre. Sig Baby, at Mamma har faaet Fred, efterat vi ere
befriede for den gamle Pige, som hun saa komme. Nu faar vi Middagsmad fra et
Hotel, og Mamma er saa lettet at hun spiller Schuberts Godnat i Skumringen.

Dit Portrait hænger ved Ovnens og er rigtig et pent ungt Menneske; men Baby
optager al Opmærksomhed i Stuen, hvor hun lyser ved sin sjeldne, udenlandske

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Luft og denne Finhed og dette usædvanligt gyldne Guld med Speilglas, som
altsammen klæder Billedet og hende, saa de Indfødte alle som en kaster sig ned
for det og finder ikke et surt Ord i sin Mund.

Jeg tænker mig baade ondt og godt; men jeg haaber jo helst godt. Jeg kan
ikke tænke mig, at Baby skulde blive svag og sygelig – det vilde ikke ligne hende.
Men det er jo en betænkelig Ting for Eder begge. Jeg er bleven saa forsnøvet og
klynkevorren i de siste Aar, at jeg ikke kan skrive et Brev uden Bedagelighed.
Undskyld mig og hav det godt. Beate og Else hilser Baby og dig.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Nils Collett Vogt.

Stavanger den 28d Novbr. 1897.

Jeg byder Dem min Beundring for Deres ypperlige Digt To Mennesker.

Og da jeg selv ikke er nogen Versemand, vil De tillade mig følgende
Bemærkninger:

Det er Synd, at i det afgjørende Vers maa man læse Mensker og Fjender. Men
værre er det, at De siger *hint Ord* – somom der var et Ord, der kunde hjælpe og
somom De viste dette Ord; men det gjør De ikke?

Vil De med Taalmodighed læse mit Forslag til dette Vers.

Der gaar to Mennesker i Aftenfreden,
I Nattens Drømmero med Saar paa Hjærtet
Nu begge syge under Ensomheden.
To Fiender, som evned ei at finde
Et Ord, der kunde løse – og dog binde.

I siste Vers maa der absolut staa «hendes», «sit» er galt; der er noget ved dette
«sit», som tiltaler; men der er en liden sproglig Mislyd i det; der maa staa «hen
des». «Graadmild» – er aldeles ude af Stemningen. Det Ord er kommen ind som
en gal Node i Melodien. Først mente jeg, der burde være: «under hendes Hjerte»;
men det er bedre med «nyfødt» – synes jeg.

Altsaa atter Taalmodighed:

De skilles. Og mens rundt dem alting tier,
Hun hører, hvor det dybt i hendes Hjerte
Gror Bitterhed og Nag af nyfødt Smerte:
I Solskinsfred – o.s.v. med de udmærkede Ord, De har fundet, og
blandt hvilke
jeg særligt sætter Pris paa det kostbare: langveisfra.

Deres ærbødige *Alexander L. Kielland.*

Baby Kielland.

Stavanger d. 29. November 1897.

Kjære Pefi! – jeg skulde egentlig skrive til min kjære Maag; men nu kan det ligesaa godt være til dig. Jeg glæder mig, hver gang jeg hører, at I har det godt, og at du er frisk; og jeg skal bestræbe mig for at lade Klynket fare. Vi har det ogsaa nu saa meget bedre end paa lang Tid.

Jeg glæder mig endnu hver Dag over dit Billede, som kun har fundet to Modstandere: Valentin og Maleren Jacobsen. De finder Billedet afskyeligt, og jeg ærter Mamma med at sige, at de i Grunden har Ret. Ellers ved jeg virkelig ikke andet at fortælle dig, saa øde og tomt er Livet her, at Contoret er en Frelse i hver Dags Lede.

Jeg føler, at jeg er kommen saa langt i Klynket, at jeg ikke kan tænke paa andet; og derfor kan jeg heller ikke skrive til dig, naar vi skal springe det over.

Eydes kommer snart at flytte til Bergen, hvor han bliver Borgermester. Det bliver et Savn baade for Mamma og mig. Kun Salicath og jeg – vi blir her, til vi dør.

Ser du nu Klynket! – tænk saadan er jeg bleven, som engang var saa løien – he? Jeg ved ikke, hvorfor jeg tog paa at skrive til dig, – jo, det var, fordi du stadig

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
er i mine Tanker, og fordi jeg savner dig og holder saa meget af dig. Mamma hilser dig hjærteligt. Ogsaa hun tænker altid paa dig, det kan jeg forstaa deraf, at hun hver Dag taler om Pige til dig, om at hun vil bage til Jul og sende dig. Else ogsaa følger dig og Vilhelm; hun blev saa saaret, fordi jeg kom til at fortælle, at jeg havde skrevet til Vilhelm, at hun neppe forstod hans Vers; hun græd, og jeg havde ondt i Hjertet en halv Dag, fordi jeg var Skyld i det.

Vær nu snil og glad og nyd Ungdommen, mens den varer, og ser du nogen, som mindes mig, saa hils og sig: Tak skidt!

Din hengivne *Pappa.*

Sophus Schandorph.

Stavanger den 29d November 1897.

Kjære Ven! Tag mig det ikke altfor ilde op at jeg saa længe har havt din nye Bog liggende foran mig her i Kontoret, indtil den er bleven mig til en ond Samvittighed. Jeg er ikke længer den prompte og letfodede Brevskriver; mange Fortrædeligheder af Børn og knebent Udkomme har tilslut faaet Bugt med mig – saa omtrent da. Ganske slaaet og kuert er jeg dog ikke. Men naar jeg ser Jer andre blive ved at holde Lamperne tændte, saa synes jeg mange Gange, det var en trist Skjæbne for mig at forsumpe herhjemme. Desmere har jeg glædet mig over dine smukke Dedications-Vers, som lyder til mig fra fjerne Strande, hvor jeg tilbragte en lykkeligere For-Tilværelse. Klynkevorren er jeg ogsaa bleven, saa der er ikke længer nogen Fornøielse ved mig.

Beate holder sig saavidt over Vandet og vifter endnu med et blegt Haab om, at vi skal komme herfra og ud igjen i Livet. Men jeg ved det bedre, som har seet gamle Vrag, hvor fast de staar.

Desuden føler jeg, at dette Brev skriver jeg nu til alle mine Venner, og det er ikke nogen Glæde – ikke engang for mig selv.

Hils din Kone fra os og Tak for Eders Venskab!

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Baby Kielland.

Stavanger d. 13. December 1897.

Kjære Pefert! – Mamma var her og meldte, at du maatte ikke vente Brev saa svimlende strax; for Guldpuukelen sidder ovenpaa, og da ved du selv.

Men jeg vilde netop skrive til dig, da jeg fik dit Brev. Jeg maa begynde med at fortælle dig det glædelige, at jeg idag er i bedre Humør end paa længe. Tycho har nemlig sendt mig et forfærdeligt Skjænde-Brev og skjældt mig freidigt og energisk ud, fordi jeg havde skrevet saa fælt om Guttene. Tycho forklarer mig, at jeg er bleven en mistænksom og galdesyg Djævel, hvilket har sin Rigtighed; thi jeg har længe været i Nedgang, og naar jeg tænker paa, hvor fæl jeg har været med Eder alle – jo, jeg har; kan du huske, da jeg fik dig til at græde i Sofaen? – nu hænger du der, og jeg ser op paa dig, hvor du er fin og sød og undres paa, hvad Glæde jeg kunde have af at pine dig. Men saadan er Djævlene! – akkurat saadan er de!

Hvis du ser Drachmann, saa hils ham fra mig og tak ham for Bogen, han sendte mig og som jeg har læst med Beundring og Velbehag. Det er som en Historie om en afdød Mand, naar jeg tænker mig selv, dengang jeg ogsaa var med.

Din Julekasse afgaar herfra den 21de. Det er desværre akkurat paa Nippen, om den naar frem til Juleaften, og hvis det er saadant et Pragtskib som det, du gik med – ja da var jeg ogsaa hjærteløs! saa faar du vist ikke Kagerne før næste Aar. Tænk jeg maatte nedlade mig til at bede Tante Emilie hjælpe mig med at brænde Mandler iaar! – efterat jeg ifjor i Bergen havde frembragt uspiselige Crystaller, som kunde skjære Glas, havde jeg tabt alt Mod. Men nu kan jeg: liden Varme og lidt Vand efterhvert!

Tag og skriv et pent Julebrev til dine Brødre og Else, – jeg synes I holder saa daarligt sammen. Men fra idag har jeg lovet mig selv at være fornøiet med Børnene, og det skriver jeg nu omkring til alle Søskende og Børn, og naar der nu ikke støder noget nyt til, vil jeg haabe, at jeg skal faa Bugt med Djævelen.

Hav det godt og vær glad og vær snil mod din Mand. Jeg har faaet hans Bog og skal skrive engang; men idag er jeg saa optaget af mig selv og min indvortes

Mamma og Else hilser Eder begge.

Din hengivne *Pappa*.

Anna Bissen.

Stavanger den 14de December 1897.

Kjære Fru Bissen! nu er Aaret næsten gaaet, og jeg naar saavidt frem til Dem før Jul. Jeg har aldrig hørt, at nogen før har takket for en Statue ved at vende sig til Originalen, og i hele Aar har jeg søgt efter et Sidestykke i Oldtid og Nutid til denne min Adfærd. Thi jeg husker, at jeg i min Glæde over den nydelige Statuette, De gav mig med, strax skrev til Hanne; og min Tak, fordi hun var saa sød, kom – jeg forstaar ikke hvorledes? – til at blæse ud den Kjerte, jeg havde tændt for Dem. Saa var der en Tid, jeg haabede, at komme selv; men nu er det opgivet, og dette Brev er saa fattigt med sin sildige Tak og sin Skamfuldhed over det lange Aar, som gik.

Men hun staar paa mit eget Chatol og jeg har hende for Øinene bestandig, og da tænker jeg altid – det maa De være vis paa! – ogsaa paa Deres discrete Beskyttelse af min Daarskab, – som forøvrigt aldrig har havt nogen særligt ondartet Karakter og som med Aarene lover et lindt Forløb.

Jeg mindes især fra siste Gang i Kjøbenhavn den Middag, vi spiste hos Hanne – mod Sædvane har jeg glemt Maden; men jeg husker Gaflene, som jeg saa ned i, – de var cicelerede? og naar jeg saa op, mindes jeg den unge Frues Mund og den Overlæbe – De ved – , som vi pleier at underholde os om.

Den stablede sig op til en bedøvende Foragt for en Person, jeg har glemt, der havde anmodet Dem – Frue! om at skaffe ham et Dannebrogskors. Jeg maatte jo for Skams Skyld følge med i Foragten; men indvendig tænkte jeg paa den mægtige Fru Bissen, der kunde skaffe Dannebroger, og jeg saa til mit fattige Olafskors og ned igjen i de cicelerede Gafler. Resten af Maaltidet har jeg glemt, fordi der sad tæt ved os nogle utaalelige Malere, som var ligesaa morsomme som jeg; og det var ikke det minste morsomt.

Nu kan det vare saa længe til, at jeg kommer til Kjøbenhavn. Og alle de smaa

Kjæder, som binder mig, og alle de smaa Hængsler, der gaar saa glat og smurt, saasnart jeg er midt i det, – de ruste, og hele Personen ruste og taber sin Glans. Jo – det er sandt! – jeg fordummes og blir mer og mer ufordragelig. Nu er jeg alene med Else – Stakkel! – jeg tror ikke, hun morer sig meget. Men jeg selv er bleven udsvævende! – ja tænk! paa mine gamle Dage har det vist sig, at jeg ikke rigtig har taalt Ensomheden, – det var slet ikke derom vi skulde tale; men der ser De selv! – jeg har tabt min Sikkerhed; je tombe mal!

Hvad jeg vilde sagt: Beate maa endnu i lang Tid forblive hos den udmærkede svenske Læge. Hun var mere sjæleligt nedbrudt end nogen anden viste; og jeg er meget glad over, at hun nu har det godt blandt andre Syge og hos en Læge, som de forguder.

Men forresten, naar jeg ser fremover, har jeg ikke megen Tro til Resten af mit Liv. Begge de pene Gutter ere ialfald hidindtil ganske mislykkede. Det er saa stor en Sorg, at det er vanskeligt at forstaa, hvorledes man kan være let og fuldt optaget af Livets daglige Ubetydeligheder, naar man ser to saadanne Væsner, man har elsket saa høit og endnu elsker – ser dem ligesom visne hen og forspilde Livet; vi er haardhudede Skildpadder – det er vi! Eller rettere! – vi maa jo lægge os et Skæl til, ellers var det umuligt at leve Livet. Jeg ved ialfald for mit eget Vedkommende, at Skallet ikke er voxet fast; men at det ligger løst paa de blottede Nerver, som igunden aldrig gaar helt til Ro.

Jeg gratulerer Dem med, at jeg allerede for første Gang har seet Deres Søns Navn i Avisen – ganske vist var det en beskeden Begyndelse – Secretair ved et eller andet? – men han var dog med; hils ham. Og hils Deres kjære Mand, hvis Venskab er en af mine dyrebareste danske Decorationer og – hvis De vil være saa snil: Fru Hanne. Modtag selv min beste Julehilsen.

Deres hengivne *Alexander L. K.*

Adolph Geibel (avskrift).

Stavanger d. 15. December 1897.

Jeg modtog med overraskelse Deres elskværdige brev af 1. ds. og kort derefter

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
kom vinen lige i mit kontor. Andreas's var her i søndags, og til middagsbordet
aabnede vi nu en flaske af den vidunderlige Bordeaux.

Virkningen var overvældende, jeg tror aldrig, at jeg har drukket saa god vin af den art. Damerne – ja, De ved mellem os sagt – det er jo næsten for galt at give dem saadan vin. De smager nok, at det er godt; men de tænker ikke saa meget derved, som et mandfolk. Der gaar ingen billeder op for deres fantasi af solskin og druer og ungdom og forbudne piger, og der falder ikke over dem trangen til at tie stille og betragte med andagt den gyldne vin, hvorefter minderne stiger til hovedet, som en ædel rus.

Derfor besluttede Andreas og jeg, at næste gang de gyldne floder skulde løses, skal det ske paa et sikkert og ensomt sted, hvor vi to alene kan tvætte det inderste i vore sjæle i denne rene vin og glemme alt det fordævelige skrab, som tidernes ugunst har tvunget os til at drikke. Og da skal ogsaa Deres frues og Deres egen skaal drikkes, som den ogsaa blev drukket i søndags; og saa længe der er en draabe tilbage – ja længe efter den tid, skal jeg mindes Deres muntre julehilsen, som vel kan trænges under vor vinter herhjemme.

Thi, nu skulde De se gamle Norge igjen! Himlen ganske lav og behængt med vaade klude, hvorefter der drypper iskoldt vand og en pibende storm, som fløiter i Deres benpiber! À propos! – jeg gad vide, om De forstaar et ord af, hvad jeg skriver? Fru Marianne maa hjælpe Dem med de vanskeligste ting, og jeg skal forsøge at indrette og modificere min stil til dette brug; thi De ved, det er med mandfolkebreve omtrent som med den ædle vin – det er ikke altid, at damerne kan gouteré disse gjenstande.

Idag er det kommunale element i mig særdeles stærkt; jeg skal præsidere i fattigkommissionen ieftermiddag og uddele en mængde legat-portioner, bagefter kommer lykkeligvis ogsaa forfatteren til sin ret, idet jeg skal spille Whist hos byfoged Finne i aften. Saaledes vaager forsynet over, at alle vore evner holdes i jevn og afvekslende virksomhed til vore medmenneskers sande vel og til vor egen optugtelse. – Men stundom kan der fare en ond og oprørsk aand selv igjennem saa fromt et lam som mig, og jeg kan bande stygt, naar jeg tænker paa denne østersposition paa en vaad sten ved det yderste hav – uden lyd, uden lys fra den store verden, som man i ungdommen indbildte sig, at man tilhørte og forstod.

En glædelig jul for Dem og Deres. Min ærbødige hilsen til fru Marianne, som

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
jeg desværre ikke kunde forstaa, og en tak for Deres sølvbryllupstelegram og for
al elskværdighed. Vel mødt igjen! Min kone sender sin forbindtlige compliment.

Deres ærbødigst forbundne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Kielland.

Stavanger den 22d Dec. 1897.

Kjære Broder! – det var svært, hvor langt du nu kom fra mig; men jeg ved, du har havt travelt og nu tilsist med en ny Forbindelse; jeg gratulerer dig og hende! Jeg sender dig Maalebrev over Ejendommen i Byen, forat du kan se den og om du vil copiere, hvad du finder vigtigt. Men ellers er det vel best, selve Brevet forbliver her. Ikke at der netop nu er Liebhabere, men nu gjælder det at holde fast og gjøre Folk lystne. Det kan ikke vare mere end – lad os sige – 3 Aar, før Byfogdens og Onkel Axels Hus nedrives og Apotheket ligesaa, og da vil der gjøres svimlende Forretninger med vor Ejendom. Har ikke ogsaa du Følelsen af nogle Opgangens Aar? Her i Byen er der ialfald en Stigning, som ikke er at miskjende. Naar jeg tænker paa, at vi snakkede om 30 000, vender mine Indvolde sig omkring. Nu er jeg ikke fornøiet med 60 000. 20 Kroner for □ Alen ved Torvet er jo ingenting.

Ogsaa Hannasdal stiger jævnt; men det er vanskeligt at faa saa stor Handel under ét: Til Vaaren venter jeg en ny Stigning. Du har Maale-kortet – ikke sandt? – lad mig snart faa det igjen.

Nu er vor Forpagtningskontrakt færdig og underskrevet af mig; men Bryne har ikke sendt den tilbage endnu. Hjemmet er færdigt – saaledes som det nu var!

Glædelig Jul for dig og dine! – vi har det ensomt og lidet jilt. Men det kunde dog hænde, at det blev bedre. Du maa huske paa at interessere dig for, at jeg faar Embede østerpaa. Hils Dikka og alle dine fra Beate og mig og Ungdommen fra Else. Lad mig nu snart høre fra dig.

Din *Alexander.*

Stavanger den 22d December 1897.

Kjære Fru Krohn! – jeg tør ikke lade Julen komme over mig som en utaknemlig Pleiesøn, uden at have sendt Dem en Hilsen og en Mindelse om, at De har mig gaaende her langt borte.

Og desuden har jeg en pinlig Fornemmelse af, at De ikke har havt det rigtig godt i det siste; jeg har hørt noget om, at De var ikke saa frisk; men jeg har aldrig faaet noget helt at vide. Deres gode Mand har trods sin Optagethed sendt mig det elskværdigste Brev – ja, det er ligesom om nogen hvisker til mig, at han har sendt to, uden at jeg har svaret rigtig ordentligt – det er vel ikke saa? – men nogen ond Samvittighed føler jeg, der er; derfor maa jeg fremstille mig her, forat være ren til Julen. Jeg kunde nok forklare Dem, hvorfor jeg er bleven tung i Sindet og noget lam i Correspondencen. Men jeg har netop gennemgaaet en ordentlig Overhaling af min Broder Tycho – saa De ikke ham? – han har revset mig og talt mig tilrette, fordi jeg var kommen saa dybt i min Misstemning og Misfornøielse med Guttene, at jeg virkelig var ganske syg og besat af en Galde, der gjorde mig ond og forringede mig, saa jeg selv mærkede det.

Nu har jeg efter Overhalingen begyndt at arbeide med mig selv, og jeg synes, at jeg er bleven lidt snillere – ialfald meget lettere. Jeg har skrevet til alle Børnene, og Beate har sendt en Jule-Kasse til hver – ogsaa til Baby. Herregud! hvordan mon det skal gaa hende mellem de ækle Mandfolk i dette Halv-Liv paa Telt-Maneren! Men jeg vil ikke falde op i de sorte Snarer. Jeg vil ikke tale om mine Sorger. –

Nu husker jeg med en Gang, at sist jeg skrev til Dem, var jeg paa Sygehuset i Bergen. Ja, det er længe siden. Efter den Tid har jeg været saa ualmindeligt frisk, og det er jeg endnu og saa tynd er jeg bleven, at De vilde have Ære af mig som Deres Pleiedreng, og Mario maatte gjerne fotografere mig endnu engang i Sengen – kun Krøyer faar aldrig mere Lov til at tegne mig, han er altfor ondsksfuld og desuden misundelig – hils ham fra mig. Og prøv – Kjære Frue! at fortælle mig noget om Dem selv og Deres og om de gode danske Venner. De er dog vel ikke syg – og har tabt Humøret? – Thi jeg forudsætter slet ikke, at De har glemt mig og springer over mig, naar De skriver til alle andre?

Formiddag; thi De skal vide, jeg er kommen langt bort fra Dem og fra alt det, som vi talte om, og interesserede os for. Og naar jeg tænker paa, at Krohn pleiede at sige – eller kanske det var bare en Gang han sagde det, at jeg ligesom tog ungdommeligt fat paa Tingene, saa undres jeg paa, om han nu vilde sige det samme. Sad han her, vilde han ræddes over min Nedgang. Men kom jeg ud igjen, saa var der kanske endnu en Gnist at slaa af mig. Lad mig høre fra Dem – Frue! – jeg beder saa mindeligt; først nu gaar det ret op for mig, hvor det er længe siden.

En glædelig Jul for Dem og Deres! – og Hilsen til Krohn, til min kjære sammenbragte Søster Michala – tænk! det er mig ikke muligt idag at mindes, hvad det er, jeg kalder hende! Mario, den gamle Marie – en glædelig Jul allesammen!

Deres hengivne *Alexander L. K.*

Frederik Hansen.

Stavanger den 31. December 1897.

Kifi! – det er et nedslaaende Veir at slutte Aaret med, og et fælt Aar har det været. Tror du, endnu der kommer mange saadanne? – man er igrunden kun tilsyneladende Herre over Antallet; thi der er en dæmonisk Magt ved Ulykke og tunge Tider, de binde en fastere og fastere til Livet, som saa mange letfodede Sjæle forlader, fordi Amalie kysser en anden.

Din *K.*

Frederik Hansen.

Kifi! Tag og læs denne deilige Bog; – skjønt idag har du vel ikke Tid? Men naar du vil have en god Stund, saa læs dette Mesterværk om den store Mester. Jeg har gjenlevet hele min Ungdom og faaet Heine frem igjen som Befrieren, og jeg har udsløttet alle Brandes's Svagheder, – alt er ham tilgivet for denne ene Bog.

Din K.

Robert Collett.

Stavanger den 8de Januar 1898.

I sandhed – Hr. Professor! – De kunde ikke lettelig sendt mig en mer kjærkommen og rørende Erindring om det gamle Aarre-Hus, hvor jeg fra min tidligste Barndom har tilbragt de – uden al Sammenligning – lykkeligste Dage af mit Liv.

Det var paa en vis Maade en Feil af mig, at jeg senere, da Livet ikke længer var saa ubekymret, tog Kone og Børn med mig derud. Det skulde været og forblevet et udpræget Mandfolke-sted.

Se nu har Kvindfolkene aldeles ødelagt Huset; det siste, jeg saa, var, at den gamle Bænk inde i Folkestuen var flyttet ud og erstattet med 3 forbandede Sandnæs-Pindestoler paa Skraa – naturligvis; ud fra Væggen.

Nu har jeg bare Haarr igjen, og did – det har jeg svoret en Ed paa – saa salt han var – did skal jeg aldrig føre noget Fruentimmer eller lokke nogen derud.

Der er endnu den uforfalskede Torvrøg og de fine Bønder, som holder paa sit, og som forstaar os som sine Ligemænd – fra et andet Samfund.

Et glædeligt Nytaar!

Deres ærbødigt forbundne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Kielland.

Stavanger den 8d Januar 98.

Kjære Broder! – baade Beate og Else græd høit af Glæde, da jeg fortalte om din Plan at confirmere hende. Du skal have mange Tak og Dikka med for dette nye Bevis paa Eders gode Venskab og Kjærlighed. For Beate og mig var det en stor Lettelse at vide Else mellem Eder, naar hun vil confirmeres; og uden at vi har talt

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
om det før, viste det sig nu bagefter, at vi begge har gaaet og gruet for den Læse-Tid og Afslutningen. Men allerbest er det jo for Barnet selv, som ikke har det godt med os to alene – tunge og bitre som vi er blevne paa de siste Aar. Dertil har Else selv intet let Sind; hun er snarere stiv og lidet expansiv. Hun vil have godt af at være blandt Eder; og jeg haaber, hun vil tømme sig og finde frem mere Hjertelighed og Varme – mere Kjærlighed i sin Omgjængelse.

Jeg har læst dit lange Brev om alle dine Lykker *næsten* uden Misundelse. Og jeg vilde vel gjøre mig selv Uret, om jeg mistænkte mig selv for ikke at unde dig alt godt. Men man er dog ialfald paa Kanten af de Følelser, som grænser til Misundelse, naar man ved den enes Lykke ikke helt kan lade være at tænke paa sine egne Gjenvordigheder.

Min Plan er at reise en Tur til Christiania i Marts – tænker jeg. Jeg vil besøge Tycho og dig; Dagmar, som jeg næsten glemmer og Kitty. Desuden vil jeg tale med det nye Ministerium og forhøre mig om, hvad jeg tør gjøre Regning paa. Thi jeg sidder jo her ganske alene i Mørket. Jeg ved virkelig ikke, om man anser mig brugelig andetsteds, eller om den departementale Dom om mig er den, at jeg bare maa tie stille og takke til, at jeg sidder, hvor jeg sidder; – og da er det jo dumt at søge.

Hvis jeg faar en god Besked, saa kan enda alt blive godt, om jeg kommer herfra og nærmere Hovedstaden. Men skal jeg blive her, gaar jeg hurtigt tilgrunde.

Med Hensyn til Ejendomspriser vil jeg bede dig ikke tro det minste paa Jonas Sømme. Sømmene har aldrig kunnet forvinde, at deres kostbare Ejendomme gik fra dem i en Tid, hvor der ingen Priser var; og de har vanskeligt for at unde os en bedre Skjæbne. Du hører, at jeg her lægger Misundelsen over paa andre; men jeg tror ikke, jeg gjør Uret. Forleden hørte jeg (ligesom saa ofte før – ja altid i saadanne Samtaler), hvorledes netop Jonas lod Ejendommene i Byen stige op i svimlende Høider og mente, nu var netop Tiden for Speculation; der nævntes, at det lille Flysse- og Fallit-Hus til Brokmager Jensen paa Hjørnet af Brattebakken var solgt for 25,000 Kr., Wisnæs Hotel taxeret (til Expropriation) for 40,000, Per Egenæs c. 50,000, o.s.v.; men da saa jeg nævnte Ejendommen her med Udsigt til Nedrivning af Byfogden og Onkel Axel – tja! saa var 30,000 god Betaling. Saadant noget er ikke ærligt Spil. Saa tog de paa at snakke om, at

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
HannasdalTomterne var usælgelige for Fugtighed! alle Sømmene havde seet en usund Taage opstige derfra. Saadanne Udtalelser kan naturligvis skade Salget; men vi maa ikke lade os forbløffe – saaledes som de paa Ledaal: de sælger midt i de fine Marker for 80 Øre! – Et Bud paa 60,000 til Postgaard – lad gaa; men jeg vilde ærgre mig, om jeg saa Ejendommene svindle sig i Veiret paa en 14 Dages Tid i Speculanternes Hænder. Lad mig snart faa Papirerne tilbage. Hils alle dine. Et glædeligt Nytaar og tak for det gamle.

Din *Alexander*.

Jacob Hegel.

Stavanger den 11te Januar 1898.

Kjære Hegel! Tak for Deres Brev af 21 December, hvori De meddeler mig, at Fru Julie endelig er kommen hjem igjen til Skovgaard – jeg haaber vel beholden og vel istandsat for Fremtiden.

Jeg forestiller mig nu Fruen fri for Lidelser, og Skovgaard i Vintertaage og Ro med lune Stuer og en forfærdelig Søle over alle Veje. Vi har aldrig – selv her paa denne Kyst levet en saadan Jul med Regn og Mørke og fremfor alt Søle; og det samme hører jeg fra Baby. I saadant Veir kan man ikke undres over: At Engle flyve bag Sky i Skjul, og man skal sandelig ikke faa lyse og freidige Tanker af at færdes i dette Halvmørke med Fugtighed om Knærene. Vi tre herhjemme har slaaet os gennem Festdagene saa godt vi har kunnet, og vi har taget fat paa det nye Aar, fordi det maa tages fat paa, naar det kommer. Der er nu kun en Tanke, som holder Beate oppe, og det er, at vi kunde komme herfra, og jeg faa et andet Embede i Nærheden af Hovedstaden.

Hvad mig selv angaar, føler jeg allerede Alderdommens Dovenskab og Mangel paa Mod til at tage paa noget nyt. Men jeg har dog endnu saa megen Besindelse, at jeg føler, der maa en Forandring til, hvis jeg ikke ganske skal forsumpe i denne Afkrog; og naar jeg nu ser, at jeg har kunnet klare dette Embede anstændigen, saa kan det jo hænde, at jeg ogsaa kunde faa Visdom nok til at klare et andet. Men Vanskeligheden er at finde et administrativt Embede, hvor det mindre kommer an paa de juridiske Kundskaber, – thi dem har jeg jo

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
ikke mange af. Min Plan er nu – og naar vi har en Plan, er vi allerede halvt
lykkelige, – jeg vil reise til Christiania, naar det nye Ministerium er dannet, og
føle mig for, hvad jeg kan vente og gjøre mig Haab om. Af denne Reise venter vi
os noget epokegjørende; – jeg lader ialfald saa.

Saaledes gaar det nye Aar ind for os med et lidet Lys foran; det, som gik ud,
var vist det værste, jeg har oplevet.

Ogsaa for Dem vil 1897 staa som ophængt i en Angstens Traad, og det nye
Aar haaber jeg, De ogsaa føler tryggere at træde ind paa. Lad os ønske hinanden
et godt Nytaar for alle vore og derigjennem for os selv, og et nyt godt
VenskabsAar mellem os.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Kitty L. Kielland.

Stavanger den 27. Januar 1898.

Kjære Kitty! her kom pludselig en Gut og satte fra sig et Fotografi-Apparat, idet
han sagde i den haarde og fornærmede Tone, som er i Brug blandt
Haandværkerne her: «Fra Fotograf Nordland», og dermed gik han.

Jeg ser, at Apparatet er dit, vil du sige mig, om der skal gjøres noget i
Anledningen, eller om jeg bare skal tage det i Forvaring.

Her var Bal i Klubben igaar for Harald Haarfagers Mandskab og jeg var i
Uniform og udbragte Leve Kongen! idag er Beate med Else og nogle Indbudne
ombord hos Chefen.

Vi fik med en Gang og for en Gangs Skyld Lyst til at trænge os frem som
Borgermester, da det begyndte at se ud, somom man vilde putte os ganske væk.

Du husker, hvorledes det er, naar man skal have noget fra en Haandværker
her. Nu sender jeg igjen Gutten til Fotograf Jacobsen efter Billedet af Kvartetten,
saa om et Par Dage skal du have det. Desværre synes jeg nu, at det er saa
knuskende tørt, at jeg nødig ser paa det; men et Erindringsbillede vil det dog
altid blive.

Jeg har vel sagt dig, at jeg tænker at reise til Christiania til Vaaren. Desværre

Imødekommenhed. Pas paa, at du ikke compromitterer mig ved at fortælle om min Sympathi med Verdens Gang og Konow. Det er latterligt for mig at være i dette Tilfælde – og det er jo igrunden ogsaa Spøg! – jeg er vist – forsaavidt nogen bryder sig om mit Standpunkt – ifølge hele min Natur selvfølgeligen henregnet til den Konowske Side af Sagen. Skulde Steen's Folk komme op, saa har jeg en sikker Fiende i Od. Vik, hvis Chancer til Suppleant-Pladsen for Stavanger jeg ødelagde – eller ialfald var med til at ødelægge i Valgmændenes Forsamling før Valgdagen. Det eneste var, om han skulde ønske mig væk herfra, forat komme bedre frem næste Gang. Men han gjør paa mig Indtryk af at haabe paa noget andet – en anden Stilling nærmere ved Politikens Centrum, – hvad det nu kan være – i Statsrevisionen eller noget lignende. Han er en Type paa en SteenMand.

Lad mig snart høre fra dig; det er længe siden. Beate hilser.

Din hengivne Broder *Alexander*.

Jacob Hegel.

Stavanger den 3die Februar 98.

Kjære Hr. Hegel! Tak for Deres Brev af 15d f.M. med indlagte Remisse Kr. 2150 – i Overensstemmelse med det tidligere Opgjør ved Hr. P. Nansen.

Vil De hilse Fru Julie fra mig, og sige, at jeg venter paa et roligere Sind for at skrive til hende. Jeg har nemlig meget at varetage i Contoret, og desuden interesserer jeg mig stærkt for vor hjemlige Politik i dette Øieblik. Naar det nye Ministerium er dannet og der er kommen Ro over os, vil jeg reise til Christiania og besøge de 4 Søsken, jeg nu har der, og samtidig se at mele min Embedskage, som er noget mager. Jeg glæder mig allerede til at komme lidt ud igjen paa egen Haand, og jeg tror, Reisefebren allerede er begyndt at prikle i mig, – jeg sang i Morges «connais tu le pays» – i høi Tenor – og det pleier altid at betyde, at jeg løfter mig fra Støvet.

Altsaa Hilsen og Venskab, indtil denne Raptus gaar af mig, – ja ogsaa efterpaa og altid.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland*.

Henrik Ibsen.

Skovgaard den 3die April 1898.

Vi vilde – min Kone og jeg – aflagt vor Visit hos Dem i Hotellet; men sandt at sige har vi saa meget over os, at vi reiste lige herud igjen. Nu har vor Datter lykkelig faaet en liden Pige, saa nu er vi roligere og glæder os til at møde Dem herude.

Deres ærbødige *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 26d Mai 1898.

Kjære Ven! – jeg vil haabe, at Baby har været indom hos Dem og forklaret, at jeg har været syg: Tænk, jeg har ligget 4 Uger tilsengs for Gigt i Skulderen og Armen, – Jeg er endnu øm i Armen og vissen i den venstre Haand. Jeg, som altid har pralet med, at jeg umuligt kunde faa Gigt! – man skulde slet ikke prale, naar det ikke var for det, at det er saa norskt!

Men før jeg blev syg, fik jeg dog hængt op alle Deres Gaver: Napoleon-Sviten over min Stol i Contoret og midt foran mig det gamle Stavanger og saa Melbye! – ja Melbye kan De tro er en Glæde for mig. Nu først husker jeg, hvor mange Gange jeg har tænkt, hvor glad jeg vilde være ved at eje et af de gode gamle Marinebilleder, naar jeg saa anmeldt Auktioner med Navne som Sørensen og Melbyerne; men jeg havde aldrig troet, jeg skulde opnaa det. Her var engang en stor Melbye i Huset hos en af mine Onkler – det var kanske en Andreas: en Solnedgang i det gyldne Horn med et stort fransk Krigsskib; Arvingerne solgte det desværre til Tyskland, da de syntes, det var for kostbart for nogen enkelt af dem. Nu har min Melbye netop den Middelhavs-glød, som hint store Billede, og alle, som kommer ind og som har lidt Forstand, staar stille og beundrer. Vi gjorde ogsaa megen Lykke med Deres gamle Prospector af Norge. Nationalgaleriets Kobberstiksamling modtog dem med megen Pris og Tak; man

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
sagde mig, at de var sjeldne og vanskelige at faa tag i.

Jeg vendte saaledes rigt belæst hjem – baade med Gaver og gode Minder fra en Tid, som dog igrunden var saare haard for mig. Siden har her været travelt, og saa blev jeg syg, – det var og er temmelig trist altsammen.

Hils nu alle Deres: først Fru Julie, saa Frøken Oluffa, som var saa snil mod mig, Deres Døtre med Mænd, Kortenspilleren og det ganske Hus – særligt Caroline, som jeg ikke fik sige Farvel til.

Sig Fru Julie, at jeg skal nok snart skrive pent til hende, selv om hun ikke «*faar Tid*» til at tænke paa mig.

Hils ogsaa Frokostbordet: Eckmann først og fremst, men ogsaa Fugmann, Frøken Nielsen og Peder Nansen.

Dem selv takker jeg for al Deres Godhed og Venskabelighed med Haab om, at vi maa sees igjen i roligere Forhold og om føie Tid.

Deres hengivne *Alexander L. K.*

Beate sender Hilsener til Skovgaard.

J. O. Lange.

Stavanger den 6te Juni 1898.

Kjære Onkel! jeg sender dig idag en Bog, som formodentlig Beate har laant hos Eder? – vi mindes de gode Dage hos dig og Tantes Spil; siden den Tid har jeg ikke hørt Musik, og jeg er saa nedtrykt, at jeg savner den ikke, jeg tænker idetheletaget bare paa vore Ulykker, og Dagene gaar i jævnt Contorarbeide og forresten Sindets Fortærelse. Beate har det ligesaa ondt eller værre, da hun ikke er frisk og ikke har noget Arbeide, som kan optage Sindet. Jeg maa smile, naar jeg tænker paa dine Planer med mig og paa den høie Politik, som nu er mig saa fjern. Her var en, som sagde, at Statssecretairen var ledig. Er det saa? – jeg spørger bare i Ørskén og for at faa Fred for Beate, thi for Alvor turde jeg aldrig vove mig til at bo i Christiania nu.

Hils Tante fra Beate; hun glemmer aldrig, hvor gode I var mod hende.

Tak for alt godt og tak Tante for Musiken.

Din hengivne *Alexander Lange K.*

Constance Gran.

Stavanger den 22d Juni 1898.

Else er i daarligt Humør. Det gaar hende saa galt til Examen. I det skriftlige gik det saa udmærket, men Sorgerne begyndte med det mundtlige – for Exempel 3 for Geografi og saadan for en Dag nedigjennem, saa nu er hun ikke meget værdt.

Under disse triste Omstændigheder har jeg lovet hende at skrive til Dem, – for det første forat faa oplyst, om De i sin Tid har modtaget et meget vigtigt Brev fra hende, hvori der ydermere var indlagt en Chokoladeplade. Dette maa De endelig svare paa.

Dernæst skulde jeg meddele Dem, at Else med sin Moder reiser til Milje i Skonevig Thorsdag i næste Uge, – hun har ingen Sands for at overvære Examensfesten. Som De vel kan vide, er hun i megen Spænding, om De ogsaa kommer til Skonevig iaar, og derom maa De strax skrive til hende. Mange Hilsener, blandt hvilke jeg tillader mig at indflette en beskeden fra mig, sendes Dem fra Deres Veninde.

Deres ærbødige *Alexander L. Kielland.*

Emilie Krohn.

Stavanger den 20d Aug. 1898.

Kjære Fru Krohn! – om Sommeren har man sjeldent Blæk og Pen i Orden, naar man er paa Farten efter en Smule Sol og frisk Luft. Men jeg har god Anledning til at skrive, som har siddet her i Contoret i hele denne saakaldte Sommer og seet Haven bøie sig for en evig Nordenvind, som kommer lige fra den evige Is.

Beate og Else har været inde i Fjordene, hvor der er lunt; men ogsaa der har været Regn og Kulde. Imidlertid tror jeg, at Beate har det noget bedre; men jeg gruer alligevel for Vinteren. Hun er bleven saa overnerveus og nedstemt af vore

hendes fixe Ide, at vi maa bort herfra, og derfor *skal* alting her være græsseligt og uudholdeligt; vi faar ligefrem ikke Lov til at gjøre os Tilværelsen taalelig. Jeg er enig i at flytte; – først for hendes, men ogsaa for min egen Skyld skulde jeg gjerne komme nærmere Hovedstaden. Vistnok har jeg her et deiligt stort Hus, som jeg aldrig faar Mage til, og vistnok bindes jeg til denne Natur, saa længe jeg lever; men jeg er saa afsides, saa udenfor alt, hvad der foregaar i mit eget Land. Nu er der igjen en meget svag Udsigt til et Embede i Christiania, og jeg gruer allerede for Beates forstenede Ansigt, naar det blir givet til en anden, for det gjør det – efter al Sandsynlighed.

Men nu ved De nok om os; der er ikke mere at fortælle; Børnene springer vi over.

Om Dem og Deres har jeg i lang Tid Intet hørt. Af og til ser jeg Krohn fare gjennem Politiken i sin ubegribelige Iver og Virkelyst; og jeg bemærkede ogsaa hans Oplevelse med den fine Mand i Thisted. Saadant kan jeg meget godt forstaa; jeg bor nemlig selv i Thisted, og den Opfatning af Literatur og Kunst, som I fra Hovedstaden ikke kan begribe, den kjender vi meget godt her. Og De kan være overbevist om, at baade i Danmark og i Norge findes store Kredse, hvor man mer eller mindre lydeligt applauderer hin Grosserer i Thisted, som ganske sikkert om kort Tid vil blive decoreret, om han ikke allerede er det. Jeg skal love, Krohn har været sint! – jeg synes, jeg ser ham fare op som en Raket. Hils ham og sig, det var godt gjort. Han skriver mig en enkelt Gang et rørende Brev af sit gode Venskab.

Jeg er kommen langt tilagters i Literaturen; jeg følger slet ikke med længer. Man blir saa vigtig og vanskelig, naar man selv engang har været med. I de kolde klare Vintersol-Dage, vi nu længe har havt, har jeg helst gaaet omkring i mine Stuer og glædet mig over mine Malerier, som nu virkelig er en anseelig Samling; men med Læsningen gaar det daarligt i den lyse Tid. Jeg fik en deilig Melby af Hegel, desuden har vi faaet et crepuscule fra Thaulow og et stort ypperligt Portrait af Baby i Pastel af Ross i Rom, saa jeg gaar i Stuerne omtrent som hos Dem eller hos Hegels. Ser De Baby, maa De kysse hende fra mig. Hun har faaet en udmærket Mand, som vi mer og mer holder af; det er et Lyspunkt. Hils hjerteligst Krohn og mine 2 Søsken og alle fælles Venner: Bissens først og fremst; – og lad mig høre et Ord fra Dem.

Emilie Krohn.

Stavanger den 20d August 1898.

Kjære Fru Krohn! da jeg skrev til Dem imorges, glemte jeg en liden Ting, jeg vilde bede Dem om.

Engang jeg var i Tivoli med mine smaa Børn, hørte jeg i det gamle Potpurri, som spilles foran Pjerrot-Theateret og som vist er uforandret fra Casortis Dage – en Melodi, som jeg beholdt i mit Hoved. Senere opdagede jeg ved et Tilfælde, at denne Melodi er anvendt til en gammel Selskabssang, som har været meget i Brug i min Oldefaders Hus.

Nu vilde jeg gjerne vide to Ting: Hvem er Texten af? – den er nemlig – saavidt jeg kan se – ikke af min Oldefader Jens Zetlitz.

Og dernæst vilde jeg gjerne vide noget om Melodien, hvor den skriver sig fra; i hvilken Toneart den spilles i Tivoli og s.v.

□

Hvis vi saa mødes engang igjen i Livet, skal jeg synge den for Dem.

De forstaar: dette er slet ikke nogen alvorlig Commission, som skal volde Dem det minste Bryderi; men hvis De ser nogen Lærd i Deres Omgivelser, kunde De være saa snil at spørge. Melodien er skrevet op af en af mine Venner her efter min Hukommelse og min gamle Tantes Hjælp; det kan hænde, der er smaa Feil i den.

To Breve paa en Dag!

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Louise Drewsen.

Stavanger den 13de September 1898.

Kjære Fru Louise! – hvorledes mon De lever? Jeg forestiller mig altid Deres Liv saa omtrent ligt mit eget, forsaavidt vi begge har maattet overføre det Liv, vi

Forpligtelsernes sure Conto. Dermed er egentlig Livet ude for os; og jeg maa mangengang bitterligen le, naar jeg mindes, hvad vi før fik Tid til at glæde os ved, ærgre os over og deltage i. Nu er man ikke længere andet end Sugeplads for sine egne Igler – vi har 4 hver!

Naar man saa kunde tale om noget andet. Men det kan man næsten ikke. Jeg kan begynde, hvor jeg vil; ud af denne elendige circulus vitiosus kommer man aldrig – undtagen overfor Fremmede. Og jeg er vis paa, at det gaar Dem ligedan. De kan tro, jeg har havt en Angst for Onkel Viggos Ring; den er jo den dyrebareste Gjenstand jeg eier. Jeg havde været paa en Fisketur og havde gaaet hele Dagen langs Elven og fisket med den lange Stang. Men først da vi steg ind i Coupeen, for at fare hjem, sprang Stenen – De husker den deilige Gemme med Socrates-Hovedet – den sprang ud af Ringen. Vi fandt lykkeligvis snart Stenen! men jeg glemmer aldrig min Skræk, da jeg følte, at jeg havde mistet den. Den gamle Ring var gaaet istykker i Indfatningen, saa jeg turde ikke bruge den mere. Jeg bestilte da en ny stærk Guldring og vil De tænke Dem! – da den var færdig, blev den stjaalet fra Guldsmeden; men lykkeligvis i et Øieblik, da Stenen ikke var indsat. Tyven var saa dum, at han gik til en anden Guldsmed, forat faa indsat Plade i Ringen; men saa blev han fakket; og nu følger min Ring som corpus delicti med Sagen – formodentlig Fanden ivold til Høiesteret. Socrates ligger forvaret hos Guldsmeden. Var ikke det en allarmende Begivenhed?

Hils Deres Børn og lad dem for Guds Skyld ikke høre det om Iglerne!

Deres hengivne Ven A. L. K.

Baby Kielland.

Stavanger d. 29. Sept. 1898.

Kjære Pefert! Jeg har tænkt meget over dit Brev. Du har le diable au corps og giver ikke Fred, før du har knækket alle dine Ben og neppe nok da.

Derfor allerede maa du faa prøve. Men det er ikke i sin Orden, at du begynder i Danmark, hvor de spiller gammelt og slet.

Se, alle Kunstarter forvandler sig i vor Tid; Skuespillerne er derimod nogle

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
stædige Æsler, kun lærvillige til at efterligne hinanden – ligesom overhovedet deres Kunst er Efterlignelsens.

Jeg vilde vælge en Methode f. Ex. Overlegenhedens. Ikke den, som bestaar i din lille Næse i Sky – saaledes som jeg kjender den. Hellerikke den danske, som ved Besked og ikke lader sig gaa paa.

Men den stille elskværdige Overlegenhed, som henvender sig til faa uden at trykke de mange.

Jeg har ikke kunnet udholde at læse Lindelin, og jeg undres paa, at du vil sy de Buxer. Men gjør du det, maa alle føle, at det er en Spas, fordi du nu engang er kommen ombord paa denne simple Galei.

Dog nytter ikke alt, om du ikke har Gnisten fra Guderne, og kun de ved, om du har den.

Jeg tvivler. Jeg tvivler, indtil jeg ser dig ovenpaa.

Husk din fanatiske Behagelyst og din tidlige vulgaire Smag – Nitouche m.m. Ser du – Kunst! min Pige! det er noget, som i vort Hus ikke blev saa synderligt værdsat, fordi jeg ikke forlangte det selv. Men I maa vide, det var ikke, fordi jeg ikke var blandt de rette; men fordi min Blufærdighed har lunefuldt kun udviklet sig paa dette ene Punkt.

Skal nogen af mine uden Vielse trave ind i Templet, saa har Guderne straffet mig haardt. Thi jeg var af de rette: jeg var ikke ydmyg – Gud ske Lov! hellerikke beskeden – takket være mit Lange-Kielland Blod; men jeg gad ikke sige, hvad saamange har sagt.

Tro kun din Mand og dig selv – og hvis du kan huske dem! – mine onde Øine!

Tirsdag den 4de October reiser vi herfra; Mamma blir i Flekkefjord i Frøken Wahls Hotel, hvor vi er godt kjendt; men jeg følger Else til Stange. Omkring den 15de – 20de er vi hjemme igjen. Vi har da forhaabentlig med os en Frøken Monrad, som skal være her i Vinter og holde Mamma med Selskab.

Alle hilser dig hjærteligst og kjærligt. Vil du skrive til Mamma i Flekkefjord, Frøken Wahls Hotel, er du sød. Min Adresse i Christiania er Telegrambureauet.

Din evindelige *Fader!*

J. O. Lange.

Victoria Hotel den 7d Oct. 1898.

Kjære Onkel! – vil du spørge Tante, om hun har Kalvesteg paa Søndag til mig, min lille Datter og Dagmar – Kitty?

Jeg glæder mig til at se dig igjen og vil komme Kl 2; – ikke før; fordi jeg denne Gang nødig vil træffe dine Formiddags-Gjæster af følgende Grund:

Jeg kan tænke mig, at det ikke vilde være noget jilt for nogen af os netop nu, da DHrr. kanske kunde tro, at jeg var kommen, forat styrke mine Chancer for Embedet, – hvilket jo nu vilde være taabeligt af mig, efterat der har meldt sig Folk som Berner og Arctander, med hvilke jeg ikke kan maale mig. Hils Tante!

Din hengivne Neveu *Alexander L. K.*

Jacob Hegel.

Stange Præstegaard pr. Hamar den 12te October 1898.

Kjære Hegel! – jeg er paa Besøg hos min Bror, hvor jeg vil efterlade Else, som i Vinter skal gaa til Confirmation her.

Den indlagte Seddel troede jeg, var en Døbe-Attest – men det er vist bare en Meldelse fra Frue Kirke, hvor Else blev døbt, til St.Jacob, hvor hun blev født.

Kunde De gjøre mig den Tjeneste at erhverve en Døbe-Attest for Else – formentlig fra St. Jacobs Protocol for 27d Juli 1882? – og sende samme til Provsten Jacob Kielland – Adresse som ovenfor, saa vilde jeg være Dem meget forbunden.

Her er en stor deilig Præstegaard lige ved Mjøsen og en Rigelighed, som ganske overvælder os fra det barske Vestland, – dertil mere Sol og Varme, end vi har seet hjemme i hele Sommer.

Vi lever godt; Beate, som forresten ikke er med hertil, lever nu mere ubekymret, efterat Jens i alfald nogenlunde nu synes at arte sig vel. Vi ser nok med nogen Ængstelse paa Baby's Planer med Theateret. Men for det første, saa maa hun faa prøve sig, ellers kommer hun aldrig til Ro. Og umuligt er det jo ikke,

Hils Deres og Skovgaard; jeg haaber at finde Brev fra Fru Julie, naar jeg kommer hjem herfra. Brev fra Dem selv har jeg jo mindre Haab om; men jeg vilde dog gjerne høre om Deres Planer, som jeg i ensomme Stunder har tænkt meget over. Jeg synes mer og mer, at De maatte kunne slippe mange Fortrædeligheder ved at arrangere Forlaget som Consortium og bevare saa megen Andel i Styret som De selv har Lyst til –

Deres hengivne og forbundne *Alexander L. Kielland.*

Fridtjof Nansen.

Stange Præstegaard den 13d Oct. 98.

Min Broder Tycho, som ogsaa er heroppe, har gjennem sit Bureau confereret med Dem og bragt mig Underretning om, at De og Deres Frue er saa elskværdige at indbyde mig til Middag Søndag Kl 6.

Jeg skriver dette forat takke for Indbydelsen, som det skal være mig en Fornøielse at efterkomme.

Min ærbødige Compliment til Fruen.

Deres forbundne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 14d November 1898.

Kjære Ven! – jeg har netop takket Fru Julie for hendes elskværdige Velkommen, efterat jeg havde meldt mig til Julebesøg; og jeg skriver, for ogsaa at takke Dem og forat bede Dem kaste et Blik paa min syndefulde Conto.

Som De vist har mærket, er jeg ikke længer saa ganske økonomisk tilintetgjort som for et Par Aar siden. Det kommer af at Ejendomspriserne i Stavanger ere gaaede saa meget op, at vi 6 Søsken nu kan sælge Fars By-Hus og Landejendom for Priser, Ingen drømte om for 10 – 20 Aar siden.

min Part 3,500 Kr, hvilket paa mit Budget er en stor Benefice.

Jeg maa jo fremdeles holde disse to lange Dreng, Gjæld har jeg ogsaa; men med vor – eller skal vi sige min Letsindighed er Forbedringen saa stor, at jeg ser Livet med langt lysere Øine end for 1 – 2 Aar siden.

Derfor synes jeg ogsaa, vi har Raad til at reise til Kjøbenhavn, – hvad jeg forresten ikke tror, noget andet levende Menneske, som kjendte mine Affairer tilbunds, vilde synes, – den eneste maatte være afdøde Mr. Micawber! – men da jeg nu af Tomte-salget kun har nogle faa Hundrede Kroner tilbage, begynder jeg at tænke paa, hvad jeg har at vente af Gyldendal for Udgaven i 1898.

Derfor var det, De maatte være saa snil at sige mig saadan tilnærmelsesvis, hvad jeg pr. 31/12 98 har tilgode, saa vil jeg derefter indrette mig, og hvis jeg behøver det – bede Dem sende mig et Forskud til vor Reise.

Kunde jeg saa til Vaaren sælge et Stykke Mark igjen, saa gik 1899 ogsaa uden Sorg; og engang maa dog de lange Dreng blive færdige – he?

Vi trænger til at komme ud – baade Beate og jeg. Og da gaar Vejen altid til Kjøbenhavn. Christiania blir mig mer og mer fremmed og umedgjørlig. Det var godt, jeg ikke fik Embede der.

Jeg glæder mig til at se Dem igjen, – nu husker jeg forresten, at jeg netop skrev til Fru Julie, at jeg gruede for den høie Klatremaskine, De kjører i; men det betyder ikke noget; De ved, det er altid jilt, naar vi gaar til Frokost med Smørkager og Millionairer hos Frøken Nilsen – he? – jeg glæder mig ialfald uhyre –

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Olaus Olsen.

Stavanger den 24d Novemb. 1898.

Jeg har kjendt Dem og fulgt Dem fra De var den lille Dreng i Ommund Olsens Have, og jeg har bestandigt sagt: han er af de Rette.

Og jeg siger det samme idag, efterat De i 25 Aar har vandret en trang og

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
tornefuld Vei uden at miste Modet og uden at tabe den ægte Kjærlighed til Deres
lunefulde Kunst.

Thi dette er at være af de Rette, som aldrig giver tabt overfor Modgang og
Skuffelser, men elsker sin Kunst uden at se sig om efter Lønnen og agter sig selv
og sit Kald til det siste. Til Lykke!

Deres ærbødige *Alexander L. Kielland.*

Emilie Krohn.

Stavanger den 3die Dec. 1898.

Kjære Fru Krohn! vi vil komme til Kjøbenhavn i Julen; Beate reiser herfra den
16d og jeg den 21d. Hun vil bo i Rosenvænget hos Baby, og jeg tager vist ud til
Hegel.

Jeg har nok tænkt paa den Seng hos Dem, som De har sagt jeg altid kan
spørge efter, men jeg har tænkt, at det var jo ikke saa ganske sikkert, om De nu er
saa frisk, at De uden Uleilighed kunde huse Elefanten Dag og Nat. Jeg hører
desværre Ingenting fra Dem. Har jeg ikke et Minde om, at jeg sendte Dem 2
Breve paa én Dag? Men i ethvertfald glæder jeg mig nu til at se Dem og Krohn og
sidde og snakke længe – Gud ved, om Krohn endnu vil finde noget ungdommeligt
ved mig; jeg er desværre bleven saa gammel og – hvad værre er – saa svær, at jeg
generer mig paa Gaden. Og ikke tror jeg, at jeg skal blive magrere af alle de
danske Jule-Gjæs, som jeg med koldt Blod har foresat mig at fortære.

Jeg længter efter at komme ud igjen; og denne Gang har jeg bedre Sind end
sist. Der er ganske vist endnu ikke noget særdeles godt eller haabefuldt at melde
om Drengene; men de gjør da ikke noget galt nu; de skriver til os og hol der af os
og beklager selv, at de gjør os saa liden Glæde; – det kan jo endnu hænde, at de
finder sin Plads, – og det kunde jo være saa meget værre.

Jeg er nu ogsaa ganske vis paa, at naar jeg skal opmuntres, maa jeg reise til
Kjøbenhavn eller videre syd. Jeg var en Tur i Christiania, men kom tilbage mer
end nogensinde stødt tilbage af en kold, raa Tone, som jeg ikke kunde kjendes
ved. Jeg tror, at det for vort Folk er en Lykke, at Hovedstaden ikke saaledes
tiltaler os alle Norske som Kjøbenhavn elskes – eller ialfald beundres af alle

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Danske. En stor Hovedstad i et lidet Land er ikke godt. Vi holder os friskere – det er: mere forskjelligartede, fordi vi har forskjellige Tyngdepunkter, vi føler os særligt bundne til. Vi her vest slutter os mer og mer om Bergen; længer nord har de Trondhjem; hver Mand er god for sig og holder fast paa sin Landsdel. Der findes ikke den snobbete Trang til at være Hovedstadsbeboer, som gjør det næsten latterligt at bekjende sig til den lille By, – saaledes som i Danmark. Nævner en der, at han er fra Aalborg, er det næsten som han generer sig, og han iler med at tilføie, hvor længe han har været i Kjøbenhavn. I Danmark, naar der siges: ude i Provinserne, tænker man paa Damer med fjollede Hatter og dumme Cavalerer med røde Slips. Saaledes er det ikke hos os. Gamle vestlandske Slægter ser snarere lidt ned paa den østlandske Plankeadel, og Bergenserne ialfald anser sin By som staaende høit over Christiania. Jeg ved ikke om De saa, at jeg søgte et Embede i Christiania. Jeg fik det ikke og burde heller ikke faaet det, da der var 2 langt bedre Ansøgere; men jeg var usigelig lettet, da al Chance var over. Var det ikke fordi Beate er saa misfornøiet her, saa – dog nei! At ende her var dog haardt. Naar vi bare kan faa saapas god Raad, at vi hvert Aar kan reise lidt, saa faar Livet være som det er; – jeg ældes. Hils nu Krohn og forbered ham paa en Mængde Snak som almindeligt – hvis jeg da ikke er bleven saa langt agterudseilet, at jeg ikke længer er med! Gid De har det godt og vel mødt til Jul.

Deres *Alexander K.*

Hils mine kjære Søkende.

Bjørnstjerne Bjørnson.

Stavanger den 20de Decemb. 1898.

Kjære Mester! – du har ganske sikkert tænkt mange Gange paa mig i denne lange Tid – og med Deltagelse er jeg vis paa i det Uveir, som gik hen over os.

Din Bog var ligesom fast Grund igjen under vore Fødder – Tak for den.

Du er lykkelig, som kan og som vil; du retter ogsaa mig op, bare jeg hist og her ser din mægtige Klo. Men best af alt skulde det være at faa en Samtale ude – ikke herhjemme. Her er nu særligt fælt. Foruden Oftedal, som jeg forresten slet

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
ikke bryder mig noget om, har vi faaet Vik op i Kommunestyret – kanske som
Vice-Ordfører. Det er igrunden værre. En By som denne – ja enhver By maa lide
ondt i Hænderne paa en udpræget Seminarist, Politiker og Bondemand.
Lykkeligvis har jeg lært af Plato, at der til at styre godt hører en vis Grad af
Ligegyldighed, saa jeg ærgrer mig ikke mer, end jeg har godt af.

Imorgen reiser jeg til Hegel for et Par Uger. Vi var ganske alene hjemme her.
Beate er reist iforvejen.

Skriv til mig et Par Ord – er du snil, at jeg kan fornemme dit gamle Venskab.
Min Hilsen til Fru Caroline.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

Edvard Brandes.

Hôtel d'Angleterre. Kjøbenhavn den 28de December 1898.

Kjære Ven! lad mig tage Del i din Sorg; jeg ved hvor meget du har mistet.

Jeg vilde gjerne følge din Moder til Graven, – vil du sige mig Tid og Sted, – og
lad mig vide, naar jeg kan komme indom til dig.

Din hengivne *Alexander L. Kielland.*

William Bloch.

Hôtel d'Angleterre. Kjøbenhavn den 3die Januar 1899.

Gode Ven! vil du gjøre mig en Tjeneste? Du har vist hørt, at min Datter Fru
Krag har havt nogle sceniske Affecter. Hr. Martinius Nilsen har ingen Tro paa
hendes Talent. Ed. Brandes, der har megen Godhed for mig og mine, har sluttet
med at tilraade denne Henvendelse til dig: om du vilde være saa snil at prøve
hende?

Jeg har liden Tro, – og hun selv er ialfald saa forberedt, at du ikke behøver at
være bange for, at det er nogen Bøddeltjeneste, jeg beder dig om; men du vil
alligevel kanske helst slippe? – det skal ikke være dig forment og vi skal være lige
gode Venner; – men endnu lidt bedre, om du vilde læse lidt med Baby, paa det at

Min ærbødige Compliment til Fru Bloch.

Din forbundne *Alexander L. Kielland.*

Min Adresse er best «Gyldendal».

Jacob Hegel.

Stavanger den 24d Januar 99.

Kjære Ven! vi kom vel hjem med taaleligt Veir; men da vi saa vare vel komne i Ro, mødte de gamle Bekymringer op med nogle nye, og jeg har siden været ganske optaget hver Stund paa Dagen. Jeg skriver et alment Brev til Dem, forat takke alle for de Jul- og Fredens Dage, vi fik bjerget for os selv og for al Godhed og Elskværdighed mod mig.

Jeg vælger ogsaa Dem til 1ste Skriveobjekt, fordi jeg har Brug for Dem igjen. Jens begynder at røre paa sig, og Alexander har nu besluttet at reise over til America til nogle fjerne Slægtninge af os: Gartner Zetlitz, hvilket gjør, at jeg gjerne vilde vide, hvad Kræfter jeg har, og om jeg snart kan haabe paa en Remisse for, hvad jeg i 1898 maatte have tjent paa Subscriptions-Udgaven.

Dette var mit 1ste og alvorlige Andragende.

Mit 2det er mindre høitideligt. Jeg har fundet ovenpaa et gammelt Chatol af Egetræ, som vi vil lade restaurere, men jeg mangler Nøgle-skilter og Beslag, og her kan man ingenting faa.

Tror De, at De kunde kjøbe for mig følgende Gjenstande af Messing: 1 Skildt til Nøglehullet i Klaffen. 2 smaa og 2 større til Skufferne 4 Udtræks-Hanker til de store Skuffer 2 Hanker – en paa hver Side af Møbelet.

Stilen bryder jeg mig ikke saa meget om. Dersom De, der er saa møbellærd saa Gjenstanden, vilde De strax sige om Beslagene skal være Rococco eller noget andet; hellerikke venter jeg ægte gamle Beslag; men jeg formoder, man kan faa kjøbt Imitation i Messing; blankt maa det være. Vil De se Dyret?

□

Høiden er 1 Meter.

Vil De være saa snil? – og helst snart, saa gaar det ogsaa fortere med

Snekkeren, der restaurerer; han har lovet mig det paa kort Tid. Nøgler og Laaser har jeg. Det skal være til min Brevsamling.

Vil De nu fordele mine Hilsener og bede Fru Julie undskylde, om her endnu gaar nogle Travelhedens Dage, inden jeg skriver til hende. Intendanten maa De takke for 6 lange Whiskyflasker, som stod ombord i Sofaen og som nu glæder os en sjelden Gang, for der skal spares paa dem; sig hende, at jeg blev overmaade rørt. Saa maa der hilses i Krathuset og i Bredgade og Fredrik maa hilses og det ganske Skovgaard. Om halvandet Aar kommer jeg igjen; da skal der være grøn Skov og Tulipantræet skal blomstre. Saa længe maa vi dog kunne leve, hvis vi vil.

Ogsaa i Byen maa der hilses til Nansen, Larsen, Frk. Nilsen, Eck- & Fugmann o.fl.

Lad mig snart høre fra Dem, at alt er godt og at De ikke synes, jeg plager Dem for meget.

Deres meget hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Kielland.

Stavanger den 27d Januar 1899.

Vil du læse Brynes Skrivelse – et Dyb af Hykleri og Forstillelse!

Hvad du har sagt, har selvfølgelig refereret sig til den sydligste Part med Løen og Skraaningen op til Juell; thi i Kontrakten, *som Bryne har*, staar, at vi kan sælge frit indtil Peder Klow. Jeg sendte ham for Aar og Dag siden Kontrakten til Underskrift, men han har aldrig skrevet under, og hvis han nu har mistet den, saa har jeg ingen ordentlig Gjenpart.

Min Plan er: vi stævner Bryne til Forligelsescommissionen til Betaling af Afgift 800 Kr. for 1898. Det er det eneste Sted, jeg kjender, hvor man kan faa ham til at staa stille. Det skal være i al Venskabelighed.

Saa kan vi faa Rede paa Tingene og komme til Ende med ham. Jeg ved ikke engang, hvor længe vi har haft ham; men iethvertfald bør han opsiges efter 5 Aar. Dette Jordbrug, han siger sig at drive saa fint, er os jo complet ligegyldigt.

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Vi kan ligesaagodt opføre den halve Løe der øst, – saaledes at den ene Halvdel betaler Flytning o.s.v. og simpelthen leie Slaatten ud hvert Aar, saa længe der gror noget, og senere til Beide.

Hvis du er enig, saa sæt op noget, der kan ligne et Commissions Forlig, saa skal jeg gaa i Kampen. Tænke sig! han har Frækhed nok til at forudsætte, at vi vil give ham 1/2 Rente af vore Salg, saaat vi efter 3 – 4 Salg skulde betale Bryne for vort Græs, som hans Kjør skulde spise! – Med Hensyn til Udsigterne for nyt Salg til Vaaren, saa er de gode – tror jeg.

Dog ikke bedre, end at vi kanske maa være glade ved 1,50 for Resten af Hannasdal, fordi selve den lave Have og Skraaning, der vender mod Nord, ikke ere saa værdifulde som den solgte Del. Her er nogle galne Bergensere, som kjøber et Bælte rundt Byen, saa her er Tomter tilsalgs overalt. Byejendommene stiger enormt. Fredrik Hansen er budt 150,000 for sin. Men han faar ogsaa Kai fra Feldthus til Skansen og dernæst til Torvet, der skal udlægges saa langt, at hans Ejendom kommer til at ligge paa Torvet – vis-a-vis vort Hus, – naar Byfogdens og de andre kommer væk. Det er store Forandringer, og vi maa være glade at vi oplever dem og ikke som Sømmes og Onkel Axel blir nødt til at lade de gamle Ejendomme gaa for Ingenting. Jeg siger, at dette Hus foreløbig ikke er tilsalgs, idet jeg synes, at har vi havt det saa længe, var det dog Synd at overlade til fremmede Speculanter den Gevinst, som uden Tvivl maa opstaa, al den Stund Raseringen af Byfogden og Onkel Axel er forudsat og bestemt. Apotheket maa da væk; men selv om det blev staaende som en Ø, er dog vort Hus's Beliggenhed saaledes forbedret, at det langt maa veje op mod 5 Aars Rentetab – hvad? Faar vi mange gode Penge, kunde jeg faa Anledning til at betale skyldig Husleie for disse Aar.

– Hils Dikka og sig hende Tak fra os for Else, der er lykkelig i sine Breve. Men spørg ogsaa Dikka, om jeg ikke skal sende hende nogle Skillinger til den unge Dames Fornøielser? – Jeg haaber, du ogsaa er fornøiet med Confirmandinden? Beate haabede et Øieblik at faa laant din Datter; forresten har hun det noksaa godt nu. Vi venter Bodde, som til Foraaret skal reise til Gartner Zetlitz America. Hils Else.

Din hengivne Broder *Alexander*.

Axel Ch. Drolsum.

Stavanger den 7d Februar 1899.

I Tillid til Deres elskværdige Løfte, da vi sist saaes, vover jeg at bede Dem lade mig tilsende nogle Bind Memoirer fra Mænd – eller Kvinder i Nærheden af Napoleon I.

Desuden vilde jeg spørge Dem om De kunde give mig Anslag paa et videnskabeligt Tidsskrift (ikke engelsk) af omtrent samme Art som «Naturen» hos os.

Jeg beder Dem undskylde, at jeg falder over Dem, men det spaaede jeg.

Deres ærbødigt forbundne *Alexander L. Kielland.*

M. Galschiøt.

Stavanger den 9d Februar 1899.

Kjære Hr. Galschiøt! min yngste Søn, som forresten nu snart er 25 Aar gammel har skrevet dette, som jeg synes er godt – he?

Foreløbig faar han nøie sig med A K som Mærke. Bliver han til noget, faar han heller tage mit Navn med et Tillæg – «den Yngre» eller noget lignende.

Hvis De kan bruge den lille Skitse, ved jeg, at det for ham vil spille den største Rolle, at han faar vide det strax – og især om der var et lidet Honorar. Han skal nemlig i de første Dage af Marts tiltræde en meget lang Reise.

Jeg gjenkalder os i Deres venskabelige Erindring med Hilsen fra min Kone.

Deres ærbødige *Alexander L. Kielland.*

Axel Ch. Drolsum.

Stavanger den 14d Marts 1899.

Jeg beder Dem meget undskylde den formløse Maade, hvorpaa jeg for nogen

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Tid siden bad om Bøger fra Universitetet. De udlånte 5 Bøger af Segur og Beausset tilbagesendes gennem min Broders Telegrambureau; jeg havde desværre læst dem; jeg er bleven træt af Napoleon. – 80 Øre vedlægges i Frimærker.

Deres ærbødigt forbundne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 14d Marts 1899.

Kjære Hegel! – det var en bitter Skuffelse, at der ikke var noget i min Conto; jeg var bleven saa modig igjen efter flere Aars Pinagtighed. Nu er alt igjen ved det gamle, og de to fortvivlede Drengene tager baade Humøret og Udkommet fra os.

Idag er jeg for første Gang oppe efter en 6 Ugers Influenza med Bronchit, og imorges reiste Alexander til en Gartner i America; samtidig har jeg flyttet Jens til Marseilles, hvor han skal prøve en Contorpost.

Under disse Omstændigheder vil Fru Julie ikke undres over, at selv en saa ufortrøden Brevskriver som jeg giver tabt og opbeholder de bedre Tider, som maa komme, fordi de nærværende ikke kunne blive værre.

Mange Tak, fordi De betalte min Hôtelregning og for det glimrende Udstyr til mit gamle Møbel, som jeg i al denne Tid ikke har faaet se, da det er hos Snekkeren, og jeg har holdt mig inde og tildels i Sengen. Saadanne Terriner med Lammehoveder har jeg staaet og gloet paa som liden Dreng i min Bestefars – Gamle Jacob Kiellands Stuer, og jeg glæder mig ved at se dem igjen. Den solide Udførelse, som nutildags er saa sjælden, vækker alle Sagkyndiges Beundring.

Lad der altsaa gaa en Tid, til jeg kommer bedre paafode i mit Sind, saa skal jeg skrive pent og knytte de gamle Traade strammere mellem os.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Emilie Krohn.

Stavanger den 15d Marts 1899.

Kjære Fru Krohn! – jeg er netop kommet op, efter at have ligget 6 – 7 Uger i Influenza og Bronchit, og i den Tid har jeg gennem Baby hørt, at Krohn er saa syg. Kjære! lad mig faa lidt Besked; hvis De ikke har Tid selv, saa bed Mario eller den trofaste Camilla sende mig nogle Linier.

Vi har det hellerikke godt, Sygdom og især Sorger med Drengene. Man vænner sig ikke til det.

Naar jeg bagefter tænker paa det, var vist Krohn allerede meget syg dengang vi var der, – bare han ikke havde ondt af vore Besøg; – ialfald haaber jeg, han glæded sig hin Aften med Grieg? Naar han bliver frisk, – og det bliver han, mon det ikke da vil lykkes Dem og os andre at holde ham lidt tilbage i Frakkeskjøderne, naar han vil fare fra Arbeide til Arbeide. Jeg tror, selve hans Iver var Sygdom. Herregud! hvad haster det? – hvad redder vi tilslut ud af Livets store Ildebrand? – gid han vilde sætte sig ned og læse Kierkegaard igjen.

Hils ham og bed ham styrke sig ved Tanken om gode Venner, som beder ham saa mindelig om at blive siddende mellem os – som den, der baade kan snakke selv og høre efter paa en fængslende Maade; bed ham lette sit Sind ved at glemme de mange og erindre de faa, og sig ham, hvis han lider, at det skjærer os i Hjærtet, og at han ikke har fortjent at have det ondt.

Jeg tror ikke, nogen har godt af at have det ondt, det er vist bare et Præstepaafund. Jeg selv er ialfald øiensynligen forringet i de siste Aar fulde af Græmmelse.

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Kielland.

Stavanger den 6te April 1899.

Kjære Jacob! – jeg sender dig vor Tak for Else, som du nu, naar du faar dette, formodentlig har confirmeret. Jeg lover mig meget godt af den Paavirkning, hun har havt hos dig som Præst og ellers under Dikka og mellem Dine. At hun selv har været snil og medgjørilig vil jeg haabe; hun har ialfald været overmaade lykkelig – saa lykkelig, at jeg nu ganske kvier mig ved at kalde hjem hertil, saa

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
meget som jeg end kunde trænge et Lyspunkt i mit triste Liv. Men alligevel maa jeg bede dig med Oprigtighed afgjøre, om det ikke var best, at hun reiste nu, saaledes som det var bestemt? og da give mig et Vink, at ikke Slutten paa Besøget for nogen skal formørkes ved noget. Beate kan ikke for Tiden reise, men hun vil gjerne siden, – hvis her da blir varmere!

– Med Hensyn til vore Forretninger:

Jeg vilde ikke røre mig før Paaske, da alle Arrangements med Flytning og færdige Huse optager Folk til den Termin; og jeg vilde hellerikke gjerne byde os frem før længere udpaa Vaaren. Men saa blev jeg lidt betænkelig ved de knappe Pengetider og gav idag Mellembudet Hærem, som Kjøber for Bergenserne, Resten af Hannasdal paa Haanden for 2 Kroner Kvadratalenen. Han skulde have 8 Dage eller saa lang Tid som han behøvede, for at reise til Bergen. Ellers Vilkaar som ved siste Handel: Contant o.s.v. Løen flyttet til 14 April 1900. Der er c. 27,000 Kvadratalen; men jeg lader Stykket maale nøiagtigere op conducteur-mæssigen, saa vi som sist kan sælge efter Kortet pr. Alen.

Idag var Ingenieurvæsenet i Haven og maalte op til et Project om at lægge Vej foran Haven. Der omlægges for Øieblikket Jernbanevejen og det ligger nær at forbinde denne foran os med Parkvejen. Nogen Ulempe-Erstatning for Havens æstetiske Ødelæggelse kan det ikke nytte at prøve, aldenstund Ejendommen stiger saa stærkt i Salgsverdi. Men hvis de tager af den dyrebare Grund, maa vi have Erstatning. Imidlertid var jeg tilstede og søgte at faa Vejen saa langt ud i Vandet som muligt; og hvis Strimmelen, de tager fra os, blir ganske smal, vilde jeg foreslaa, at den afgives frit mod en smuk Indhegning med Port og bekvem Adgang til Vejen, der kommer til at ligge noget høiere end Haven. Du skal imidlertid blive holdt à jour med Sagens Gang. Hils Dikka og de andre.

Din hengivne *Alexander.*

Beate beder dig og Dikka hilset.

Baby Kielland.

Stavanger d. 7. April 1899.

Kjære Pefert! – den Dag, vi fik dit Brev, havde jeg netop bestemt mig til at telegrafere, forat høre, om I var ilive. Vi havde da ikke paa lange Tider hørt andet, end at du havde været paa Carneval som Eventyrprinsesse – det fortalte Fru Hegel.

Senere har du hellerikke hørt fra os – tror jeg? – andet end et vittigt Telegram til din Datter; det kom desværre saa sent afsted, fordi det var Søndag.

Paa Søndag skal Else confirmeres. Vi faar bare lykkelige Breve fra hende. Mamma maatte opgive sin Tur – ialfald opsætte den udover Vaaren. Har jeg fortalt dig om vor Paaske? Mamma tilsengs, Hansen tilsengs og vor gode og eneste Pige tilsengs – allesammen i ugevis! du kan tro, jeg havde det fælt; og den Jædertur, som jeg skrev op Udrustningen til for 2den Februar! den har jeg endnu ikke faaet istand, – det bliver tilslut til at le af. I næste Uge kommer jeg hellerikke afsted for nogle kommunale Møder, medmindre jeg blir saa gal, at jeg lader spænde for de hvide Heste og kører fra det hele.

Herhjemme er det netop idag deiligt Aprilveir, saa man kan ikke være helt sort. Mamma er ganske livlig; vi skal have Onkel Bernts og Danelius's til Middag paa Søndag, og Mamma vil selv lave Mad.

Ja maa jeg spørge, om ikke Lindelin er ækel? dengang vi talte om Stykket – halvt under Forudsætning af, at du skulde spille, da vilde jeg ikke helt udtale min Afsky. Men nu kan du forstaa min Gru over, at du kunde tænke paa at vælge sligt. Det er godt, at du ikke tænker mere paa det; om det end er trist, at du bliver siddende talentløs og ubegavet! ak Lille Pefert! – der er ikke megen Glæde ved et Talent, naar man ikke ellers har sikret sig Lykken for Livet, og den bestaar i at samle i sit Sind Kjærligheden – ikke Elskoven mener jeg – men Menneskekjærligheden i sit Sind, mens det er ungt, for siden at bevare den som den eneste Varme, der holder ud i den Kulde, hvoraf Livet bestaar.

Du vil ikke savne Talent, naar du vil beskæftige dig med dine Nærmeste og særlig med dig selv saaledes, at du kan frembringe hos dig varmere Interesser end dem, du hidtil har levet paa. Man behøver ikke at gjøre saa meget eller at foretage sig noget bestemt, – bare man værner sig til at tænke og tænke forbi sin egen lille stygge Egoisme og optage de andre med Samfølelse og Kjærlighed i sine Tanker. Der er Ingenting, som for det første kan gjøre En saa glad som denne velvillige Syslen med Livet, og som for det andet er saa indbringende i de andres

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
og i Omgivelsernes Anerkjendelse og Hengivenhed – Ting, der er uendeligt meget
mere værdt end den sursøde Beundring, man kan fremtvinge ved at være et
Fandens Fruentimmer i Klær og Væsen, – den er kun forklædt Had og
Misundelse og Kulde. Jeg vil haabe, du vilde kysse mig trods alle disse
Formaninger og lumske Hentydninger. Hils Vilhelm fra Mamma og mig og dig
og – fra

Din altid hengivne *Pappa.*

Jacob Kielland.

Stavanger den 18d April 1899.

Vort Mellembud Hærem var her netop, han bragte ikke andet end et fast Bud
paa 1,60, hvorfor han strax blev vinket af. Men jeg er dog paa min Post, da jeg
føler, at vi nærmer os disse svimlende Tiders Zenith. Jeg gav ham 8 Dage til paa
Haanden, da Bergenserne netop ere saa optagne i disse Dage med at afvikle sine
store Kjøb og betale. Han slog paa 1,75, og det tager vi naturligvis, hvis det er
gode contante Folk; men imidlertid holder vi endnu i 8 Dage paa 2 Kroner. Det
er især i disse Uger, hvor det grønnes og Folk slipper ud med sine Koner efter
Vinteren – da stiger saadanne Villa-Tomter. Ialfald ved vi nu, at vi kan faa 1,60,
saa forsaavidt kan vi være rolige; nogen Nedgang er her ikke Tale om;
Conducteuren er optaget Nat og Dag, ligesaa Bygningscommissionen, alle
Tømmermænd o.s.v.; men det kan hænde at her for en Tid er Tomter nok i
Handelen.

Veien forbi vor Have ser ud til at være populair, saa de 4,000 Kroner, den
koster, sandsynligvis bevilges. Det glædede mig, at du er enig i at være
imødekommende. Efter Ridset, som jeg sendte dig forleden, tages der
saagodtsom ikke Jord fra os, og da mener jeg, vi skal bare forlange Stakit, Port
og pyntelig Behandling af Haven ved Arbeidet. I vor Ungdom vilde det været en
smertelig Ødelæggelse af Haven. Men nu kan det være det samme.

Hils alle dine og min ene.

Din hengivne Broder *Alexander.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 11 August 1899.

Kjære Hr. Hegel! – vi havde en Pige, da vi boede i Klareboderne, som senere blev gift i Danmark. Hun har nu skrevet til Else, hvis Barnepige hun var, om lidt Hjælp i lock-out-misèren. Else og vi andre har samlet 50 Kroner, som jeg tillader mig at anvise paa min Conto hos Dem.

Det siste, jeg har hørt fra Dem og Deres, er at alle var over i England, og at der blev købt et nyt Skib til Fredrik. Formodentlig seiler hele Familien omkring og gjør Skandaler i den smukke Sommer, og jeg har mangen Gang tænkt, om de vovede sig saa langt som hid? Jeg kan ikke tænke mig noget jillere end at modtage Dem i Stavanger Havn og vise Dem og Deres vor By og vort Hjem. Det er ligesom man ikke kjender hinanden fuldt ud, før man ogsaa kjender hinandens Huse. I Sommer har jeg havt Krag her; de maa desværre nu reise den 25d fordi Baby atter venter et Barn – ja er det ikke til at fortvivle over? – men en glimrende Sommer er det endnu, og der er faldet mer Sol paa min Ryg iaar end paa de ti siste Aar tilsammen. Beate blev desværre efterhaanden saa medtaget og modløs, at hun forlod det hele og tog til en svensk Nerverelæge, hvor hun formentlig kommer til at blive længe – jeg tænker over Vinteren. Hun har det forresten godt, og har allerede hele den Tro til Lægen, som vist er det første Led i Helbredelsen.

Guttene har det noksaa godt hver paa sin Kant; men jeg maa endnu hjælpe dem; dette i Forbindelse med Beates Kur gjør min pecuniære Stilling (forsaavidt man kan tale om den) meget precair! Alligevel vil jeg i min ukuelige Letsindighed til Christiania den 1ste September, forat se Theateret aabnes og for engang igjen at være mellem gamle Kaldsbrødre og føle mig som Forfatter. Jeg bor i Victoria Hotel, og jeg vilde være henrykt ved at træffe Dem; hvad mener De? – lad mig høre, om nogen af Deres Hus kommer med?

Hils nu Fru Julie og sig hende, at nu begynder snart igjen Brevsaisonen efter Sommerens tørre Blækhus, – men allerbest om vi saaes i Stavanger? – eller i Christiania – og alle de andre paa Skovgaard og i Byen en Hilsen!

Deres hengivne *Alexander L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 29d August 1899.

Kjære Hr. Hegel! jeg staar netop i Begreb med at gaa ombord, forat reise til Christiania – hvor vi kanske træffes? – altsaa forandrer jeg Tiltalen:

Kjære Fru Hegel! vil De tage imod et Par Forretningsord? Beate, som fremdeles er syg og svagelig og som vi derfor maa være snille mod – allesammen –, hun har faaet den Ide, at hun absolut maa have nogle bestemte Bøger – nemlig Mine samlede Værker – det finder jeg smigrende! – se det kan De vist foranledige gennem Bogladen?

Men saa har hun igjen engang mistet to Bøger, som det hidtil har været mig umuligt at skaffe hende – vil De hjælpe mig?

I.

70 (syvti) Ballader – en Bog i stor Octav med Illustrationer – ialfald Vignetter, indeholdende gode Oversættelser af de beste – især – tyske Ballader, – Exemplaret var i grønt, componeret Bind.

II

– En Børnebog, som vi havde i Kjøbenhavn indeholdende alle Børnesangene med Noder og smaa Vignet-Billeder. Af Udstyret husker jeg, at der udenpaa var tegnet i rødt Stork med Barn og deslige, – disse 2 Bøger har Beate sukket efter i mange Aar, og De kan tro, det har kostet mangen en Time at lede haabløst efter dem.

De vilde gjøre Dem udødelig, om De kunde faa disse Bøger sendt Fru Borgmästerinnan Beate Kielland – Enkjøping – Sverige.

– Farvel Kjære Frue! jeg er i en Fart. Da Baby skulde reise herfra, blev jeg saa blød, at jeg beholdt hende og sendte Krag og Kirsten væk, nu skal Baby faa være i Fred hjemme hos mig i det gamle Hus og føde sit Barn med Anstand, saaledes som vi andre ere fødte!

Jeg haaber, De glemmer mig ikke.

Deres altid hengivne *Alexander L. K.*

Andreas Sømme.

Stavanger den 12 October 1899.

Kjære Andreas! – det maa være en stille Aftale, at vi reiser en Tur sammen paa Jæderen før Vinteren. Marken-Tider, som de Gamle brugte, er først 31 Oct. Vi kunde combinere Tare med Fiske og begynde paa Qvalbei – Haar, derfra Obrestad og tilslut et Par Dage paa Aarre efter den store Ørred – ialfald en Tur i Vogn og Storm, vi har jo ikke smagt Haust iaar og neppe ifjor; og dernæst har alt været saa forjaget; jeg savner de gode Ture med Læsning, Courtise, 66 og endnu Tid tilovers til Søvn.

Foreløbig har jeg sat Mærke ved de elleve Tusinde Jomfruer – den 22de October – et fagert Navn paa en Lykkens Dag! – enig?

K.

Jacob Hegel.

Stavanger den 9d November 1899.

Kjære Ven! – Tak for en Vejviser i Frankfurt og for Adressen; Fru Julie er ogsaa interesseret i denne eventyrlige Reise, som jeg aldeles ikke tror paa endnu.

Først maa De sige mig, om der er noget paa min Conto? – jeg har ikke rigtig Rede paa, hvad der er trykket iaar; Hefterne ser jeg aldrig – saavidt jeg mindes, har jeg læst Correctur paa en Del af Fortuna – men ikke alt? Jeg haaber, at vi ikke endnu ere komne til Mennesker og Dyr? – jeg maa absolut faa et Exemplar til at rette Trykfeil, saaat der ialfald kan komme en Trykfeilsliste med; – men fremfor alt: lad mig vide, om der er noget at trække af; thi ellers ser det mørkt ud med Reiseplanerne.

Jeg bad engang Fru Julie spørge efter hos Bogkyndige, om man kan finde «70

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Kielland_Brev3.html
Ballader» – oversat fra tysk i illustreret Udgave, det er en Bog, som min Kone absolut *maa* have, ellers faar hun ikke Fred. Og dernæst skulde hun ogsaa have en Børne-Sang-Bog med en Stork tegnet i Rødt paa Bindet samt Børne-Rim og Noder indi.

Ah! om De kunde skaffe mig disse to Sjeldenheder! De ved ikke, hvor det vilde lette Tilværelsen for mig!

Hvad nu min eventyrlige Reise angaar, saa er det jo den rene Letsindighed; men jeg er saa fuld af Smaabyen, jeg har længe trængt til at komme mellem de Folk, jeg fordum hørte til, og Besøget i Christiania blev jo – bortsett fra vore fælles glade Stunder – nærmest en Familiefest iblandt Bjørnene. Jeg længes ganske sentimentalt efter at sidde og snakke Maaneskin og Elskov med Heines forsamlede Menighed, de mange gamle Herrer – og Damer, som har talt med den store Mand og rørt ved hans Klædebon. I min Ungdom var jeg saa alene i mit Sværmeri for Heine, og aldrig senere har jeg truffet nogen, der var gennemtrængt af ham – ikke engang Jacobsen. Derimod nok af dem, der kunde citere nogle af hans galeste Vers og dertil satte op et svinsk Ansigt. Derfor har jeg nu paa mine gamle Dage – ligesom en forgjemt Kjærlighed til al denne flammende Frihedstrang, denne ubarmhjertige Overlegenhed, hvormed han slog Filisterne og aabnede hele det Aarhundrede, der saa lidet har paaskjønnet ham, fordi hans Vaaben var Latter og ikke det, Filisterne kalder Alvor.

Deres hengivne *Alex. L. Kielland.*

Jacob Hegel.

Stavanger den 20d Novbr. 1899.

Kjære Hegel! Tak for Brev af 15 dns med Opgjør, som jeg Intet har at bemærke til – , undtagen at jeg aldeles ikke har faaet læst Correctur paa Mennesker og Dyr, som trænger det saa haardt; der er vel ikke optrykt nye Exempl. med de gamle Trykfeil?

Send mig – er De snil – strax 1000 Kr., det er saa behageligt at have lidt i Bankbogen.

Desværre! Reisen til Frankfurt var en Drøm! der er nemlig slet ingen Fest.

Var det ikke ligt mig? der er kun en halvt privat Tilstelning den 13d December, og formodentlig har jeg engang seet noget derom i en Avis og lavet mig sammen den store Folkefest til Heines Ære. Efterat denne Tand brutalt er slaaet ud, imødeser Else og jeg Julen med blandede Følelser. Den gamle Onkel, vi havde indbudt, er død igaar; og hans Efterladte er os ikke saa kjære som han var. Sig til Fru Julie, at hun maa sende os en stor dansk Gaas til Trøst.

Else er ellers fuldt optaget, saa hun faar ingen Juleferie. Hun er nemlig ansat i Privatbanken, og om Aftenen er hun ægyptisk Slavinde – tror jeg – i en Theaterbazar, som holdes her. Baby er reist fra mig og ankommen vel beholden til sin Mand i Christiania, hvor de skal bo.

Tak for Bogen, som er sendt til Beate. Nu var det «Syvti Ballader» – kanske er det norsk Forlag – he? – De vilde forbinde mig *uhyre*, om De fandt Dyret. Hilsen til Alle Deres –

venskabeligst *Alexander L. K.*

Alexander L. Kiellands *Brev 1869–1906* er lastet ned gratis fra bokselskap.no